

Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία

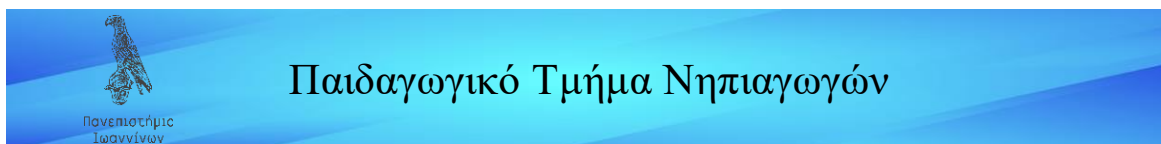
**«Απόψεις και προσδοκίες των φοιτητών/τριών του Παιδαγωγικού
Τμήματος Νηπιαγωγών για την επισκεψιμότητα στα μουσεία».**

Γεωργία Νίκου

Επιβλέπουσα καθηγήτρια: Αθηνά-Χριστίνα Κορνελάκη

Ιωάννινα, Ιούλιος 2025

Η συλλογή και η επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που υποβάλλονται πραγματοποιείται σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις του Ν.4624/19 και του Κανονισμού (ΕΕ)2016/2019. Το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων συλλέγει και επεξεργάζεται τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα αποκλειστικά στο πλαίσιο της υλοποίησης του σκοπού της παρούσας διαδικασίας. Για το χρονικό διάστημα που τα προσωπικά δεδομένα θα παραμείνουν στη διάθεση του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων το υποκείμενο έχει τη δυνατότητα να ασκήσει τα δικαιώματά του σύμφωνα με τους όρους του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα 2016/679 (Ε.Ε.) και τα οριζόμενα στα άρθρα 34 και 35 Ν. 4624/2019. Υπεύθυνη Προσωπικών Δεδομένων του Ιδρύματος είναι η κα. Σταυρούλα Σταθαρά (email: dpo@uoi.gr).

**«Απόψεις και προσδοκίες των φοιτητών/τριών του Παιδαγωγικού Τμήματος
Νηπιαγωγών για την επισκεψιμότητα στα μουσεία».**

Γεωργία Νίκου

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια:

Αθηνά-Χριστίνα Κορνελάκη, Βαθμίδα,
Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών,
Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

Τριμελής Εξεταστική Επιτροπή:

1. Αθηνά-Χριστίνα Κορνελάκη,
Παιδαγωγικό Τμήμα
Νηπιαγωγών, Πανεπιστήμιο
Ιωαννίνων
2. Αικατερίνη Πλακίτση,
Παιδαγωγικό Τμήμα
Νηπιαγωγών, Πανεπιστήμιο
Ιωαννίνων
3. Ελένη Κολοκούρη,
Παιδαγωγικό Τμήμα
Νηπιαγωγών, Πανεπιστήμιο
Ιωαννίνων

Ιωάννινα, Ιούλιος 2025

*Γεωργία Νίκου, Απόψεις και προσδοκίες των φοιτητών/τριών του Παιδαγωγικού Τμήματος
Νηπιαγωγών για την επισκεψιμότητα στα μουσεία*

Στην οικογένειά μου!

Ευχαριστίες

Η παρούσα διπλωματική εργασία εκπονήθηκε στο πλαίσιο του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών «Επιστήμες της Εκπαίδευσης και της Αγωγής: Διεπιστημονικές προσεγγίσεις στην προσχολική και πρώτη σχολική ηλικία» του Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Σε αυτό το σημείο θα ήθελα να εκφράσω τις ειλικρινείς μου ευχαριστίες σε όλους όσους συνέβαλαν στην επιτυχή ολοκλήρωση της εργασίας αυτής.

Θα ήθελα να ευχαριστήσω ιδιαίτερα την επιβλέπουσα καθηγήτριά μου, κ. Αθηνά-Χριστίνα Κορνελάκη, Καθηγήτρια του Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών, για την εμπιστοσύνη που μου έδειξε αναλαμβάνοντας την επίβλεψη της εργασίας, για τις γνώσεις που μου προσέφερε, τις πολύτιμες συμβουλές, τη σταθερή καθοδήγηση και την ουσιαστική υποστήριξή της καθ' όλη τη διάρκεια της εκπόνησης της παρούσας μελέτης. Η άψογη συνεργασία μας υπήρξε καθοριστική για την ολοκλήρωση της παρούσας προσπάθειας.

Επίσης, θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά τις κυρίες Αικατερίνη Πλακίτση και Ελένη Κολοκούρη, Καθηγήτριες του Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, για τη συμμετοχή τους στην τριμελή εξεταστική επιτροπή, τον χρόνο που διέθεσαν για την αξιολόγηση της εργασίας, καθώς και για τις γνώσεις και τα εφόδια που μου προσέφεραν κατά τη διάρκεια των μεταπτυχιακών μου σπουδών.

Θερμές ευχαριστίες απευθύνω στην οικογένειά μου για την αμέριστη ηθική συμπαράσταση, την ακούραστη υποστήριξη και την υπομονή που επέδειξαν σε όλη τη διάρκεια των σπουδών μου. Η στήριξή τους υπήρξε για μένα πηγή δύναμης και έμπνευσης. Τέλος, ευχαριστώ τους φίλους μου για την πολύτιμη ενθάρρυνση και συμπαράστασή τους καθ' όλη τη διάρκεια εκπόνησης της παρούσας εργασίας.

Περίληψη

Η επισκεψιμότητα στα μουσεία της χώρας παρουσίαζε σταθερή αύξηση τα προηγούμενα χρόνια. Ωστόσο, το 2020, λόγω της πανδημίας Covid-19 και των έκτακτων υγειονομικών μέτρων που ελήφθησαν, παρατηρήθηκε σημαντική μείωση στον αριθμό των επισκεπτών. Με την επιστροφή στην κανονικότητα, τα μουσεία άρχισαν να βλέπουν αύξηση στους επισκέπτες τους. Παρ' όλα αυτά, σύμφωνα με τα δεδομένα της ΕΛΣΤΑΤ, ακόμη και σήμερα παρατηρείται πτώση στην επισκεψιμότητα σε αρκετά μουσεία και αρχαιολογικούς χώρους. Πολλοί συνδέουν αυτήν την πτώση με το γεγονός ότι η εικόνα της Ελλάδας προς τις διεθνείς τουριστικές αγορές επικεντρώνεται κυρίως στον φυσικό της πλούτο, παραμελώντας το πολιτιστικό της περιεχόμενο. Έτσι, ενώ ο τουρισμός στη χώρα συνεχίζει να αυξάνεται, η επισκεψιμότητα σε μουσεία και αρχαιολογικούς χώρους δεν ακολουθεί τις ίδιες τάσεις, όπως δείχνουν τόσο τα έσοδα των μουσείων όσο και ο αριθμός των επισκεπτών τα τελευταία χρόνια. Η παρούσα εργασία έχει ως αντικείμενο μελέτης τις συνήθειες, τις προτιμήσεις, τις απόψεις και τις προσδοκίες των επισκεπτών για τα μουσεία. Στην έρευνα συμμετείχαν 119 φοιτητές και φοιτήτριες του Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, οι οποίοι συμπλήρωσαν ερωτηματολόγιο 24 ερωτήσεων, κλειστού και ανοιχτού τύπου. Πραγματοποιήθηκε περιγραφική ανάλυση των απαντήσεων για κάθε ερώτηση και συσχέτιση με το φύλο, τη συχνότητα επίσκεψης μουσείων, τη δωρεάν είσοδο, την παρουσία εικονικής ή επαυξημένης πραγματικότητας και την ενίσχυση της διαδικτυακής παρουσίας των μουσείων. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα, φαίνεται πως στο γενικό σύνολο οι φοιτητές/τριες αντιλαμβάνονται τα μουσεία ως χώρους πολιτισμού, τονίζοντας την ανάγκη για καλύτερη πρόσβαση, χρήση τεχνολογίας και ποικίλες θεματικές. Αν και οι απόψεις τους είναι σε μεγάλο βαθμό κοινές, οι γυναίκες φαίνεται να στηρίζουν περισσότερο τον εκσυγχρονισμό, ενώ οι άνδρες προτιμούν πιο παραδοσιακή προσέγγιση. Επιπλέον, η συχνότητα επίσκεψης δεν αλλάζει τις προτιμήσεις, αλλά όσοι επισκέπτονται συχνά τα μουσεία προτιμούν μεγαλύτερη διάρκεια επίσκεψης. Τέλος, παρότι οι περισσότεροι προτιμούν τη δωρεάν είσοδο, είναι θετικοί και στην πληρωμή εισιτηρίου, εφόσον η εμπειρία είναι ποιοτική και σύγχρονη.

Λέξεις-κλειδιά: Ρόλος Μουσείου, Επισκεψιμότητα, Πολιτισμός, Τεχνολογία, Ψηφιοποίηση Μουσείου, Μουσειακή Εμπειρία.

Early Childhood Department students' views and expectations of museum visits

Georgia Nikou

Early Childhood Department, School of Education, University of Ioannina, Greece

Abstract

In recent years, museum attendance in Greece showed a steady increase. However, in 2020, due to the Covid-19 pandemic and the emergency health measures taken, a significant decline in visitor numbers was observed. Following the return to normality, museums began to see a gradual rise in attendance. Nevertheless, according to ELSTAT data, even today there is still an decrease in visitor numbers at several museums and archaeological sites. Many associate this decline with Greece's image in international tourism markets, which focuses mainly on its natural beauty, while neglecting its cultural heritage. As a result, although tourism in general continues to grow, visits to museums and archaeological sites do not follow the same trend, as shown by both museum revenue and visitor data in recent years. The present study focuses on the habits, preferences, opinions, and expectations of museum visitors. The research involved 119 students from the Early Childhood Department, School of Education at the University of Ioannina, who completed a questionnaire consisting of 24 closed- and open-ended questions. A descriptive analysis was carried out for each question, and correlations were examined in relation to gender, frequency of museum visits, free admission, the presence of virtual or augmented reality technologies, and the strengthening of museums' online presence. According to the findings, students generally perceive museums as cultural spaces, highlighting the need for improved accessibility, the use of technology, and thematic variety. Although their views are largely similar, women appear to be more supportive of modernization, while men prefer a more traditional approach. Moreover, while visit frequency does not significantly affect preferences, frequent visitors tend to prefer longer visits. Finally, although most participants favor free admission, they are also open to paying for entry, provided that the experience is of high quality and meets the expectations of today's audiences.

Keywords: Role of Museums, Visitor Attendance, Culture, Technology, Museum Digitization, Museum Experience

Περιεχόμενα

Ευχαριστίες	4
Περίληψη.....	5
Abstract	6
Κατάλογος σχημάτων	9
Κατάλογος πινάκων	11
Συντομογραφίες	14
Εισαγωγή.....	15
1. Θεωρητικό πλαίσιο	17
1.1. Η ιστορική πορεία του μουσείου	17
1.2. Ο θεσμός του μουσείου στην Ελλάδα	18
1.3. Είδη μουσείων	19
1.4. Κατηγορίες μουσείων	20
1.5. Το μουσείο στις μέρες μας.....	22
1.6. Ο ρόλος του μουσείου	23
1.7. Επισκεψιμότητα	24
1.7.1. Λόγοι επισκεψιμότητας	25
1.8. Μη επισκεψιμότητα	26
1.8.1. Λόγοι μη επισκεψιμότητας	27
1.9. Προφίλ επισκεπτών	30
1.10. Προσδοκίες επισκεπτών	31
1.11. Μουσείο και Τεχνολογία	33
1.11.1. Εικονική πραγματικότητα στα μουσεία	35
1.11.2. Επαυξημένη πραγματικότητα στα μουσεία.....	37
2. Μεθοδολογία	39
2.1. Σκοπός έρευνας-Ερευνητικά ερωτήματα	39
2.2. Ερευνητική διαδικασία	39
2.3. Συμμετέχοντες	39
2.4. Ερευνητικό εργαλείο έρευνας.....	40
2.5. Πιλοτική έρευνα	40
2.6. Κύρια έρευνα	41
2.7. Στατιστική ανάλυση	41
2.7.1. Περιγραφική Στατιστική	41
2.7.2. Συσχέτιση διακριτών μεταβλητών (κριτήριο χ^2)	41
3. Παρουσίαση αποτελεσμάτων.....	43
3.1. Περιγραφική στατιστική	43

3.1.1. Δημογραφικά Χαρακτηριστικά.....	43
3.1.2. Α' Μέρος Ερωτηματολογίου: Συνήθειες και προτιμήσεις επισκεπτών	44
3.1.3. Β' Μέρος Ερωτηματολογίου: Απόψεις επισκεπτών	46
3.1.4. Γ' Μέρος Ερωτηματολογίου: Προσδοκίες επισκεπτών.....	59
3.2. Συσχέτιση μεταξύ διακριτών μεταβλητών χ^2	61
3.2.1. Ανάλυση ως προς το Φύλο.....	61
3.2.2. Ανάλυση ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης.....	95
3.2.3. Ανάλυση ως προς τη Δωρεάν Είσοδο –Χρήση Τεχνολογιών– Διαδικτυακή Παρουσία Μουσείων	116
4. Ερμηνεία αποτελεσμάτων - Συζήτηση.....	124
5. Συμπεράσματα	126
5.1. Περιορισμοί της έρευνας.....	127
5.2. Προτάσεις για μελλοντική έρευνα	128
Παράρτημα.....	133
Π.1. Ερωτηματολόγιο	133
Π.2. Πίνακες απαντήσεων του ερωτηματολογίου (Περιγραφικά Μέτρα).....	140
Π.2.1. Δημογραφικά Χαρακτηριστικά	140
Π.2.2. Α' Μέρος: Συνήθειες και προτιμήσεις επισκεπτών.....	142
Π.2.3. Β' Μέρος: Απόψεις επισκεπτών	143
Π.3. Πίνακες απαντήσεων του ερωτηματολογίου (Κριτήριο χ^2).....	148

Κατάλογος σχημάτων

Σχήμα 1: Κατανομή δείγματος για το Φύλο	43
Σχήμα 2: Κατανομή των απαντήσεων για το Έτος Σπουδών	44
Σχήμα 3: Κατανομή των απαντήσεων στην ερώτηση «Πόσο συχνά επισκέπτεστε μουσεία;»	44
Σχήμα 4: Κατανομή των απαντήσεων στην ερώτηση : «Τι είδους μουσεία έχετε επισκεφτεί στο παρελθόν; (επιλέξτε όλα όσα ισχύουν)»	45
Σχήμα 5: Κατανομή των απαντήσεων στην ερώτηση «Ποιος είναι ο κύριος λόγος που επισκέπτεστε ένα μουσείο; (επιλέξτε όλα όσα ισχύουν)»	46
Σχήμα 6: Κατανομή των απαντήσεων στην ερώτηση «Ποια είδη εκθεμάτων προτιμάτε; (επιλέξτε όλα όσα ισχύουν)»	47
Σχήμα 7: Κατανομή των απαντήσεων στην ερώτηση «Ποιες πτυχές είναι σημαντικές για εσάς όταν επισκέπτεστε ένα μουσείο; (επιλέξτε τις τρεις πιο σημαντικές)»	48
Σχήμα 8: Κατανομή των απαντήσεων στην ερώτηση «Ποια είναι η διάρκεια που προτιμάτε για μια επίσκεψη στο μουσείο;».....	48
Σχήμα 9: Κατανομή των απαντήσεων στην ερώτηση «Είστε διατεθειμένοι να πληρώσετε εισιτήριο για να επισκεφτείτε ένα μουσείο;».....	49
Σχήμα 10: Κατανομή των απαντήσεων στην ερώτηση «Πιστεύετε ότι τα μουσεία πρέπει να προσφέρουν δωρεάν είσοδο;».....	50
Σχήμα 11: Κατανομή των απαντήσεων στην ερώτηση «Πρέπει τα μουσεία να δώσουν προτεραιότητα στην προσβασιμότητα για άτομα με αναπηρία;»	52
Σχήμα 12: Κατανομή των απαντήσεων στην ερώτηση «Πιστεύετε ότι τα μουσεία πρέπει να είναι πιο διαδραστικά;».....	54
Σχήμα 13: Κατανομή των απαντήσεων στην ερώτηση «Πρέπει τα μουσεία να επικεντρωθούν στη διατήρηση ιστορικών αντικειμένων ή στην προβολή σύγχρονων εκθεμάτων;»	56
Σχήμα 14: Κατανομή των απαντήσεων στην ερώτηση «Πρέπει τα μουσεία να χρησιμοποιούν τεχνολογία, όπως εικονική πραγματικότητα ή επαυξημένη πραγματικότητα στα εκθέματά τους;»	57
Σχήμα 15: Κατανομή των απαντήσεων στην ερώτηση : «Πιστεύετε ότι τα μουσεία πρέπει να έχουν ισχυρότερη διαδικτυακή παρουσία μέσω εικονικών περιηγήσεων ή ψηφιακών συλλογών;».....	58
Σχήμα 16: Κατανομή των απαντήσεων στην ερώτηση : «Πόσο σημαντικό είναι τα μουσεία να προσαρμόζονται και να καλύπτουν τις προτιμήσεις των νεότερων γενεών;».....	58
Σχήμα 17: Κατανομή των απαντήσεων στην ερώτηση «Ποιες πρόσθετες εγκαταστάσεις ή υπηρεσίες θα ενίσχυαν την εμπειρία σας στο μουσείο; (επιλέξτε τις τρεις πιο σημαντικές)»	59
Σχήμα 18: Κατανομή των απαντήσεων στην ερώτηση «Τι είδους εκδηλώσεις ή προγράμματα θα θέλατε να δείτε περισσότερο στα μουσεία; (επιλέξτε τις τρεις πιο σημαντικές)»	60
Σχήμα 19: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 1 ως προς το Φύλο	62
Σχήμα 20: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 2.1. ως προς το Φύλο	64
Σχήμα 21: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 2.2. ως προς το Φύλο	65
Σχήμα 22: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 2.3. ως προς το Φύλο	66
Σχήμα 23: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 2.4. ως προς το Φύλο	67
Σχήμα 24: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 2.5. ως προς το Φύλο	68
Σχήμα 25: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 2.6. ως προς το Φύλο	69
Σχήμα 26: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 2.7. ως προς το Φύλο	70
Σχήμα 27: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 2.8. ως προς το Φύλο	71
Σχήμα 28: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 3.1. ως προς το Φύλο	73
Σχήμα 29: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 3.2. ως προς το Φύλο	74
Σχήμα 30: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 3.3. ως προς το Φύλο	75

Σχήμα 31: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 3.4. ως προς το Φύλο	76
Σχήμα 32: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 3.5. ως προς το Φύλο	77
Σχήμα 33: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 4.1. ως προς το Φύλο	78
Σχήμα 34: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 4.2. ως προς το Φύλο	79
Σχήμα 35: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 4.3. ως προς το Φύλο	81
Σχήμα 36: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 4.4. ως προς το Φύλο	82
Σχήμα 37: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 4.5. ως προς το Φύλο	83
Σχήμα 38: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 4.6. ως προς το Φύλο	84
Σχήμα 39: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 6 ως προς το Φύλο	86
Σχήμα 40: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 7 ως προς το Φύλο	87
Σχήμα 41: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 8 ως προς το Φύλο	88
Σχήμα 42: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 9 ως προς το Φύλο	89
Σχήμα 43: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 11 ως προς το Φύλο	90
Σχήμα 44: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 12 ως προς το Φύλο	91
Σχήμα 45: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 13 ως προς το Φύλο	92
Σχήμα 46: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 14 ως προς το Φύλο	93
Σχήμα 47: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 15 ως προς το Φύλο	94
Σχήμα 48: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 2.1. ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης	97
Σχήμα 49: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 2.2. ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης	99
Σχήμα 50: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 2.3. ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης	100
Σχήμα 51: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 2.4. ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης	101
Σχήμα 52: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 2.5. ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης	102
Σχήμα 53: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 2.6. ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης	103
Σχήμα 54: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 2.7. ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης	104
Σχήμα 55: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 2.8. ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης	105
Σχήμα 56: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 4.1. ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης	106
Σχήμα 57: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 4.2. ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης	107
Σχήμα 58: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 4.3. ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης	108
Σχήμα 59: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 4.4. ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης	109
Σχήμα 60: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 4.5. ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης	110
Σχήμα 61: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 4.6. ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης	111
Σχήμα 62: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 6 ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης	112
Σχήμα 63: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 7 ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης	114
Σχήμα 64: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 8 ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης	115
Σχήμα 65: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 7 ως προς τη Δωρεάν Είσοδο	118
Σχήμα 66: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 11 ως προς τη χρήση εικονικής ή επαυξημένης πραγματικότητας	119
Σχήμα 67: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 15 ως προς τη χρήση εικονικής ή επαυξημένης πραγματικότητας	120
Σχήμα 68: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 13 ως προς την ύπαρξη ισχυρότερης διαδικτυακής παρουσίας μέσω εικονικών περιηγήσεων ή ψηφιακών συλλογών	122

Κατάλογος πινάκων

Πίνακας 1: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 1 ως προς το Φύλο	61
Πίνακας 2: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 1 ως προς το Φύλο	63
Πίνακας 3: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 2.1. ως προς το Φύλο	64
Πίνακας 4: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 2.2. ως προς το Φύλο	66
Πίνακας 5: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 2.3. ως προς το Φύλο	67
Πίνακας 6: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 2.4. ως προς το Φύλο	68
Πίνακας 7: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 2.5. ως προς το Φύλο	69
Πίνακας 8: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 2.6. ως προς το Φύλο	70
Πίνακας 9: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 2.7. ως προς το Φύλο	71
Πίνακας 10: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 2.8. ως προς το Φύλο	72
Πίνακας 11: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 3.1. ως προς το Φύλο	73
Πίνακας 12: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 3.2. ως προς το Φύλο	74
Πίνακας 13: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 3.3. ως προς το Φύλο	75
Πίνακας 14: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 3.4. ως προς το Φύλο	77
Πίνακας 15: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 3.5. ως προς το Φύλο	78
Πίνακας 16: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 4.1. ως προς το Φύλο	79
Πίνακας 17: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 4.2. ως προς το Φύλο	80
Πίνακας 18: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 4.3. ως προς το Φύλο	81
Πίνακας 19: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 4.4. ως προς το Φύλο	83
Πίνακας 20: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 4.5. ως προς το Φύλο	84
Πίνακας 21: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 4.6. ως προς το Φύλο	85
Πίνακας 22: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 6 ως προς το Φύλο	86
Πίνακας 23: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 7 ως προς το Φύλο	87
Πίνακας 24: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 8 ως προς το Φύλο	88
Πίνακας 25: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 9 ως προς το Φύλο	89
Πίνακας 26: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 11 ως προς το Φύλο	90
Πίνακας 27: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 12 ως προς το Φύλο	91
Πίνακας 28: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 13 ως προς το Φύλο	93
Πίνακας 29: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 14 ως προς το Φύλο	94
Πίνακας 30: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 15 ως προς το Φύλο	95
Πίνακας 31: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 2.1. ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης	95
Πίνακας 32: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 2.1. ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης ...	97
Πίνακας 33: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 2.2. ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης ...	99
Πίνακας 34: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 2.3. ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης .	100
Πίνακας 35: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 2.4. ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης .	101
Πίνακας 36: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 2.5. ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης .	102
Πίνακας 37: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 2.6. ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης .	103
Πίνακας 38: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 2.7. ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης .	104
Πίνακας 39: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 2.8. ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης .	105
Πίνακας 40: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 4.1. ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης .	106
Πίνακας 41: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 4.2. ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης .	107
Πίνακας 42: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 4.3. ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης .	109
Πίνακας 43: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 4.4. ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης .	110
Πίνακας 44: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 4.5. ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης .	111
Πίνακας 45: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 4.6. ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης .	112
Πίνακας 46: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 6 ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης	113
Πίνακας 47: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 7 ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης	114

Πίνακας 48: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 8 ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης	116
Πίνακας 49: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 7 ως προς τη Δωρεάν Είσοδο	116
Πίνακας 50: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 8 ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης	118
Πίνακας 51: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 11 ως προς τη χρήση εικονικής ή επαυξημένης πραγματικότητας	120
Πίνακας 52: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 15 ως προς τη χρήση εικονικής ή επαυξημένης πραγματικότητας	121
Πίνακας 53: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 13 ως προς την ύπαρξη ισχυρότερης διαδικτυακής παρουσίας μέσω εικονικών περιηγήσεων ή ψηφιακών συλλογών	123
Πίνακας 54: Κατανομή συχνοτήτων ως προς τη συγκατάθεση συμμετεχόντων στην έρευνα	140
Πίνακας 55: Κατανομή συχνοτήτων ως προς το φύλο	140
Πίνακας 56: Κατανομή συχνοτήτων ως προς την ηλικία.....	141
Πίνακας 57: Κατανομή συχνοτήτων ως προς το έτος σπουδών	141
Πίνακας 58: Κατανομή συχνοτήτων ως προς την Ερώτηση 1	142
Πίνακας 59: Κατανομή συχνοτήτων ως προς την Ερώτηση 2	142
Πίνακας 60: Κατανομή συχνοτήτων ως προς την Ερώτηση 3	143
Πίνακας 61: Κατανομή συχνοτήτων ως προς την Ερώτηση 4	143
Πίνακας 62: Κατανομή συχνοτήτων ως προς την Ερώτηση 5	144
Πίνακας 63: Κατανομή συχνοτήτων ως προς την Ερώτηση 6	144
Πίνακας 64: Κατανομή συχνοτήτων ως προς την Ερώτηση 7	144
Πίνακας 65: Κατανομή συχνοτήτων ως προς την Ερώτηση 8	145
Πίνακας 66: Κατανομή συχνοτήτων ως προς την Ερώτηση 9	145
Πίνακας 67: Κατανομή συχνοτήτων ως προς την Ερώτηση 11.....	145
Πίνακας 68: Κατανομή συχνοτήτων ως προς την Ερώτηση 12.....	146
Πίνακας 69: Κατανομή συχνοτήτων ως προς την Ερώτηση 13.....	146
Πίνακας 70: Κατανομή συχνοτήτων ως προς την Ερώτηση 14.....	146
Πίνακας 71: Κατανομή συχνοτήτων ως προς την Ερώτηση 15.....	147
Πίνακας 72: Κατανομή συχνοτήτων ως προς την Ερώτηση 16.....	147
Πίνακας 73: Κατανομή συχνοτήτων ως προς την Ερώτηση 17.....	148
Πίνακας 74: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 2.1. ως προς το Φύλο	148
Πίνακας 75: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 2.2. ως προς το Φύλο	149
Πίνακας 76: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 2.3. ως προς το Φύλο	149
Πίνακας 77: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 2.4. ως προς το Φύλο	150
Πίνακας 78: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 2.5. ως προς το Φύλο	150
Πίνακας 79: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 2.6. ως προς το Φύλο	151
Πίνακας 80: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 2.7. ως προς το Φύλο	151
Πίνακας 81: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 2.8. ως προς το Φύλο	152
Πίνακας 82: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 3.1. ως προς το Φύλο	152
Πίνακας 83: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 3.2. ως προς το Φύλο	153
Πίνακας 84: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 3.3. ως προς το Φύλο.....	153
Πίνακας 85: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 3.4. ως προς το Φύλο.....	154
Πίνακας 86: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 3.5. ως προς το Φύλο	154
Πίνακας 87: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 4.1. ως προς το Φύλο	155
Πίνακας 88: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 4.2. ως προς το Φύλο	155
Πίνακας 89: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 4.3. ως προς το Φύλο	156
Πίνακας 90: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 4.4. ως προς το Φύλο	156
Πίνακας 91: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 4.5. ως προς το Φύλο	157
Πίνακας 92: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 4.6. ως προς το Φύλο	157

Πίνακας 93: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 6 ως προς το Φύλο	158
Πίνακας 94: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 7 ως προς το Φύλο	158
Πίνακας 95: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 8 ως προς το Φύλο	159
Πίνακας 96: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 9 ως προς το Φύλο	159
Πίνακας 97: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 11 ως προς το Φύλο	160
Πίνακας 98: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 12 ως προς το Φύλο	161
Πίνακας 99: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 13 ως προς το Φύλο	161
Πίνακας 100: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 14 ως προς το Φύλο	162
Πίνακας 101: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 15 ως προς το Φύλο	162
Πίνακας 102: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 2.2. ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης	163
Πίνακας 103: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 2.3. ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης	164
Πίνακας 104: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 2.4. ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης	164
Πίνακας 105: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 2.5. ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης	165
Πίνακας 106: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 2.6. ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης	165
Πίνακας 107: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 2.7. ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης	166
Πίνακας 108: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 2.8. ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης	166
Πίνακας 109: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 4.1. ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης	167
Πίνακας 110: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 4.2. ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης	167
Πίνακας 111: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 4.3. ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης	168
Πίνακας 112: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 4.4. ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης	169
Πίνακας 113: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 4.5. ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης	169
Πίνακας 114: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 4.6. ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης	170
Πίνακας 115: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 6 ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης	170
Πίνακας 116: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 7 ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης	171
Πίνακας 117: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 8 ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης	172
Πίνακας 118: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 11 ως προς τη χρήση εικονικής ή επαυξημένης πραγματικότητας	172
Πίνακας 119: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 15 ως προς τη χρήση εικονικής ή επαυξημένης πραγματικότητας	173
Πίνακας 120: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 13 ως προς την ύπαρξη ισχυρότερης διαδικτυακής παρουσίας μέσω εικονικών περιηγήσεων ή ψηφιακών συλλογών	174

Συντομογραφίες

ΠΤΝ: Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών

π.Χ.: προ Χριστού

κ.α.: και άλλα

κλπ.: και λοιπά

ΕΛΣΤΑΤ: Ελληνική Στατιστική Αρχή

Εισαγωγή

Οι μουσειακοί χώροι αποτελούν βασικούς θεματοφύλακες της ιστορίας, της αρχαιολογίας, της τέχνης, της λαογραφίας και, γενικότερα, του πολιτισμού κάθε τόπου στον οποίο ιδρύονται. Δεν λειτουργούν μόνο ως χώροι διαφύλαξης και ανάδειξης της πολιτιστικής κληρονομιάς, αλλά και ως κέντρα γνώσης και ψυχαγωγίας που απευθύνονται σε ανθρώπους κάθε ηλικίας και εθνικότητας (Κατσαρού, 2023).

Σήμερα, τα μουσεία δεν αρκούνται σε μια παραδοσιακή μορφή έκθεσης. Αντιθέτως, επιδιώκουν τον εμπλουτισμό της εμπειρίας του επισκέπτη, προσφέροντας βιωματικές και διαδραστικές δραστηριότητες. Στόχος τους είναι η επίσκεψη να αποτελέσει μια ευχάριστη και ουσιαστική εμπειρία, ώστε οι επισκέπτες να επιθυμούν να την επαναλάβουν.

Στο πλαίσιο αυτό, καθίσταται ιδιαίτερα σημαντική η αξιοποίηση της τεχνολογίας ως εργαλείου ανανέωσης και ενίσχυσης της μουσειακής εμπειρίας. Η ραγδαία τεχνολογική ανάπτυξη των τελευταίων δεκαετιών έχει ωθήσει τα μουσεία στον εκσυγχρονισμό των υποδομών και των μεθόδων παρουσίασης, προκειμένου να ανταποκριθούν στις ανάγκες ενός ψηφιακού κοινού, και ιδιαίτερα των νεότερων γενιών. Επενδύοντας σε τεχνολογίες όπως η εικονική και επαυξημένη πραγματικότητα, διαδραστικά εκθέματα και ψηφιακές πλατφόρμες, τα μουσεία διεκδικούν τα όρια της φυσικής παρουσίας και προσφέρουν εμπειρίες που μπορούν να συνεχιστούν και πέρα από τον μουσειακό χώρο (Βαφειάδου, 2015).

Η παρούσα εργασία στοχεύει στη διερεύνηση των συνηθειών, των προτιμήσεων, των απόψεων και των προσδοκιών των φοιτητών και φοιτητριών σχετικά με τις επισκέψεις σε μουσεία. Μέσα από αυτή τη μελέτη, επιδιώκεται η βαθύτερη κατανόηση των ενδιαφερόντων τους, καθώς και των παραγόντων που θα μπορούσαν να συμβάλουν ώστε να βιώσουν μια ευχάριστη και ελκυστική μουσειακή εμπειρία.

Η δομή της εργασίας είναι η ακόλουθη:

- Αρχικά, πραγματοποιείται βιβλιογραφική ανασκόπηση που εστιάζει στους μουσειακούς χώρους, στα προφίλ και τις προσδοκίες των επισκεπτών, στην επισκεψιμότητα, καθώς και στις σύγχρονες τεχνολογικές εφαρμογές που ενσωματώνονται στα μουσεία.
- Στη συνέχεια, παρουσιάζεται η μεθοδολογία της έρευνας, όπου διερευνώνται οι στάσεις, οι απόψεις και οι προσδοκίες των επισκεπτών. Συγκεκριμένα, η μελέτη

βασίστηκε στις απόψεις 119 φοιτητών και φοιτητριών του Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.

- Ακολουθούν τα αποτελέσματα της έρευνας, όπου διαπιστώνεται ότι οι συμμετέχοντες αναγνωρίζουν τα μουσεία ως βασικούς φορείς πολιτισμού και επισημαίνουν την ανάγκη για βελτίωση της προσβασιμότητας, αξιοποίηση της τεχνολογίας και εμπλουτισμό των θεματικών. Οι γυναίκες εμφανίζονται πιο θετικές στον εκσυγχρονισμό, ενώ οι άνδρες προτιμούν παραδοσιακές προσεγγίσεις. Επιπλέον, η συχνότητα επίσκεψης δεν φαίνεται να επηρεάζει σημαντικά τις απόψεις, αλλά σχετίζεται με τη διάρκεια παραμονής. Επίσης, παρά την προτίμηση για δωρεάν είσοδο, οι περισσότεροι φοιτητές/τριες δηλώνουν πρόθυμοι να πληρώσουν, εφόσον η εμπειρία είναι ποιοτική και σύγχρονη.
- Τέλος, παρουσιάζονται τα συμπεράσματα της έρευνας, τα οποία συνοψίζουν τις συνήθειες, προτιμήσεις, στάσεις και προσδοκίες των συμμετεχόντων απέναντι στα μουσεία, αναδεικνύοντας την ανάγκη για εκσυγχρονισμό, προσβασιμότητα και ποιοτική εμπειρία.

1. Θεωρητικό πλαίσιο

1.1. Η ιστορική πορεία του μουσείου

Ετυμολογικά, ο όρος «μουσείο» προέρχεται από την αρχαία λέξη «Μουσεῖον» και παραπέμπει στις Μούσες. Σύμφωνα με την αρχαία ελληνική μυθολογία, οι Μούσες ήταν κόρες του Δία και της Μνημοσύνης, που αντιπροσώπευαν την ποίηση, την τέχνη και τη γνώση (Καλοφορίδης, 2015).

Ο θεσμός του μουσείου αρχίζει να υφίσταται με την ίδρυση του Μουσείου των Πτολεμαίων ή Μουσείο της Αλεξάνδρειας, κατά τα ελληνιστικά χρόνια (290 π.Χ.), από τον Πτολεμαίο Α'. Ο χώρος αυτός συγκέντρωνε διάφορα αντικείμενα, όπως γλυπτά, εργαλεία, αστρονομικά όργανα κ.α. και προοριζόταν για τη μελέτη των επιστημόνων της εποχής (Νάκου, 2001).

Κατά τον 15^ο αιώνα, έκαναν την εμφάνισή τους οι ιδιωτικές συλλογές με σπάνια αντικείμενα, που προσέδιδαν κύρος σε όποιον τα είχε στην κατοχή του. Βέβαια, η θέασή τους δεν ήταν προνόμιο όλων των πολιτών, αλλά ελάχιστων ατόμων, που προέρχονταν αποκλειστικά από την τάξη των ευγενών και των διανοούμενων της εποχής εκείνης. Ωστόσο, κατά τον 17^ο αιώνα, αυτή η συνήθεια άρχισε να αλλάζει και το μουσείο απέκτησε σταδιακά δημόσιο χαρακτήρα. Ο σκοπός του πλέον, δεν ήταν μόνο η διατήρηση διαφόρων δημιουργημάτων, αλλά και η εκπαίδευση των επισκεπτών. Έτσι, οι ιδιωτικές συλλογές άρχισαν να δωρίζονται ή να πωλούνται, ώστε να εκτεθούν στο ευρύ κοινό (Αλεξάτου & Βλαστάρη, 2016; Καλοφορίδης, 2015).

Ο ρόλος του μουσείου ως φύλακας της εθνικής ταυτότητας αναγνωρίστηκε πλήρως τον 19^ο αιώνα. Η Βιομηχανική Επανάσταση, με τις ραγδαίες κοινωνικές και οικονομικές αλλαγές που προκάλεσε, οδήγησε σε έντονο προβληματισμό για τη γρήγορη καταστροφή του παραδοσιακού τρόπου ζωής, γεγονός που επέφερε τη δημιουργία των πρώτων λαογραφικών και εθνογραφικών μουσείων (Καλοφορίδης, 2015).

Με την πάροδο του χρόνου, το μουσείο άλλαξε, εξελίχθηκε και πήρε τα χαρακτηριστικά της σημερινής εποχής. Πλέον, καλλιεργούσε την εθνική μνήμη και ιστορία, με τα μουσειακά αντικείμενα να αποτελούν εθνική κληρονομία, καθιστώντας τη συλλογή και την προστασία τους εθνικό χρέος (Νάκου, 2001). Στη σύγχρονη εποχή (20^ο αιώνα) εμφανίστηκαν νέοι τύποι μουσείων, που σύμφωνα με τη Νάκου (2001) διακρίνονται σε τρεις κατηγορίες: τα παραδοσιακά, τα μοντέρνα και τα μεταμοντέρνα μουσεία.

1.2. Ο θεσμός του μουσείου στην Ελλάδα

Στην Ελλάδα, ο θεσμός του μουσείου ξεκίνησε με την ίδρυση του ελληνικού κράτους. Όπως αναφέρει η Βουδούρη (2003), η πρώτη προσπάθεια για διάσωση των αρχαιοτήτων και ίδρυση ελληνικού μουσείου αποδίδεται στον Αδαμάντιο Κοραή. Ειδικότερα, η αρπαγή χειρόγραφων της Πάτμου από ξένους περιηγητές, προκάλεσε την οργή του Αδαμάντιου Κοραή, ο οποίος έστειλε υπόμνημα στο Οικουμενικό Πατριαρχείο, ζητώντας την ίδρυση «Ελληνικού Μουσείου» (Βουδούρη, 2003). Έτσι, το νέο ελληνικό κράτος άρχισε να αντιμετωπίζει τα μνημεία και τα αρχαία αντικείμενα ως σύμβολα εθνικής ταυτότητας και θεωρούσε τη διαφύλαξή τους προτεραιότητα και ηθική υποχρέωση.

Υπό αυτές τις συνθήκες, ιδρύεται το 1829 από τον Ιωάννη Καποδίστρια το πρώτο μουσείο στο Ορφανοτροφείο της Αίγινας και το 1833 ακολουθεί η ψήφιση νόμου, που προέβλεπε τη δημιουργία μουσείων σε επαρχιακές περιοχές της χώρας. Παρόλα αυτά, οι οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες της εποχής δεν ευνοούσαν την ανάπτυξη πολιτιστικών δραστηριοτήτων, με αποτέλεσμα τα αρχαιολογικά ευρήματα να τοποθετούνται σε αποθήκες εκκλησιών ή σχολείων. Αργότερα, αυτά τα αντικείμενα χρησιμοποιήθηκαν ως υλικό για τη δημιουργία νέων μουσείων. (Βουδούρη, 2003).

Τα αντικείμενα που συλλέγονταν ως τότε αφορούσαν κυρίως την κλασική περίοδο. Στην Ελλάδα, η έντονη έμφαση στην κλασική αρχαιότητα πιθανώς προερχόταν από την προσπάθεια των ανθρώπων της εποχής να συνδέσουν τη σύγχρονη Ελλάδα με τη δόξα των αρχαίων προγόνων. Έτσι, η βυζαντινή περίοδος παρέμεινε παραμελημένη μέχρι τα τέλη του 19ου αιώνα. Τις πρώτες δεκαετίες του 20^{ου} αιώνα ιδρύθηκε η Εθνική Πινακοθήκη (1900), το Βυζαντινό Μουσείο (1914), το Λαογραφικό Μουσείο (1918) και το Εθνικό Μουσείο (1926). Ωστόσο, η ίδρυση μουσείων διακόπηκε κατά τη διάρκεια της Κατοχής, καθώς κύριο μέλημα ήταν η απόκρυψη και η προστασία των αρχαιολογικών αντικειμένων. Μετά το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου ξεκίνησε μια νέα περίοδος για τη χώρα, με τη δημιουργία πολλών νέων μουσείων που στόχευαν στην προώθηση της ιστορίας της (Αλεξάτου & Βλαστάρη, 2016; Οικονόμου, 2003).

1.3. Είδη μουσείων

Τα μουσεία στις μέρες μας χωρίζονται σε τρεις βασικές κατηγορίες ανάλογα με τον επιστημολογικό προσανατολισμό που έχουν (Νάκου, 2001):

Παραδοσιακά μουσεία: οι θεματικές τους ενότητες χρονολογούνται από τα τέλη του 18^{ου} αιώνα, με τις συλλογές τους να αποτελούνται από εκθέματα που αφορούν την εθνική ιστορία ενός τόπου. Τα συγκεκριμένα μουσεία έχουν κλειστό χαρακτήρα. Ακολουθούν γραμμική ταξινόμηση, προβάλλουν αντικειμενικές μαρτυρίες του παρελθόντος και οργανώνουν τα εκθέματα με χρονολογική σειρά, στοχεύοντας στην καλλιέργεια εθνικής μνήμης και συνείδησης. Το κύριο χαρακτηριστικό των παραδοσιακών μουσείων είναι η παραγωγή κλειστού τύπου γνώσης, επιδιώκοντας να προκαλέσουν θαυμασμό στους επισκέπτες για το ίδιο το μουσείο και όχι απαραίτητα για τα αντικείμενα που εκτίθενται (Ανδρονίκου, 2024; Σύρρου, 2017; Κουερίνης, 2012).

Μοντέρνα μουσεία: αναπτύχθηκαν τον 20^ο αιώνα και συνδέονται τόσο με το παρελθόν όσο και με το παρόν. Διακρίνονται για τον ανοιχτό τους χαρακτήρα, εστιάζοντας όχι μόνο στα εκθέματα, αλλά και στο κοινό που τα επισκέπτεται. Το βασικό τους χαρακτηριστικό είναι οι βιωματικές προσεγγίσεις στην παρουσίαση των εκθεμάτων, προκειμένου να ενημερώσουν το κοινό, να μεταδώσουν πληροφορίες και να αναδείξουν την πολιτισμική κληρονομιά. Επιπλέον, τα μοντέρνα μουσεία αποφεύγουν την αυστηρή χρονολογική διάταξη, προτιμώντας να σχεδιάζουν τις εκθέσεις τους με τέτοιο τρόπο, ώστε οι θεατές να αντιλαμβάνονται καλύτερα τη χρήση των αντικειμένων την εκάστοτε εποχή (Γιάνναρου, 2024; Σύρρου, 2017; Κουερίνης, 2012; Νάκου, 2001).

Μεταμοντέρνα μουσεία: εμφανίζονται στα τέλη του 20^{ου} αιώνα. Ξεχωρίζουν για την ιδιαίτερη οργάνωση και τη συνεκτικότητα του χώρου, καθώς και τη διάταξη των εκθεσιακών ενότητων. Κύριο χαρακτηριστικό τους είναι η προσαρμογή στις ανάγκες του κοινού που τα επισκέπτεται. Αυτά τα μουσεία ενσωματώνουν τη χρήση σύγχρονης τεχνολογίας (ήχους, τρισδιάστατες εικόνες κ.α.) για να δημιουργήσουν εκθέσεις που θα ενθαρρύνουν την ερμηνεία των εκθεμάτων από τους επισκέπτες. Μέσω αυτής της τεχνολογίας, προάγουν νέους τρόπους επικοινωνίας και παρουσίασης των εκθεμάτων,

προσφέροντας μια δυναμική και διαδραστική εμπειρία (Ανδρονίκου, 2024; Γιάνναρου, 2024; Σύρρου, 2017; Νάκου 2001).

1.4. Κατηγορίες μουσείων

Υπάρχουν διάφοροι τύποι μουσείων και πολλοί τρόποι κατάταξής τους, οι οποίοι εξαρτώνται από τα κριτήρια που χρησιμοποιούνται. Τα τελευταία χρόνια, έχουν γίνει πολλές προσπάθειες για την καλύτερη και πιο αποδοτική ταξινόμηση των μουσείων. Στο πλαίσιο αυτών των προσπαθειών, η Κανελλοπούλου-Μπότη (2023) προτείνουν τις εξής κατηγορίες:

- *Ιστορικά*
- *Αρχαιολογικά*
- *Βυζαντινά*
- *Λαογραφικά*
- *Ανθρωπολογικά*
- *Εθνογραφικά*
- *Εθνολογικά*
- *Βιομηχανικά*
- *Επιστημονικά*
- *Μουσεία επιστήμης*
- *Μουσεία φυσικής ιστορίας*
- *Μουσεία τεχνολογίας*
- *Μουσεία τέχνης (αρχαίας, σύγχρονης, πρωτόγονης, λαϊκής τέχνης κλπ.)*
- *Μουσεία ασιατικής τέχνης*
- *Μουσεία θεάτρου*
- *Μουσεία εικαστικών τεχνών*
- *Μουσεία κινηματογράφου*
- *Μουσεία φωτογραφίας*
- *Μουσεία μουσικής*
- *Μουσεία πληροφορικής*
- *Νομισματικά Μουσεία*
- *Πολεμικά και ναυτικά μουσεία*
- *Γεωλογικά μουσεία*

- Ζωολογικοί και βοτανικοί κήποι
- Πλανητάρια
- Οικομουσεία
- Φυσικά πάρκα

Μια άλλη κατηγοριοποίηση των μουσείων περιλαμβάνει τις εξής κατηγορίες:

Ταξινόμηση βάσει συλλογής:

Μουσεία Γενικού Ενδιαφέροντος - Μικτά Μουσεία: είναι τα μουσεία που περιλαμβάνουν μια ποικιλία συλλογών από διαφορετικούς τομείς και κατηγορίες.

Ειδικά Μουσεία: είναι τα μουσεία που φιλοξενούν εξειδικευμένες συλλογές από μια συγκεκριμένη κατηγορία εκθεμάτων.

- Αρχαιολογικά
- Τέχνης
- Ιστορικά
- Θεματικά
- Λαογραφικά
- Φυσικής ιστορίας
- Επιστημών
- Πολεμικά
- Νομισματικά
- Ναυτικά
- Εθνολογικά

Ταξινόμηση βάσει ιδρυτικού και διαχειριστικού φορέα:

- Κρατικά
- Δημόσια
- Ιδιωτικά

Ταξινόμηση βάσει βεληγεκούς:

- Εθνικά
- Περιφερειακά
- Τοπικά

Ταξινόμηση βάσει κοινού:

- Γενικά
- Εκπαιδευτικά
- Σχολικής εκπαίδευσης
- Ειδικού ενδιαφέροντος

Ταξινόμηση βάσει χώρου:

- Αρχαιολογικοί χώροι
- Υπαίθρια
- Ιστορικά κτήρια-μουσεία

1.5. Το μουσείο στις μέρες μας

Στη σημερινή εποχή, τα μουσεία έχουν εξελιχθεί και διαφοροποιηθεί σημαντικά από τον παραδοσιακό τους ρόλο ως χώροι αποθήκευσης και φύλαξης σπάνιων αντικειμένων σε γυάλινες προθήκες. Αντίθετα, έχουν μετατραπεί σε ενεργούς χώρους με σκοπό να προσελκύσουν το ενδιαφέρον των επισκεπτών και να δημιουργήσουν εμπειρίες που συνδυάζουν την ενημέρωση, την εκπαίδευση και την ψυχαγωγία. Το κοινό σήμερα, φαίνεται ότι αναζητά αυτά τα στοιχεία και γι' αυτό τον λόγο τα μουσεία επικεντρώνονται περισσότερο στο κοινό τους παρά στα ίδια τα εκθέματα, χρησιμοποιώντας σύγχρονα εργαλεία και στρατηγικές μάρκετινγκ, για να εξασφαλίσουν μεγαλύτερη προβολή, ευρύτερο κοινό και αυξημένα έσοδα (Μαλαφάντης, 2020; Gurel & Nielsen, 2018; Καλοφορίδης, 2015).

Ειδικότερα, τα μουσεία έχουν εξελιχθεί σε ζωντανούς και διαδραστικούς χώρους, όπου οι επισκέπτες μπορούν να ζήσουν συναρπαστικές εμπειρίες, να αλληλεπιδράσουν, να πειραματιστούν και να αναπτύξουν τις δικές τους απόψεις. Αυτοί οι νέοι τύποι μουσείων περιλαμβάνουν τόσο ανοιχτούς όσο και κλειστούς χώρους. Πιο αναλυτικά, στους ανοιχτούς χώρους συγκαταλέγονται τα οικολογικά και πολιτιστικά πάρκα, οι ζωολογικοί και βοτανικοί κήποι κ.α., ενώ στους κλειστούς χώρους περιλαμβάνονται οι βιβλιοθήκες, τα κέντρα επιστημών, τα μουσεία ανακύκλωσης, τα τεχνολογικά μουσεία, τα μουσεία παιδικής τέχνης κ.α. (Δημητριάδη & Μαλαφάντης, 2022; Γιαννακοπούλου, 2009).

Γενικά, τα σύγχρονα μουσεία έχουν μετατραπεί σε χώρους που, εκτός από τη διατήρηση και παρουσίαση της πολιτιστικής κληρονομιάς, προσαρμόζονται στις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα του κοινού, με σκοπό την αύξηση της επισκεψιμότητας και τη βελτίωση της εμπειρίας που προσφέρουν στους επισκέπτες.

1.6. Ο ρόλος του μουσείου

Στο παρελθόν, τα μουσεία επικεντρώνονταν στην παρουσίαση εκθεμάτων και επιστημονικής γνώσης, χωρίς να λαμβάνουν υπόψη τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα του κοινού. Σήμερα, όμως, ο ρόλος τους έχει εξελιχθεί, και τα μουσεία έχουν μετατραπεί σε πολυδιάστατους χώρους που δεν περιορίζονται στην προσέλκυση του κοινού ως παθητικών θεατών. Αντίθετα, επικεντρώνονται στη συμμετοχή και την ικανοποίηση των επισκεπτών τους. Ανατροφοδοτούν τη σκέψη, αμφισβητούν προκαταλήψεις και επιδιώκουν να ενημερώσουν και να εκπαιδεύσουν το ευρύ κοινό (Λάππα, 2023; Σύρρου, 2017; Γιαννακοπούλου, 2009).

Τα τελευταία χρόνια, τα μουσεία αναπτύσσουν προγράμματα που μετατρέπουν την επίσκεψη σε μια ευχάριστη και διαδραστική εμπειρία, ενισχύοντας την κριτική σκέψη των επισκεπτών. Με τον τρόπο αυτό, το μουσείο γίνεται εργαλείο ενεργητικής μάθησης, προάγοντας τη γλώσσα και τη γνώση νέων εννοιών και ιδεών, ενώ ταυτόχρονα παρέχει ερεθίσματα για πολυδιάστατη σκέψη και έμπνευση (Γιάνναρου, 2024).

Επιπλέον, τα μουσεία διοργανώνουν συνέδρια που απευθύνονται στο ευρύ κοινό, ενισχύοντας την αλληλεπίδραση με τα εκθέματα και προάγοντας τη δημιουργικότητα, την εκπαίδευση και την ψυχαγωγία. Παράλληλα, δεν περιορίζονται μόνο στη δημιουργία εκθεμάτων, αλλά προσαρμόζονται στις σύγχρονες τεχνολογικές, κοινωνικές και πολιτιστικές εξελίξεις. Χρησιμοποιώντας νέες τεχνολογίες, τα εκθέματα γίνονται πιο ενδιαφέροντα και ελκυστικά μέσω της εικόνας, του ήχου, της επαυξημένης και εικονικής πραγματικότητας (Λάππα, 2023; Σύρρου, 2017).

Συνοψίζοντας, τα μουσεία έχουν εξελιχθεί σημαντικά με την πάροδο του χρόνου και έχουν αναβαθμίσει τον ρόλο τους. Ειδικότερα, ο νέος τους ρόλος δεν περιορίζεται πια μόνο στη διατήρηση και μελέτη των συλλογών, αλλά επεκτείνεται στην υποδοχή και εξυπηρέτηση των πολιτών, προάγοντας τη συμμετοχή τους και την ανάπτυξη κριτικής σκέψης (Οικονόμου, 2003). Χρησιμοποιώντας σύγχρονες τεχνολογίες, τα μουσεία καταφέρνουν να προσελκύσουν και να εκπαιδεύσουν το κοινό, ενώ παράλληλα

ενισχύουν την αξία της πολιτιστικής κληρονομιάς και προάγουν τη διαδραστικότητα με τους επισκέπτες τους. Συνδέοντας το παρελθόν με το παρόν και το μέλλον, τα μουσεία παρέχουν ερεθίσματα για σκέψη, εκπαίδευση και προσωπική ανάπτυξη, δίνοντας έμπνευση σε κάθε επισκέπτη.

1.7. Επισκεψιμότητα

Τα προηγούμενα χρόνια, η επισκεψιμότητα στα μουσεία της χώρας σημείωνε σταθερή αύξηση, φτάνοντας περίπου τα 19,6 εκατομμύρια επισκέπτες. Η πανδημία Covid-19 το 2020 και τα έκτακτα υγειονομικά μέτρα που επιβλήθηκαν οδήγησαν σε απότομη μείωση των επισκέψεων. Αν και η επιστροφή στην κανονικότητα συνοδεύτηκε από άνοδο του τουρισμού, αρκετά μουσεία και αρχαιολογικοί χώροι εξακολουθούν να καταγράφουν μειωμένη επισκεψιμότητα. Όπως υποστηρίζουν ορισμένοι ερευνητές, αυτό ενδέχεται να σχετίζεται με την εικόνα της Ελλάδας στις διεθνείς αγορές, η οποία επικεντρώνεται κυρίως στον φυσικό της πλούτο, παραμελώντας την προβολή της πολιτιστικής της ταυτότητας (ΕΛΣΤΑΤ, 2025; Κουλλόλλι, 2024; Κασιώλα, 2023 ; Δερμιτζάκη, 2009).

Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, αξίζει να εξεταστεί ποιοι είναι οι επισκέπτες που επιλέγουν συνειδητά να επισκεφθούν ένα μουσείο και ποια είναι τα κίνητρά τους. Σύμφωνα με τον Black (2009), το λεγόμενο «ελεύθερο κοινό» περιλαμβάνει άτομα που ενδιαφέρονται ουσιαστικά για τα εκθέματα και είναι πρόθυμα να αφιερώσουν χρόνο για την εξερεύνησή τους. Τα κίνητρα αυτών των επισκεπτών ποικίλλουν, περιλαμβάνοντας την απόκτηση γνώσεων, την ανάγκη για ψυχαγωγία ή απλώς το προσωπικό ενδιαφέρον για τον πολιτιστικό χώρο.

Τα μουσεία, ως χώροι πολιτισμού, είναι ανοιχτά σε όλους και η πρόσβαση σε αυτά συνιστά ανθρώπινο δικαίωμα, καθώς το δικαίωμα στον πολιτισμό είναι παγκοσμίως αναγνωρισμένο. Ωστόσο, για να επισκεφτεί κάποιος με τη θέλησή του ένα μουσείο, πρέπει να τον προσελκύσει το ίδιο το μουσείο. Δεδομένου ότι το κοινό τους είναι ποικιλόμορφο, απαιτείται από τα μουσεία να χρησιμοποιούν διαφορετικούς τρόπους προσέγγισης για να καλύψουν τις ανάγκες όλων των επισκεπτών (Παναγιωταρόπουλος, 2022; Καλλιακούδη, 2017).

Οι λόγοι για τους οποίους κάποιος επιλέγει να επισκεφτεί ένα μουσείο διαφέρουν. Έρευνες δείχνουν ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των επισκεπτών αποτελείται από μαθητές, οι οποίοι επισκέπτονται τα μουσεία είτε στο πλαίσιο εκπαιδευτικών

εκδρομών είτε με τους γονείς τους. Επίσης, έχει διαπιστωθεί ότι τα μουσεία προσελκύουν τουρίστες που ενδιαφέρονται για την τοπική ιστορία, ταξιδιώτες, μορφωμένα άτομα και ανθρώπους με οικονομική ευχέρεια (Καλλιακούδη, 2017; Black, 2009).

Σήμερα, τα μουσεία αντιλαμβάνονται τη σημασία της σχέσης τους με το κοινό και συνεχώς αναζητούν σύγχρονες μεθόδους για να διευκολύνουν την κατανόηση των εκθεμάτων τους. Πλέον, ο κάθε επισκέπτης συμμετέχει ενεργά και προσεγγίζει διαφορετικά τα εκθέματα του μουσείου (Παναγιωταρόπουλος, 2022).

Συνολικά, η επισκεψιμότητα στα μουσεία σήμερα είναι στενά συνδεδεμένη με τη διαρκή εξέλιξη των μουσειακών πρακτικών και την προσαρμογή τους στις ανάγκες και τις προτιμήσεις του κοινού. Η διαδραστικότητα, η χρήση σύγχρονων τεχνολογιών και η δημιουργία εκπαιδευτικών και ψυχαγωγικών προγραμμάτων αποτελούν τα κύρια εργαλεία που καθιστούν τα μουσεία πιο ελκυστικά και προσβάσιμα για κάθε επισκέπτη, ανεξαρτήτως ηλικίας ή ενδιαφερόντων. Επομένως, η ενίσχυση της επισκεψιμότητας δεν αφορά μόνο τον αριθμό των επισκεπτών, αλλά και την ποιότητα της εμπειρίας τους, η οποία μπορεί να έχει θετική επίδραση στην προσωπική και κοινωνική ανάπτυξη.

1.7.1. Λόγοι επισκεψιμότητας

Η επίσκεψη σε ένα μουσείο μπορεί να πραγματοποιηθεί είτε ατομικά είτε ομαδικά. Στην περίπτωση της ατομικής επίσκεψης, ο επισκέπτης έχει την ευχέρεια να εξερευνήσει το μουσείο με τον δικό του ρυθμό, αφιερώνοντας τον χρόνο που επιθυμεί σε κάθε έκθεμα, χωρίς περιορισμούς ή εξωτερικές επιρροές. Αυτή η μορφή επίσκεψης επιτρέπει μια πιο προσωπική και ανεξάρτητη εμπειρία. Αντιθέτως, στην ομαδική επίσκεψη, οι επισκέπτες περιηγούνται από κοινού στο χώρο, ανταλλάσσοντας γνώσεις και απόψεις για τα εκθέματα. Αυτή η συλλογική εμπειρία ενισχύει την κοινωνική αλληλεπίδραση, επιτρέποντας στους συμμετέχοντες να ανταλλάξουν διαφορετικές απόψεις και να εμπλουτίσουν την κατανόηση και την εκτίμηση των εκθεμάτων, καθιστώντας την επίσκεψη πιο δυναμική και εκπαιδευτική (Δαλακούλα & Τσαούση 2008).

Η απόφαση να επισκεφτεί κάποιος ένα μουσείο εξαρτάται από πολλούς και ποικίλους λόγους. Οι παράγοντες που επηρεάζουν την επισκεψιμότητα διαφοροποιούνται ανάλογα με το είδος του μουσείου, τα ενδιαφέροντα του κοινού και τις μοναδικές

εμπειρίες που προσφέρονται στον επισκέπτη. Παρά τις διαφορές στις προτιμήσεις, οι λόγοι για την επίσκεψη μπορούν να κατηγοριοποιηθούν σε διάφορες κατηγορίες, που περιλαμβάνουν εκπαιδευτικούς, ψυχαγωγικούς, κοινωνικούς και ψυχολογικούς παράγοντες. Αυτοί οι λόγοι ενσωματώνουν τη διάσταση της μάθησης, της διασκέδασης, της κοινωνικής αλληλεπίδρασης, αλλά και την ψυχική ευεξία που προσφέρει μια τέτοια εμπειρία (Καλλιακούδη, 2017; Δαλακούρα & Τσαούση, 2008).

Ψυχαγωγικοί και κοινωνικοί λόγοι (social-recreational reasons): Το μουσείο λειτουργεί ως χώρος συνάντησης για άτομα με κοινά ενδιαφέροντα, προσφέροντας μοναδικές ευκαιρίες για κοινωνική αλληλεπίδραση και επικοινωνία. Οι επισκέπτες μπορούν να αλληλεπιδρούν, να συμμετέχουν σε ομαδικές δραστηριότητες και να ενισχύουν τους κοινωνικούς τους δεσμούς. Μέσα από την ομαδική εμπειρία, ενισχύεται το αίσθημα της κοινότητας και της συλλογικότητας, καθώς τα μέλη της ομάδας ανταλλάσσουν εντυπώσεις, απόψεις και γνώσεις σχετικά με τα εκθέματα, δημιουργώντας ισχυρούς κοινωνικούς δεσμούς και αλληλεπιδράσεις.

Εκπαιδευτικοί λόγοι (Educational reasons): Οι επισκέπτες περιηγούνται στα εκθέματα με την προσδοκία να επεκτείνουν τις γνώσεις τους και να εμπλουτίσουν την κατανόησή τους για διάφορα θέματα.

Ειδικό-ψυχολογικοί λόγοι (Reverential reasons): Για ορισμένους επισκέπτες, το μουσείο είναι ένας χώρος ηρεμίας και χαλάρωσης, όπου μπορούν να απομακρυνθούν από την καθημερινή ρουτίνα και να βιώσουν ξεχωριστές εμπειρίες.

1.8. Μη επισκεψιμότητα

Τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό, υπάρχει μια σημαντική μερίδα του πληθυσμού που είτε δεν έχει επισκεφτεί ποτέ κάποιο μουσείο είτε έχει πραγματοποιήσει ελάχιστες επισκέψεις. Σύμφωνα με έρευνα που διεξήχθη σε φοιτητές του εξωτερικού, το 67% των συμμετεχόντων επισκεπτόταν το μουσείο για πρώτη φορά. Αυτό φαίνεται να οφείλεται στο γεγονός ότι πολλοί άνθρωποι έχουν διαμορφώσει αρνητική εικόνα για τα μουσεία, κυρίως λόγω της μη ελκυστικής εξωτερικής μορφής τους. Πολλοί τα θεωρούν ως χώρους που φιλοξενούνται σκονισμένα εκθέματα σε γυάλινες προθήκες και η επίσκεψη περιορίζεται μόνο στην απλή παρατήρηση των αντικειμένων αυτών, χωρίς να υπάρχει κάποια πιο ουσιαστική αλληλεπίδραση ή

εμπειρία. Ένας επιπλέον παράγοντας που αποτρέπει την επίσκεψη σε μουσεία είναι το κοινωνικό περιβάλλον και οι συνθήκες υπό τις οποίες μεγαλώνει κάποιος. Αν οι γονείς δεν ενθαρρύνουν τη συχνή επίσκεψη σε πολιτιστικούς χώρους, είναι δύσκολο να αλλάξει η αντίληψη των παιδιών και να αποκτήσουν ενδιαφέρον για τα μουσεία. Επίσης, η έλλειψη πληροφόρησης σχετικά με τις σύγχρονες εγκαταστάσεις και υπηρεσίες που προσφέρουν τα μουσεία, καθώς και η αναβάθμιση του ρόλου τους στον τομέα της εκπαίδευσης και της ψυχαγωγίας, συντελούν στην απογοήτευση και την απομάκρυνση των επισκεπτών (Bajic & Kuscevic, 2022; Καλλιακούδη, 2017; Black, 2009).

Αυτοί οι λόγοι οδηγούν πολλές φορές στο να αποφεύγονται τα μουσεία, παρά τις σύγχρονες εξελίξεις και τις εκπαιδευτικές και πολιτιστικές ευκαιρίες που προσφέρουν.

1.8.1. Λόγοι μη επισκεψιμότητας

Τα τελευταία χρόνια, έχουν διεξαχθεί έρευνες σχετικά με τους λόγους για τους οποίους οι άνθρωποι δεν επισκέπτονται τα μουσεία με την ίδια συχνότητα. Οι βασικότεροι παράγοντες που αναδείχθηκαν είναι οι εξής (Καλλιακούδη, 2017; Παπαθανασίου, 2017; Black, 2009):

- Έλλειψη χρόνου: Πολλοί άνθρωποι επισημαίνουν ότι ο ελεύθερος χρόνος τους είναι περιορισμένος και προτιμούν να τον αξιοποιούν σε δραστηριότητες ψυχαγωγίας που προσφέρουν χαλάρωση και διασκέδαση. Συνήθως, επιλέγουν να περάσουν τον χρόνο τους σε χώρους όπως γήπεδα, καφετέριες, εστιατόρια, θέατρα ή απλώς να απολαύσουν μια βόλτα στο πάρκο με φίλους. Ωστόσο, συχνά αναφέρουν ότι, ακόμα και όταν αποφασίζουν να επισκεφθούν ένα μουσείο, αυτό είναι κλειστό τις ώρες που δεν εργάζονται, γεγονός που καθιστά πιο δύσκολη τη δυνατότητα για μια επίσκεψη.
- Έλλειψη ενδιαφέροντος: Ένας ακόμα λόγος για τη μειωμένη προσέλευση σε μουσεία είναι η απουσία προσωπικού ενδιαφέροντος για τις εκθέσεις ή τα αντικείμενα που παρουσιάζονται. Πολλοί άνθρωποι θεωρούν τα μουσεία ως χώρους με περιορισμένη ψυχαγωγική αξία ή δεν βλέπουν την ανάγκη να ασχοληθούν με την τέχνη και την ιστορία. Συχνά, η αντίληψη ότι οι επισκέψεις στα μουσεία απαιτούν πολύ χρόνο ή είναι βαρετές αποτρέπει τους ανθρώπους από το να τα επιλέξουν ως προορισμό. Επίσης, πολλοί θεωρούν ότι τα μουσεία

δεν είναι φιλόξενα για οικογένειες με παιδιά ή δεν προσφέρουν δραστηριότητες που να κρατούν το ενδιαφέρον των μικρότερων ηλικιών, γεγονός που εντείνει την απομάκρυνση από αυτούς τους πολιτιστικούς χώρους.

- Κόστος: Ένας σημαντικός παράγοντας που επηρεάζει την απόφαση των ανθρώπων να επισκεφθούν τα μουσεία είναι το οικονομικό κόστος. Η τιμή του εισιτηρίου, τόσο για τον ίδιο τον επισκέπτη όσο και για τα υπόλοιπα μέλη της οικογένειας, μπορεί να αποτελέσει αποτρεπτικό παράγοντα. Επιπλέον, τα έξοδα μετακίνησης, όπως η ανάγκη για καύσιμα ή τα εισιτήρια μεταφοράς, καθώς και το κόστος για το παρκάρισμα, συνήθως προστίθενται στο συνολικό οικονομικό βάρος της εξόδου. Αυτοί οι παράγοντες καθιστούν τις επισκέψεις σε μουσεία λιγότερο ελκυστικές, ειδικά όταν τα έξοδα συσσωρεύονται για μια ολόκληρη οικογένεια ή μια ομάδα φίλων.
- Μακρινή απόσταση: Όταν τα μουσεία βρίσκονται σε μεγάλες αποστάσεις από τον τόπο διαμονής, η μετακίνηση μπορεί να απαιτεί σημαντικό χρόνο και κόπο. Ειδικά σε περιοχές όπου η δημόσια συγκοινωνία είναι περιορισμένη ή η πρόσβαση με αυτοκίνητο απαιτεί πολύωρη οδήγηση, πολλοί άνθρωποι προτιμούν να επιλέξουν πιο κοντινές δραστηριότητες. Η μακρινή απόσταση μπορεί να εντείνει την αίσθηση της ταλαιπωρίας και να μειώσει το κίνητρο για να οργανώσουν μια επίσκεψη στο μουσείο.
- Προβλήματα υγείας και προσβασιμότητας: Άτομα με κινητικά προβλήματα, χρόνιες παθήσεις ή ηλικιωμένοι μπορεί να βρουν δύσκολη την περιήγηση σε μουσεία λόγω των φυσικών απαιτήσεων των χώρων, όπως η παραμονή για μεγάλες χρονικές περιόδους ή το περπάτημα σε μεγάλες αποστάσεις. Η ανησυχία για την έλλειψη κατάλληλων υποδομών προσβασιμότητας, όπως ράμπες και ανελκυστήρες και ειδικές τουαλέτες, μπορεί να περιορίσει τη δυνατότητα συμμετοχής τους σε αυτές τις πολιτιστικές δραστηριότητες. Επιπλέον, η συνεχής ανησυχία για την υγειονομική ασφάλεια, ιδιαίτερα λόγω της πανδημίας COVID-19, έχει ενισχύσει την αποφυγή κλειστών χώρων και των πολυσύχναστων περιοχών, καθώς πολλοί άνθρωποι ανησυχούν για τη μετάδοση λοιμώξεων.
- Αναμονή: Η αναμονή, είτε για την είσοδο σε ένα μουσείο είτε για τη χρήση των διαθέσιμων υπηρεσιών (όπως ανελκυστήρες, τουαλέτες ή άλλες υποδομές),

μπορεί να αποτελέσει αποτρεπτικό παράγοντα για πολλούς επισκέπτες. Η ανάγκη να περιμένουν σε μεγάλες ουρές ή να υποστούν καθυστερήσεις ενδέχεται να μειώσει την ευχάριστη εμπειρία και να δημιουργήσει απογοήτευση. Ειδικά σε περιόδους αιχμής ή σε δημοφιλή μουσεία, η αίσθηση ότι ο χρόνος τους χάνεται λόγω της αναμονής μπορεί να κάνει πολλούς ανθρώπους να αποφύγουν την επίσκεψη. Οι μεγάλες καθυστερήσεις στην είσοδο ή η πολυκοσμία μπορεί να μειώσουν τη διάθεση για να περάσει κάποιος την ώρα του σε μουσεία, προτιμώντας άλλες πιο άμεσες και ευχάριστες δραστηριότητες.

- Αρνητικές εμπειρίες του παρελθόντος: Οι αρνητικές εντυπώσεις από προηγούμενες επισκέψεις σε μουσεία μπορούν να αποτελέσουν σημαντικό αποτρεπτικό παράγοντα για μελλοντικές επισκέψεις. Αν κάποιος έχει βιώσει κακή εξυπηρέτηση, κακή οργάνωση ή υπερβολική πολυκοσμία, είναι πιθανό να αποθαρρυνθεί και να αποφύγει τα μουσεία στο μέλλον.
- Έλλειψη ενημέρωσης: Η ανεπαρκής πληροφόρηση σχετικά με τις δραστηριότητες, τις εκθέσεις ή τα ειδικά προγράμματα που διοργανώνουν τα μουσεία μπορεί να αποτρέψει τους επισκέπτες από το να τα επιλέξουν. Πολλοί δεν γνωρίζουν τις δυνατότητες που προσφέρονται για μια πιο συναρπαστική και διαδραστική εμπειρία, όπως ξεναγήσεις, εκπαιδευτικά προγράμματα ή ψηφιακές εκθέσεις. Η έλλειψη προβολής αυτών των προσφορών μπορεί να οδηγήσει σε άγνοια και να μειώσει το ενδιαφέρον για την επίσκεψη σε αυτούς τους πολιτιστικούς χώρους.

Τα παραπάνω εμπόδια ενδέχεται να αποθαρρύνουν τη συχνή επίσκεψη στα μουσεία. Για να ενισχυθεί η προσέλευση, είναι απαραίτητο οι επισκέπτες να ενημερώνονται επαρκώς για τις υπηρεσίες, τις προσφορές και τις δυνατότητες που παρέχουν τα μουσεία. Αυτό περιλαμβάνει πληροφορίες για την προσβασιμότητα των χώρων, τις υποδομές που εξασφαλίζουν την άνετη περιήγηση, καθώς και τα ψυχαγωγικά και εκπαιδευτικά προγράμματα που προσφέρονται για παιδιά και ενήλικες. Σήμερα, πολλά μουσεία προσφέρουν προγραμματισμένες ημέρες με ελεύθερη είσοδο, δίνοντας την ευκαιρία της επίσκεψης χωρίς κόστος. Παράλληλα, παρέχονται μειωμένα εισιτήρια ή ακόμη και δωρεάν είσοδος για συγκεκριμένες κατηγορίες επισκεπτών, όπως φοιτητές, μαθητές, παιδιά, άτομα με αναπηρία κ.α., καθιστώντας τα μουσεία πιο προσβάσιμα και ελκυστικά για ένα ευρύτερο κοινό. Με την ενημέρωση του κοινού για αυτές τις

ευκαιρίες, τα μουσεία μπορούν να ενθαρρύνουν περισσότερους ανθρώπους να τα επισκεφθούν, προκειμένου να αναγνωρίσουν τη σημασία και την αξία της πολιτιστικής κληρονομιάς (Καλλιακούδη, 2017; Παπαθανασίου, 2017).

1.9. Προφίλ επισκεπτών

Σύμφωνα με την εξέλιξη των μουσείων, οι πρώτες συλλογές ήταν ιδιωτικές και προβάλλονταν σε περιορισμένο κοινό. Χρειάστηκε αρκετός χρόνος για να αλλάξει αυτή η προσέγγιση και να αποκτήσουν τα μουσεία δημόσιο χαρακτήρα, επιτρέποντας την έκθεση των αντικειμένων τους στο ευρύ κοινό. Σήμερα, ο στόχος των μουσείων δεν περιορίζεται απλά στην προσέλκυση νέων επισκεπτών, αλλά περιλαμβάνει και την ανάπτυξη υπηρεσιών και στρατηγικών που θα ικανοποιούν το κοινό, δημιουργώντας θετικά συναισθήματα και την επιθυμία για επανεπίσκεψη (Χατζηκωνσταντίνου, 2020; Αλεξάτου & Βλαστάρη, 2016).

Ο όρος «κοινό», που χρησιμοποιείται για να περιγράψει τους επισκέπτες, είναι αρκετά γενικός, καθώς περιλαμβάνει διάφορες κατηγορίες, όπως οικογένειες, μαθητές, ειδικούς, μη ειδικούς, άτομα διαφορετικής ηλικίας ή θρησκείας, τουρίστες κ.α. Κάθε επισκέπτης μπορεί να ανήκει σε περισσότερες από μία ομάδες κοινού και να επισκέπτεται το μουσείο για διαφορετικούς λόγους. Ένας τρόπος διαχωρισμού του κοινού είναι με βάση τη συχνότητα των επισκέψεων στα μουσεία. Έτσι, το κοινό χωρίζεται σε επισκέπτες και μη επισκέπτες (Θανασούλα, 2021; Αλεξάτου & Βλαστάρη, 2016).

Επισκέπτες (Visitors): Διακρίνονται σε περιστασιακούς, τακτικούς και μόνιμους επισκέπτες. Πιο συγκεκριμένα:

- Περιστασιακοί: Επισκέπτονται τα μουσεία ακανόνιστα, χωρίς να έχουν σταθερή ή τακτική συνήθεια στις επισκέψεις τους.
- Τακτικοί: Έχουν μια πιο συχνή παρουσία, με επισκέψεις σε μηνιαία ή εβδομαδιαία βάση. Επιλέγουν συγκεκριμένες εκθέσεις, οργανώνουν τις επισκέψεις τους, αφιερώνουν χρόνο στην επίσκεψη και αναγνωρίζουν τον εκπαιδευτικό ρόλο των μουσείων.
- Μόνιμοι: Επισκέπτονται τα μουσεία με πολύ υψηλή συχνότητα. Κίνητρό τους είναι η κοινωνική αλληλεπίδραση, οπότε επιδιώκουν την επικοινωνία με

άλλους ανθρώπους, συμμετέχουν ενεργά σε δραστηριότητες και επιθυμούν την απόκτηση νέας γνώσης και εμπειρίας.

Μη επισκέπτες (Non visitors): Περιλαμβάνουν διάφορες κατηγορίες ατόμων, όπως:

- Άτομα που δεν ενδιαφέρονται για τέτοιες δραστηριότητες: Αυτοί οι άνθρωποι δεν έχουν κανένα ενδιαφέρον για τα μουσεία ή τις πολιτιστικές δραστηριότητες γενικότερα.
- Άτομα που ενδέχεται να επισκεφτούν ένα μουσείο υπό συγκεκριμένες συνθήκες: Αυτή η ομάδα δεν έχει σταθερό κίνητρο για να επισκεφτεί τα μουσεία, αλλά ίσως το πράξει αν παρουσιαστεί κάποια ιδιαίτερη περίπτωση, όπως μια ειδική εκδήλωση ή μια μοναδική έκθεση.
- Άτομα που εγκρίνουν τη λειτουργία των μουσείων στην κοινωνία, αλλά δεν τα επισκέπτονται: Αυτοί αναγνωρίζουν τη σημασία των μουσείων, ωστόσο δεν τα επισκέπτονται προσωπικά.
- Άτομα που ίσως παρακινηθούν μέσω διαφήμισης και μέσων μαζικής επικοινωνίας: Αυτή η κατηγορία αφορά άτομα που δεν έχουν ισχυρό κίνητρο για επίσκεψη, αλλά μπορεί να επηρεαστούν από διαφημιστικά μηνύματα ή επικοινωνιακά μέσα για να επισκεφτούν ένα μουσείο.

Τέλος, ανεξαρτήτως της κατηγορίας στην οποία ανήκει κάθε επισκέπτης, ο χρόνος που αφιερώνει σε μια έκθεση, καθώς και η ενεργός συμμετοχή του, επηρεάζονται από διάφορους παράγοντες, όπως τον χώρο του μουσείου, την οργάνωση της έκθεσης, τα ατομικά χαρακτηριστικά και τη διάθεσή του. Αναλυτικότερα, κάποιοι παράγοντες θα μπορούσαν να είναι οι εξής: η ηλικία, το μορφωτικό επίπεδο, το περιβάλλον ανατροφής, οι προσωπικές προτιμήσεις και η παρουσία πολλών επισκεπτών, η οποία μπορεί να προκαλέσει συνωστισμό (Λάππα, 2023; Σύρρου, 2017; Μαυρικήδου, 2013).

1.10. Προσδοκίες επισκεπτών

Η απόφαση για την επίσκεψη σε ένα μουσείο, καθώς και η συχνότητα αυτών των επισκέψεων, εξαρτώνται από πληθώρα παραμέτρων, όπως τα δημογραφικά χαρακτηριστικά, την ηλικία, το μορφωτικό και οικονομικό επίπεδο, τον διαθέσιμο ελεύθερο χρόνο κ.α.. Ως εκ τούτου, τα κίνητρα και οι προσδοκίες των επισκεπτών ποικίλλουν σημαντικά, καθώς κάθε επισκέπτης έχει διαφορετικές επιθυμίες και ανάγκες που διαμορφώνουν την εμπειρία που επιθυμεί να ζήσει στο μουσείο.

Ορισμένες από τις συνηθέστερες προσδοκίες των επισκεπτών περιλαμβάνουν (Καλλιακούδη, 2017; Παπαθανασίου, 2017):

- Ευχάριστη και ενδιαφέρουσα επίσκεψη που να προσφέρει γνώσεις.
- Ελκυστική τιμολόγηση για τα εισιτήρια, προκειμένου η επίσκεψη να είναι προσβάσιμη σε ένα ευρύτερο κοινό, ανεξαρτήτως οικονομικής κατάστασης.
- Μουσειοπαιδαγωγική προσέγγιση που ενισχύει τη μάθηση με διαδραστικό και δημιουργικό τρόπο, προσαρμοσμένη στις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα διαφορετικών ηλικιακών και κοινωνικών ομάδων.
- Σύνθετες και σύγχρονες εγκαταστάσεις που να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις των επισκεπτών, προσφέροντας ένα άνετο και λειτουργικό περιβάλλον για εξερεύνηση.
- Άμεση εξυπηρέτηση από το προσωπικό του μουσείου, το οποίο θα καθοδηγεί και θα υποστηρίζει τους επισκέπτες κατά τη διάρκεια της επίσκεψης, προσφέροντας πληροφορίες και λύνοντας τυχόν απορίες.
- Εκθέματα που προσφέρουν ποικιλία θεμάτων, προσελκύοντας το ενδιαφέρον και ενισχύοντας την επιθυμία για επαναλαμβανόμενες επισκέψεις.
- Πρόσβαση σε ειδικούς χώρους του μουσείου που να επιτρέπουν στους επισκέπτες να μελετούν τα εκθέματα σε βάθος, ενισχύοντας την προσωπική τους εμπειρία και ανακάλυψη.
- Δημιουργία περιβαλλόντων που προάγουν την κοινωνική αλληλεπίδραση, είτε μέσω δραστηριοτήτων, είτε μέσω χώρων για συζητήσεις και εκδηλώσεις που ενθαρρύνουν τους επισκέπτες να μοιραστούν τις σκέψεις και τις εντυπώσεις τους με άλλους.
- Ενσωμάτωση σύγχρονης τεχνολογίας και διαδραστικών εκθεμάτων που να προσφέρουν νέα, εντυπωσιακά επίπεδα αλληλεπίδρασης, καθιστώντας την επίσκεψη πιο ενδιαφέρουσα και εντυπωσιακή.

Όμως, πέρα από τις προαναφερόμενες προσδοκίες, το μουσείο έχει την ευθύνη να καλύψει και τις βασικές φυσιολογικές ανάγκες των επισκεπτών του. Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να παρέχει τις απαραίτητες εγκαταστάσεις που εξασφαλίζουν άνεση και ευκολία, όπως σημεία παροχής φαγητού και νερού, καθώς επίσης καθαρές και εύκολα

προσβάσιμες τουαλέτες. Επιπλέον, το μουσείο οφείλει να εξασφαλίσει πλήρη προσβασιμότητα στους χώρους του για άτομα με αναπηρία, κινητικά προβλήματα ή ηλικιωμένους, έτσι ώστε όλοι οι επισκέπτες να μπορούν να περιηγηθούν χωρίς περιορισμούς. Εξίσου σημαντική είναι η διασφάλιση της σωστής θερμοκρασίας και ενός θετικού κλίματος στους εσωτερικούς χώρους, προσφέροντας ένα ευχάριστο και φιλόξενο περιβάλλον για τους επισκέπτες. Τέλος, ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δίνεται στην ασφάλεια των επισκεπτών, με την εφαρμογή των απαραίτητων μέτρων προστασίας και τη διατήρηση ενός ασφαλούς περιβάλλοντος καθ' όλη τη διάρκεια της επίσκεψης (Black, 2009).

Γενικότερα, οι προσδοκίες του κοινού είναι καθοριστικής σημασίας για τα μουσεία, καθώς κατευθύνουν την ανάπτυξη στρατηγικών που στοχεύουν στην προσέλκυση και διατήρηση του ενδιαφέροντος των επισκεπτών καθ' όλη τη διάρκεια της επίσκεψής τους. Για να ικανοποιήσουν αυτές τις προσδοκίες, τα μουσεία αναζητούν συνεχώς καινοτόμες μεθόδους που δεν περιορίζονται στην απλή παρουσίαση των εκθεμάτων, αλλά επεκτείνονται σε νέες μορφές εμπειριών, οι οποίες συνδυάζουν τη μάθηση, την ψυχαγωγία και την αλληλεπίδραση. Μέσω αυτών των καινοτομιών, τα μουσεία επιδιώκουν να προσφέρουν μια ζωντανή, δυναμική εμπειρία που να κρατάει τον επισκέπτη εντυπωσιασμένο και αφοσιωμένο καθ' όλη τη διάρκεια της επίσκεψης. Επιπλέον, επιδιώκουν να ενισχύσουν τη σύνδεση του κοινού με τον πολιτιστικό και εκπαιδευτικό τους ρόλο, προάγοντας έτσι την αξία της πολιτιστικής κληρονομιάς και της μάθησης σε όλα τα επίπεδα (Καλλιακούδη, 2017).

1.11. Μουσείο και Τεχνολογία

Η αξιοποίηση των σύγχρονων τεχνολογιών αποτελεί σημαντικό παράγοντα για την πρόοδο και εξέλιξη των μουσείων. Μέσα από την ενσωμάτωσή τους σε κάθε πτυχή της μουσειακής λειτουργίας, τα μουσεία αναβαθμίζουν τις υπηρεσίες τους, προσφέροντας μια πιο διαδραστική, εντυπωσιακή και εξατομικευμένη εμπειρία στους επισκέπτες τους. Η συνύπαρξη των πολιτιστικών επιτευγμάτων του παρελθόντος με τις σύγχρονες τεχνολογικές καινοτομίες δημιουργεί έναν δυναμικό και καινοτόμο συνδυασμό, που όχι μόνο ενισχύει τη μουσειακή εμπειρία, αλλά λειτουργεί και ως ισχυρός πόλος έλξης για το κοινό, καθιστώντας τα μουσεία πιο ελκυστικά και προσιτά για όλες τις ηλικίες και τα ενδιαφέροντα (Λάππα, 2023; Νικολάου, 2018).

Η πανδημία του COVID-19 ανέτρεψε τα υπάρχοντα δεδομένα και ενίσχυσε σημαντικά την παρουσία των νέων τεχνολογιών και των διαδικτυακών πλατφορμών στην καθημερινή ζωή των ανθρώπων. Η δυνατότητα να πλοηγηθεί κάποιος σε μουσειακούς χώρους μέσω του διαδικτύου εξελίχθηκε σε μια απλή διαδικασία, προκαλώντας την αποδοχή και τον ενθουσιασμό των ανθρώπων του πολιτισμού για τα καινοτόμα ψηφιακά μέσα (Κατσαρού, 2023).

Πολλά μουσεία πλέον διοργανώνουν εκθέσεις που συνδέονται με κοινωνικά δίκτυα, επιτρέποντας στους επισκέπτες να συμμετέχουν ενεργά και να επηρεάζουν την πορεία της έκθεσης μέσω των επιλογών τους. Αυτή η διαδραστικότητα ενισχύει την εμπειρία και καθιστά την επίσκεψη πιο προσωπική και ελκυστική. Παράλληλα, διαδικτυακά εργαλεία παρέχουν στους επισκέπτες πρόσβαση σε επιπλέον πληροφορίες για τα εκθέματα, δίνοντάς τους τη δυνατότητα να εμπλουτίσουν τις γνώσεις τους τόσο πριν όσο και μετά την επίσκεψή τους. Έτσι, οι νέες τεχνολογίες ενισχύουν την αλληλεπίδραση μεταξύ των επισκεπτών και συμβάλλουν στην προσέλκυση νεότερων ηλικιών, που συχνά βρίσκουν τα μουσεία λιγότερο ελκυστικά. Αυτή η προσέγγιση ενισχύει το ενδιαφέρον τους και ενθαρρύνει τη συμμετοχή τους σε πολιτιστικές και εκπαιδευτικές δραστηριότητες (Γιαννακοπούλου, 2009).

Όσον αφορά τις τεχνολογικές δυνατότητες που διευκολύνουν την επικοινωνία με τους επισκέπτες των μουσείων, αυτές διακρίνονται σε τρεις βασικές κατηγορίες (Σύρρου, 2017; Κουερίνης, 2012).

- Σταθμός σύνδεσης πληροφοριών: Πρόκειται για ένα σύστημα που συνδυάζει εικονική πραγματικότητα με πραγματική εμπειρία. Ελέγχεται από τον χρήστη μέσω οθόνης αφής και άλλων χειριστηρίων. Είναι εύκολο στη χρήση και απαιτεί ειδική εγκατάσταση μέσα στο χώρο του μουσείου.
- Προσωπικές συσκευές πληροφόρησης (PDA): Είναι φορητές συσκευές που επιτρέπουν την πρόσβαση σε πληροφορίες μέσω σύνδεσης σε ασύρματο δίκτυο.
- Προσωπικός υπολογιστής (PC): Χρήστες από απόσταση μπορούν να αποκτήσουν πρόσβαση στην εικονική διάσταση του μουσείου μέσω του διαδικτύου (Εικονικά μουσεία).

Ωστόσο, είναι προφανές ότι κοινή επιδίωξη είναι η προσέλκυση επισκεπτών και όχι η αντικατάσταση της φυσικής παρουσίας στο μουσείο. Παρά τις αναμφισβήτητες δυνατότητες που προσφέρουν οι ηλεκτρονικές και ψηφιακές τεχνικές, η ζωντανή

παρουσία του επισκέπτη και η άμεση αλληλεπίδραση με τα εκθέματα παραμένουν αναντικατάστατα. Η φυσική εμπειρία της περιήγησης σε ένα μουσείο προσφέρει μια μοναδική και ανεκτίμητη σύνδεση με την πολιτιστική κληρονομιά, κάτι που καμία ψηφιακή μέθοδος δεν μπορεί να αντικαταστήσει πλήρως (Κατσαρού, 2023; Σύρρου, 2017).

1.11.1. Εικονική πραγματικότητα στα μουσεία

Από τη δεκαετία του 1970, τα μουσεία συνειδητοποίησαν την ανάγκη για μια ριζική αλλαγή προσέγγισης, επικεντρώνοντας την πολιτική τους όχι στα εκθέματα, αλλά στον επισκέπτη. Αυτή η στροφή σημείωσε την αρχή μιας νέας αντίληψης, σύμφωνα με την οποία οι μουσειακές εμπειρίες θα έπρεπε να σχεδιάζονται γύρω από τις ανάγκες και τις προσδοκίες του κοινού, ενθαρρύνοντας τη συμμετοχή και τη διαδραστικότητα. Η αλλαγή αυτή αποσκοπούσε στο να καταστήσει τα μουσεία πιο προσιτά και ελκυστικά, καθιστώντας τα όχι μόνο χώρους έκθεσης, αλλά και ζωντανά κέντρα μάθησης και εμπειρίας (Νίκα, 2021).

Ο όρος «εικονική πραγματικότητα» αναφέρθηκε για πρώτη φορά από τον Γάλλο συγγραφέα Antonin Artaud το 1932, σε δοκίμιό του. Ωστόσο, η έννοια της εικονικής πραγματικότητας όπως την γνωρίζουμε σήμερα, με την τεχνολογική της διάσταση, χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά το 1989 από τον Αμερικανό συγγραφέα και πρωτοπόρο στον τομέα, Jaron Lanier. Στον τομέα της τεχνολογίας, ο Lanier περιέγραψε την εικονική πραγματικότητα ως ένα «αλληλεπιδραστικό, τρισδιάστατο περιβάλλον που δημιουργείται από υπολογιστές και στο οποίο ο χρήστης μπορεί να εμβυθιστεί, αλληλεπιδρώντας με το περιβάλλον και τα αντικείμενα που περιλαμβάνει». Αυτή η τεχνολογία επιτρέπει στον χρήστη να βιώσει μια πλήρη αίσθηση παρουσίας σε έναν ψηφιακό κόσμο, δίνοντάς του τη δυνατότητα να αλληλεπιδρά με αντικείμενα και καταστάσεις που θα ήταν αδύνατο να υπάρξουν στον φυσικό κόσμο.

Η επιτυχής «εμβύθιση» ενός χρήστη σε περιβάλλον εικονικής πραγματικότητας εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την απομόνωση των αισθήσεων (όραση, ακοή, αφή) από τον πραγματικό κόσμο. Για να επιτευχθεί αυτή η εμβύθιση, οι αισθήσεις πρέπει να αναπαραχθούν με ακρίβεια από το σύστημα εικονικής πραγματικότητας (Φραγκουλίδου, 2011).

- Όραση

Για την οπτική αίσθηση, το σύστημα εικονικής πραγματικότητας πρέπει να παρέχει στον χρήστη δύο εικόνες από διαφορετική οπτική γωνία, μία για κάθε μάτι. Αυτές οι δύο εικόνες συνδυάζονται στο μυαλό του χρήστη, δημιουργώντας την αίσθηση μιας τρισδιάστατης εικόνας σε πραγματικό χρόνο. Σε πολλές περιπτώσεις, χρησιμοποιούνται στερεοσκοπικά γυαλιά, τα οποία επιτρέπουν στον χρήστη να βλέπει τις εικόνες από διαφορετικές γωνίες, ανάλογα με το αν κοιτάει με το αριστερό ή το δεξί μάτι. Επιπλέον, μπορεί να χρησιμοποιηθούν γυαλιά εμβύθισης, τα οποία βοηθούν στην πλήρη απομόνωση του χρήστη από το εξωτερικό περιβάλλον, επιτρέποντάς του να εστιάσει μόνο στο εικονικό κόσμο που εμφανίζεται μπροστά του. Αυτές οι τεχνολογίες ενισχύουν την αίσθηση της πραγματικότητας, διευκολύνοντας τη συμμετοχή του χρήστη σε έναν εικονικό κόσμο χωρίς εξωτερικές διαταραχές.

- Ακοή

Για την ακοή, η παρουσία στερεοφωνικού ήχου είναι ιδιαίτερα σημαντική, καθώς βοηθά τον χρήστη να προσαρμοστεί στο εικονικό περιβάλλον και ταυτόχρονα τον απομονώνει από τους ήχους του πραγματικού κόσμου. Με αυτόν τον τρόπο, ο στερεοφωνικός ήχος λειτουργεί ως εργαλείο ενίσχυσης της ρεαλιστικότητας της εμπειρίας, αποτρέποντας τυχόν εξωτερικούς ήχους να αποσπάσουν την προσοχή του χρήστη και να διαταράξουν την εικονική εμπειρία του.

- Αφή

Για την αφή, είναι απαραίτητο να χρησιμοποιηθούν κατάλληλες συσκευές που επιτρέπουν στον χρήστη να αλληλεπιδρά με τα αντικείμενα του εικονικού κόσμου, δημιουργώντας την αίσθηση της φυσικής επαφής. Αυτές οι συσκευές παρέχουν ανατροφοδότηση στον χρήστη, επιτρέποντάς του να αισθανθεί την αντίσταση ή την υφή των αντικειμένων, όπως θα συνέβαινε στην πραγματικότητα.

Με την πάροδο των χρόνων, πολλά μουσεία σε όλο τον κόσμο προσπάθησαν να εκσυγχρονίσουν τις εγκαταστάσεις τους και να βελτιώσουν τις υπηρεσίες τους, προκειμένου να προσελκύσουν περισσότερους επισκέπτες. Στο πλαίσιο αυτής της

εξέλιξης, ενσωμάτωσαν την τεχνολογία, αξιοποιώντας τα χαρακτηριστικά της εικονικής πραγματικότητας, για να μεταμορφώσουν τους χώρους τους σε δυναμικά περιβάλλοντα προσομοίωσης. Πλέον, μέσα από ζωντανές αφηγήσεις και εικόνες, αρκετά μουσεία προσφέρουν στους επισκέπτες μια εμπειρία που αποπνέει την αίσθηση του ρεαλιστικού κόσμου. Χαρακτηριστικά παραδείγματα αυτής της καινοτομίας είναι η Εθνική Πινακοθήκη στο Λονδίνο και το Βρετανικό Μουσείο, τα οποία χρησιμοποιούν γυαλιά εικονικής πραγματικότητας για να ενισχύσουν την εμπειρία του επισκέπτη, δημιουργώντας έναν κόσμο όπου η τέχνη και η ιστορία ζωντανεύουν μπροστά του με μια νέα, τεχνολογικά προηγμένη διάσταση (Νίκα, 2021).

Γενικά, η εικονική πραγματικότητα αποτελεί μια καινοτομία για τα μουσεία σήμερα, αλλά η εφαρμογή της φαίνεται να εστιάζει κυρίως στην προσέγγιση των νεότερων γενεών, οι οποίες τείνουν να βρίσκουν την τεχνολογία πιο ελκυστική από την παραδοσιακή ιστορία και τέχνη. Σύμφωνα με έρευνες που έχουν διεξαχθεί, διαπιστώθηκε ότι οι επισκέπτες βίωσαν την προσέγγιση των εκθεμάτων με παρόμοιο τρόπο, είτε αυτά βρίσκονταν στον φυσικό κόσμο, είτε στον εικονικό. Οι χρήστες ανέφεραν ότι η αλληλεπίδραση με τα εκθέματα ήταν εξίσου ικανοποιητική και εκπαιδευτική, ανεξαρτήτως του τρόπου παρουσίασης. Αυτό υποδηλώνει ότι η τεχνολογία μπορεί να προσφέρει μια εναλλακτική και εξίσου αποτελεσματική μορφή εκπαίδευσης και εμπειρίας για τους επισκέπτες, χωρίς να αποδυναμώνει την αυθεντικότητα ή την αξία των εκθεμάτων. Συμπερασματικά, η ενσωμάτωση της εικονικής πραγματικότητας στα μουσεία φαίνεται να προσφέρει μια νέα διάσταση στην πολιτιστική εμπειρία, ενώ παράλληλα αντανακλά τη συνεχιζόμενη ανάγκη των μουσειακών οργανισμών να προσαρμοστούν στις προτιμήσεις και τα ενδιαφέροντα του σύγχρονου κοινού (Νίκα, 2021).

1.11.2. Επαυξημένη πραγματικότητα στα μουσεία

Ο όρος «επαυξημένη πραγματικότητα» χρησιμοποιήθηκε πρώτη φορά το 1992 από τον Τομ Κάουντελ. Αναφέρεται στην πραγματική ή έμμεση παρατήρηση ενός φυσικού περιβάλλοντος, το οποίο ενσωματώνει ψηφιακά στοιχεία σε πραγματικό χρόνο. Αυτά τα στοιχεία, όπως ήχοι, βίντεο, γραφικά ή δεδομένα τοποθεσίας, προστίθενται μέσω συσκευών υπολογιστών και τεχνολογιών, ενισχύοντας και εμπλουτίζοντας την αντίληψη του χρήστη για τον φυσικό κόσμο γύρω του.

Τα τελευταία χρόνια, η επαυξημένη πραγματικότητα έχει αρχίσει να βρίσκει ολοένα και μεγαλύτερη εφαρμογή σε χώρους άτυπης και μη τυπικής εκπαίδευσης, όπως οι πολιτιστικοί, αρχαιολογικοί και μουσειακοί χώροι. Αυτοί οι χώροι έχουν συνειδητοποιήσει τα σημαντικά οφέλη που προσφέρει η τεχνολογία αυτή, καθιστώντας την ένα ισχυρό εργαλείο για την ενίσχυση της εμπειρίας του επισκέπτη (Λιάπη, 2018). Γενικά, η επαυξημένη πραγματικότητα (AR) μπορεί να θεωρηθεί ως εξέλιξη της εικονικής πραγματικότητας (VR). Πρόκειται για μια τεχνολογία που χρησιμοποιεί υπολογιστή για να ενσωματώσει ψηφιακά στοιχεία στον πραγματικό κόσμο, παρέχοντας επιπλέον πληροφορίες για τα αντικείμενα ή τις σκηνές που παρατηρεί ο χρήστης.

Τέλος, η βασική διαφορά ανάμεσα στην εικονική και την επαυξημένη πραγματικότητα έγκειται στον τρόπο αλληλεπίδρασης με τον κόσμο. Η εικονική πραγματικότητα δημιουργεί ένα πλήρως ψηφιακό περιβάλλον, απομονώνοντας τον χρήστη από τον φυσικό κόσμο και βυθίζοντάς τον σε έναν φανταστικό κόσμο, ενώ η επαυξημένη πραγματικότητα λειτουργεί ως γέφυρα μεταξύ του πραγματικού και του ψηφιακού κόσμου, συνδυάζοντας τα δύο σε μια ενιαία, διαδραστική εμπειρία. Μέσω της επαυξημένης πραγματικότητας, ο χρήστης παραμένει στο φυσικό του περιβάλλον, αλλά βλέπει ψηφιακά στοιχεία που προστίθενται σε αυτό, ενισχύοντας την αντίληψη και την κατανόησή του για το περιβάλλον γύρω του (Φραγκουλίδου, 2011).

2. Μεθοδολογία

2.1. Σκοπός έρευνας-Ερευνητικά ερωτήματα

Σκοπός της παρούσας έρευνας είναι να διερευνηθούν οι απόψεις και οι προσδοκίες του κοινού στα μουσεία. Συγκεκριμένα εξετάζονται οι συνήθειες και οι προτιμήσεις των φοιτητών/τριών του Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών, καθώς επίσης οι απόψεις και οι προσδοκίες τους, ως επισκέπτες στα μουσεία.

Τα ερευνητικά ερωτήματα διαμορφώθηκαν ως εξής:

1. Ποιες είναι οι συνήθειες και οι προτιμήσεις των φοιτητών/τριών του Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών, ως επισκέπτες στα μουσεία;
2. Ποιες είναι οι απόψεις των φοιτητών/τριών του Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών, αναφορικά με τα μουσεία;
3. Ποιες είναι οι προσδοκίες των φοιτητών/τριών του Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών, αναφορικά με τις εγκαταστάσεις ή τις υπηρεσίες, που θα ενίσχυαν την εμπειρία τους στο μουσείο;
4. Επηρεάζει το φύλο των φοιτητών/τριών τις στάσεις, τις προτιμήσεις ή τις συμπεριφορές τους απέναντι στην επίσκεψη σε μουσεία;
5. Πώς σχετίζεται η συχνότητα επίσκεψης σε μουσειακό χώρο με τις στάσεις και τις προθέσεις μελλοντικής επίσκεψης;
6. Υπάρχει συνέπεια στις απόψεις των φοιτητών/τριών για τα μουσεία ή παρουσιάζονται αντιφάσεις στις στάσεις τους;

2.2. Ερευνητική διαδικασία

Η παρούσα έρευνα υλοποιήθηκε σε δύο φάσεις. Αρχικά, πραγματοποιήθηκε πιλοτική μελέτη με στόχο τη δοκιμή, τον έλεγχο και τη βελτιστοποίηση του ερωτηματολογίου. Στη συνέχεια, ακολούθησε η κύρια φάση της έρευνας, η οποία διεξήχθη εξ αποστάσεως τον Μάρτιο-Απρίλιο του 2025, μέσω της πλατφόρμας ασύγχρονης τηλεκπαίδευσης e-course, με σκοπό την εξαγωγή των τελικών συμπερασμάτων.

2.3. Συμμετέχοντες

Στην παρούσα έρευνα έλαβαν μέρος συνολικά 119 φοιτητές και φοιτήτριες του Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, εκ των οποίων

οι 100 ήταν γυναίκες και οι 19 άνδρες. Το ερωτηματολόγιο διανεμήθηκε σε όλους τους φοιτητές και τις φοιτήτριες του τμήματος, ανεξαρτήτως έτους φοίτησης. Η επιλογή του δείγματος έγινε με τη μέθοδο της βολικής δειγματοληψίας (convenience sampling), με στόχο τη διερεύνηση των απόψεων των φοιτητών/τριών όχι μόνο με την ιδιότητα των μελλοντικών εκπαιδευτικών, αλλά και ως ενεργών πολιτών που, αν και φοιτούν στο ίδιο πανεπιστημιακό τμήμα, προέρχονται από διάφορες περιοχές της Ελλάδας (Cohen, Manion & Morrison, 2007).

2.4. Ερευνητικό εργαλείο έρευνας

Το ερωτηματολόγιο διαμορφώθηκε κατόπιν μελέτης της σχετικής βιβλιογραφίας, με στόχο τον εντοπισμό ερευνητικών κενών και τη συλλογή επιστημονικών πηγών που παρείχαν χρήσιμες πληροφορίες για το υπό εξέταση ζήτημα (Bowyer, 2024; Μαραγιάννη, 2024; Καλλιακούδη, 2017). Η ανάλυση αυτή συνέβαλε στη διαμόρφωση της δομής και του περιεχομένου του ερωτηματολογίου. Επιπλέον, τα άρθρα που αξιοποιήθηκαν παρατίθενται στο παράρτημα μαζί με το ερωτηματολόγιο, ενώ δίπλα από κάθε ερώτηση αναφέρεται η αντίστοιχη βιβλιογραφική πηγή.

Πιο συγκεκριμένα, το ερωτηματολόγιο, το οποίο κλήθηκε να συμπληρώσει ηλεκτρονικά ο κάθε συμμετέχων, αποτελείται από τέσσερα μέρη. Αρχικά, υπάρχουν τρεις (3) γενικές ερωτήσεις που αφορούν τα δημογραφικά χαρακτηριστικά του συμμετέχοντα, όπως το φύλο, η ηλικία και το έτος σπουδών. Το πρώτο μέρος περιλαμβάνει δύο (2) ερωτήσεις κλειστού τύπου, σχετικά με τις συνήθειες και τις προτιμήσεις τους, ως επισκέπτες στα μουσεία. Επίσης, το δεύτερο μέρος περιλαμβάνει δεκαέξι (16) ερωτήσεις κλειστού και ανοιχτού τύπου, που αφορούν τις απόψεις των φοιτητών του Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών, ως επισκέπτες στα μουσεία. Τέλος, το τρίτο μέρος αποτελείται από δύο (2) ερωτήσεις κλειστού τύπου και μία (1) ανοιχτού τύπου, οι οποίες σχετίζονται με τις προσδοκίες των φοιτητών, αναφορικά με τις εγκαταστάσεις ή τις υπηρεσίες, που θα ενίσχυαν την εμπειρία τους στο μουσείο.

2.5. Πιλοτική έρευνα

Η πιλοτική έρευνα πραγματοποιήθηκε εξ αποστάσεως τον Φεβρουάριο του 2025, μέσω της πλατφόρμας Google Forms. Το ερωτηματολόγιο στάλθηκε σε έξι (6) φοιτητές και φοιτήτριες του Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών, εκ των οποίων τέσσερις (4) ήταν γυναίκες και δύο (2) άνδρες. Στόχος της πιλοτικής φάσης ήταν η διερεύνηση πιθανών λαθών, ασάφειας ή παραλείψεων στις διατυπώσεις των ερωτήσεων, καθώς και η εκτίμηση του χρόνου συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου.

Οι συμμετέχοντες δεν παρατήρησαν ελλείψεις, λάθη ή ασάφεια στις ερωτήσεις. Ωστόσο, επειδή η συμπλήρωση έγινε εξ αποστάσεως, δεν ήταν δυνατό να υπολογιστεί με ακρίβεια ο χρόνος που χρειάστηκε ο κάθε συμμετέχων για την ολοκλήρωση του ερωτηματολογίου.

2.6. Κύρια έρευνα

Η κύρια έρευνα πραγματοποιήθηκε τον Μάρτιο – Απρίλιο του 2025, εξ αποστάσεως, μέσω της πλατφόρμας ασύγχρονης τηλεκπαίδευσης e-course και συμμετείχαν συνολικά 119 φοιτητές/τριες του ΠΤΝ.

Η συμπλήρωση του ερωτηματολογίου πραγματοποιήθηκε εξ αποστάσεως, γεγονός που δεν επέτρεψε την ακριβή καταγραφή του χρόνου που χρειάστηκε κάθε συμμετέχων. Ωστόσο, εκτιμάται ότι ο χρόνος ολοκλήρωσης ήταν περίπου 10 -15 λεπτά.

Όλα τα ερωτηματολόγια κρίθηκαν έγκυρα. Τα δεδομένα που συλλέχθηκαν, καταχωρήθηκαν στο λογισμικό IBM SPSS Statistics 26.0, με σκοπό τη δημιουργία της βάσης δεδομένων και τη διεξαγωγή στατιστικής ανάλυσης. Η απεικόνιση των αποτελεσμάτων μέσω γραφημάτων πραγματοποιήθηκε με τη χρήση του Microsoft Office Excel.

2.7. Στατιστική ανάλυση

Η στατιστική ανάλυση των δεδομένων έγινε με χρήση του λογισμικού IBM SPSS Statistics 26.0, εφαρμόζοντας τόσο περιγραφικές όσο και επαγωγικές μεθόδους στατιστικής. Επιπλέον, τα ραβδογράμματα δημιουργήθηκαν με τη βοήθεια του Microsoft Office Excel. Τέλος, οι απαντήσεις στις ανοιχτές ερωτήσεις εξετάστηκαν με προσοχή, κωδικοποιήθηκαν και κατηγοριοποιήθηκαν με βάση τα κοινά σημεία που περιείχαν.

2.7.1. Περιγραφική Στατιστική

Αρχικά, πραγματοποιήθηκε περιγραφική ανάλυση των δεδομένων του ερωτηματολογίου. Συγκεκριμένα, υπολογίστηκαν οι συχνότητες, οι αθροιστικές συχνότητες και τα ποσοστά, καθώς οι μεταβλητές ήταν διακριτές ονομαστικές (nominal) και διατακτικές (ordinal).

2.7.2. Συσχέτιση διακριτών μεταβλητών (κριτήριο χ^2)

Το κριτήριο που χρησιμοποιήθηκε για τη συσχέτιση των μεταβλητών ήταν το χ^2 , δεδομένου ότι οι μεταβλητές ήταν διακριτές. Το συγκεκριμένο τεστ επιλέχθηκε επειδή εξετάζει τη σχέση μεταξύ δύο διακριτών μεταβλητών, ελέγχοντας αν αυτές που

εμφανίζονται σε πίνακες διπλής εισόδου (πίνακες συνάφειας) είναι ανεξάρτητες ή όχι. Συγκεκριμένα, συγκρίνει τις παρατηρούμενες συχνότητες με τις αναμενόμενες και υπολογίζει την πιθανότητα διαφοροποίησής τους (Εμβαλωτής, Κατσή, Σιδερίδης, 2010).

Στην παρούσα έρευνα, στόχος ήταν να διερευνηθεί κατά πόσο το φύλο, το έτος σπουδών, καθώς και οι συνήθειες και προτιμήσεις των συμμετεχόντων επηρεάζουν τις απαντήσεις τους στο ερωτηματολόγιο, το οποίο αφορά τις απόψεις και τις προσδοκίες τους ως επισκέπτες στα μουσεία.

Για την εξέταση της υπόθεσης εργασίας διατυπώθηκαν η μηδενική και η εναλλακτική υπόθεση, και στη συνέχεια ελέγχθηκε η ανεξαρτησία των μεταβλητών με το κριτήριο χ^2 . Επιπλέον, για την πληρέστερη κατανόηση των αποτελεσμάτων, για κάθε ερώτηση ξεχωριστά παρουσιάστηκε ο πίνακας διπλής εισόδου μαζί με το τεστ ανεξαρτησίας χ^2 .

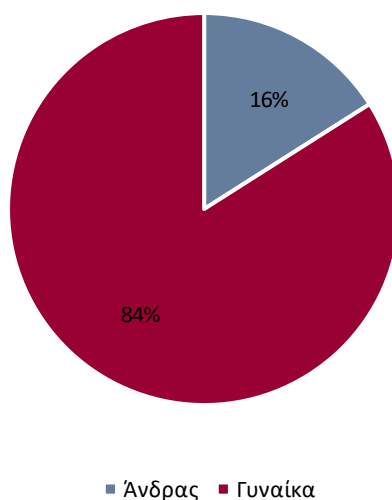
3. Παρουσίαση αποτελεσμάτων

3.1. Περιγραφική στατιστική

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της περιγραφικής στατιστικής ανάλυσης, που αποτυπώνουν τη γενική εικόνα των απαντήσεων των συμμετεχόντων και αναδεικνύουν τα κύρια χαρακτηριστικά τους.

3.1.1. Δημογραφικά Χαρακτηριστικά

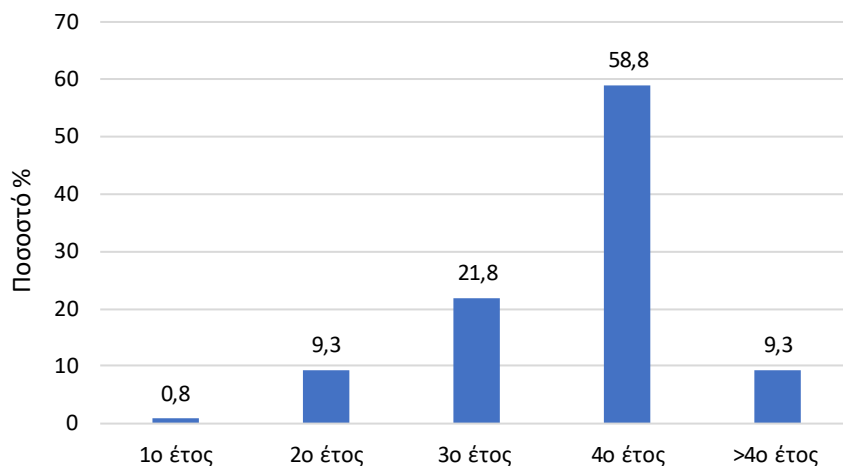
Στην έρευνα συμμετείχαν 119 φοιτητές και φοιτήτριες του Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων εκ των οποίων το 84% (N=100) ήταν γυναίκες και το 16% (N=19) ήταν άνδρες. Στο παρακάτω κυκλικό διάγραμμα (Σχήμα 1) παρουσιάζεται η κατανομή του δείγματος ως προς το φύλο.

Σχήμα 1: Κατανομή δείγματος για το Φύλο

Στην παρούσα έρευνα συμμετείχαν φοιτητές και φοιτήτριες από όλα τα έτη σπουδών. Παρ' όλα αυτά, η πλειονότητα των συμμετεχόντων, με ποσοστό 58,8% (N=70) ανέφερε ότι βρίσκεται στο 4ο έτος σπουδών και ανήκει στην ηλικιακή ομάδα των 21-22 ετών. Ένα επίσης αξιοσημείωτο ποσοστό (21,8%) δήλωσε ότι φοιτά στο 3ο έτος, ενώ η συμμετοχή φοιτητών από τα πρώτα έτη ήταν σχετικά περιορισμένη.

Στο ραβδόγραμμα που ακολουθεί (Σχήμα 2), παρουσιάζεται η κατανομή του δείγματος ως προς το έτος σπουδών.

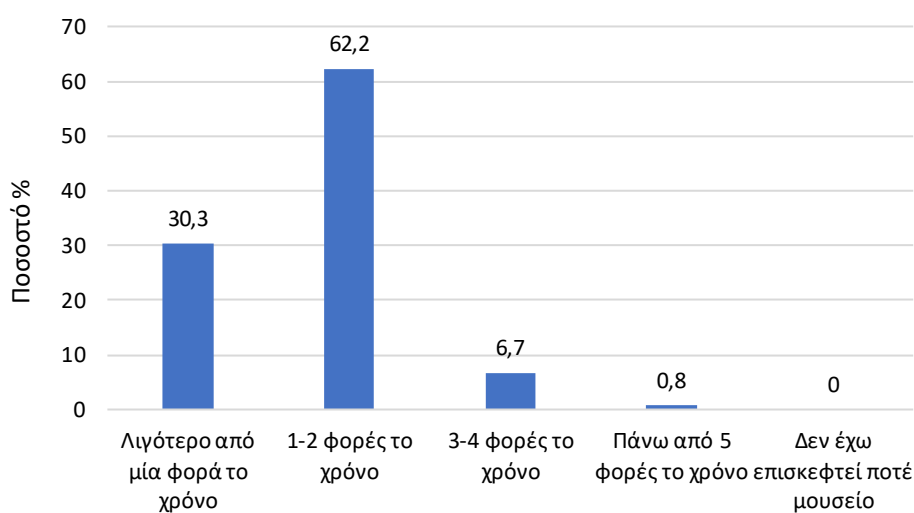

Σχήμα 2: Κατανομή των απαντήσεων για το Έτος Σπουδών

3.1.2. Α' Μέρος Ερωτηματολογίου: Συνήθειες και προτιμήσεις επισκεπτών

Ερώτηση 1: Η ερώτηση 1 διατυπώθηκε ως εξής: «Πόσο συχνά επισκέπτεστε μουσεία;». Οι απαντήσεις παρουσιάζονται στο παρακάτω ραβδόγραμμα (Σχήμα 3).

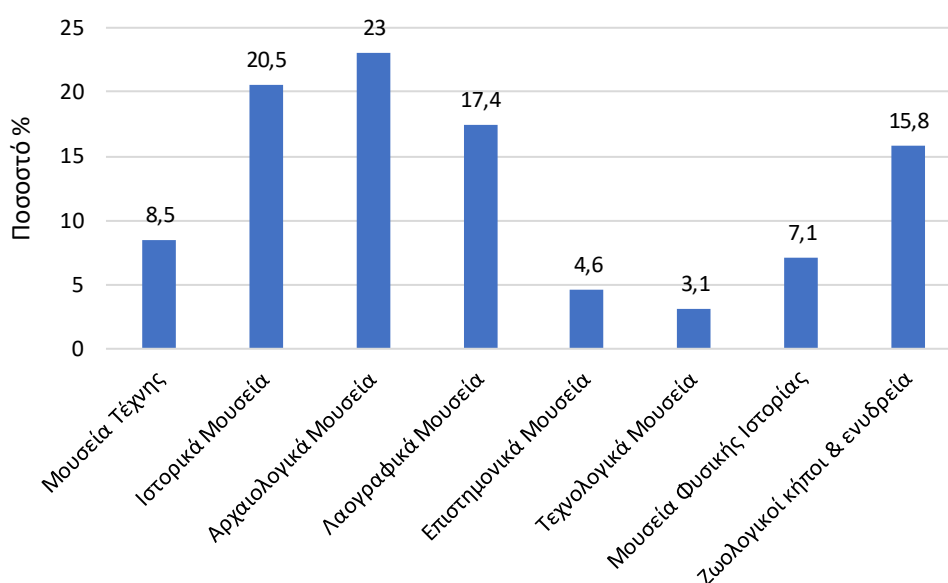
Η πλειοψηφία των φοιτητών/τριών, με ποσοστό 62,2% (N=74), δήλωσε ότι επισκέπτεται μουσεία μία έως δύο φορές ετησίως. Ένα μικρότερο ποσοστό, συγκεκριμένα το 30,3%, ανέφερε ότι επισκέπτεται μουσεία σπανιότερα, δηλαδή λιγότερο από μία φορά τον χρόνο. Μόνο ένας φοιτητής/μία φοιτήτρια δήλωσε πως πραγματοποιεί περισσότερες από πέντε επισκέψεις σε μουσεία ετησίως.

Σχήμα 3: Κατανομή των απαντήσεων στην ερώτηση «Πόσο συχνά επισκέπτεστε μουσεία;»

Ερώτηση 2: Η ερώτηση 2 διατυπώθηκε ως εξής: «Τι είδους μουσεία έχετε επισκεφτεί στο παρελθόν; (επιλέξτε όλα όσα ισχύουν)». Οι απαντήσεις παρουσιάζονται στο παρακάτω ραβδόγραμμα (Σχήμα 4).

Το μεγαλύτερο ποσοστό του δείγματος (23%, N=111) ανέφερε ότι έχει επισκεφθεί Αρχαιολογικά Μουσεία, τοποθετώντας τη συγκεκριμένη κατηγορία στην πρώτη θέση των προτιμήσεων των φοιτητών/τριών. Στη δεύτερη θέση κατατάσσονται τα Ιστορικά Μουσεία, με ποσοστό 20,5% (N=99), ενώ ακολουθούν τα Λαογραφικά Μουσεία με 17,4% (N=84) και οι Ζωολογικοί Κήποι - Ενυδρεία, με ποσοστό 15,8% (N=76). Αντίθετα, τα Μουσεία Τέχνης, τα Μουσεία Φυσικής Ιστορίας και τα Επιστημονικά και Τεχνολογικά Μουσεία παρουσιάζουν χαμηλότερα ποσοστά επισκεψιμότητας, καταλαμβάνοντας τις τελευταίες θέσεις στην κατάταξη των προτιμήσεων.

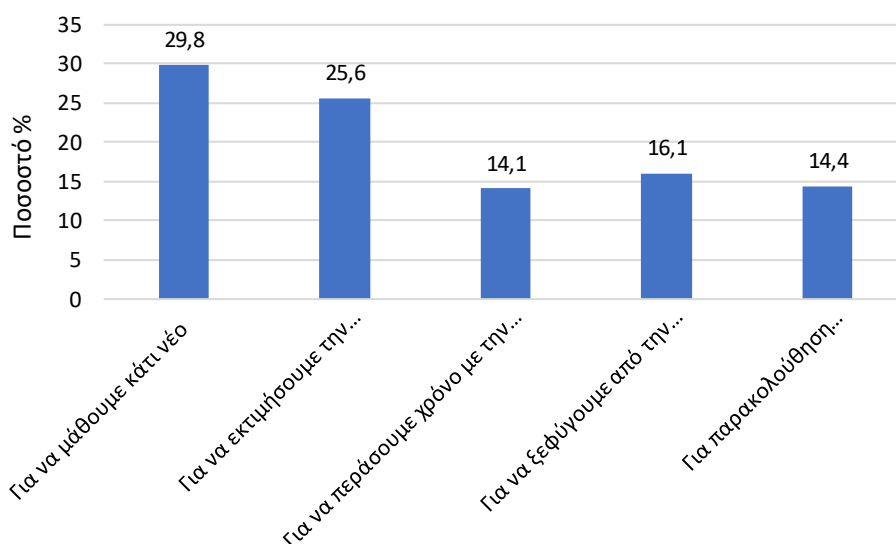
Σχήμα 4: Κατανομή των απαντήσεων στην ερώτηση : «Τι είδους μουσεία έχετε επισκεφτεί στο παρελθόν; (επιλέξτε όλα όσα ισχύουν)»

Επιπλέον, δύο φοιτητές/φοιτήτριες επέλεξαν την κατηγορία "Άλλο" στο ερωτηματολόγιο και ανέφεραν ότι έχουν επισκεφθεί στο παρελθόν το Εντομολογικό Μουσείο Βόλου, το Μουσείο Ερπετών στην Έδεσσα, καθώς και το Ναυτικό Μουσείο.

3.1.3. Β' Μέρος Ερωτηματολογίου: Απόψεις επισκεπτών

Ερώτηση 3: Η ερώτηση 3 διατυπώθηκε ως εξής: «Ποιος είναι ο κύριος λόγος που επισκέπτεστε ένα μουσείο; (επιλέξτε όλα όσα ισχύουν)». Οι απαντήσεις παρουσιάζονται στο παρακάτω ραβδόγραμμα (Σχήμα 5).

Η πλειονότητα των φοιτητών/φοιτητριών (29,8%, N=106) ανέφερε ότι ο βασικός λόγος επίσκεψης σε μουσεία είναι η επιθυμία για απόκτηση νέας γνώσης. Ως δεύτερος σημαντικότερος λόγος καταγράφεται η εκτίμηση της τέχνης και του πολιτισμού, με ποσοστό 25,6% (N=91). Στη συνέχεια, ακολουθεί η ανάγκη για προσωρινή απομάκρυνση από τη ρουτίνα της καθημερινότητας, η οποία συγκεντρώνει ποσοστό 16,1%. Τέλος, οι κοινωνικοί λόγοι, όπως η επιθυμία για ποιοτικό χρόνο με οικογένεια ή φίλους (14,1%), καθώς και η παρακολούθηση εκδηλώσεων ή εκθέσεων (14,4%), συγκεντρώνουν τα χαμηλότερα ποσοστά.

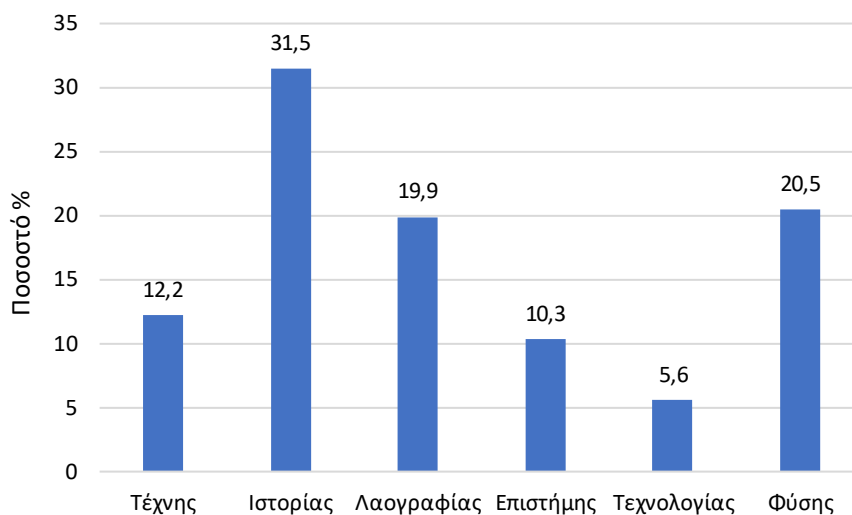

Σχήμα 5: Κατανομή των απαντήσεων στην ερώτηση «Ποιος είναι ο κύριος λόγος που επισκέπτεστε ένα μουσείο; (επιλέξτε όλα όσα ισχύουν)»

Ερώτηση 4: Η ερώτηση 4 διατυπώθηκε ως εξής: «Ποια είδη εκθεμάτων προτιμάτε; (επιλέξτε όλα όσα ισχύουν)». Οι απαντήσεις παρουσιάζονται στο παρακάτω ραβδόγραμμα (Σχήμα 6).

Οι περισσότεροι φοιτητές/τριες (31,5%, N=95) δήλωσαν ότι προτιμούν τα εκθέματα που σχετίζονται με την ιστορία. Ακολουθούν, με μικρότερα ποσοστά, τα εκθέματα που

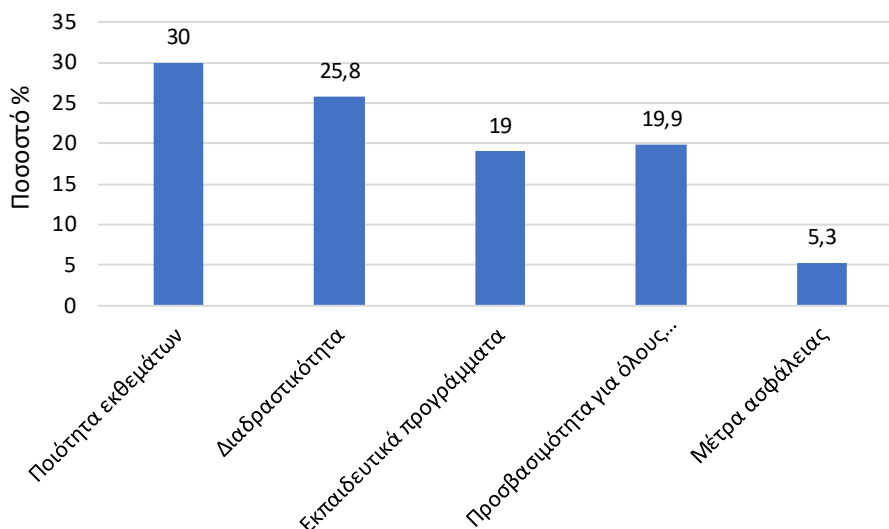
αφορούν τη φύση (20,5%, N=62) και τη λαογραφία (19,9%, N=60). Αντίθετα, τα εκθέματα που σχετίζονται με την τέχνη, την επιστήμη και την τεχνολογία συγκέντρωσαν χαμηλότερα ποσοστά προτίμησης.

Σχήμα 6: Κατανομή των απαντήσεων στην ερώτηση «Ποια είδη εκθεμάτων προτιμάτε; (επιλέξτε όλα όσα ισχύουν)»

Ερώτηση 5: Η ερώτηση 5 διατυπώθηκε ως εξής: «Ποιες πτυχές είναι σημαντικές για εσάς όταν επισκέπτεστε ένα μουσείο; (επιλέξτε τις τρεις πιο σημαντικές)» Οι απαντήσεις παρουσιάζονται στο παρακάτω ραβδόγραμμα (Σχήμα 7).

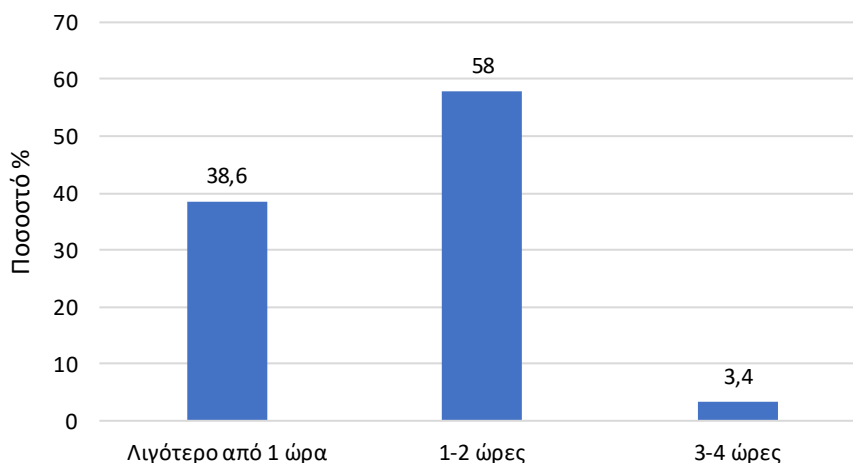
Σύμφωνα με τις απαντήσεις των συμμετεχόντων, οι τρεις βασικότερες πτυχές που καθορίζουν τη σημασία της μουσειακής επίσκεψης είναι, κατά σειρά προτεραιότητας, η ποιότητα των εκθεμάτων (30%, N=101), η διαδραστικότητα (25,8%, N=87) και η προσβασιμότητα για όλους τους επισκέπτες (19,9%). Τα εκπαιδευτικά προγράμματα συγκέντρωσαν ελαφρώς χαμηλότερο ποσοστό (19%), ενώ τα μέτρα ασφάλειας αξιολογήθηκαν ως σημαντικά από μόλις το 5,3% των φοιτητών/τριών.

Σχήμα 7: Κατανομή των απαντήσεων στην ερώτηση «Ποιες πτυχές είναι σημαντικές για εσάς όταν επισκέπτεστε ένα μουσείο; (επιλέξτε τις τρεις πιο σημαντικές)»

Ερώτηση 6: Η ερώτηση 6 διατυπώθηκε ως εξής: «Ποια είναι η διάρκεια που προτιμάτε για μια επίσκεψη στο μουσείο;» Οι απαντήσεις παρουσιάζονται στο παρακάτω ραβδόγραμμα (Σχήμα 8).

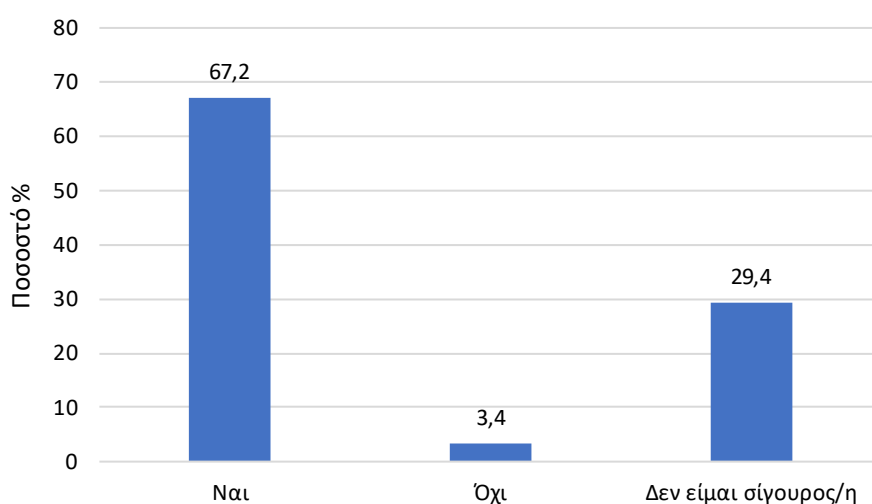
Η πλειονότητα των φοιτητών/τριών (58%, N=69) εκτιμά ότι η ιδανική διάρκεια μιας επίσκεψης σε μουσείο είναι 1-2 ώρες. Ένα μικρότερο ποσοστό (38,6%, N=46) προτιμά επισκέψεις μικρότερης διάρκειας, δηλαδή κάτω της μίας ώρας. Αντιθέτως, μόλις τέσσερις φοιτητές/τριες ανέφεραν ότι επιθυμούν η επίσκεψη να διαρκεί από 3 έως 4 ώρες.

Σχήμα 8: Κατανομή των απαντήσεων στην ερώτηση «Ποια είναι η διάρκεια που προτιμάτε για μια επίσκεψη στο μουσείο;»

Ερώτηση 7: Η ερώτηση 7 διατυπώθηκε ως εξής: «Είστε διατεθειμένοι να πληρώσετε εισιτήριο για να επισκεφτείτε ένα μουσείο;» Οι απαντήσεις παρουσιάζονται στο παρακάτω ραβδόγραμμα (Σχήμα 9).

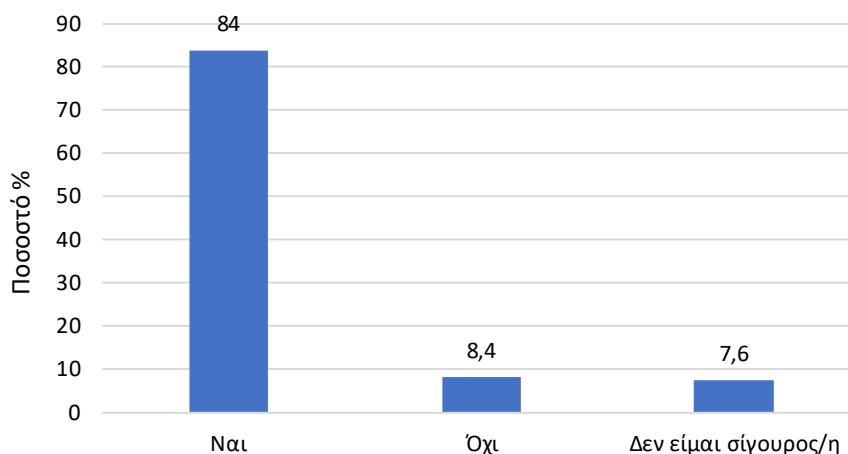
Το μεγαλύτερο ποσοστό των συμμετεχόντων (67,2%, N=80) εξέφρασε την προθυμία να καταβάλει εισιτήριο για να επισκεφθεί ένα μουσείο. Ένα σημαντικά μικρότερο ποσοστό (29,4%) δήλωσε αβεβαιότητα ως προς την επιθυμία να πληρώσει είσοδο. Μόνο τέσσερις φοιτητές/τριες ανέφεραν ότι δεν είναι διατεθειμένοι να πληρώσουν για την είσοδο σε μουσείο.

Σχήμα 9: Κατανομή των απαντήσεων στην ερώτηση «Είστε διατεθειμένοι να πληρώσετε εισιτήριο για να επισκεφτείτε ένα μουσείο;»

Ερώτηση 8: Η ερώτηση 8 διατυπώθηκε ως εξής: «Πιστεύετε ότι τα μουσεία πρέπει να προσφέρουν δωρεάν είσοδο;» Οι απαντήσεις παρουσιάζονται στο παρακάτω ραβδόγραμμα (Σχήμα 10).

Η συντριπτική πλειονότητα των φοιτητών/τριών (84%, N=100) θεωρεί ότι τα μουσεία θα πρέπει να προσφέρουν δωρεάν είσοδο. Αντίθετα, ελάχιστοι φοιτητές/τριες εξέφρασαν την άποψη ότι η είσοδος στα μουσεία δεν θα έπρεπε να είναι δωρεάν (7,6%, N=9), ενώ ένα παρόμοιο ποσοστό (8,4%, N=10) δήλωσε αβεβαιότητα σχετικά με το ζήτημα.

Σχήμα 10: Κατανομή των απαντήσεων στην ερώτηση «Πιστεύετε ότι τα μουσεία πρέπει να προσφέρουν δωρεάν είσοδο;»

Υποερώτηση 8.1.: Η υποερώτηση 8.1. διατυπώθηκε ως εξής: «Αιτιολογήστε την απάντηση που δώσατε στην προηγούμενη ερώτηση»

Οι απαντήσεις των φοιτητών/τριών σχετικά με τη δωρεάν είσοδο στα μουσεία ομαδοποιούνται σε τέσσερις βασικές κατηγορίες:

- **Οικονομικά εμπόδια και ανάγκη για ίση πρόσβαση**

Αναφέρεται ότι πολλοί άνθρωποι, ειδικά όσοι έχουν χαμηλό εισόδημα ή είναι μέλη πολυμελών οικογενειών, δεν επισκέπτονται μουσεία λόγω του κόστους εισιτηρίου. Η δωρεάν ή χαμηλή τιμή εισόδου θα εξασφάλιζε ίσες ευκαιρίες πρόσβασης για όλους.

- **Εκπαιδευτικός ρόλος των μουσείων**

Επισημαίνεται ότι τα μουσεία συμβάλλουν ουσιαστικά στη μετάδοση γνώσεων γύρω από την ιστορία, την τέχνη και τον πολιτισμό, ενώ παράλληλα είναι ιδιαίτερα χρήσιμα στην εκπαίδευση παιδιών, μαθητών και φοιτητών.

- **Οικονομική στήριξη των μουσείων**

Υποστηρίζεται ότι τα μουσεία χρειάζονται χρήματα για να λειτουργούν σωστά και να συντηρούν τα εκθέματά τους. Για τον λόγο αυτό, απαιτείται στήριξη από το κράτος ή η ύπαρξη ενός συμβολικού εισιτηρίου.

- **Συμβιβαστικές λύσεις**

Προτείνονται εναλλακτικές, όπως η δωρεάν είσοδος για ευάλωτες κοινωνικές ομάδες και η διατήρηση χαμηλής τιμής εισιτηρίου για τους υπόλοιπους επισκέπτες.

Η πλειονότητα των συμμετεχόντων εξέφρασε την άποψη ότι η είσοδος στα μουσεία θα πρέπει να είναι δωρεάν ή τουλάχιστον πολύ χαμηλού κόστους. Πολλοί επισήμαναν πως το οικονομικό κόστος λειτουργεί αποτρεπτικά για αρκετούς ανθρώπους, ιδιαίτερα για οικογένειες, νέους, άνεργους και άτομα με περιορισμένους οικονομικούς πόρους. Υπογράμμισαν ότι η πρόσβαση στον πολιτισμό δεν θα πρέπει να εξαρτάται από την οικονομική δυνατότητα του επισκέπτη.

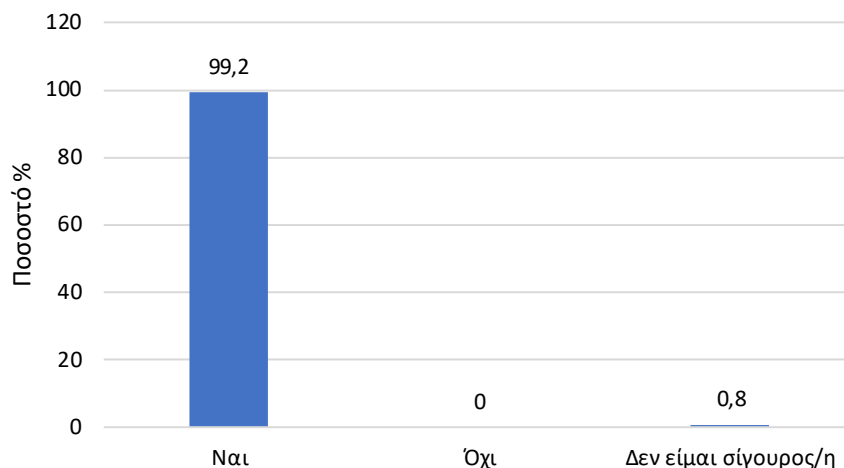
Επιπλέον, δόθηκε έμφαση στον εκπαιδευτικό ρόλο των μουσείων, τα οποία θεωρούνται πολύτιμοι χώροι μάθησης, ιδιαίτερα για παιδιά, μαθητές και φοιτητές. Για τον λόγο αυτό, τονίστηκε η ανάγκη να είναι τα μουσεία προσβάσιμα σε όλους, χωρίς οικονομικά εμπόδια.

Ωστόσο, αρκετοί φοιτητές αναγνώρισαν ότι τα μουσεία έχουν ανάγκες χρηματοδότησης για τη συντήρηση και την ομαλή λειτουργία τους. Προτάθηκε είτε η κάλυψη αυτών των αναγκών από το κράτος είτε η επιβολή ενός χαμηλού - συμβολικού εισιτηρίου.

Τέλος, πολλοί συμμετέχοντες πρότειναν συμβιβαστικές λύσεις, όπως δωρεάν είσοδο για συγκεκριμένες κοινωνικές ομάδες (άνεργοι, φοιτητές, ηλικιωμένοι, άτομα με αναπηρία) ή καθιέρωση συγκεκριμένων ημερών με ελεύθερη είσοδο για το ευρύ κοινό.

Ερώτηση 9: Η ερώτηση 9 διατυπώθηκε ως εξής: «Πρέπει τα μουσεία να δώσουν προτεραιότητα στην προσβασιμότητα για άτομα με αναπηρία;» Οι απαντήσεις παρουσιάζονται στο παρακάτω ραβδόγραμμα (Σχήμα 11).

Σχεδόν το σύνολο των συμμετεχόντων (99,2%, N=118) εξέφρασε την άποψη ότι τα μουσεία οφείλουν να δώσουν προτεραιότητα στην προσβασιμότητα για άτομα με αναπηρία. Μόνο ένας φοιτητής/μία φοιτήτρια (0,8%, N=1) δήλωσε αβεβαιότητα ως προς το ζήτημα αυτό.

Σχήμα 11: Κατανομή των απαντήσεων στην ερώτηση «Πρέπει τα μουσεία να δώσουν προτεραιότητα στην προσβασιμότητα για άτομα με αναπηρία;»

Υποερώτηση 9.1.: Η υποερώτηση 9.1. διατυπώθηκε ως εξής: «Αιτιολογήστε την απάντηση που δώσατε στην προηγούμενη ερώτηση»

Οι απαντήσεις των φοιτητών/τριών σχετικά με την προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρία στα μουσεία ομαδοποιούνται στις εξής κατηγορίες:

- **Δικαίωμα όλων στην ισότητα και στον πολιτισμό**
Θεωρείται αυτονόητο ότι τα άτομα με αναπηρία πρέπει να έχουν ίσες ευκαιρίες πρόσβασης στη γνώση, την τέχνη και τον πολιτισμό.
- **Ανάγκη για πρακτική προσβασιμότητα**
Αναφέρεται συχνά ότι η προσβασιμότητα δεν πρέπει να περιορίζεται μόνο στην είσοδο, αλλά να καλύπτει όλους τους χώρους και λειτουργίες του μουσείου. Τονίζεται η ανάγκη για ράμπες, ανελκυστήρες, κατάλληλες τουαλέτες, κ.λπ.
- **Προτεραιότητα και διευκολύνσεις**
Προτείνεται τα άτομα με αναπηρία και οι ηλικιωμένοι να έχουν προτεραιότητα στις ουρές ή ειδική μεταχείριση, όχι ως προνόμιο αλλά ως ένδειξη σεβασμού και διευκόλυνσης.
- **Πολιτιστική ευθύνη των μουσείων**
Επισημαίνεται ότι τα μουσεία, ως θεσμοί πολιτισμού, έχουν ευθύνη να ενσωματώνουν όλους τους πολίτες.

Η συντριπτική πλειονότητα των φοιτητών/τριών θεωρεί ότι τα μουσεία οφείλουν να δώσουν προτεραιότητα στην προσβασιμότητα για άτομα με αναπηρία. Τόνισαν πως όλοι οι άνθρωποι, ανεξάρτητα από σωματικές ή άλλες δυσκολίες, έχουν ίσο δικαίωμα στην πρόσβαση στον πολιτισμό, τη γνώση και την ψυχαγωγία.

Παράλληλα, επισήμαναν ότι η προσβασιμότητα δεν πρέπει να περιορίζεται μόνο στην είσοδο, αλλά να διασφαλίζεται σε όλους τους χώρους και τις δραστηριότητες του μουσείου, μέσω της ύπαρξης κατάλληλων υποδομών, όπως ράμπες, ανελκυστήρες, προσβάσιμες τουαλέτες κ.α.

Επιπλέον, υπογράμμισαν ότι τα άτομα με αναπηρία, αλλά και οι ηλικιωμένοι, πρέπει να έχουν προτεραιότητα στην εξυπηρέτηση. Η προτεραιότητα αυτή δεν εκλαμβάνεται ως προνόμιο, αλλά ως πράξη σεβασμού και διευκόλυνσης.

Τέλος, οι φοιτητές/τριες σημείωσαν ότι η προσβασιμότητα δεν ωφελεί μόνο τις ευάλωτες ομάδες, αλλά βελτιώνει συνολικά την εμπειρία όλων των επισκεπτών. Ένα μουσείο που είναι πραγματικά προσβάσιμο εκφράζει σεβασμό προς τη διαφορετικότητα και προβάλλει έναν σύγχρονο, ανοιχτό και συμπεριληπτικό χαρακτήρα.

Ερώτηση 10: Η ερώτηση 10 διατυπώθηκε ως εξής: «Πιστεύετε ότι τα μουσεία πρέπει να συνεργάζονται με άλλα μουσεία ή οργανισμούς (αιτιολογήστε την απάντησή σας);».

Οι απαντήσεις των φοιτητών/τριών σχετικά με τη συνεργασία μουσείων και άλλων οργανισμών μπορούν να χωριστούν σε τρεις βασικές κατηγορίες:

- **Ποικιλία εκθεμάτων:**

Υποστηρίζεται ότι η συνεργασία μεταξύ μουσείων μπορεί να προσφέρει πιο ενδιαφέροντα εκθέματα και να εμπλουτίσει τις εκθέσεις με νέες ιδέες και γνώσεις και θεματικές.

- **Εκπαιδευτικά προγράμματα και δράσεις:**

Προτείνεται η συνεργασία των μουσείων με σκοπό τη δημιουργία κοινών δράσεων και εκπαιδευτικών προγραμμάτων, που δίνουν περισσότερες ευκαιρίες μάθησης και συμμετοχής στους επισκέπτες.

- **Βελτίωση της μουσειακής εμπειρίας:**

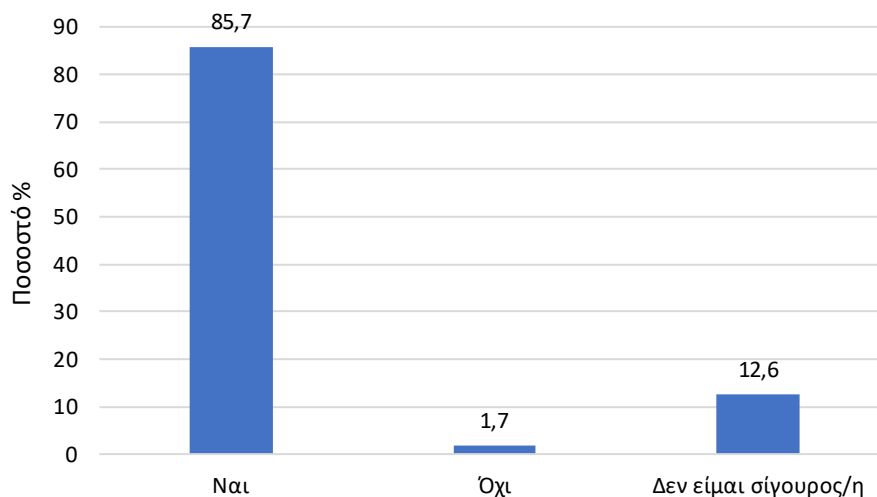
Αναφέρεται ότι τα μουσεία μπορούν να προσφέρουν μια καλύτερη εμπειρία στους επισκέπτες, μέσω ανταλλαγής εκθεμάτων και ιδεών, που μπορεί να κάνει τις εκθέσεις πιο ενδιαφέρουσες και πλούσιες σε πληροφορίες.

Γενικά, οι φοιτητές/τριες πιστεύουν ότι η συνεργασία ανάμεσα σε μουσεία και άλλους φορείς είναι πολύ ωφέλιμη. Σύμφωνα με τις απόψεις τους, τέτοιες συνεργασίες δίνουν τη δυνατότητα στα μουσεία να διοργανώνουν κοινές εκθέσεις, να ανταλλάσσουν εκθέματα και να σχεδιάζουν πιο πλούσια και ενδιαφέροντα εκπαιδευτικά προγράμματα για το κοινό.

Ακόμα, τονίζουν ότι αυτές οι συνέργειες βελτιώνουν την ποιότητα των μουσείων και προσφέρουν στους επισκέπτες μια πιο ολοκληρωμένη και ευχάριστη εμπειρία. Τέλος, υποστηρίζουν ότι μέσα από την ανταλλαγή γνώσεων, εμπειριών και πόρων, τα μουσεία υιοθετούν μια πιο ανοιχτή και σύγχρονη προσέγγιση στην προβολή του πολιτισμού.

Ερώτηση 11: Η ερώτηση 11 διατυπώθηκε ως εξής: «Πιστεύετε ότι τα μουσεία πρέπει να είναι πιο διαδραστικά;» Οι απαντήσεις παρουσιάζονται στο παρακάτω ραβδόγραμμα (Σχήμα 12).

Οι περισσότεροι φοιτητές/τριες (85,7% - N=102) δήλωσαν ότι θεωρούν πως τα μουσεία πρέπει να γίνουν πιο διαδραστικά. Ένα ποσοστό 12,6% ανέφερε ότι δεν είναι σίγουρο σχετικά με το θέμα, ενώ μόλις δύο άτομα εξέφρασαν την άποψη ότι τα μουσεία δεν θα έπρεπε να είναι διαδραστικά.

Σχήμα 12: Κατανομή των απαντήσεων στην ερώτηση «Πιστεύετε ότι τα μουσεία πρέπει να είναι πιο διαδραστικά;»

Υποερώτηση 11.1.: Η υποερώτηση 11.1. διατυπώθηκε ως εξής: «Αιτιολογήστε την απάντηση που δώσατε στην προηγούμενη ερώτηση»

Οι απαντήσεις των φοιτητών/τριών σχετικά με το αν τα μουσεία πρέπει να γίνουν πιο διαδραστικά κατατάσσονται στις εξής κατηγορίες:

- **Ενίσχυση ελκυστικότητας και κατανόησης**

Αναφέρεται ότι η διαδραστικότητα καθιστά τα μουσεία πιο ελκυστικά και ενδιαφέροντα για το κοινό, ειδικά για τις μικρότερες ηλικίες και τους νέους. Η δυνατότητα να συμμετέχουν ενεργά, τους βοηθά να κατανοήσουν καλύτερα τις πληροφορίες και να τις θυμούνται.

- **Προσαρμογή στις τεχνολογικές αλλαγές**

Υποστηρίζεται ότι τα μουσεία πρέπει να προσαρμοστούν στις σύγχρονες ανάγκες των επισκεπτών, ενσωματώνοντας τεχνολογία όπως 3D γυαλιά, βίντεο και ήχους, προκειμένου να προσφέρουν μια πιο εμπλουτισμένη και δυναμική εμπειρία.

- **Βιωματική μάθηση**

Επισημαίνεται ότι η διαδραστικότητα επιτρέπει στους επισκέπτες να συμμετέχουν ενεργά στη διαδικασία μάθησης. Αυτό οδηγεί σε καλύτερη κατανόηση των εκθεμάτων και ενισχύει την εμπειρία της μάθησης.

- **Διατήρηση Ενδιαφέροντος**

Τονίζεται ότι η διαδραστικότητα μπορεί να διατηρήσει το ενδιαφέρον των επισκεπτών, αποτρέποντας τη βαρεμάρα που συχνά προκαλούν οι τυπικές και παραδοσιακές εκθέσεις. Η ενεργή συμμετοχή κάνει τις επισκέψεις πιο ευχάριστες και εντυπωσιακές.

- **Ανάγκη για διαδραστικότητα**

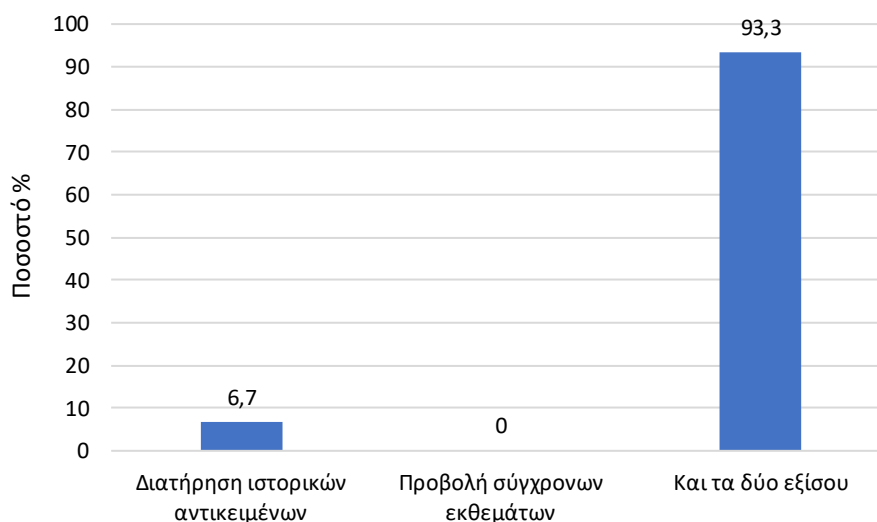
Αναφέρεται ότι η διαδραστικότητα δεν είναι απαραίτητη για όλα τα μουσεία ή τις κατηγορίες εκθεμάτων, καθώς μπορεί να αποπροσανατολίσει τους επισκέπτες ή να χάσει την ουσία των εκθεμάτων. Ωστόσο, γενικά συμφωνούν ότι η διαδραστικότητα είναι ένα χρήσιμο εργαλείο για την αύξηση της συμμετοχής και της κατανόησης.

Γενικότερα, οι συμμετέχοντες συμφωνούν ότι τα μουσεία πρέπει να γίνουν πιο διαδραστικά, καθώς αυτό θα τα κάνει πιο ελκυστικά και ενδιαφέροντα για τους

επισκέπτες, ιδίως για τις μικρότερες ηλικίες και τους νέους. Υποστηρίζουν ότι η χρήση σύγχρονης τεχνολογίας, όπως 3D γυαλιά και ηχητικά εφέ κ.α., μπορεί να βελτιώσει την εμπειρία και να διευκολύνει την κατανόηση των εκθεμάτων. Όμως, παρά τις γενικές τάσεις υπέρ της διαδραστικότητας, κάποιοι φοιτητές επισημαίνουν ότι δεν είναι απαραίτητο σε όλες τις περιπτώσεις, καθώς μπορεί να αποπροσανατολίσει τους επισκέπτες και να τους απομακρύνει από την ουσία των εκθεμάτων. Ωστόσο, η γενική αίσθηση είναι ότι η διαδραστικότητα μπορεί να βοηθήσει τα μουσεία να προσελκύσουν περισσότερους επισκέπτες και να προσφέρουν μια πιο ολοκληρωμένη και ευχάριστη εμπειρία μάθησης.

Ερώτηση 12: Η ερώτηση 12 διατυπώθηκε ως εξής: «Πρέπει τα μουσεία να επικεντρωθούν στη διατήρηση ιστορικών αντικειμένων ή στην προβολή σύγχρονων εκθεμάτων;» Οι απαντήσεις παρουσιάζονται στο παρακάτω ραβδόγραμμα (Σχήμα 13).

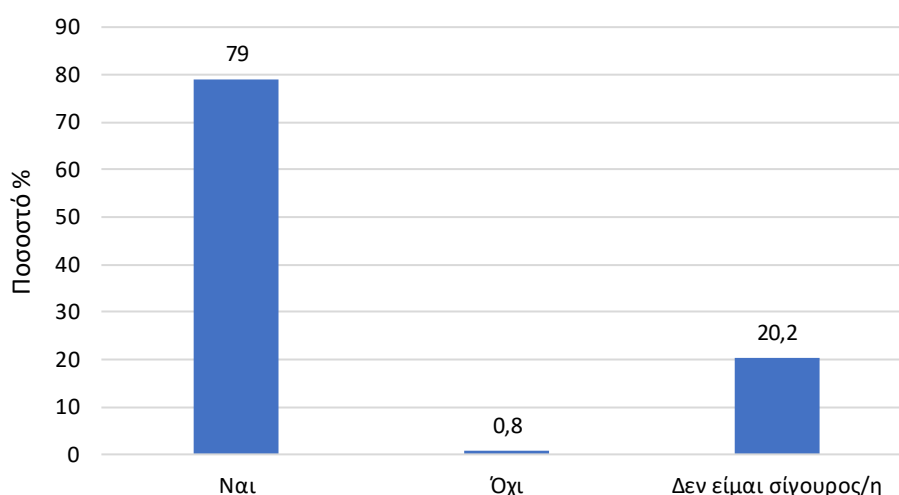
Το 93,3% των φοιτητών/τριών (N=111) δήλωσε ότι τα μουσεία θα πρέπει να εστιάζουν τόσο στη διατήρηση ιστορικών αντικειμένων όσο και στην προβολή σύγχρονων εκθεμάτων. Αντίθετα, μόλις το 6,7% (N=8) των φοιτητών θεωρεί ότι τα μουσεία πρέπει να επικεντρωθούν μόνο στη διατήρηση των ιστορικών αντικειμένων.

Σχήμα 13: Κατανομή των απαντήσεων στην ερώτηση «Πρέπει τα μουσεία να επικεντρωθούν στη διατήρηση ιστορικών αντικειμένων ή στην προβολή σύγχρονων εκθεμάτων;»

Ερώτηση 13: Η ερώτηση 13 διατυπώθηκε ως εξής: «Πρέπει τα μουσεία να χρησιμοποιούν τεχνολογία, όπως εικονική πραγματικότητα ή επαυξημένη πραγματικότητα στα εκθέματά τους;» Οι απαντήσεις παρουσιάζονται στο παρακάτω ραβδόγραμμα (Σχήμα 14).

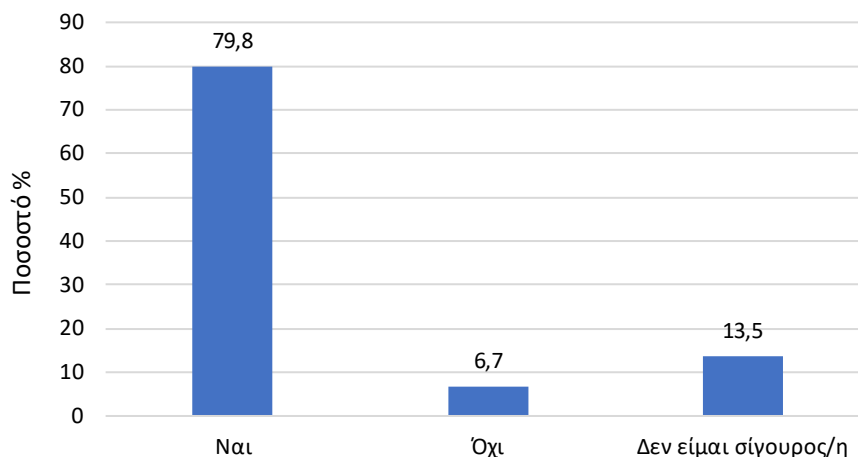
Το μεγαλύτερο ποσοστό των φοιτητών/τριών (79% – N=94) εξέφρασε την άποψη ότι τα μουσεία πρέπει να αξιοποιούν την τεχνολογία, ενσωματώνοντας στοιχεία εικονικής ή επαυξημένης πραγματικότητας στις εκθέσεις τους. Αντίθετα, το 20,2% των συμμετεχόντων δήλωσε αβεβαιότητα σχετικά με το ζήτημα, ενώ μόλις ένας φοιτητής/μία φοιτήτρια (0,8%) θεωρεί ότι τα μουσεία δεν θα έπρεπε να κάνουν χρήση της τεχνολογίας.

Σχήμα 14: Κατανομή των απαντήσεων στην ερώτηση «Πρέπει τα μουσεία να χρησιμοποιούν τεχνολογία, όπως εικονική πραγματικότητα ή επαυξημένη πραγματικότητα στα εκθέματά τους;»

Ερώτηση 14: Η ερώτηση 14 διατυπώθηκε ως εξής: «Πιστεύετε ότι τα μουσεία πρέπει να έχουν ισχυρότερη διαδικτυακή παρουσία μέσω εικονικών περιηγήσεων ή ψηφιακών συλλογών;» Οι απαντήσεις παρουσιάζονται στο παρακάτω ραβδόγραμμα (Σχήμα 15).

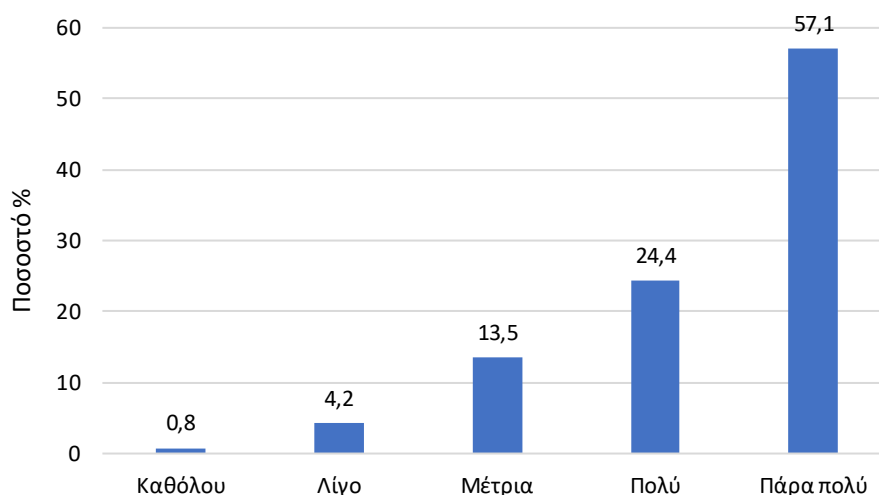
Η πλειονότητα των συμμετεχόντων (79,8% – N=95) εξέφρασε την άποψη ότι τα μουσεία θα πρέπει να ενισχύσουν τη διαδικτυακή τους παρουσία, αξιοποιώντας εργαλεία, όπως οι εικονικές περιηγήσεις και οι ψηφιακές συλλογές. Αντίθετα, ένα μικρό ποσοστό (6,7% – N=8) διαφώνησε με αυτή την προσέγγιση, ενώ το 13,5% (N=16) εμφανίστηκε αβέβαιο ως προς το συγκεκριμένο θέμα.

Σχήμα 15: Κατανομή των απαντήσεων στην ερώτηση : «Πιστεύετε ότι τα μουσεία πρέπει να έχουν ισχυρότερη διαδικτυακή παρουσία μέσω εικονικών περιηγήσεων ή ψηφιακών συλλογών;»

Ερώτηση 15: Η ερώτηση 15 διατυπώθηκε ως εξής: «Πόσο σημαντικό είναι τα μουσεία να προσαρμόζονται και να καλύπτουν τις προτιμήσεις των νεότερων γενεών;» Οι απαντήσεις παρουσιάζονται στο παρακάτω ραβδόγραμμα (Σχήμα 16).

Η πλειονότητα των φοιτητών/τριών (57,1% – N=68) ισχυρίστηκε ότι είναι ιδιαίτερα σημαντικό τα μουσεία να προσαρμόζονται στις προτιμήσεις και τα ενδιαφέροντα των νεότερων γενεών. Ένα μικρότερο ποσοστό (13,5% – N=16) εκτίμησε ότι αυτή η προσαρμογή είναι μέτριας σημασίας, ενώ λίγοι συμμετέχοντες (4,2% – N=5) τη θεώρησαν λίγο σημαντική. Τέλος, μόνο ένας φοιτητής/μία φοιτήτρια (0,8%) δήλωσε ότι η προσαρμογή αυτή δεν έχει καμία αξία.

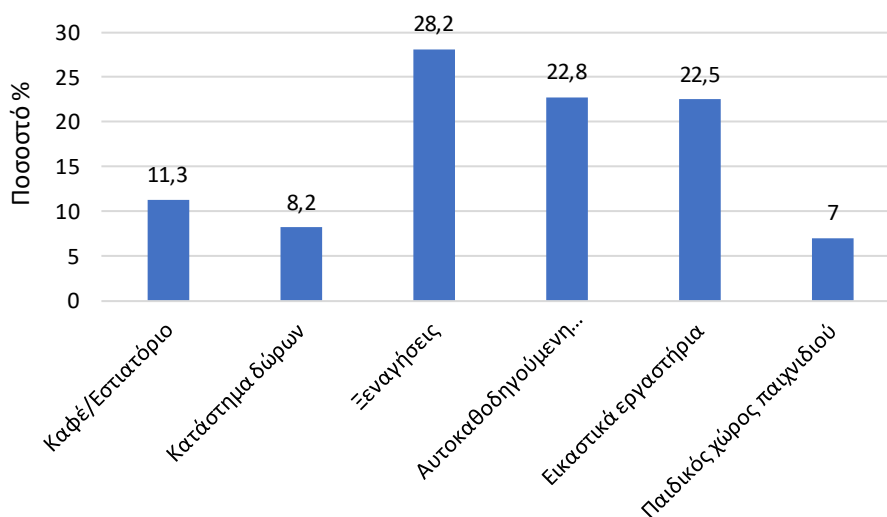

Σχήμα 16: Κατανομή των απαντήσεων στην ερώτηση : «Πόσο σημαντικό είναι τα μουσεία να προσαρμόζονται και να καλύπτουν τις προτιμήσεις των νεότερων γενεών;»

3.1.4. Γ' Μέρος Ερωτηματολογίου: Προσδοκίες επισκεπτών

Ερώτηση 16: Η ερώτηση 16 διατυπώθηκε ως εξής: «Ποιες πρόσθετες εγκαταστάσεις ή υπηρεσίες θα ενίσχυαν την εμπειρία σας στο μουσείο; (επιλέξτε τις τρεις πιο σημαντικές)» Οι απαντήσεις παρουσιάζονται στο παρακάτω ραβδόγραμμα (Σχήμα 17).

Σύμφωνα με τις απαντήσεις των συμμετεχόντων, οι τρεις βασικές εγκαταστάσεις ή υπηρεσίες που θα βελτίωναν την εμπειρία τους στο μουσείο, με σειρά προτεραιότητας, είναι: οι ξεναγήσεις (28,2% – N=100), η αυτοκαθοδηγούμενη ακουστική ξενάγηση (22,8% – N=81) και τα εικαστικά εργαστήρια (22,5% – N=80). Αντίθετα, το καφέ/εστιατόριο έλαβε χαμηλότερη προτίμηση (11,3%), ενώ ακόμη μικρότερα ποσοστά συγκέντρωσαν το κατάστημα δώρων (8,2%) και ο παιδικός χώρος παιχνιδιού (7%).

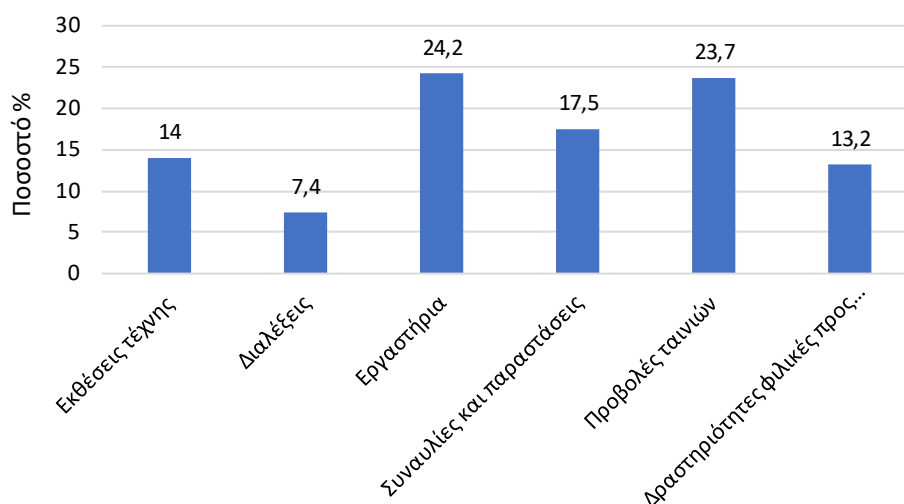

Σχήμα 17: Κατανομή των απαντήσεων στην ερώτηση «Ποιες πρόσθετες εγκαταστάσεις ή υπηρεσίες θα ενίσχυαν την εμπειρία σας στο μουσείο; (επιλέξτε τις τρεις πιο σημαντικές)»

Ερώτηση 17: Η ερώτηση 17 διατυπώθηκε ως εξής: «Τι είδους εκδηλώσεις ή προγράμματα θα θέλατε να δείτε περισσότερο στα μουσεία; (επιλέξτε τις τρεις πιο σημαντικές)» Οι απαντήσεις παρουσιάζονται στο παρακάτω ραβδόγραμμα (Σχήμα 18).

Με βάση τις απαντήσεις των φοιτητών/τριών, οι τρεις εκδηλώσεις ή προγράμματα που θα επιθυμούσαν να δουν περισσότερο στα μουσεία, κατά σειρά προτεραιότητας, είναι: τα εργαστήρια (24,2% – N=90), οι προβολές ταινιών (23,7% – N=88) και οι συναυλίες-παραστάσεις (17,5% – N=65). Αντίθετα, μικρότερη απήχηση είχαν οι εκθέσεις τέχνης

(14%), οι δραστηριότητες για οικογένειες (13,2%) και τέλος, οι διαλέξεις, οι οποίες συγκέντρωσαν το χαμηλότερο ποσοστό (7,4%).

Σχήμα 18: Κατανομή των απαντήσεων στην ερώτηση «Τι είδους εκδηλώσεις ή προγράμματα θα θέλατε να δείτε περισσότερο στα μουσεία; (επιλέξτε τις τρεις πιο σημαντικές)»

Ερώτηση 18: Η ερώτηση 18 διατυπώθηκε ως εξής: «Ποιες αλλαγές θα προτείνετε για να βελτιώσετε την εμπειρία του μουσείου για τους επισκέπτες;».

Οι φοιτητές/τριες προτείνουν ότι για να βελτιωθεί η εμπειρία των επισκεπτών, τα μουσεία πρέπει να γίνουν πιο διαδραστικά και να αξιοποιήσουν τη σύγχρονη τεχνολογία, όπως εφαρμογές για κινητά και ακουστικές ξεναγήσεις. Προτείνουν να υπάρχουν εκπαιδευτικά προγράμματα και δραστηριότητες για όλες τις ηλικίες, ώστε οι επισκέπτες να συμμετέχουν ενεργά, να μαθαίνουν και να διασκεδάζουν.

Επίσης, θέλουν τα μουσεία να είναι πιο προσβάσιμα για όλους, με φιλικές τιμές και καλύτερες υποδομές για άτομα με ειδικές ανάγκες. Επισημαίνουν ότι είναι ιδιαίτερα σημαντικό να υπάρχουν ξεναγοί που να μιλάνε πολλές γλώσσες και να καθοδηγούν τους επισκέπτες με σαφήνεια.

Τέλος, οι συμμετέχοντες πιστεύουν ότι τα μουσεία πρέπει να διατηρήσουν τον παραδοσιακό τους χαρακτήρα, αλλά ταυτόχρονα να εκσυγχρονιστούν με τέτοιο τρόπο, ώστε να κάνουν την επίσκεψη πιο ουσιαστική και ενδιαφέρουσα.

3.2. Συσχέτιση μεταξύ διακριτών μεταβλητών χ^2

Στην παρούσα ενότητα διερευνάται η σχέση μεταξύ δύο διακριτών μεταβλητών, με τη χρήση του κριτηρίου χ^2 , προκειμένου να καθοριστεί αν αυτές είναι ανεξάρτητες ή εξαρτημένες.

3.2.1. Ανάλυση ως προς το Φύλο

Ερώτηση 1: Πόσο συχνά επισκέπτεστε μουσεία;

α) ανάλυση ως προς το Φύλο

Ο πίνακας συνάφειας που προκύπτει από την εκτέλεση στο SPSS είναι ο παρακάτω:

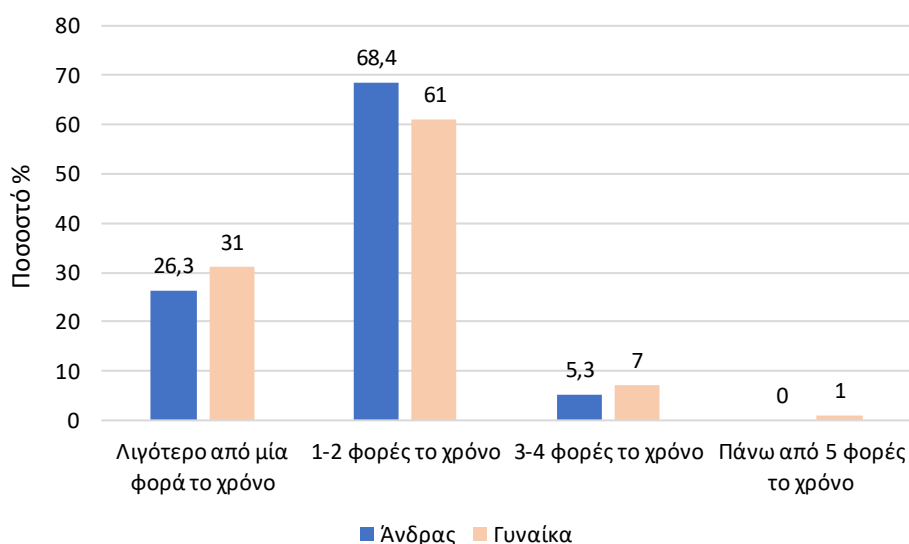
Πίνακας 1: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 1 ως προς το Φύλο

			Φύλο		Total
			Άνδρας	Γυναίκα	
Πόσο συχνά επισκέπτεστε μουσεία;	Λιγότερο από μία φορά το χρόνο	Count	5	31	36
		Expected Count	5,7	30,3	36,0
		% within Ερώτηση 1	13,9%	86,1%	100,0%
		% within Φύλο	26,3%	31,0%	30,3%
		Standardized Residual	-,3	,1	
	1-2 φορές το χρόνο	Count	13	61	74
		Expected Count	11,8	62,2	74,0
		% within Ερώτηση 1	17,6%	82,4%	100,0%
		% within Φύλο	68,4%	61,0%	62,2%
		Standardized Residual	,3	-,2	
	3-4 φορές το χρόνο	Count	1	7	8
		Expected Count	1,3	6,7	8,0
		% within Ερώτηση 1	12,5%	87,5%	100,0%
		% within Φύλο	5,3%	7,0%	6,7%
		Standardized Residual	-,2	,1	
	Πάνω από 5 φορές το χρόνο	Count	0	1	1
		Expected Count	,2	,8	1,0
		% within Ερώτηση 1	0,0%	100,0%	100,0%
		% within Φύλο	0,0%	1,0%	0,8%
		Standardized Residual	-,4	,2	
Total		Count	19	100	119
		Expected Count	19,0	100,0	119,0

	% within Ερώτηση 1	16,0%	84,0%	100,0%
	% within Φύλο	100,0%	100,0%	100,0%

Θα αναλύσουμε μερικά από τα αποτελέσματα που παρουσιάζονται στον παραπάνω πίνακα (Πίνακας 1), ώστε να γίνει κατανοητή η λειτουργία του. Από τα δεδομένα του πίνακα φαίνεται ότι το 82,4%, το οποίο αποτελεί το ποσοστό των γυναικών από το σύνολο των 74 απαντήσεων, επισκέπτεται τα μουσεία 1-2 φορές το χρόνο (αφού το 82,4% βρίσκεται στο % within Ερώτηση 1 και στη διασταύρωση 1-2 φορές το χρόνο και Φύλο Γυναίκα), ενώ το 61% των γυναικών από το σύνολο των 100 επισκέπτεται μουσεία 1-2 φορές ετησίως (αφού το 61% βρίσκεται στο % within Φύλο και στη διασταύρωση 1-2 φορές το χρόνο και Φύλο Γυναίκα). Επίσης, οι γυναίκες που επισκέπτονται μουσεία 1-2 φορές το χρόνο, αποτελούν το 62,2% από το σύνολο των 119 απαντήσεων (αφού το 62,2% βρίσκεται στο Expected Count και στη διασταύρωση 1-2 φορές το χρόνο και Φύλο Γυναίκα). Παρόμοια ερμηνεύονται όλα τα δεδομένα του πίνακα συνάφειας, που βρίσκονται στις στήλες και στις γραμμές «Λιγότερο από μία φορά το χρόνο, 3-4 φορές το χρόνο, πάνω από 5 φορές το χρόνο».

Μια ολοκληρωμένη οπτική απεικόνιση όλων των παραπάνω δεδομένων την ερώτησης 1 φαίνεται στο παρακάτω διάγραμμα:

Σχήμα 19: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 1 ως προς το Φύλο

Το συμπέρασμα που προκύπτει από τον πίνακα συνάφειας (Πίνακας 1), καθώς και από το αντίστοιχο ραβδόγραμμα (Σχήμα 19), είναι ότι στην ερώτηση 1 που αφορά τη

συχνότητα επίσκεψης μουσείων, οι περισσότεροι φοιτητές/τριες δήλωσαν ότι επισκέπτονται μουσεία 1-2 φορές το χρόνο, με την πλειοψηφία των απαντήσεων να προέρχεται από τους άνδρες (ποσοστό 68,4%).

Ο πίνακας Chi-Square Tests που ακολουθεί, μας δίνει πληροφορίες σχετικά με το αποτέλεσμα του ελέγχου ανεξαρτησίας. Από την υποσημείωση του πίνακα παίρνουμε την πληροφορία ότι υπάρχουν τρία (3) κελιά (37,5%) με αναμενόμενες συχνότητες μικρότερες του 5.

Πίνακας 2: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 1 ως προς το Φύλο

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	,519	3	,915
Likelihood Ratio	,682	3	,877
Linear-by-Linear Association	,004	1	,950
N of Valid Cases	119		

a. 3 cells (37,5%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,16.

Για να απαντήσουμε στο ερώτημα αν η ερώτηση 1 είναι εξαρτημένη ή ανεξάρτητη από το φύλο, θα χρησιμοποιήσουμε τον έλεγχο υποθέσεων.

H_0 : Είναι η μηδενική υπόθεση, η κύρια υπόθεσή μας.

H_1 : Είναι η εναλλακτική υπόθεση.

Στην περίπτωση μας:

H_0 : Ερώτηση 1 και το Φύλο είναι ανεξάρτητα.

H_1 : Ερώτηση 1 και το Φύλο είναι εξαρτημένα.

Η απάντηση στην ερώτηση 1 δεν επηρεάζεται από το φύλο των φοιτητών, αφού σύμφωνα με το τεστ ανεξαρτησίας χ^2 (Πίνακας 2) που φαίνεται στον παραπάνω πίνακα, δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά (αφού στη στήλη Asymp. Sig. (2-sided) το $p=0,915$).

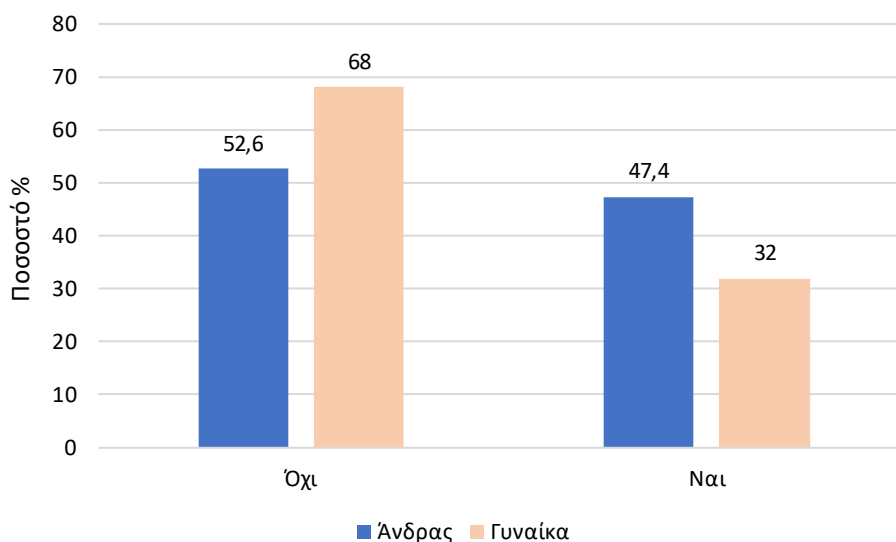
Γενικά γνωρίζουμε αν: $p>0,05$ δεν μπορούμε να απορρίψουμε την H_0 .

$p<0.05$ απορρίπτουμε την H_0 και δεχόμαστε την H_1 .

Άρα, στην περίπτωση μας δεν απορρίπτουμε τη μηδενική υπόθεση H_0 . Οπότε η ερώτηση 1 και το φύλο είναι ανεξάρτητα.

Ερώτηση 2.1.: Έχετε επισκεφτεί στο παρελθόν Μουσεία Τέχνης;

α) ανάλυση ως προς το Φύλο

Σχήμα 20: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 2.1. ως προς το Φύλο

Το συμπέρασμα που προκύπτει από το ραβδόγραμμα (Σχήμα 20), είναι ότι στην ερώτηση 2.1., οι περισσότεροι φοιτητές, άνδρες και γυναίκες, απάντησαν ότι δεν έχουν επισκεφτεί στο παρελθόν Μουσεία Τέχνης. Χρησιμοποιούμε το τεστ ανεξαρτησίας χ^2 (Πίνακας 3) που φαίνεται παρακάτω και παρατηρούμε ότι δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά $p = 0,196$ στην επιλογή των απαντήσεων με το φύλο των ερωτώμενων.

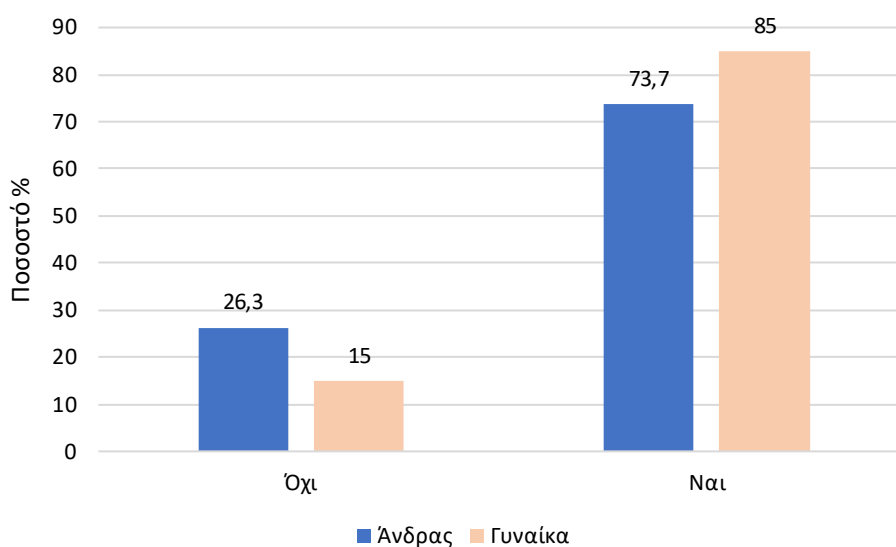
Πίνακας 3: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 2.1. ως προς το Φύλο

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	1,670 ^a	1	,196		
Continuity Correction ^b	1,059	1	,304		
Likelihood Ratio	1,611	1	,204		
Fisher's Exact Test				,202	,152
Linear-by-Linear Association	1,656	1	,198		

Άρα, δεν απορρίπτουμε τη μηδενική υπόθεση H_0 , οπότε η ερώτηση 2.1. και το φύλο είναι ανεξάρτητα.

Ερώτηση 2.2.: Έχετε επισκεφτεί στο παρελθόν Ιστορικά Μουσεία;

α) ανάλυση ως προς το Φύλο

Σχήμα 21: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 2.2. ως προς το Φύλο

Από το παραπάνω ραβδόγραμμα (Σχήμα 21) είναι εμφανές ότι στην ερώτηση 2.2., το μεγαλύτερο ποσοστό ανδρών και γυναικών απάντησε ότι έχει επισκεφτεί στο παρελθόν Ιστορικά Μουσεία. Από το τεστ ανεξαρτησίας χ^2 (Πίνακας 4) που φαίνεται παρακάτω, παρατηρούμε ότι δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά $p = 0,227$ στην επιλογή των απαντήσεων με το φύλο των ερωτώμενων.

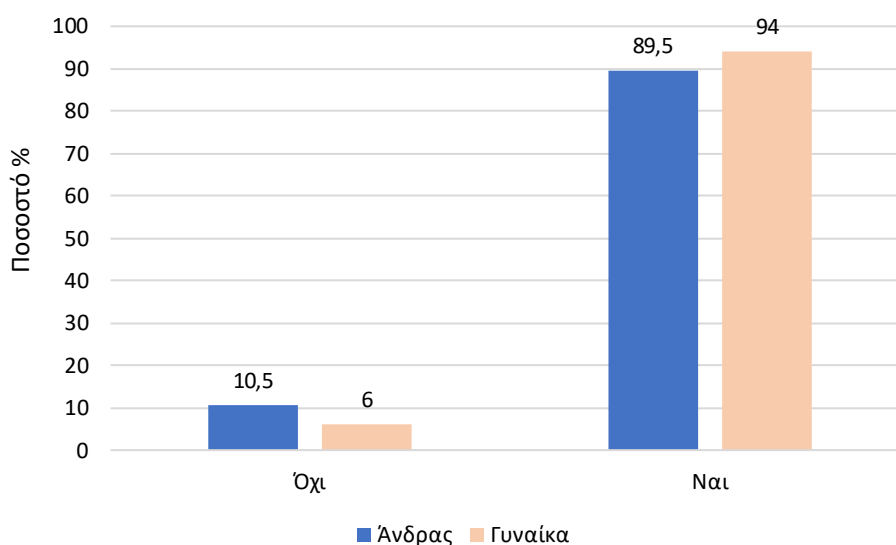
Πίνακας 4: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 2.2. ως προς το Φύλο

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	1,462 ^a	1	,227		
Continuity Correction ^b	,765	1	,382		
Likelihood Ratio	1,326	1	,250		
Fisher's Exact Test				,311	,187
Linear-by-Linear Association	1,450	1	,229		
N of Valid Cases	119				

Άρα, δεν απορρίπτουμε τη μηδενική υπόθεση H_0 , οπότε η ερώτηση 2.2. και το φύλο είναι ανεξάρτητα.

Ερώτηση 2.3.: Έχετε επισκεφτεί στο παρελθόν Αρχαιολογικά Μουσεία;

α) ανάλυση ως προς το Φύλο

Σχήμα 22: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 2.3. ως προς το Φύλο

Σύμφωνα με το ραβδόγραμμα (Σχήμα 22), στην ερώτηση 2.3., το μεγαλύτερο ποσοστό των συμμετεχόντων, ανδρών και γυναικών, απάντησε ότι έχει επισκεφτεί στο παρελθόν Αρχαιολογικά Μουσεία. Από το τεστ ανεξαρτησίας χ^2 (Πίνακας 5) που φαίνεται παρακάτω, παρατηρούμε ότι δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά $p=0,470$ στην επιλογή των απαντήσεων με το φύλο των ερωτώμενων.

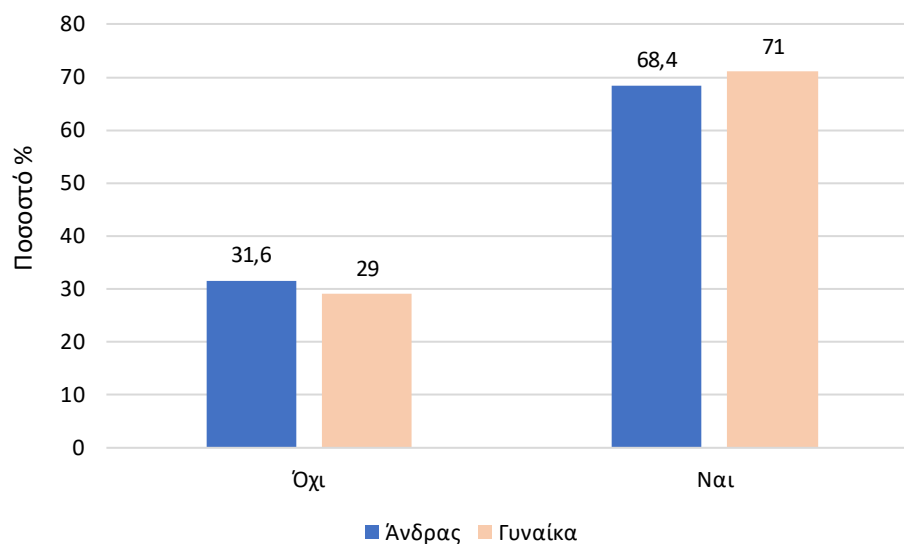
Πίνακας 5: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 2.3. ως προς το Φύλο

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	,522 ^a	1	,470		
Continuity Correction ^b	,050	1	,824		
Likelihood Ratio	,464	1	,496		
Fisher's Exact Test				,612	,375
Linear-by-Linear Association	,517	1	,472		
N of Valid Cases	119				

Άρα, δεν απορρίπτουμε τη μηδενική υπόθεση H_0 , οπότε η ερώτηση 2.3. και το φύλο είναι ανεξάρτητα.

Ερώτηση 2.4.: Έχετε επισκεφτεί στο παρελθόν Λαογραφικά Μουσεία;

α) ανάλυση ως προς το Φύλο

Σχήμα 23: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 2.4. ως προς το Φύλο

Το συμπέρασμα που προκύπτει από το ραβδόγραμμα (Σχήμα 23), είναι ότι στην ερώτηση 2.4., η πλειοψηφία τόσο των ανδρών όσο και των γυναικών, απάντησε ότι έχει επισκεφτεί στο παρελθόν Λαογραφικά Μουσεία. Από το τεστ ανεξαρτησίας χ^2 (Πίνακας 6) που φαίνεται παρακάτω, παρατηρούμε ότι δεν υπάρχει στατιστικά

σημαντική διαφορά $p = 0,821$ στην επιλογή των απαντήσεων με το φύλο των ερωτώμενων.

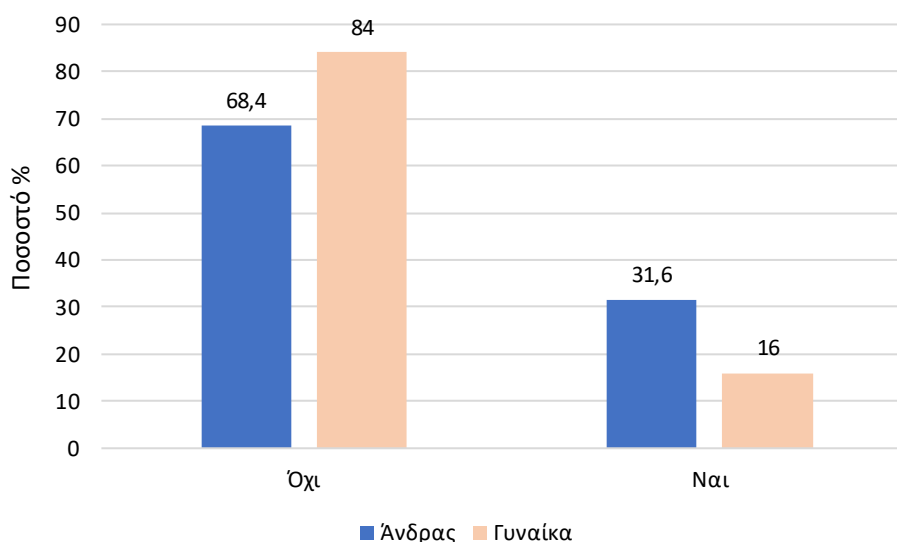
Πίνακας 6: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 2.4. ως προς το Φύλο

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	,051 ^a	1	,821		
Continuity Correction ^b	,000	1	1,000		
Likelihood Ratio	,051	1	,822		
Fisher's Exact Test				,790	,509
Linear-by-Linear Association	,051	1	,822		
N of Valid Cases	119				

Άρα, δεν απορρίπτουμε τη μηδενική υπόθεση H_0 , οπότε η ερώτηση 2.4. και το φύλο είναι ανεξάρτητα.

Ερώτηση 2.5.: Έχετε επισκεφτεί στο παρελθόν Επιστημονικά Μουσεία;

α) ανάλυση ως προς το Φύλο

Σχήμα 24: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 2.5. ως προς το Φύλο

Από το ραβδόγραμμα (Σχήμα 24), συμπεραίνουμε ότι στην ερώτηση 2.5., οι περισσότεροι φοιτητές, άνδρες και γυναίκες, απάντησαν ότι δεν έχουν επισκεφτεί στο

παρελθόν Επιστημονικά Μουσεία. Χρησιμοποιούμε το τεστ ανεξαρτησίας χ^2 (Πίνακας 7) που φαίνεται παρακάτω και παρατηρούμε ότι δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά $p=0,109$ στην επιλογή των απαντήσεων με το φύλο των ερωτώμενων.

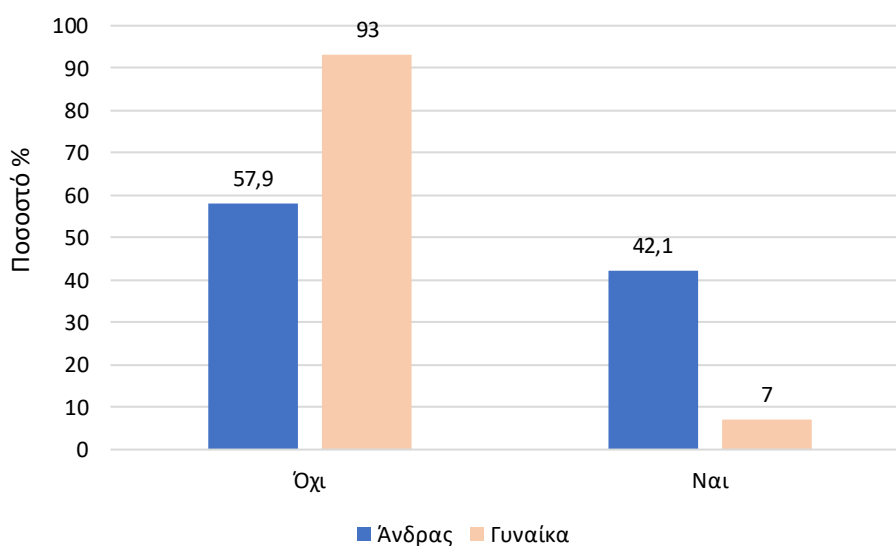
Πίνακας 7: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 2.5. ως προς το Φύλο

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	2,571 ^a	1	,109		
Continuity Correction ^b	1,642	1	,200		
Likelihood Ratio	2,299	1	,129		
Fisher's Exact Test				,118	,104
Linear-by-Linear Association	2,550	1	,110		
N of Valid Cases	119				

Άρα, δεν απορρίπτουμε τη μηδενική υπόθεση H_0 , οπότε η ερώτηση 2.5. και το φύλο είναι ανεξάρτητα.

Ερώτηση 2.6.: Έχετε επισκεφτεί στο παρελθόν Τεχνολογικά Μουσεία;

α) ανάλυση ως προς το Φύλο

Σχήμα 25: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 2.6. ως προς το Φύλο

Από το ραβδόγραμμα (Σχήμα 25), προκύπτει ότι στην ερώτηση 2.6., αν και η πλειοψηφία ανδρών και γυναικών απάντησε ότι δεν έχει επισκεφτεί στο παρελθόν Τεχνολογικά Μουσεία, οι γυναίκες σημείωσαν το μεγαλύτερο ποσοστό. Από το τεστ ανεξαρτησίας χ^2 (Πίνακας 8) που φαίνεται παρακάτω, παρατηρούμε ότι υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά $p=0,001$ στην επιλογή των απαντήσεων με το φύλο των ερωτώμενων.

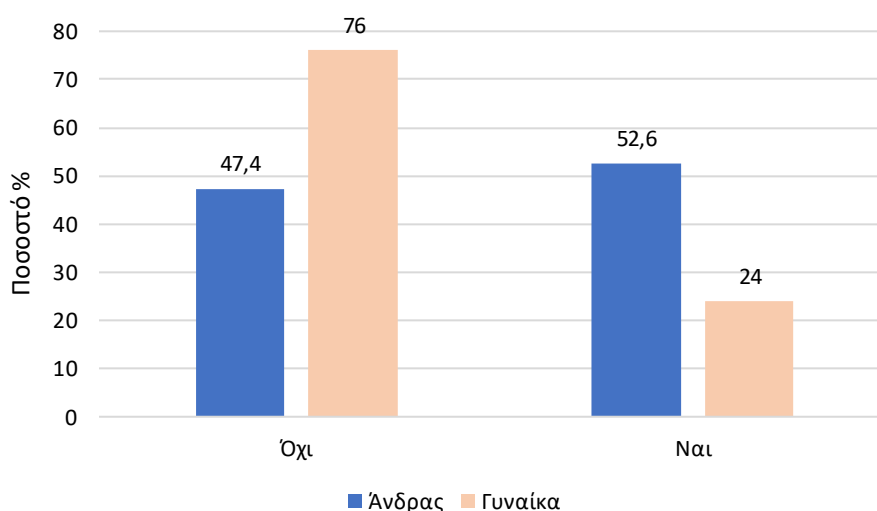
Πίνακας 8: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 2.6. ως προς το Φύλο

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	17,862 ^a	1	<,001		
Continuity Correction ^b	14,817	1	<,001		
Likelihood Ratio	13,565	1	<,001		
Fisher's Exact Test				<,001	<,001
Linear-by-Linear Association	17,712	1	<,001		
N of Valid Cases	119				

Άρα, απορρίπτουμε τη μηδενική υπόθεση H_0 και δεχόμαστε την εναλλακτική H_1 , οπότε η ερώτηση 2.6. και το φύλο είναι εξαρτημένα.

Ερώτηση 2.7.: Έχετε επισκεφτεί στο παρελθόν Μουσεία Φυσικής Ιστορίας;

α) ανάλυση ως προς το Φύλο

Σχήμα 26: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 2.7. ως προς το Φύλο

Σύμφωνα με το παραπάνω ραβδόγραμμα (Σχήμα 26), στην ερώτηση 2.7., αν και η πλειοψηφία των συμμετεχόντων απάντησε ότι δεν έχει επισκεφτεί στο παρελθόν Μουσεία Φυσικής Ιστορίας, το μεγαλύτερο ποσοστό προήλθε από τις γυναίκες. Από το τεστ ανεξαρτησίας χ^2 (Πίνακας 9) που φαίνεται παρακάτω, παρατηρούμε ότι υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά $p=0,011$ στην επιλογή των απαντήσεων με το φύλο των ερωτώμενων.

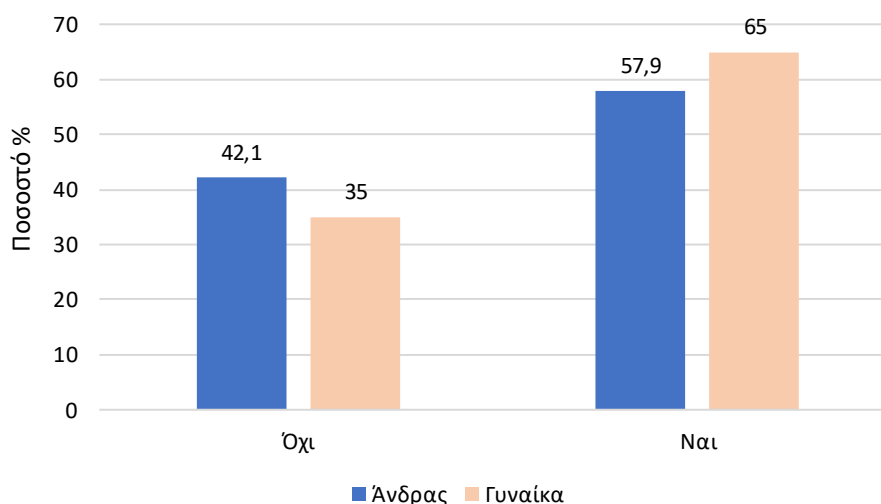
Πίνακας 9: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 2.7. ως προς το Φύλο

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	6,413 ^a	1	,011		
Continuity Correction ^b	5,087	1	,024		
Likelihood Ratio	5,885	1	,015		
Fisher's Exact Test				,024	,014
Linear-by-Linear Association	6,360	1	,012		
N of Valid Cases	119				

Άρα, απορρίπτουμε τη μηδενική υπόθεση H_0 και δεχόμαστε την εναλλακτική H_1 , οπότε η ερώτηση 2.7. και το φύλο είναι εξαρτημένα.

Ερώτηση 2.8.: Έχετε επισκεφτεί στο παρελθόν Ζωολογικούς κήπους & ενυδρεία;

α) ανάλυση ως προς το Φύλο

Σχήμα 27: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 2.8. ως προς το Φύλο

Το συμπέρασμα που προκύπτει από το ραβδόγραμμα (Σχήμα 27), είναι ότι στην ερώτηση 2.8., η πλειοψηφία τόσο των ανδρών όσο και των γυναικών, απάντησε ότι έχει επισκεφτεί στο παρελθόν Ζωολογικούς κήπους & ενυδρεία. Από το τεστ ανεξαρτησίας χ^2 (Πίνακας 10) που φαίνεται παρακάτω, παρατηρούμε ότι δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά $p= 0,555$ στην επιλογή των απαντήσεων με το φύλο των ερωτώμενων.

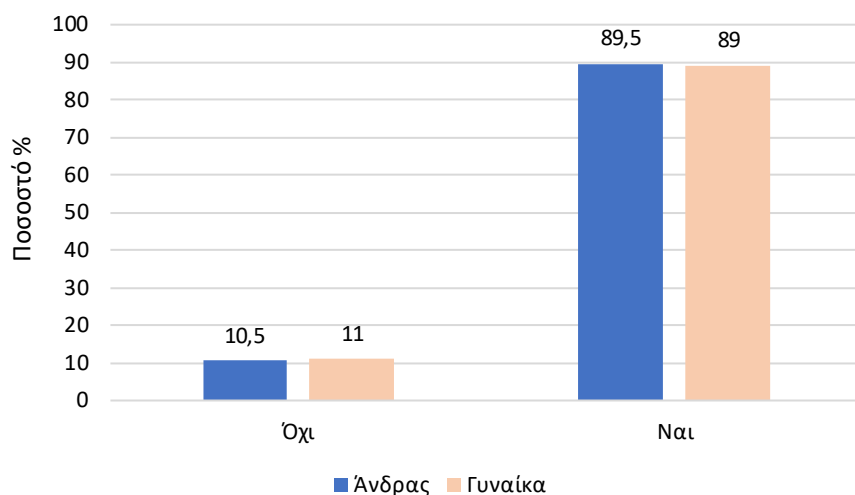
Πίνακας 10: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 2.8. ως προς το Φύλο

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	,349 ^a	1	,555		
Continuity Correction ^b	,109	1	,741		
Likelihood Ratio	,343	1	,558		
Fisher's Exact Test				,607	,365
Linear-by-Linear Association	,346	1	,556		
N of Valid Cases	119				

Άρα, δεν απορρίπτουμε τη μηδενική υπόθεση H_0 , οπότε η ερώτηση 2.8. και το φύλο είναι ανεξάρτητα.

Ερώτηση 3.1. : Ο λόγος που επισκέπτεστε ένα μουσείο είναι για να μάθετε κάτι νέο;

α) ανάλυση ως προς το Φύλο

Σχήμα 28: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 3.1. ως προς το Φύλο

Από το παραπάνω ραβδόγραμμα (Σχήμα 28) είναι εμφανές ότι σχεδόν το ίδιο ποσοστό ανδρών και γυναικών επιλέγει να επισκεφτεί ένα μουσείο για να μάθει κάτι νέο. Από το τεστ ανεξαρτησίας χ^2 (Πίνακας 11) που φαίνεται παρακάτω, παρατηρούμε ότι δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά $p=0,952$ στην επιλογή των απαντήσεων με το φύλο των ερωτώμενων.

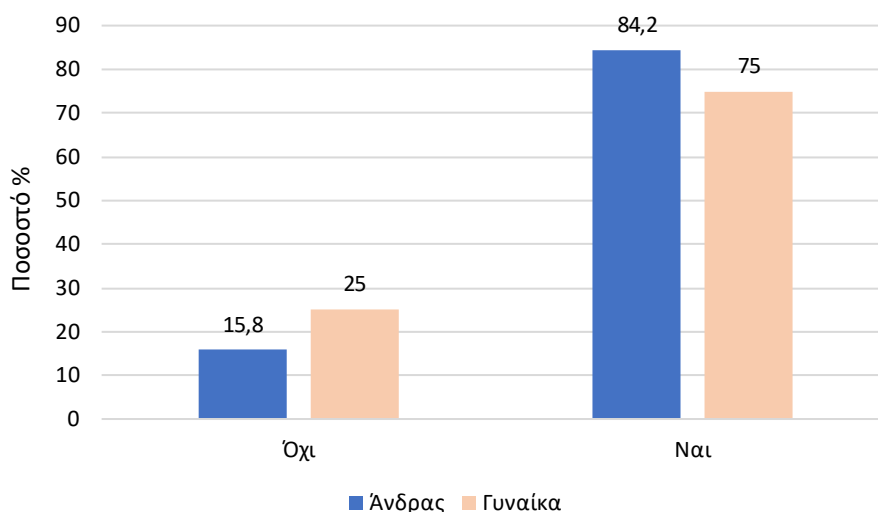
Πίνακας 11: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 3.1. ως προς το Φύλο

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	,004 ^a	1	,952		
Continuity Correction ^b	,000	1	1,000		
Likelihood Ratio	,004	1	,951		
Fisher's Exact Test				1,000	,657
Linear-by-Linear Association	,004	1	,952		
N of Valid Cases	119				

Άρα, δεν απορρίπτουμε τη μηδενική υπόθεση H_0 , οπότε η ερώτηση 3.1. και το φύλο είναι ανεξάρτητα.

Ερώτηση 3.2. : Ο λόγος που επισκέπτεστε ένα μουσείο είναι για να εκτιμήσετε την τέχνη-πολιτισμό;

α) ανάλυση ως προς το Φύλο

Σχήμα 29: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 3.2. ως προς το Φύλο

Το συμπέρασμα που προκύπτει από το παραπάνω ραβδόγραμμα (Σχήμα 29), είναι ότι στην ερώτηση 3.2., η πλειοψηφία τόσο των ανδρών όσο και των γυναικών, απάντησε ότι επισκέπτεται μουσεία για να εκτιμήσει την τέχνη-πολιτισμό. Από το τεστ ανεξαρτησίας χ^2 (Πίνακας 12) που φαίνεται παρακάτω, παρατηρούμε ότι δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά $p=0,386$ στην επιλογή των απαντήσεων με το φύλο των ερωτώμενων.

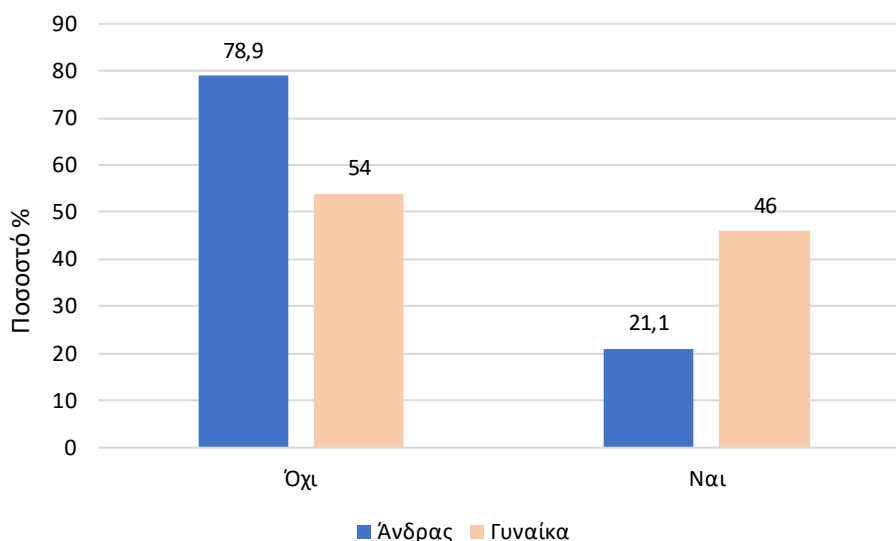
Πίνακας 12: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 3.2. ως προς το Φύλο

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	,753 ^a	1	,386		
Continuity Correction ^b	,328	1	,567		
Likelihood Ratio	,810	1	,368		
Fisher's Exact Test				,558	,293
Linear-by-Linear Association	,746	1	,388		
N of Valid Cases	119				

Άρα, δεν απορρίπτουμε τη μηδενική υπόθεση H_0 , οπότε η ερώτηση 3.2. και το φύλο είναι ανεξάρτητα.

Ερώτηση 3.3. : Ο λόγος που επισκέπτεστε ένα μουσείο είναι για να περάσετε χρόνο με την οικογένεια/φίλους;

α) ανάλυση ως προς το Φύλο

Σχήμα 30: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 3.3. ως προς το Φύλο

Σύμφωνα με το παραπάνω ραβδόγραμμα (Σχήμα 30), στην ερώτηση 3.3., αν και η πλειοψηφία των ανδρών και γυναικών απάντησε ότι δεν επισκέπτεται μουσεία για να περάσει χρόνο με την οικογένεια/φίλους, το υψηλότερο ποσοστό σημειώθηκε από τους άνδρες. Από το τεστ ανεξαρτησίας χ^2 (Πίνακας 13) που φαίνεται παρακάτω, παρατηρούμε ότι υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά $p=0,043$ στην επιλογή των απαντήσεων με το φύλο των ερωτώμενων.

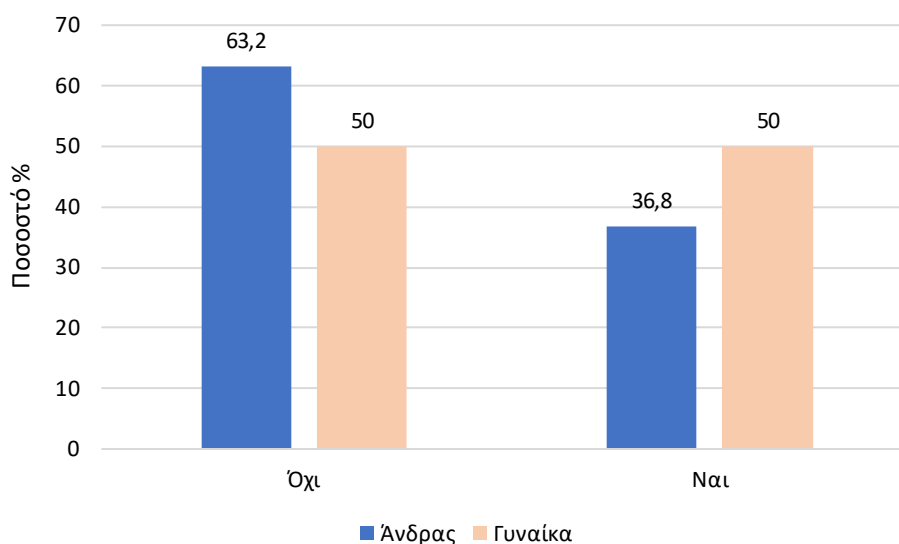
Πίνακας 13: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 3.3. ως προς το Φύλο

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	4,079 ^a	1	,043		
Continuity Correction ^b	3,119	1	,077		
Likelihood Ratio	4,377	1	,036		
Fisher's Exact Test				,047	,036
Linear-by-Linear Association	4,045	1	,044		
N of Valid Cases	119				

Άρα, απορρίπτουμε τη μηδενική υπόθεση H_0 και δεχόμαστε την εναλλακτική H_1 , οπότε η ερώτηση 3.3. και το φύλο είναι εξαρτημένα.

Ερώτηση 3.4. : Ο λόγος που επισκέπτεστε ένα μουσείο είναι για να ξεφύγετε από την καθημερινότητα;

α) ανάλυση ως προς το Φύλο

Σχήμα 31: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 3.4. ως προς το Φύλο

Το συμπέρασμα που προκύπτει από το ραβδόγραμμα (Σχήμα 31), είναι ότι στην ερώτηση 3.4., το μεγαλύτερο ποσοστό των ανδρών φαίνεται ότι δεν επισκέπτεται μουσεία για να ξεφύγει από την καθημερινότητα. Αντίθετα, οι γυναίκες βρέθηκαν διχασμένες, καθώς το 50% απάντησε θετικά και το 50% αρνητικά ως προς αυτό το κίνητρο. Από το τεστ ανεξαρτησίας χ^2 (Πίνακας 14) που φαίνεται παρακάτω, παρατηρούμε ότι δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά $p=0,293$ στην επιλογή των απαντήσεων με το φύλο των ερωτώμενων.

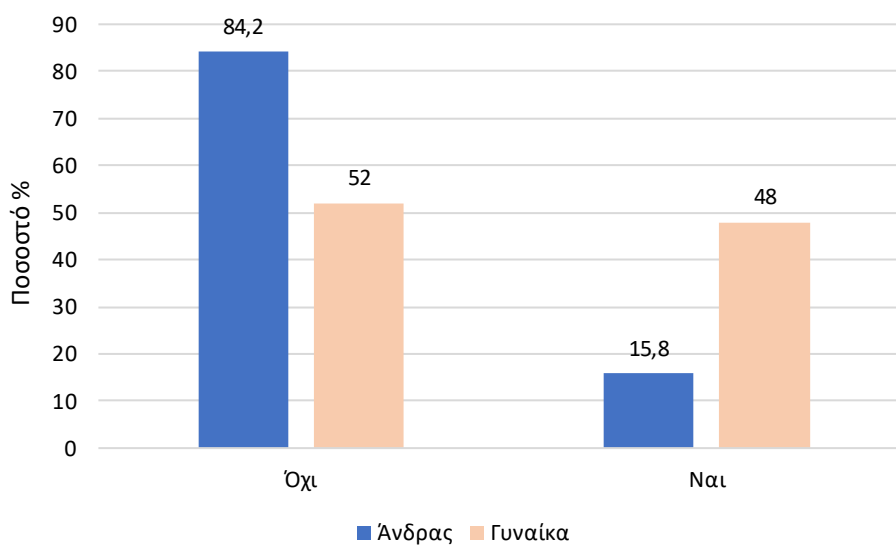
Πίνακας 14: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 3.4. ως προς το Φύλο

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	1,108 ^a	1	,293		
Continuity Correction ^b	,643	1	,423		
Likelihood Ratio	1,121	1	,290		
Fisher's Exact Test				,327	,212
Linear-by-Linear Association	1,098	1	,295		
N of Valid Cases	119				

Άρα, δεν απορρίπτουμε τη μηδενική υπόθεση H_0 , οπότε η ερώτηση 3.4. και το φύλο είναι ανεξάρτητα.

Ερώτηση 3.5. : Ο λόγος που επισκέπτεστε ένα μουσείο είναι για παρακολούθηση εκδηλώσεων/εκθέσεων;

α) ανάλυση ως προς το Φύλο

Σχήμα 32: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 3.5. ως προς το Φύλο

Σύμφωνα με το παραπάνω ραβδόγραμμα (Σχήμα 32), αν και το μεγαλύτερο ποσοστό ανδρών και γυναικών δεν επιλέγει να επισκεφτεί ένα μουσείο για να παρακολουθήσει εκδηλώσεις/εκθέσεις, το υψηλότερο ποσοστό σημειώθηκε από τους άνδρες. Από το τεστ ανεξαρτησίας χ^2 (Πίνακας 15) που φαίνεται παρακάτω, παρατηρούμε ότι υπάρχει

στατιστικά σημαντική διαφορά $p = 0,009$ στην επιλογή των απαντήσεων με το φύλο των ερωτώμενων.

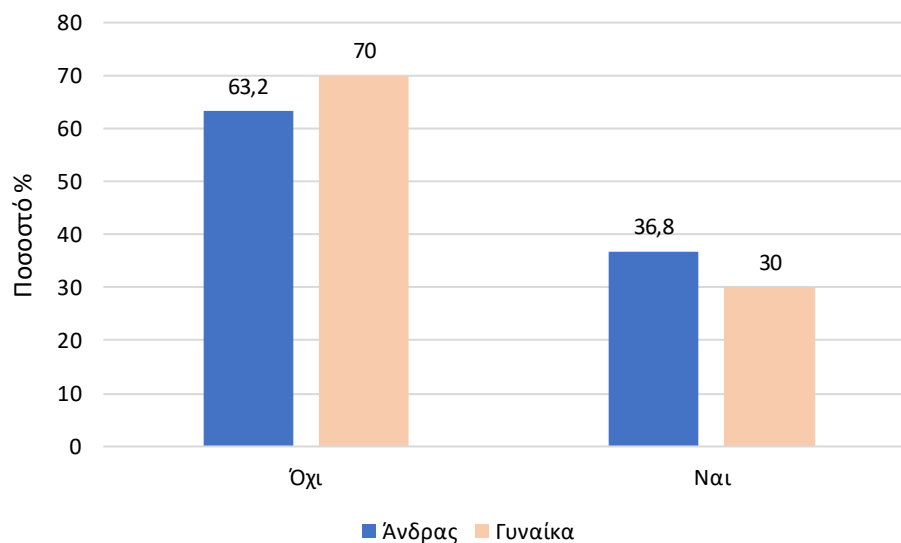
Πίνακας 15: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 3.5. ως προς το Φύλο

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	6,764 ^a	1	,009		
Continuity Correction ^b	5,513	1	,019		
Likelihood Ratio	7,489	1	,006		
Fisher's Exact Test				,011	,008
Linear-by-Linear Association	6,707	1	,010		
N of Valid Cases	119				

Άρα, απορρίπτουμε τη μηδενική υπόθεση H_0 και δεχόμαστε την εναλλακτική H_1 , οπότε η ερώτηση 3.5. και το φύλο είναι εξαρτημένα.

Ερώτηση 4.1. : Όταν επισκέπτεστε ένα μουσείο προτιμάτε τα εκθέματα που αφορούν την Τέχνη;

α) ανάλυση ως προς το Φύλο

Σχήμα 33: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 4.1. ως προς το Φύλο

Από το ραβδόγραμμα (Σχήμα 33), προκύπτει ότι στην ερώτηση 4.1., το μεγαλύτερο ποσοστό των ανδρών και γυναικών φαίνεται να μην προτιμά εκθέματα που αφορούν την τέχνη. Από το τεστ ανεξαρτησίας χ^2 (Πίνακας 16) που φαίνεται παρακάτω, παρατηρούμε ότι δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά $p = 0,555$ στην επιλογή των απαντήσεων με το φύλο των ερωτώμενων.

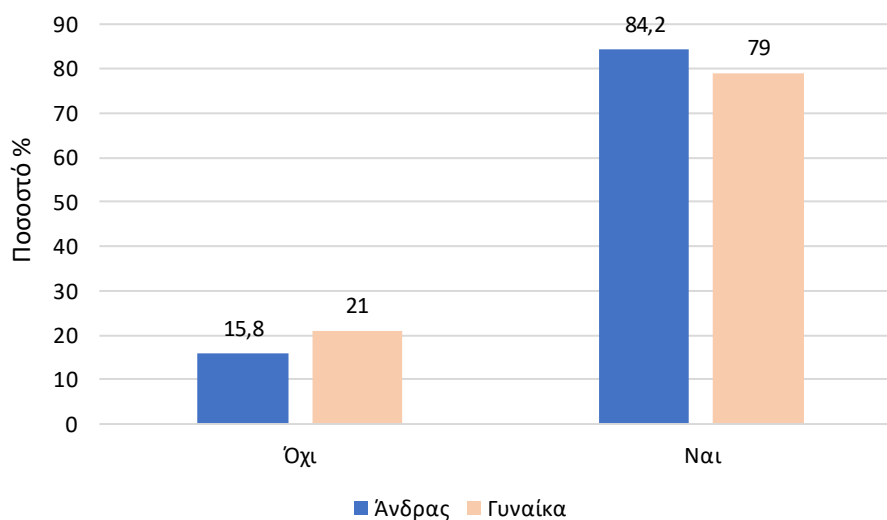
Πίνακας 16: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 4.1. ως προς το Φύλο

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	,349 ^a	1	,555		
Continuity Correction ^b	,103	1	,749		
Likelihood Ratio	,340	1	,560		
Fisher's Exact Test				,594	,367
Linear-by-Linear Association	,346	1	,556		
N of Valid Cases	119				

Άρα, δεν απορρίπτουμε τη μηδενική υπόθεση H_0 , οπότε η ερώτηση 4.1. και το φύλο είναι ανεξάρτητα.

Ερώτηση 4.2. : Όταν επισκέπτεστε ένα μουσείο προτιμάτε τα εκθέματα που αφορούν την Ιστορία;

α) ανάλυση ως προς το Φύλο

Σχήμα 34: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 4.2. ως προς το Φύλο

Το συμπέρασμα που προκύπτει από το ραβδόγραμμα (Σχήμα 34), είναι ότι στην ερώτηση 4.2., το μεγαλύτερο ποσοστό των ανδρών και γυναικών φαίνεται να ενδιαφέρεται για εκθέματα που αφορούν την ιστορία. Από το τεστ ανεξαρτησίας χ^2 (Πίνακας 17) που φαίνεται παρακάτω, παρατηρούμε ότι δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά $p= 0,604$ στην επιλογή των απαντήσεων με το φύλο των ερωτώμενων.

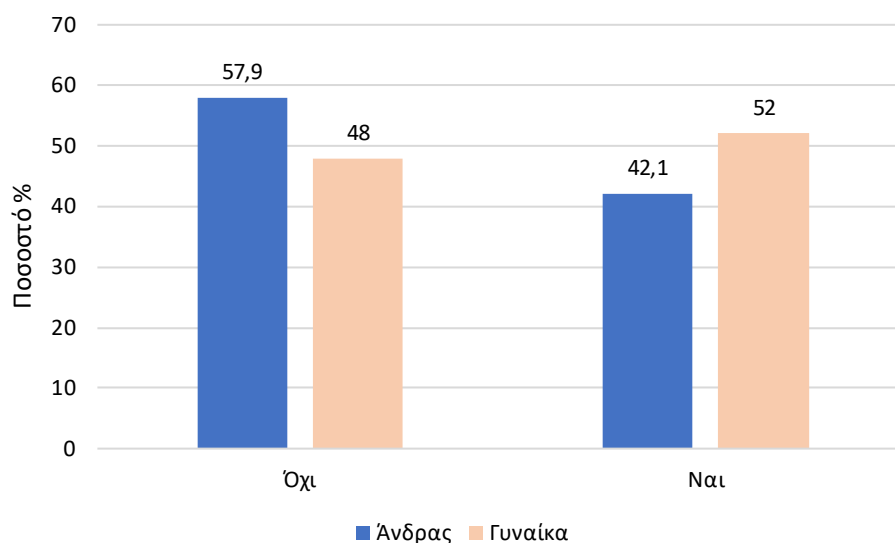
Πίνακας 17: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 4.2. ως προς το Φύλο

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	,269 ^a	1	,604		
Continuity Correction ^b	,043	1	,836		
Likelihood Ratio	,283	1	,595		
Fisher's Exact Test				,761	,435
Linear-by-Linear Association	,267	1	,605		
N of Valid Cases	119				

Άρα, δεν απορρίπτουμε τη μηδενική υπόθεση H_0 , οπότε η ερώτηση 4.2. και το φύλο είναι ανεξάρτητα.

Ερώτηση 4.3. : Όταν επισκέπτεστε ένα μουσείο προτιμάτε τα εκθέματα που αφορούν τη Λαογραφία;

α) ανάλυση ως προς το Φύλο

Σχήμα 35: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 4.3. ως προς το Φύλο

Από το παραπάνω ραβδόγραμμα (Σχήμα 35), προκύπτει ότι στην ερώτηση 4.3., το μεγαλύτερο ποσοστό των συμμετεχόντων, φαίνεται να μην προτιμά εκθέματα που αφορούν τη λαογραφία. Από το τεστ ανεξαρτησίας χ^2 (Πίνακας 18) που φαίνεται παρακάτω, παρατηρούμε ότι δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά $p=0,429$ στην επιλογή των απαντήσεων με το φύλο των ερωτώμενων.

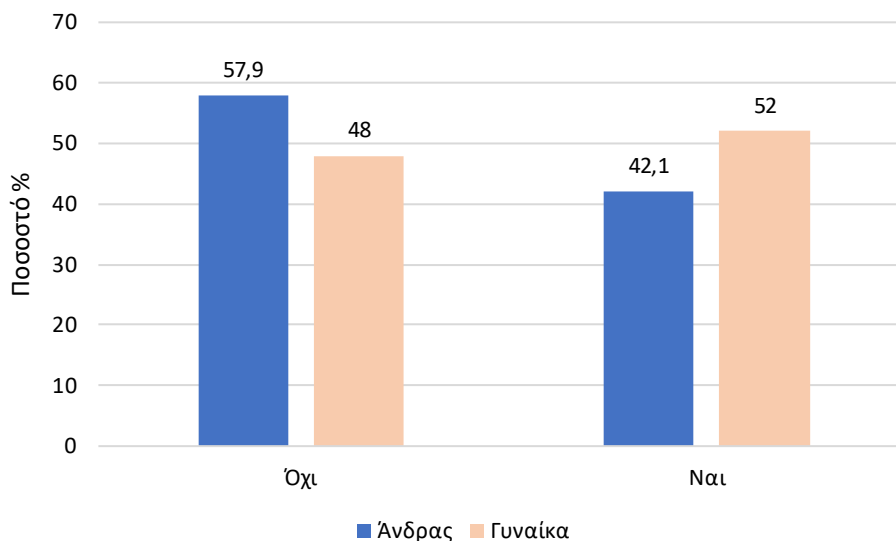
Πίνακας 18: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 4.3. ως προς το Φύλο

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	,625 ^a	1	,429		
Continuity Correction ^b	,292	1	,589		
Likelihood Ratio	,627	1	,428		
Fisher's Exact Test				,463	,295
Linear-by-Linear Association	,620	1	,431		
N of Valid Cases	119				

Άρα, δεν απορρίπτουμε τη μηδενική υπόθεση H_0 , οπότε η ερώτηση 4.3. και το φύλο είναι ανεξάρτητα.

Ερώτηση 4.4. : Όταν επισκέπτεστε ένα μουσείο προτιμάτε τα εκθέματα που αφορούν την Επιστήμη;

α) ανάλυση ως προς το Φύλο

Σχήμα 36: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 4.4. ως προς το Φύλο

Σύμφωνα με το παραπάνω ραβδόγραμμα (Σχήμα 36), αν και η πλειοψηφία των συμμετεχόντων δεν ενδιαφέρεται για εκθέματα που αφορούν την επιστήμη, οι άνδρες σημείωσαν το μεγαλύτερο ποσοστό. Από το τεστ ανεξαρτησίας χ^2 (Πίνακας 19) που φαίνεται παρακάτω, παρατηρούμε ότι υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά $p=0,001$ στην επιλογή των απαντήσεων με το φύλο των ερωτώμενων.

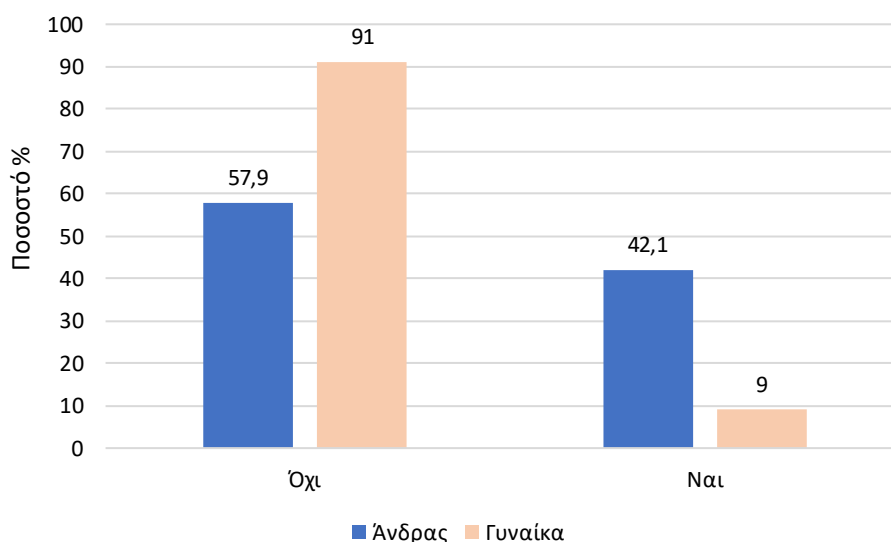
Πίνακας 19: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 4.4. ως προς το Φύλο

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	21,071 ^a	1	<,001		
Continuity Correction ^b	18,535	1	<,001		
Likelihood Ratio	18,535	1	<,001		
Fisher's Exact Test				<,001	<,001
Linear-by-Linear Association	20,894	1	<,001		
N of Valid Cases	119				

Άρα, απορρίπτουμε τη μηδενική υπόθεση H_0 και δεχόμαστε την εναλλακτική H_1 , οπότε η ερώτηση 4.4. και το φύλο είναι εξαρτημένα.

Ερώτηση 4.5. : Όταν επισκέπτεστε ένα μουσείο προτιμάτε τα εκθέματα που αφορούν την Τεχνολογία;

α) ανάλυση ως προς το Φύλο

Σχήμα 37: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 4.5. ως προς το Φύλο

Σύμφωνα με το ραβδόγραμμα (Σχήμα 37), αν και η πλειοψηφία των ανδρών και γυναικών δεν προτιμά εκθέματα που αφορούν την επιστήμη, οι γυναίκες σημείωσαν το μεγαλύτερο ποσοστό. Από το τεστ ανεξαρτησίας χ^2 (Πίνακας 20) που φαίνεται

παρακάτω, παρατηρούμε ότι υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά $p = 0,001$ στην επιλογή των απαντήσεων με το φύλο των ερωτώμενων.

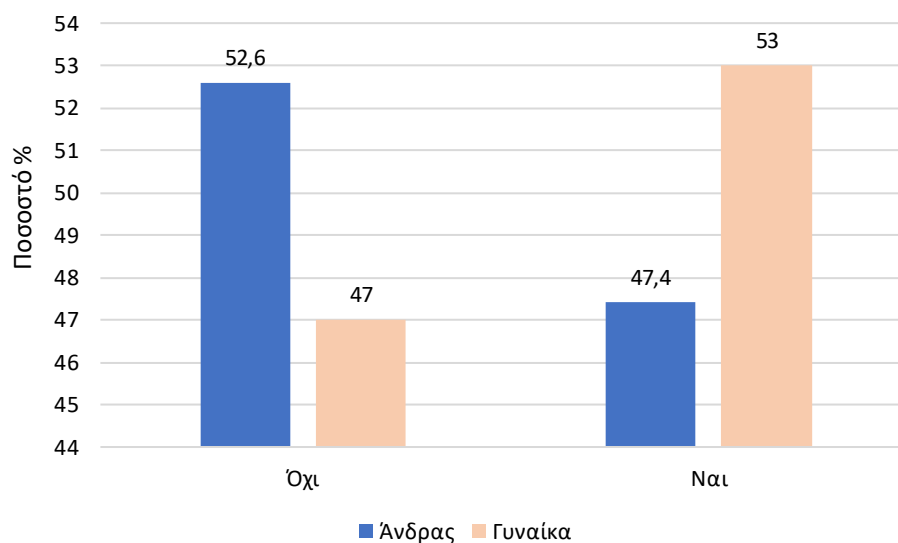
Πίνακας 20: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 4.5. ως προς το Φύλο

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	14,290 ^a	1	<,001		
Continuity Correction ^b	11,715	1	<,001		
Likelihood Ratio	11,236	1	<,001		
Fisher's Exact Test				,001	<,001
Linear-by-Linear Association	14,170	1	<,001		
N of Valid Cases	119				

Άρα, απορρίπτουμε τη μηδενική υπόθεση H_0 και δεχόμαστε την εναλλακτική H_1 , οπότε η ερώτηση 4.5. και το φύλο είναι εξαρτημένα.

Ερώτηση 4.6. : Όταν επισκέπτεστε ένα μουσείο προτιμάτε τα εκθέματα που αφορούν τη Φύση;

α) ανάλυση ως προς το Φύλο

Σχήμα 38: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 4.6. ως προς το Φύλο

Από το παραπάνω ραβδόγραμμα (Σχήμα 38), προκύπτει ότι στην ερώτηση 4.6., το μεγαλύτερο ποσοστό των ανδρών δεν προτιμά εκθέματα που αφορούν τη φύση, ενώ τα συγκεκριμένα εκθέματα φαίνεται να ενδιαφέρουν την πλειοψηφία των γυναικών. Από το τεστ ανεξαρτησίας χ^2 (Πίνακας 21) που φαίνεται παρακάτω, παρατηρούμε ότι δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά $p=0,652$ στην επιλογή των απαντήσεων με το φύλο των ερωτώμενων.

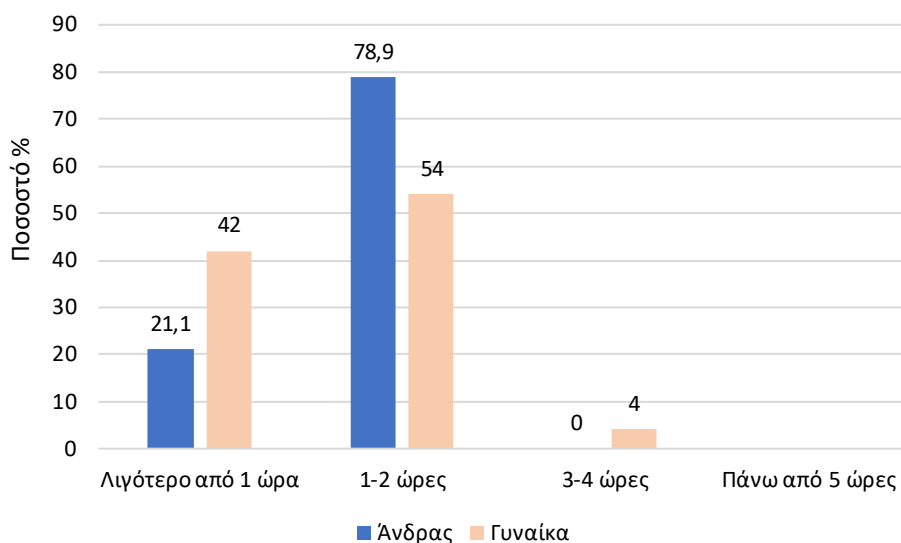
Πίνακας 21: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 4.6. ως προς το Φύλο

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	,203 ^a	1	,652		
Continuity Correction ^b	,040	1	,842		
Likelihood Ratio	,203	1	,653		
Fisher's Exact Test				,803	,420
Linear-by-Linear Association	,201	1	,654		
N of Valid Cases	119				

Άρα, δεν απορρίπτουμε τη μηδενική υπόθεση H_0 , οπότε η ερώτηση 4.6. και το φύλο είναι ανεξάρτητα.

Ερώτηση 6 : Ποια είναι η διάρκεια που προτιμάτε για μια επίσκεψη στο μουσείο;

α) ανάλυση ως προς το Φύλο

Σχήμα 39: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 6 ως προς το Φύλο

Σύμφωνα με το ραβδόγραμμα (Σχήμα 39), στην ερώτηση 6, το μεγαλύτερο ποσοστό των ανδρών και γυναικών φαίνεται να θεωρεί ως ιδανική διάρκεια επίσκεψης τη μια με δύο ώρες. Από το τεστ ανεξαρτησίας χ^2 (Πίνακας 22) που φαίνεται παρακάτω, παρατηρούμε ότι δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά $p=0,117$ στην επιλογή των απαντήσεων με το φύλο των ερωτώμενων.

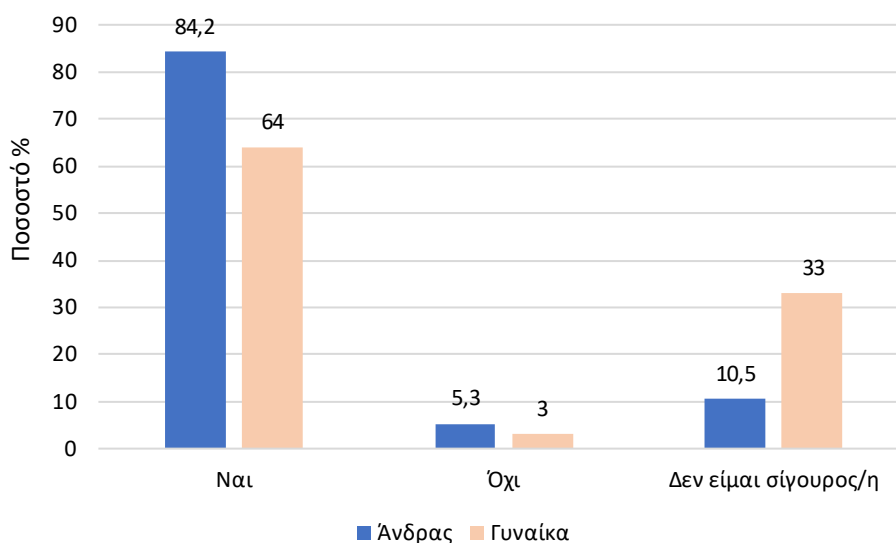
Πίνακας 22: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 6 ως προς το Φύλο

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	4,286 ^a	2	,117
Likelihood Ratio	5,073	2	,079
Linear-by-Linear Association	1,538	1	,215
N of Valid Cases	119		

Άρα, δεν απορρίπτουμε τη μηδενική υπόθεση H_0 , οπότε η ερώτηση 6 και το φύλο είναι ανεξάρτητα.

Ερώτηση 7 : Είστε διατεθειμένοι να πληρώσετε εισιτήριο για να επισκεφτείτε ένα μουσείο;

α) ανάλυση ως προς το Φύλο

Σχήμα 40: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 7 ως προς το Φύλο

Από το ραβδόγραμμα (Σχήμα 40) προκύπτει ότι, στην ερώτηση 7, το μεγαλύτερο ποσοστό τόσο των ανδρών όσο και των γυναικών δήλωσε ότι είναι πρόθυμο να πληρώσει εισιτήριο για να επισκεφθεί ένα μουσείο. Από τη χρήση του τεστ ανεξαρτησίας χ^2 (Πίνακας 23), παρατηρούμε ότι δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά $p=0,138$ στην επιλογή των απαντήσεων με το φύλο των ερωτώμενων.

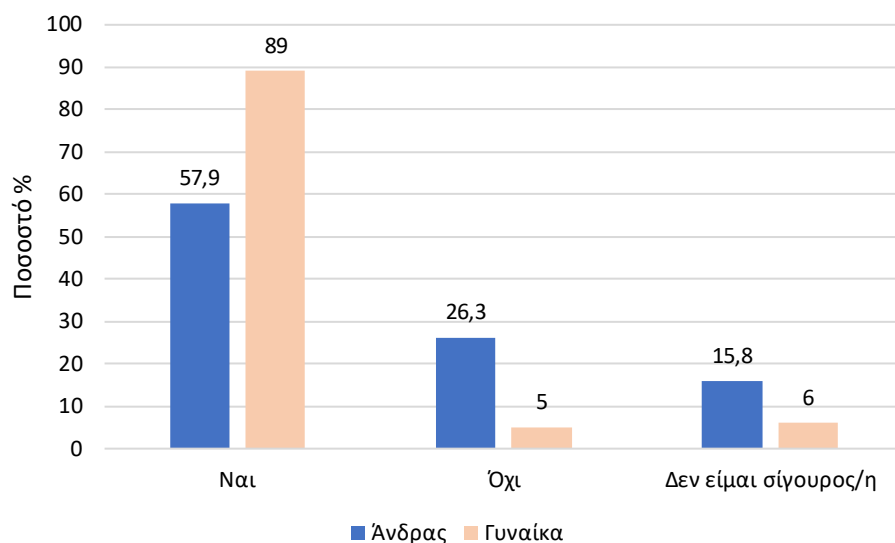
Πίνακας 23: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 7 ως προς το Φύλο

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	3,955 ^a	2	,138
Likelihood Ratio	4,613	2	,100
Linear-by-Linear Association	3,503	1	,061
N of Valid Cases	119		

Άρα, δεν απορρίπτουμε τη μηδενική υπόθεση H_0 , οπότε η ερώτηση 7 και το φύλο είναι ανεξάρτητα.

Ερώτηση 8 : Πιστεύετε ότι τα μουσεία πρέπει να προσφέρουν δωρεάν είσοδο;

α) ανάλυση ως προς το Φύλο

Σχήμα 41: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 8 ως προς το Φύλο

Σύμφωνα με το παραπάνω ραβδόγραμμα (Σχήμα 41), αν και η πλειοψηφία των ανδρών και γυναικών δήλωσαν ότι τα μουσεία θα έπρεπε να προσφέρουν δωρεάν είσοδο, οι γυναίκες σημείωσαν το μεγαλύτερο ποσοστό. Από το τεστ ανεξαρτησίας χ^2 (Πίνακας 24) που φαίνεται παρακάτω, παρατηρούμε ότι υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά $p=0,002$ στην επιλογή των απαντήσεων με το φύλο των ερωτώμενων.

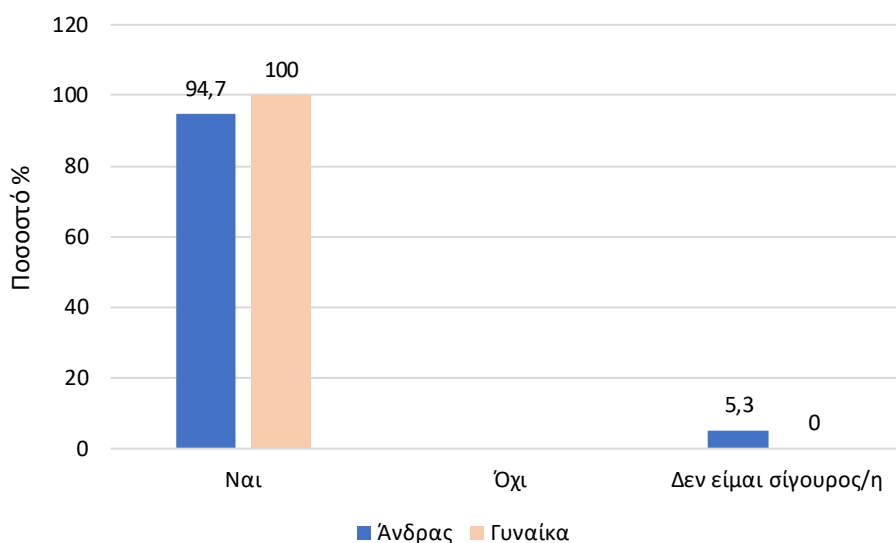
Πίνακας 24: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 8 ως προς το Φύλο

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	12,494 ^a	2	,002
Likelihood Ratio	9,885	2	,007
Linear-by-Linear Association	7,995	1	,005
N of Valid Cases	119		

Άρα, απορρίπτουμε τη μηδενική υπόθεση H_0 και δεχόμαστε την εναλλακτική H_1 , οπότε η ερώτηση 8 και το φύλο είναι εξαρτημένα.

Ερώτηση 9 : Πρέπει τα μουσεία να δώσουν προτεραιότητα στην προσβασιμότητα για άτομα με αναπηρία;

α) ανάλυση ως προς το Φύλο

Σχήμα 42: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 9 ως προς το Φύλο

Όπως προκύπτει από το ραβδόγραμμα (Σχήμα 42), αν και η πλειονότητα τόσο των ανδρών όσο και των γυναικών θεωρεί ότι τα μουσεία θα πρέπει να δώσουν προτεραιότητα στην προσβασιμότητα για άτομα με αναπηρία, το υψηλότερο ποσοστό καταγράφεται στις απαντήσεις των γυναικών. Επιπλέον, σύμφωνα με τα αποτελέσματα του τεστ ανεξαρτησίας χ^2 (Πίνακας 25), διαπιστώνεται στατιστικά σημαντική διαφορά στις απαντήσεις μεταξύ των φύλων ($p = 0,021$).

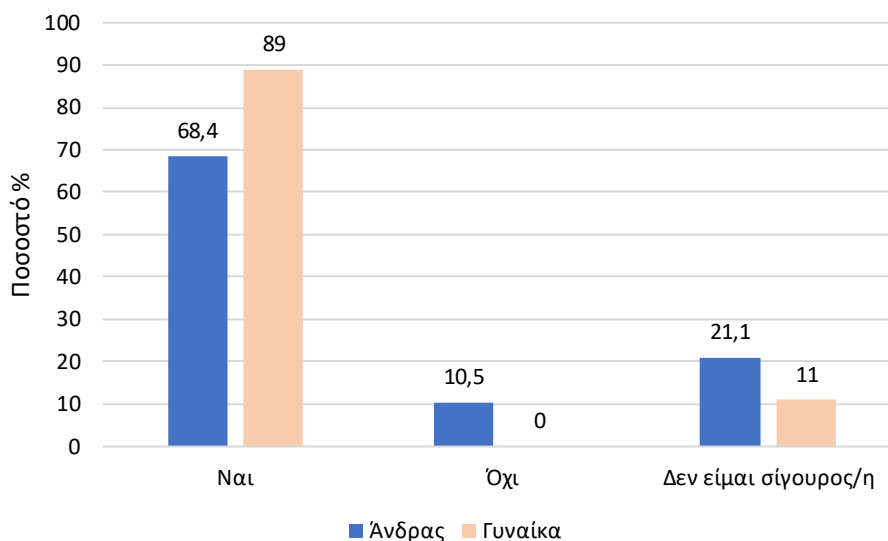
Πίνακας 25: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 9 ως προς το Φύλο

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	5,308 ^a	1	,021		
Continuity Correction ^b	,871	1	,351		
Likelihood Ratio	3,715	1	,054		
Fisher's Exact Test				,160	,160
Linear-by-Linear Association	5,263	1	,022		
N of Valid Cases	119				

Άρα, απορρίπτουμε τη μηδενική υπόθεση H_0 και δεχόμαστε την εναλλακτική H_1 , οπότε η ερώτηση 9 και το φύλο είναι εξαρτημένα.

Ερώτηση 11 : Πιστεύετε ότι τα μουσεία πρέπει να είναι πιο διαδραστικά;

α) ανάλυση ως προς το Φύλο

Σχήμα 43: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 11 ως προς το Φύλο

Σύμφωνα με το ραβδόγραμμα (Σχήμα 43), αν και η πλειονότητα τόσο των ανδρών όσο και των γυναικών δήλωσε ότι τα μουσεία πρέπει να είναι πιο διαδραστικά, το μεγαλύτερο ποσοστό των απαντήσεων προήλθε από τις γυναίκες. Από το τεστ ανεξαρτησίας χ^2 (Πίνακας 26) που φαίνεται παρακάτω, παρατηρούμε ότι υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά $p=0,002$ στην επιλογή των απαντήσεων με το φύλο των ερωτώμενων.

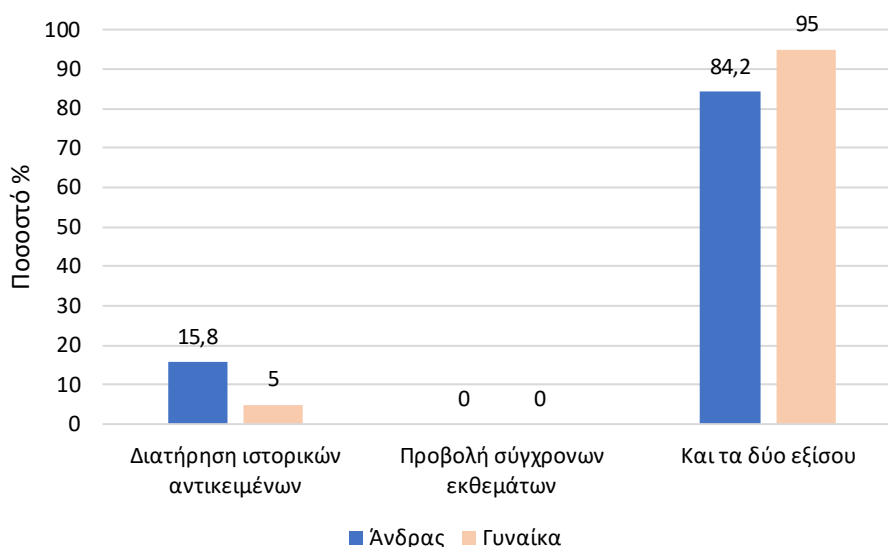
Πίνακας 26: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 11 ως προς το Φύλο

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	12,595 ^a	2	,002
Likelihood Ratio	9,283	2	,010
Linear-by-Linear Association	3,311	1	,069
N of Valid Cases	119		

Άρα, απορρίπτουμε τη μηδενική υπόθεση H_0 και δεχόμαστε την εναλλακτική H_1 , οπότε η ερώτηση 11 και το φύλο είναι εξαρτημένα.

Ερώτηση 12 : Πρέπει τα μουσεία να επικεντρωθούν στη διατήρηση ιστορικών αντικειμένων ή στην προβολή σύγχρονων εκθεμάτων;

α) ανάλυση ως προς το Φύλο

Σχήμα 44: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 12 ως προς το Φύλο

Το συμπέρασμα που προκύπτει από το ραβδόγραμμα (Σχήμα 44) είναι ότι στην ερώτηση 12, το μεγαλύτερο ποσοστό, ανδρών και γυναικών, δήλωσε ότι τα μουσεία θα πρέπει να διατηρούν τα ιστορικά αντικείμενα, αλλά παράλληλα να προβάλλουν και σύγχρονα εκθέματα. Από τη χρήση του τεστ ανεξαρτησίας χ^2 (Πίνακας 27), παρατηρούμε ότι δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά $p=0,085$ στην επιλογή των απαντήσεων με το φύλο των ερωτώμενων.

Πίνακας 27: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 12 ως προς το Φύλο

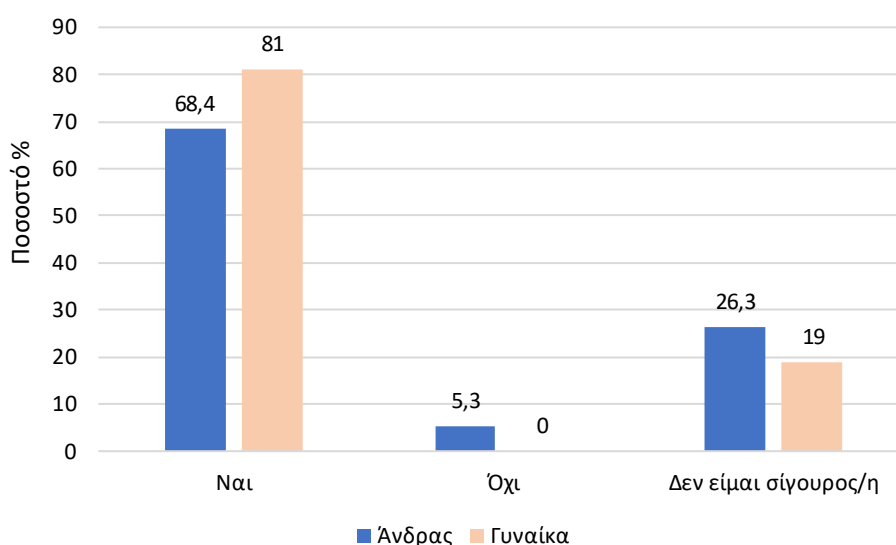
	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	2,964 ^a	1	,085		
Continuity Correction ^b	1,493	1	,222		
Likelihood Ratio	2,367	1	,124		

Fisher's Exact Test			,115	,115
Linear-by-Linear Association	2,939	1	,086	
N of Valid Cases	119			

Άρα, δεν απορρίπτουμε τη μηδενική υπόθεση H_0 , οπότε η ερώτηση 12 και το φύλο είναι ανεξάρτητα.

Ερώτηση 13 : Πρέπει τα μουσεία να χρησιμοποιούν τεχνολογία, όπως εικονική πραγματικότητα ή επαυξημένη πραγματικότητα στα εκθέματά τους;

α) ανάλυση ως προς το Φύλο

Σχήμα 45: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 13 ως προς το Φύλο

Όπως φαίνεται στο ραβδόγραμμα (Σχήμα 45), η πλειοψηφία τόσο των ανδρών όσο και των γυναικών συμφωνεί ότι τα μουσεία θα πρέπει να αξιοποιούν την τεχνολογία, με τις γυναίκες να καταγράφουν το υψηλότερο ποσοστό θετικών απαντήσεων. Επιπλέον, από το τεστ ανεξαρτησίας χ^2 (Πίνακας 28) προκύπτει ότι υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ των φύλων ως προς τις απαντήσεις τους ($p = 0,050$).

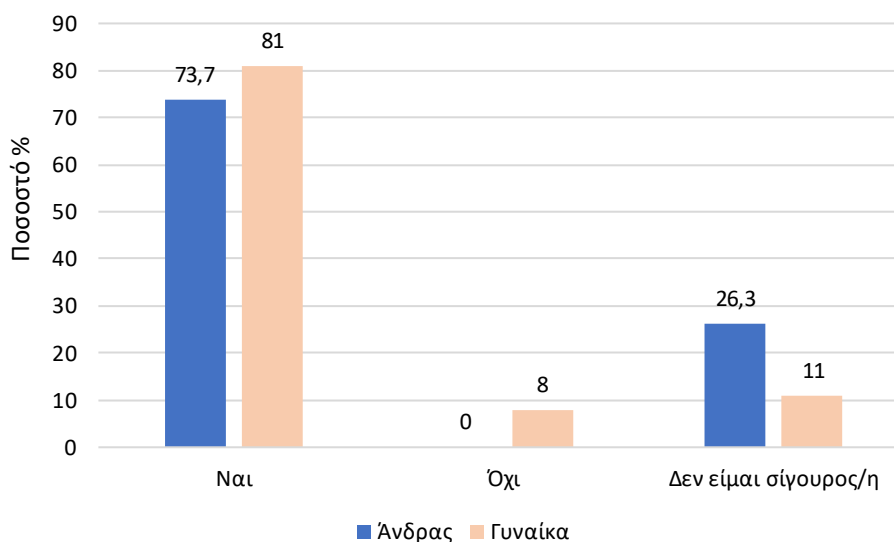
Πίνακας 28: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 13 ως προς το Φύλο

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	6,007 ^a	2	,050
Likelihood Ratio	4,395	2	,111
Linear-by-Linear Association	,971	1	,325
N of Valid Cases	119		

Άρα, απορρίπτουμε τη μηδενική υπόθεση H_0 και δεχόμαστε την εναλλακτική H_1 , οπότε η ερώτηση 13 και το φύλο είναι εξαρτημένα.

Ερώτηση 14 : Πιστεύετε ότι τα μουσεία πρέπει να έχουν ισχυρότερη διαδικτυακή παρουσία μέσω εικονικών περιηγήσεων ή ψηφιακών συλλογών;

α) ανάλυση ως προς το Φύλο

Σχήμα 46: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 14 ως προς το Φύλο

Από το ραβδόγραμμα (Σχήμα 46) είναι εμφανές ότι στην ερώτηση 14, το μεγαλύτερο ποσοστό, ανδρών και γυναικών, δήλωσε ότι τα μουσεία θα έπρεπε να έχουν ισχυρότερη διαδικτυακή παρουσία μέσω εικονικών περιηγήσεων ή ψηφιακών συλλογών. Από τη χρήση του τεστ ανεξαρτησίας χ^2 (Πίνακας 28), παρατηρούμε ότι δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά $p=0,110$ στην επιλογή των απαντήσεων με το φύλο των ερωτώμενων.

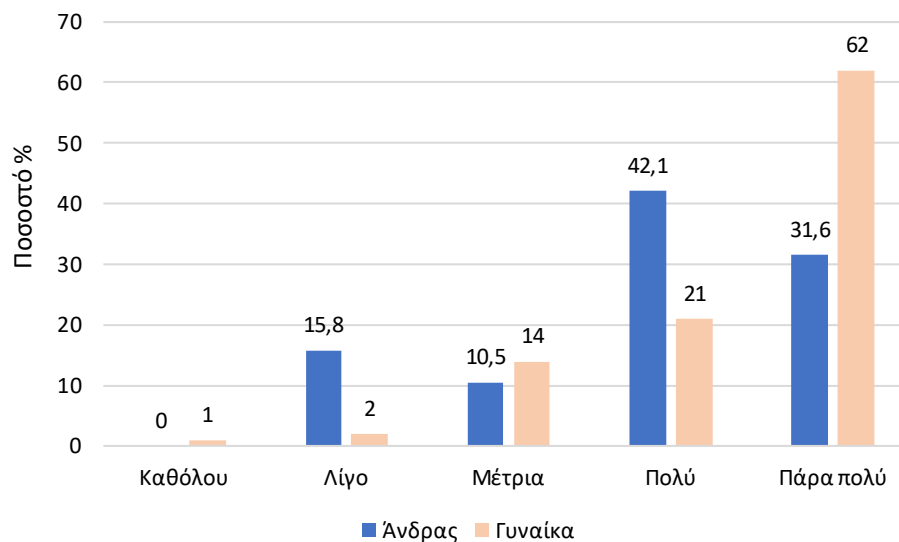
Πίνακας 29: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 14 ως προς το Φύλο

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	4,413 ^a	2	,110
Likelihood Ratio	5,192	2	,075
Linear-by-Linear Association	1,648	1	,199
N of Valid Cases	119		

Άρα, δεν απορρίπτουμε τη μηδενική υπόθεση H_0 , οπότε η ερώτηση 14 και το φύλο είναι ανεξάρτητα.

Ερώτηση 15 : Πόσο σημαντικό είναι τα μουσεία να προσαρμόζονται και να καλύπτουν τις προτιμήσεις των νεότερων γενεών;

α) ανάλυση ως προς το Φύλο

Σχήμα 47: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 15 ως προς το Φύλο

Όπως προκύπτει από το ραβδόγραμμα (Σχήμα 47), η πλειονότητα των συμμετεχόντων θεωρεί ότι τα μουσεία θα πρέπει, σε πολύ μεγάλο βαθμό, να προσαρμόζονται στις προτιμήσεις των νεότερων γενεών, με τις γυναίκες να συγκεντρώνουν το υψηλότερο ποσοστό θετικών απαντήσεων. Σύμφωνα με το τεστ ανεξαρτησίας χ^2 (Πίνακας 30),

διαπιστώνεται στατιστικά σημαντική διαφορά στις απαντήσεις ανάλογα με το φύλο των ερωτώμενων ($p = 0,011$).

Πίνακας 30: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 15 ως προς το Φύλο

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	13,063 ^a	4	,011
Likelihood Ratio	10,972	4	,027
Linear-by-Linear Association	4,991	1	,025
N of Valid Cases	119		

Άρα, απορρίπτουμε τη μηδενική υπόθεση H_0 και δεχόμαστε την εναλλακτική H_1 , οπότε η ερώτηση 15 και το φύλο είναι εξαρτημένα.

3.2.2. Ανάλυση ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης

Ερώτηση 2.1. : Έχετε επισκεφτεί στο παρελθόν Μουσεία Τέχνης;

β) ανάλυση ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης

Ο πίνακας συνάφειας που προκύπτει από την εκτέλεση στο SPSS είναι ο παρακάτω:

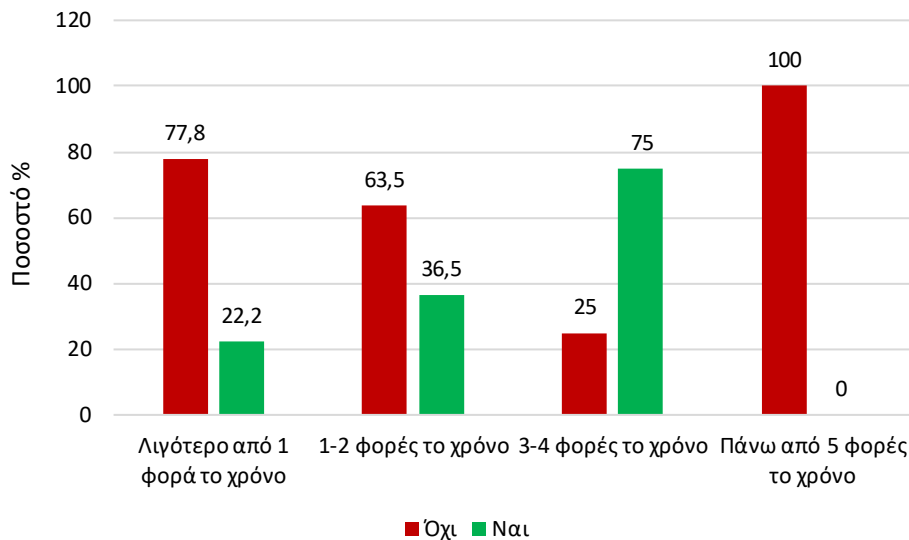
Πίνακας 31: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 2.1. ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης

			Πόσο συχνά επισκέπτεστε μουσεία;				Total
			Λιγότερο από μία φορά το χρόνο	1-2 φορές το χρόνο	3-4 φορές το χρόνο	Πάνω από 5 φορές το χρόνο	
Μουσεία Τέχνης	Όχι	Count	28	47	2	1	78
		Expected Count	23,6	48,5	5,2	,7	78,0
		% within Ερώτηση 2.1.	35,9%	60,3%	2,6%	1,3%	100,0%
		% within Ερώτηση 1	77,8%	63,5%	25,0%	100,0%	65,5%
		Standardized Residual	,9	-,2	-1,4	,4	
	Ναι	Count	8	27	6	0	41

		Expected Count	12,4	25,5	2,8	,3	41,0
		% within Ερώτηση 2.1.	19,5%	65,9%	14,6%	0,0%	100,0%
		% within Ερώτηση 1	22,2%	36,5%	75,0%	0,0%	34,5%
		Standardized Residual	-1,3	,3	2,0	-,6	
Total		Count	36	74	8	1	119
		Expected Count	36,0	74,0	8,0	1,0	119,0
		% within Ερώτηση 2.1.	30,3%	62,2%	6,7%	0,8%	100,0%
		% within Ερώτηση 1	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Θα αναλύσουμε μερικά από τα αποτελέσματα που παρουσιάζονται στον παραπάνω πίνακα (Πίνακας 31), ώστε να γίνει κατανοητή η λειτουργία του. Από τα δεδομένα του πίνακα φαίνεται ότι το 65,9%, το οποίο αποτελεί το ποσοστό των φοιτητών/τριών από το σύνολο των 41 απαντήσεων, επισκέπτεται μουσεία τέχνης 1-2 φορές το χρόνο (αφού το 65,9% βρίσκεται στο % within Ερώτηση 2.1. και στη διασταύρωση 1-2 φορές το χρόνο και Ναι - Μουσεία Τέχνης), ενώ το 36,5% των συμμετεχόντων από το σύνολο των 74 επισκέπτεται μουσεία τέχνης 1-2 φορές ετησίως (αφού το 36,5% βρίσκεται στο % within Ερώτηση 1 και στη διασταύρωση 1-2 φορές το χρόνο και Ναι – Μουσεία Τέχνης). Επίσης, οι φοιτητές/τριες που επισκέπτονται μουσεία τέχνης 1-2 φορές το χρόνο, αποτελούν το 25,5% από το σύνολο των 119 απαντήσεων (αφού το 25,5% βρίσκεται στο Expected Count και στη διασταύρωση 1-2 φορές το χρόνο και Ναι - Μουσεία Τέχνης). Παρόμοια ερμηνεύονται όλα τα δεδομένα του πίνακα συνάφειας, που βρίσκονται στις υπόλοιπες στήλες και γραμμές.

Μια ολοκληρωμένη οπτική απεικόνιση όλων των παραπάνω δεδομένων την ερώτησης 2.1. φαίνεται στο παρακάτω διάγραμμα:

Σχήμα 48: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 2.1. ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης

Το συμπέρασμα που προκύπτει από τον πίνακα συνάφειας (Πίνακας 31), καθώς και από το αντίστοιχο ραβδόγραμμα (Σχήμα 48), είναι ότι στην ερώτηση 2.1. που αφορά τη συχνότητα επίσκεψης σε μουσεία τέχνης, αν και οι περισσότεροι φοιτητές/τριες δήλωσαν ότι επισκέπτονται μουσεία τέχνης (ποσοστό 75%), το μεγαλύτερο ποσοστό σημειώθηκε από αυτούς που επισκέπτονται μουσεία 3-4 φορές το χρόνο.

Ο πίνακας Chi-Square Tests που ακολουθεί, μας δίνει πληροφορίες σχετικά με το αποτέλεσμα του ελέγχου ανεξαρτησίας. Από την υποσημείωση του πίνακα παίρνουμε την πληροφορία ότι υπάρχουν τρία (3) κελιά (37,5%) με αναμενόμενες συχνότητες μικρότερες του 5.

Πίνακας 32: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 2.1. ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	8,870 ^a	3	,031
Likelihood Ratio	9,023	3	,029
Linear-by-Linear Association	5,023	1	,025
N of Valid Cases	119		
a. 3 cells (37,5%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,34.			

Για να απαντήσουμε στο ερώτημα αν η ερώτηση 2.1. είναι εξαρτημένη ή ανεξάρτητη από τη συχνότητα επίσκεψης, θα χρησιμοποιήσουμε τον έλεγχο υποθέσεων.

H_0 : Είναι η μηδενική υπόθεση, η κύρια υπόθεσή μας.

H_1 : Είναι η εναλλακτική υπόθεση.

Στην περίπτωση μας:

H_0 : Ερώτηση 2.1. και η Συχνότητα Επίσκεψης είναι ανεξάρτητα.

H_1 : Ερώτηση 2.1. και η Συχνότητα Επίσκεψης είναι εξαρτημένα.

Η απάντηση στην ερώτηση 2.1. επηρεάζεται από τη συχνότητα επίσκεψης σε μουσεία, αφού σύμφωνα με το τεστ ανεξαρτησίας χ^2 (Πίνακας 32) που φαίνεται στον παραπάνω πίνακα, υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά (αφού στη στήλη Asymp. Sig. (2-sided) το $p=0,031$).

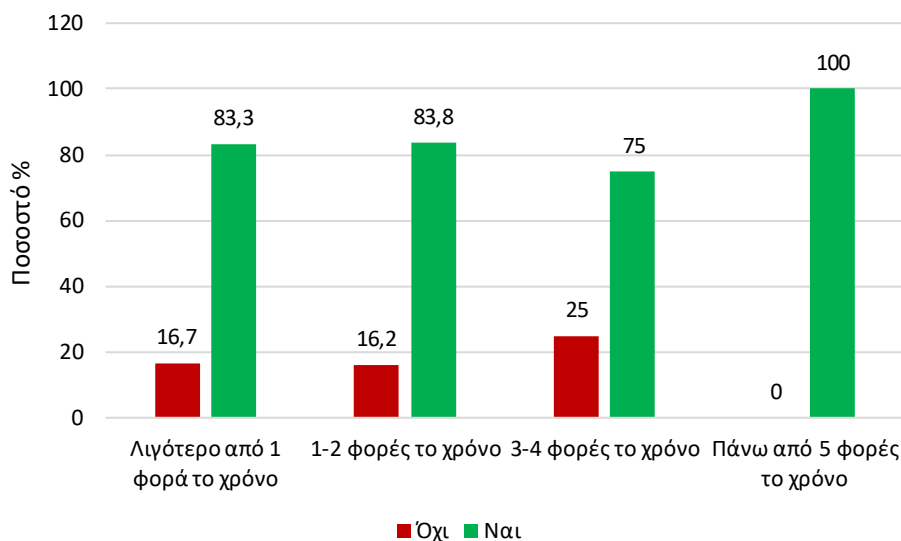
Γενικά γνωρίζουμε αν: $p>0,05$ δεν μπορούμε να απορρίψουμε την H_0 .

$p<0.05$ απορρίπτουμε την H_0 και δεχόμαστε την H_1 .

Άρα, στην περίπτωση μας απορρίπτουμε τη μηδενική υπόθεση H_0 και δεχόμαστε την εναλλακτική H_1 . Οπότε η ερώτηση 2.1. και η συχνότητα επίσκεψης είναι εξαρτημένα.

Ερώτηση 2.2. : Έχετε επισκεφτεί στο παρελθόν Ιστορικά Μουσεία;

β) ανάλυση ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης

Σχήμα 49: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 2.2. ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης

Σύμφωνα με το ραβδόγραμμα (Σχήμα 49), στην ερώτηση 2.2., που αφορά τη συχνότητα επίσκεψης σε ιστορικά μουσεία, διαπιστώνεται ότι οι περισσότεροι φοιτητές/φοιτήτριες εκδηλώνουν ενδιαφέρον για τα ιστορικά μουσεία, είτε τα επισκέπτονται λιγότερο από μία φορά τον χρόνο είτε περισσότερες από πέντε φορές ετησίως. Σύμφωνα με το τεστ ανεξαρτησίας χ^2 (Πίνακας 33), δεν διαπιστώνεται στατιστικά σημαντική διαφορά στις απαντήσεις ανάλογα με τη συχνότητα επίσκεψης σε μουσεία ($p = 0,895$).

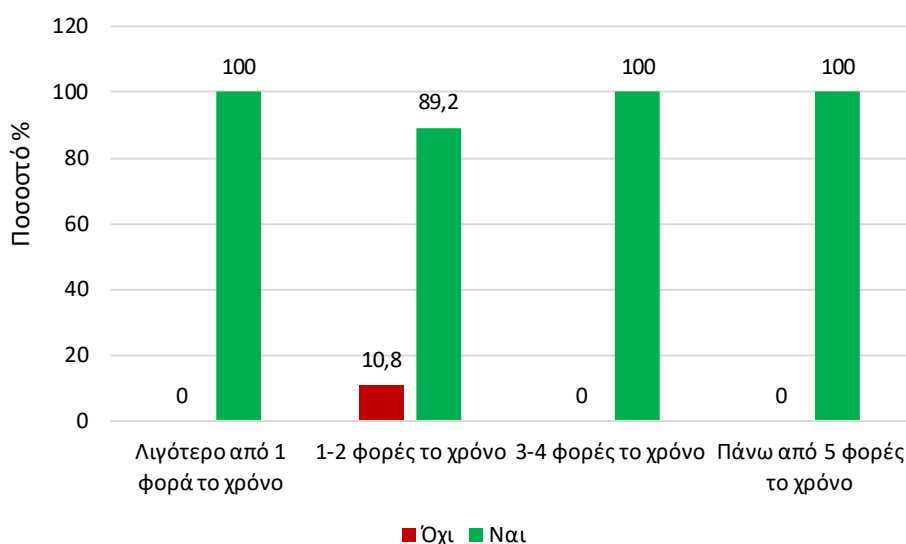
Πίνακας 33: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 2.2. ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	,605 ^a	3	,895
Likelihood Ratio	,731	3	,866
Linear-by-Linear Association	,023	1	,880
N of Valid Cases	119		

Άρα, δεν απορρίπτουμε τη μηδενική υπόθεση H_0 , οπότε η ερώτηση 2.2. και η συχνότητα επίσκεψης είναι ανεξάρτητα.

Ερώτηση 2.3. : Έχετε επισκεφτεί στο παρελθόν Αρχαιολογικά Μουσεία;

β) ανάλυση ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης

Σχήμα 50: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 2.3. ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης

Από το ραβδόγραμμα (Σχήμα 50) προκύπτει ότι, στην ερώτηση 2.3., που αφορά τη συχνότητα επίσκεψης σε αρχαιολογικά μουσεία, η πλειονότητα των φοιτητών/τριών εκδηλώνει ενδιαφέρον για τα εν λόγω μουσεία, ανεξάρτητα από το πόσο συχνά πραγματοποιεί επισκέψεις. Επιπλέον, το τεστ ανεξαρτησίας χ^2 (Πίνακας 34) δείχνει ότι δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά στις απαντήσεις ανάλογα με τη συχνότητα επίσκεψης σε μουσεία ($p = 0,157$).

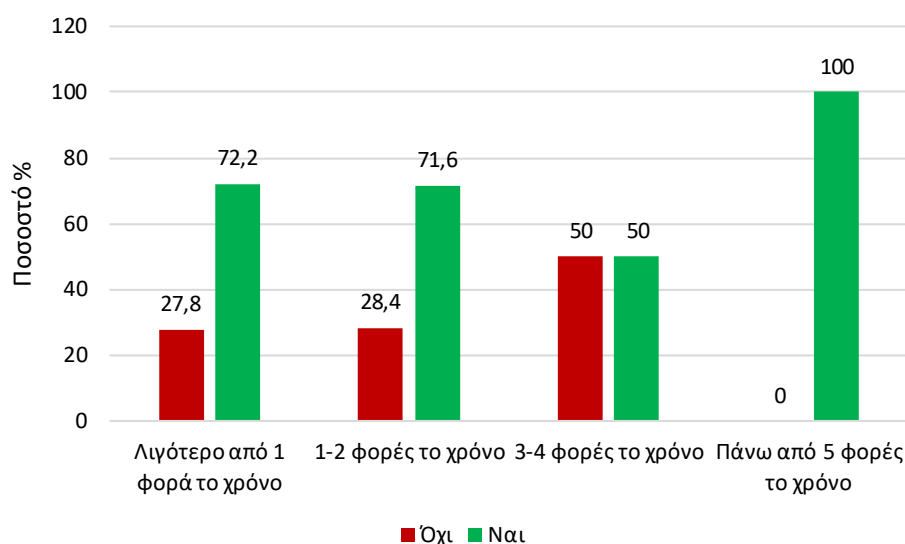
Πίνακας 34: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 2.3. ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	5,215 ^a	3	,157
Likelihood Ratio	7,948	3	,047
Linear-by-Linear Association	1,142	1	,285
N of Valid Cases	119		

Άρα, δεν απορρίπτουμε τη μηδενική υπόθεση H_0 , οπότε η ερώτηση 2.3. και η συχνότητα επίσκεψης είναι ανεξάρτητα.

Ερώτηση 2.4. : Έχετε επισκεφτεί στο παρελθόν Λαογραφικά Μουσεία;

β) ανάλυση ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης

Σχήμα 51: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 2.4. ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης

Σύμφωνα με το ραβδόγραμμα (Σχήμα 51), στην ερώτηση 2.4., διαπιστώνεται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των φοιτητών/φοιτητριών εκδηλώνει ενδιαφέρον για τα λαογραφικά μουσεία, ανεξάρτητα από τη συχνότητα των επισκέψεών του. Επιπλέον, το τεστ ανεξαρτησίας χ^2 (Πίνακας 35) δείχνει ότι δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά στις απαντήσεις ανάλογα με τη συχνότητα επίσκεψης σε μουσεία ($p = 0,545$).

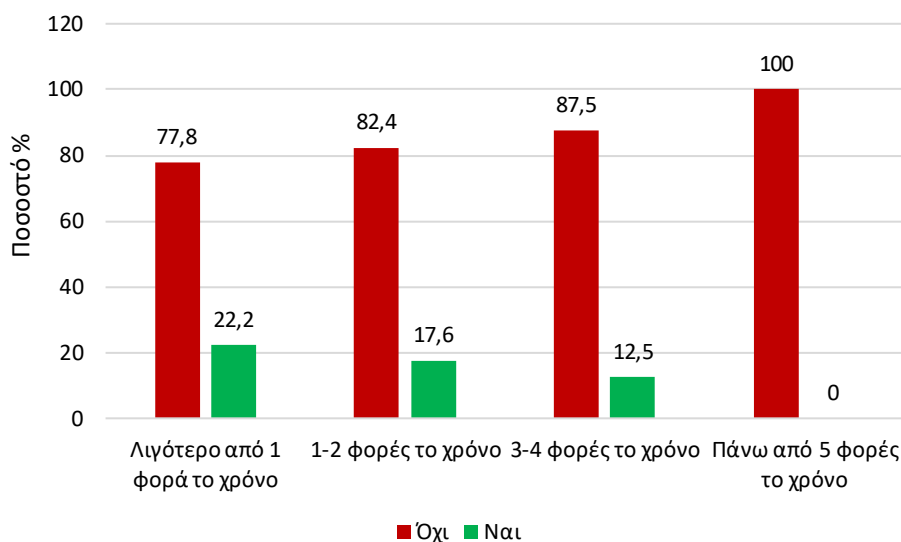
Πίνακας 35: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 2.4. ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	2,134 ^a	3	,545
Likelihood Ratio	2,268	3	,519
Linear-by-Linear Association	,306	1	,580
N of Valid Cases	119		

Άρα, δεν απορρίπτουμε τη μηδενική υπόθεση H_0 , οπότε η ερώτηση 2.4. και η συχνότητα επίσκεψης είναι ανεξάρτητα.

Ερώτηση 2.5. : Έχετε επισκεφτεί στο παρελθόν Επιστημονικά Μουσεία;

β) ανάλυση ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης

Σχήμα 52: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 2.5. ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης

Όπως φαίνεται στο ραβδόγραμμα (Σχήμα 52), στην ερώτηση 2.5. διαπιστώνεται ότι η πλειονότητα των φοιτητών/φοιτητριών δεν εκδηλώνει ενδιαφέρον για τα επιστημονικά μουσεία, ανεξαρτήτως της συχνότητας με την οποία επισκέπτεται μουσεία. Παράλληλα, το τεστ ανεξαρτησίας χ^2 (Πίνακας 36) δείχνει ότι δεν εντοπίζεται στατιστικά σημαντική διαφορά στις απαντήσεις σε σχέση με τη συχνότητα επίσκεψης ($p = 0,851$).

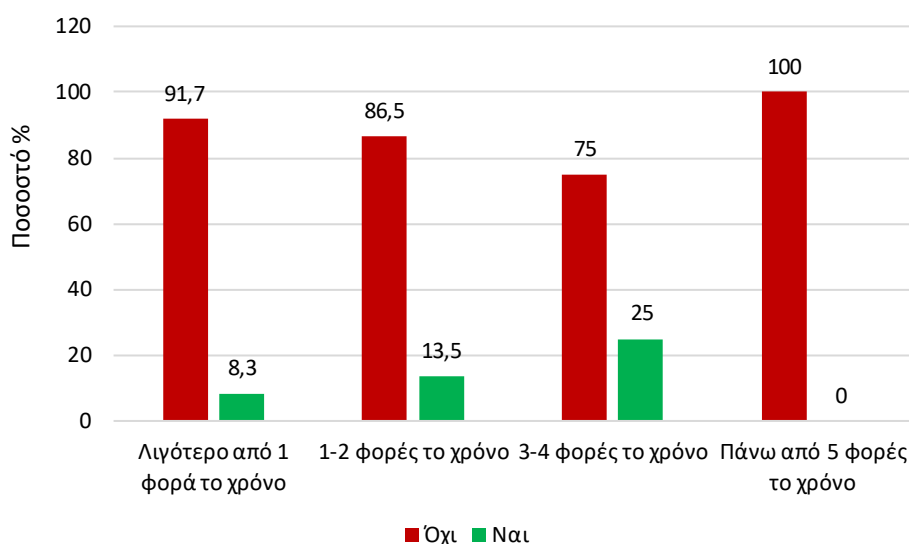
Πίνακας 36: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 2.5. ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	,792 ^a	3	,851
Likelihood Ratio	,978	3	,807
Linear-by-Linear Association	,748	1	,387
N of Valid Cases	119		

Άρα, δεν απορρίπτουμε τη μηδενική υπόθεση H_0 , οπότε η ερώτηση 2.5. και η συχνότητα επίσκεψης είναι ανεξάρτητα.

Ερώτηση 2.6. : Έχετε επισκεφτεί στο παρελθόν Τεχνολογικά Μουσεία;

β) ανάλυση ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης

Σχήμα 53: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 2.6. ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης

Σύμφωνα με το ραβδόγραμμα (Σχήμα 53), στην ερώτηση 2.6., προκύπτει ότι η πλειονότητα των φοιτητών/φοιτητριών δεν εκδηλώνει ενδιαφέρον για τα τεχνολογικά μουσεία, ανεξαρτήτως από το αν πραγματοποιεί επισκέψεις λιγότερο από μία φορά τον χρόνο ή περισσότερες από πέντε φορές. Επιπλέον, το τεστ ανεξαρτησίας χ^2 (Πίνακας 37) καταδεικνύει ότι δεν παρατηρείται στατιστικά σημαντική διαφορά στις απαντήσεις σε σχέση με τη συχνότητα επίσκεψης ($p = 0,591$).

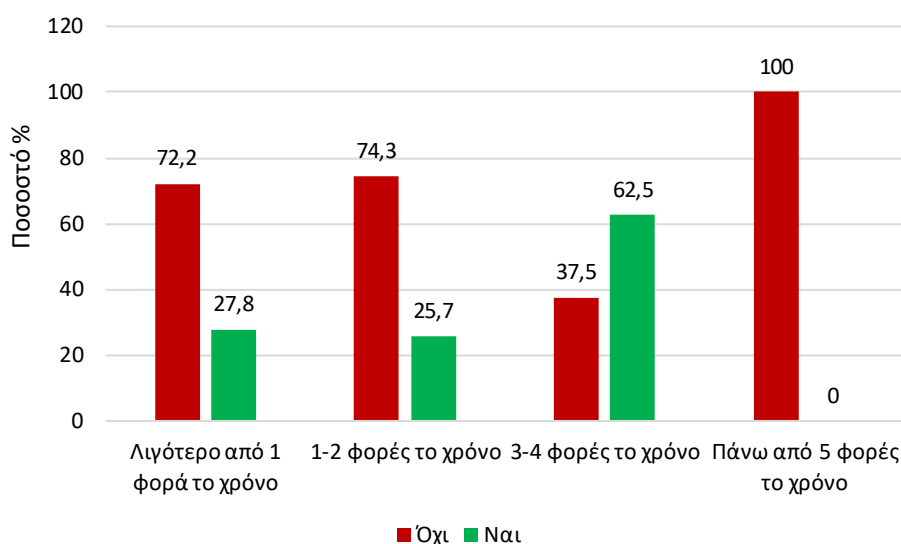
Πίνακας 37: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 2.6. ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	1,912 ^a	3	,591
Likelihood Ratio	1,894	3	,595
Linear-by-Linear Association	1,103	1	,294
N of Valid Cases	119		

Άρα, δεν απορρίπτουμε τη μηδενική υπόθεση H_0 , οπότε η ερώτηση 2.6. και η συχνότητα επίσκεψης είναι ανεξάρτητα.

Ερώτηση 2.7. : Έχετε επισκεφτεί στο παρελθόν Μουσεία Φυσικής Ιστορίας;

β) ανάλυση ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης

Σχήμα 54: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 2.7. ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης

Όπως φαίνεται στο ραβδόγραμμα (Σχήμα 54), στην ερώτηση 2.7. διαπιστώνεται ότι η πλειονότητα των φοιτητών/φοιτητριών δεν εκδηλώνει ενδιαφέρον για τα μουσεία φυσικής ιστορίας, με εξαίρεση εκείνους που πραγματοποιούν επισκέψεις 3–4 φορές τον χρόνο. Επιπλέον, το τεστ ανεξαρτησίας χ^2 (Πίνακας 38) δείχνει ότι δεν εντοπίζεται στατιστικά σημαντική διαφορά στις απαντήσεις σε σχέση με τη συχνότητα επίσκεψης ($p = 0,156$).

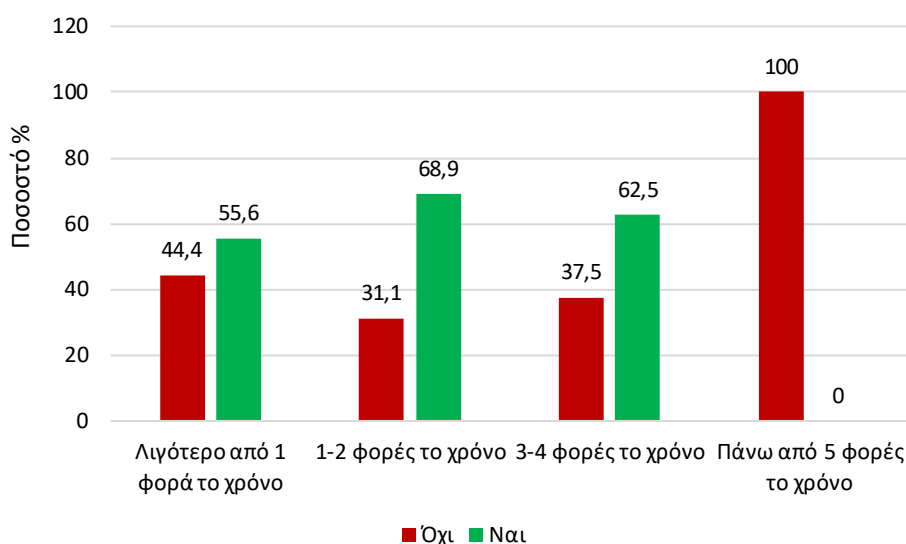
Πίνακας 38: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 2.7. ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	5,228 ^a	3	,156
Likelihood Ratio	4,956	3	,175
Linear-by-Linear Association	,677	1	,411
N of Valid Cases	119		

Άρα, δεν απορρίπτουμε τη μηδενική υπόθεση H_0 , οπότε η ερώτηση 2.7. και η συχνότητα επίσκεψης είναι ανεξάρτητα.

Ερώτηση 2.8. : Έχετε επισκεφτεί στο παρελθόν Ζωολογικούς κήπους και ενυδρεία;

β) ανάλυση ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης

Σχήμα 55: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 2.8. ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης

Σύμφωνα με το ραβδόγραμμα (Σχήμα 55), στην ερώτηση 2.8. διαπιστώνεται ότι οι φοιτητές/τριες που επισκέπτονται μουσεία 1–2 φορές τον χρόνο, παρουσιάζουν αυξημένο ενδιαφέρον για ζωολογικούς κήπους και ενυδρεία. Επιπλέον, το τεστ ανεξαρτησίας χ^2 (Πίνακας 39) καταδεικνύει ότι δεν παρατηρείται στατιστικά σημαντική διαφορά στις απαντήσεις σε σχέση με τη συχνότητα επίσκεψης ($p = 0,299$).

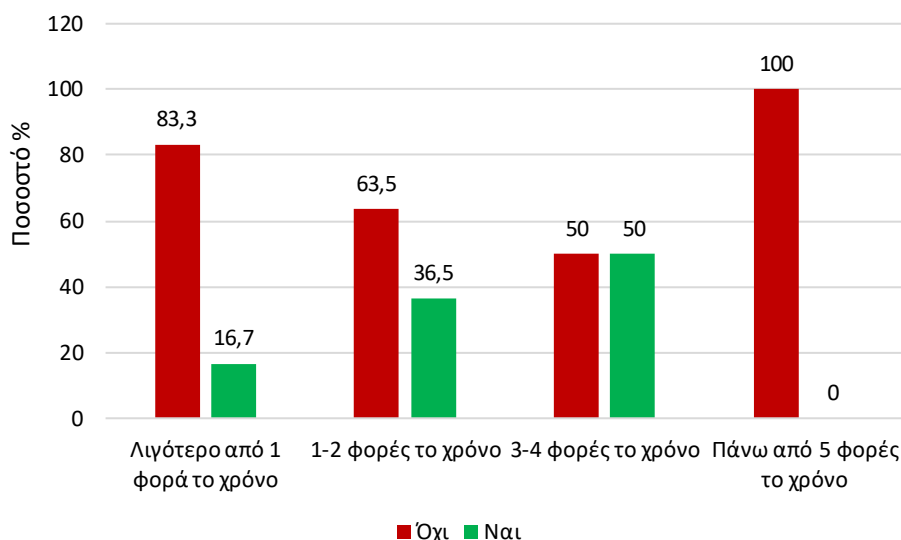
Πίνακας 39: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 2.8. ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	3,670 ^a	3	,299
Likelihood Ratio	3,928	3	,269
Linear-by-Linear Association	,262	1	,609
N of Valid Cases	119		

Άρα, δεν απορρίπτουμε τη μηδενική υπόθεση H_0 , οπότε η ερώτηση 2.8. και η συχνότητα επίσκεψης είναι ανεξάρτητα.

Ερώτηση 4.1. : Όταν επισκέπτεστε ένα μουσείο προτιμάτε τα εκθέματα που αφορούν την Τέχνη;

β) ανάλυση ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης

Σχήμα 56: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 4.1. ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης

Όπως προκύπτει από το ραβδόγραμμα (Σχήμα 56), η πλειονότητα των συμμετεχόντων δεν προτιμά τα εκθέματα που αφορούν την τέχνη, ανεξαρτήτως από τη συχνότητα που επισκέπτεται μουσεία. Σύμφωνα με το τεστ ανεξαρτησίας χ^2 (Πίνακας 40), δεν διαπιστώνεται στατιστικά σημαντική διαφορά στις απαντήσεις των ερωτώμενων αναφορικά με τη συχνότητα επίσκεψης ($p = 0,098$).

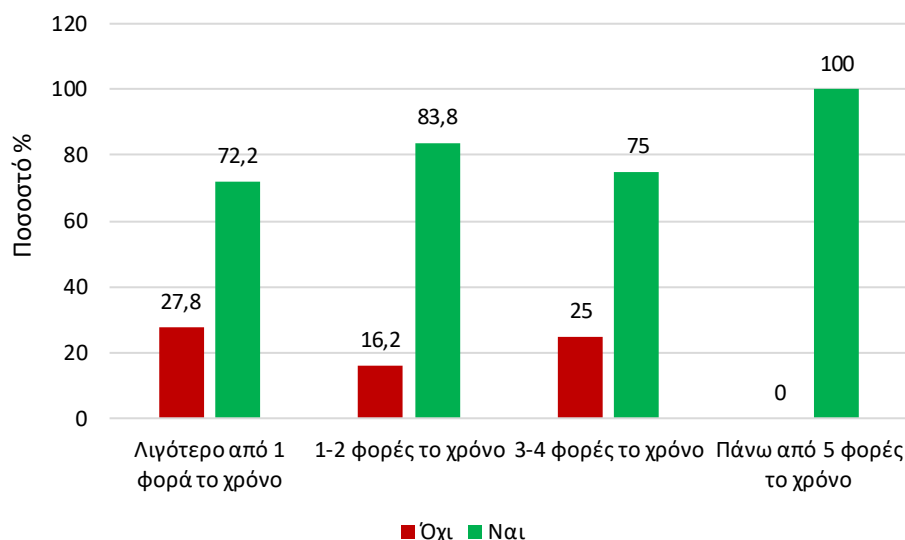
Πίνακας 40: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 4.1. ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	6,288 ^a	3	,098
Likelihood Ratio	6,878	3	,076
Linear-by-Linear Association	4,048	1	,044
N of Valid Cases	119		

Άρα, δεν απορρίπτουμε τη μηδενική υπόθεση H_0 , οπότε η ερώτηση 4.1. και η συχνότητα επίσκεψης είναι ανεξάρτητα.

Ερώτηση 4.2. : Όταν επισκέπτεστε ένα μουσείο προτιμάτε τα εκθέματα που αφορούν την Ιστορία;

β) ανάλυση ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης

Σχήμα 57: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 4.2. ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης

Όπως προκύπτει από το ραβδόγραμμα (Σχήμα 57), η πλειονότητα των συμμετεχόντων δείχνει προτίμηση σε εκθέματα που σχετίζονται με την ιστορία, ανεξάρτητα από το αν επισκέπτονται μουσεία σπάνια ή συχνά μέσα στο έτος. Επιπλέον, σύμφωνα με το τεστ ανεξαρτησίας χ^2 (Πίνακας 41), δεν παρατηρείται στατιστικά σημαντική διαφορά στις απαντήσεις σε σχέση με τη συχνότητα επίσκεψης ($p = 0,497$).

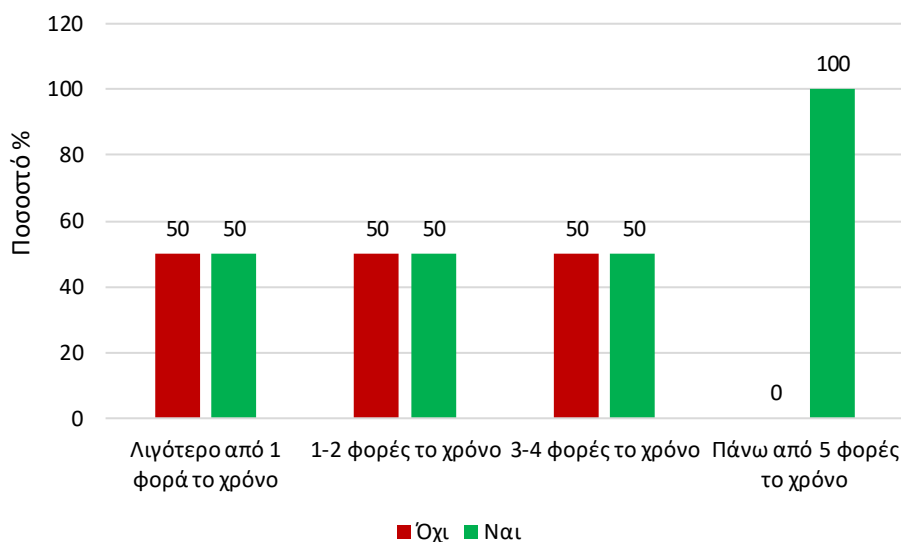
Πίνακας 41: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 4.2. ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	2,381 ^a	3	,497
Likelihood Ratio	2,511	3	,473
Linear-by-Linear Association	1,106	1	,293
N of Valid Cases	119		

Άρα, δεν απορρίπτουμε τη μηδενική υπόθεση H_0 , οπότε η ερώτηση 4.2. και η συχνότητα επίσκεψης είναι ανεξάρτητα.

Ερώτηση 4.3. : Όταν επισκέπτεστε ένα μουσείο προτιμάτε τα εκθέματα που αφορούν τη Λαογραφία;

β) ανάλυση ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης

Σχήμα 58: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 4.3. ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης

Όπως φαίνεται στο ραβδόγραμμα (Σχήμα 58), δεν είναι ξεκάθαρο αν οι φοιτητές/φοιτήτριες προτιμούν τα εκθέματα λαογραφίας, καθώς υπάρχουν τόσο θετικές όσο και αρνητικές απαντήσεις, ανεξάρτητα από το πόσο συχνά επισκέπτονται μουσεία. Επίσης, το τεστ ανεξαρτησίας χ^2 (Πίνακας 42) δείχνει ότι δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά στις απαντήσεις σε σχέση με τη συχνότητα επίσκεψης ($p = 0,803$).

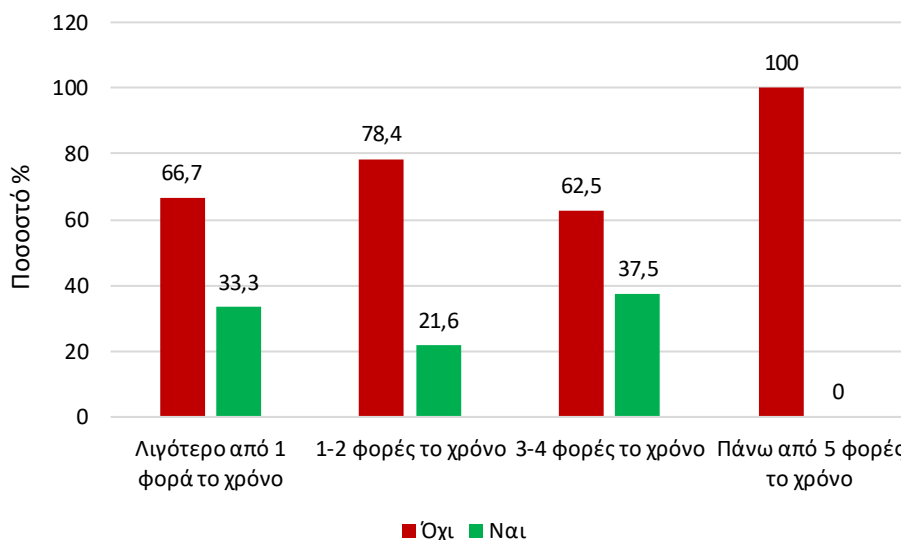
Πίνακας 42: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 4.3. ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	,992 ^a	3	,803
Likelihood Ratio	1,378	3	,711
Linear-by-Linear Association	,115	1	,734
N of Valid Cases	119		

Άρα, δεν απορρίπτουμε τη μηδενική υπόθεση H_0 , οπότε η ερώτηση 4.3. και η συχνότητα επίσκεψης είναι ανεξάρτητα.

Ερώτηση 4.4. : Όταν επισκέπτεστε ένα μουσείο προτιμάτε τα εκθέματα που αφορούν την Επιστήμη;

β) ανάλυση ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης

Σχήμα 59: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 4.4. ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης

Σύμφωνα με το παραπάνω ραβδόγραμμα (Σχήμα 59), η πλειονότητα των συμμετεχόντων δεν δείχνει προτίμηση για εκθέματα που σχετίζονται με την επιστήμη, ανεξάρτητα από το αν επισκέπτεται μουσεία σπάνια ή συχνά. Επίσης, σύμφωνα με το τεστ ανεξαρτησίας χ^2 (Πίνακας 43), δεν παρατηρείται στατιστικά σημαντική διαφορά στις απαντήσεις σε σχέση με τη συχνότητα επίσκεψης ($p = 0,450$).

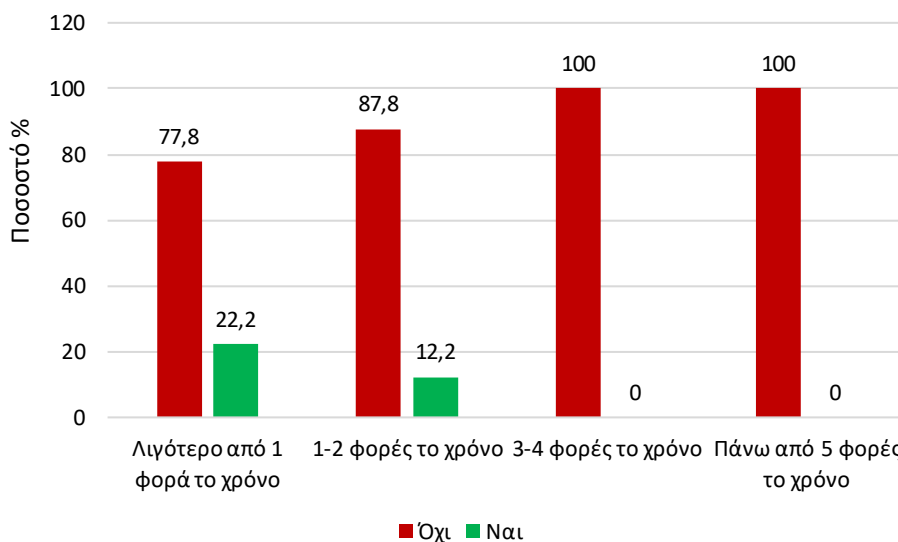
Πίνακας 43: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 4.4. ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	2,641 ^a	3	,450
Likelihood Ratio	2,831	3	,418
Linear-by-Linear Association	,603	1	,437
N of Valid Cases	119		

Άρα, δεν απορρίπτουμε τη μηδενική υπόθεση H_0 , οπότε η ερώτηση 4.4. και η συχνότητα επίσκεψης είναι ανεξάρτητα.

Ερώτηση 4.5. : Όταν επισκέπτεστε ένα μουσείο προτιμάτε τα εκθέματα που αφορούν την Τεχνολογία;

β) ανάλυση ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης

Σχήμα 60: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 4.5. ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης

Όπως φαίνεται από το ραβδόγραμμα (Σχήμα 60), η πλειονότητα των συμμετεχόντων δεν εκδηλώνει ενδιαφέρον για εκθέματα που σχετίζονται με την τεχνολογία, ανεξάρτητα από το αν επισκέπτονται μουσεία τακτικά ή σπάνια. Επιπλέον, όπως δείχνει το τεστ ανεξαρτησίας χ^2 (Πίνακας 44), δεν παρατηρείται στατιστικά σημαντική

διαφορά στις απαντήσεις ανάλογα με τη συχνότητα επίσκεψης, καθώς η τιμή του p είναι 0,305.

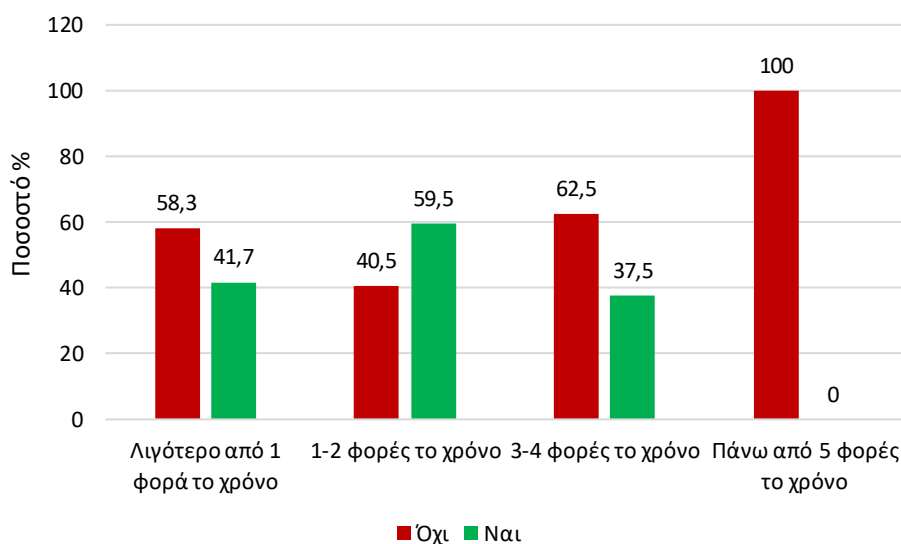
Πίνακας 44: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 4.5. ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	3,624 ^a	3	,305
Likelihood Ratio	4,688	3	,196
Linear-by-Linear Association	3,515	1	,061
N of Valid Cases	119		

Άρα, δεν απορρίπτουμε τη μηδενική υπόθεση H_0 , οπότε η ερώτηση 4.5. και η συχνότητα επίσκεψης είναι ανεξάρτητα.

Ερώτηση 4.6. : Όταν επισκέπτεστε ένα μουσείο προτιμάτε τα εκθέματα που αφορούν τη Φύση;

β) ανάλυση ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης

Σχήμα 61: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 4.6. ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης

Όπως προκύπτει από το ραβδόγραμμα (Σχήμα 61), η πλειονότητα των συμμετεχόντων που επισκέπτονται μουσεία λιγότερο από μία φορά τον χρόνο, δεν δείχνει προτίμηση

για εκθέματα που σχετίζονται με τη φύση. Το ίδιο παρατηρείται και σε όσους επισκέπτονται μουσεία συχνότερα (3–4 φορές τον χρόνο ή περισσότερο). Επιπλέον, σύμφωνα με το τεστ ανεξαρτησίας χ^2 (Πίνακας 45), δεν διαπιστώνεται στατιστικά σημαντική διαφορά στις απαντήσεις ανάλογα με τη συχνότητα επίσκεψης, καθώς η τιμή του p είναι 0,176.

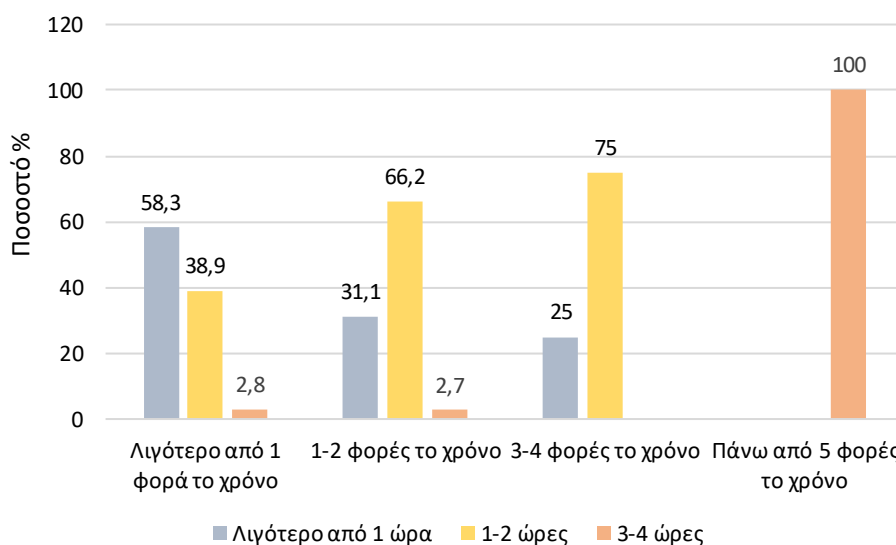
Πίνακας 45: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 4.6. ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	4,947 ^a	3	,176
Likelihood Ratio	5,351	3	,148
Linear-by-Linear Association	,224	1	,636
N of Valid Cases	119		

Άρα, δεν απορρίπτουμε τη μηδενική υπόθεση H_0 , οπότε η ερώτηση 4.6. και η συχνότητα επίσκεψης είναι ανεξάρτητα.

Ερώτηση 6 : Ποια είναι η διάρκεια που προτιμάτε για μια επίσκεψη στο μουσείο;

β) ανάλυση ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης

Σχήμα 62: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 6 ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης

Το συμπέρασμα που προκύπτει από το ραβδόγραμμα (Σχήμα 62), είναι ότι στην ερώτηση 6, αν και οι περισσότεροι φοιτητές/τριες δήλωσαν ως ιδανική διάρκεια επίσκεψης τις 3-4 ώρες, η πλειοψηφία των απαντήσεων προήλθε από άτομα που επισκέπτονται μουσεία με υψηλή συχνότητα (πάνω από 5 φορές τον χρόνο). Για την επιβεβαίωση του αποτελέσματος, εφαρμόστηκε το τεστ ανεξαρτησίας χ^2 (Πίνακας 46), από το οποίο διαπιστώνεται στατιστικά σημαντική διαφορά ($p = 0,001$) ανάμεσα στις απαντήσεις και τη συχνότητα επίσκεψης σε μουσεία.

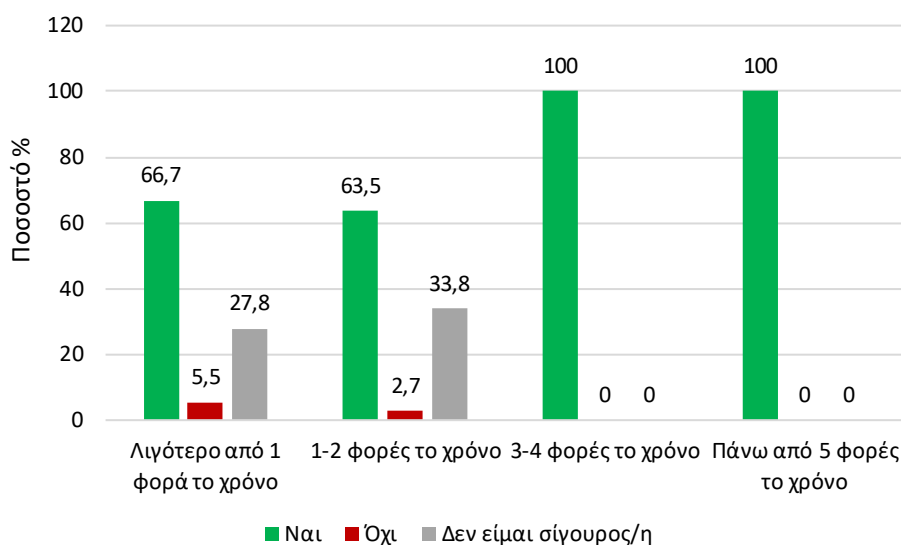
Πίνακας 46: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 6 ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	37,770 ^a	6	<,001
Likelihood Ratio	15,954	6	,014
Linear-by-Linear Association	9,286	1	,002
N of Valid Cases	119		

Άρα, απορρίπτουμε τη μηδενική υπόθεση H_0 και δεχόμαστε την εναλλακτική H_1 .
Οπότε η ερώτηση 6 και η συχνότητα επίσκεψης είναι εξαρτημένα.

Ερώτηση 7 : Είστε διατεθειμένοι να πληρώσετε εισιτήριο για να επισκεφτείτε ένα μουσείο;

β) ανάλυση ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης

Σχήμα 63: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 7 ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης

Σύμφωνα με το παραπάνω ραβδόγραμμα (Σχήμα 63), οι περισσότεροι φοιτητές/τριες που δήλωσαν ότι επισκέπτονται μουσεία λιγότερο από μία φορά το χρόνο, είναι πρόθυμοι να πληρώσουν εισιτήριο. Όμως, διαπιστώνεται ότι έχουν την ίδια πρόθεση και όσοι επισκέπτονται μουσεία με μεγαλύτερη συχνότητα (3-4 φορές το χρόνο ή περισσότερο). Επιπλέον, σύμφωνα με το τεστ ανεξαρτησίας χ^2 (Πίνακας 47), δεν διαπιστώνεται στατιστικά σημαντική διαφορά στις απαντήσεις ανάλογα με τη συχνότητα επίσκεψης, καθώς η τιμή του p είναι 0,462.

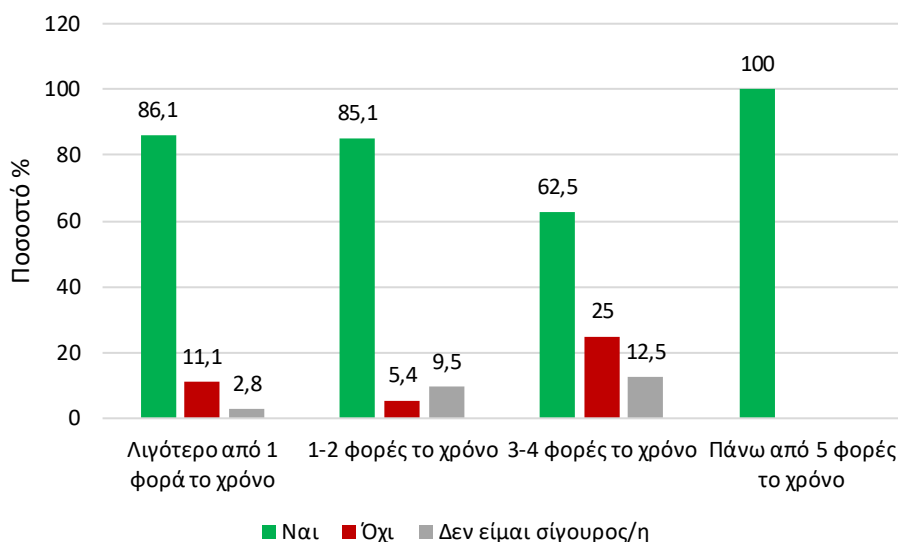
Πίνακας 47: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 7 ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	5,666 ^a	6	,462
Likelihood Ratio	8,329	6	,215
Linear-by-Linear Association	,968	1	,325
N of Valid Cases	119		

Άρα, δεν απορρίπτουμε τη μηδενική υπόθεση H_0 , οπότε η ερώτηση 7 και η συχνότητα επίσκεψης είναι ανεξάρτητα.

Ερώτηση 8 : Πιστεύετε ότι τα μουσεία πρέπει να προσφέρουν δωρεάν είσοδο;

β) ανάλυση ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης

Σχήμα 64: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 8 ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης

Σύμφωνα με το ραβδόγραμμα (Σχήμα 64), το μεγαλύτερο ποσοστό των φοιτητών/τριών που δήλωσαν ότι επισκέπτονται μουσεία αρκετές φορές μέσα στο έτος (3–4 φορές ή και περισσότερο) θεωρεί ότι τα μουσεία θα πρέπει να προσφέρουν δωρεάν είσοδο. Ωστόσο, την ίδια άποψη εκφράζουν και όσοι επισκέπτονται μουσεία λιγότερο συχνά (1–2 φορές τον χρόνο ή και σπανιότερα). Επιπλέον, σύμφωνα με το τεστ ανεξαρτησίας χ^2 (Πίνακας 48), δεν παρατηρείται στατιστικά σημαντική διαφορά στις απαντήσεις σε σχέση με τη συχνότητα επίσκεψης, καθώς η τιμή του p είναι 0,413.

Πίνακας 48: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 8 ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	6,088 ^a	6	,413
Likelihood Ratio	5,742	6	,453
Linear-by-Linear Association	1,200	1	,273
N of Valid Cases	119		

Άρα, δεν απορρίπτουμε τη μηδενική υπόθεση H_0 , οπότε η ερώτηση 8 και η συχνότητα επίσκεψης είναι ανεξάρτητα.

3.2.3. Ανάλυση ως προς τη Δωρεάν Είσοδο –Χρήση Τεχνολογιών– Διαδικτυακή Παρουσία Μουσείων

Ερώτηση 7 : Είστε διατεθειμένοι να πληρώσετε εισιτήριο για να επισκεφτείτε ένα μουσείο;

γ) ανάλυση ως προς τη Δωρεάν Είσοδο

Ο πίνακας συνάφειας που προκύπτει από την εκτέλεση στο SPSS είναι ο παρακάτω:

Πίνακας 49: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 7 ως προς τη Δωρεάν Είσοδο

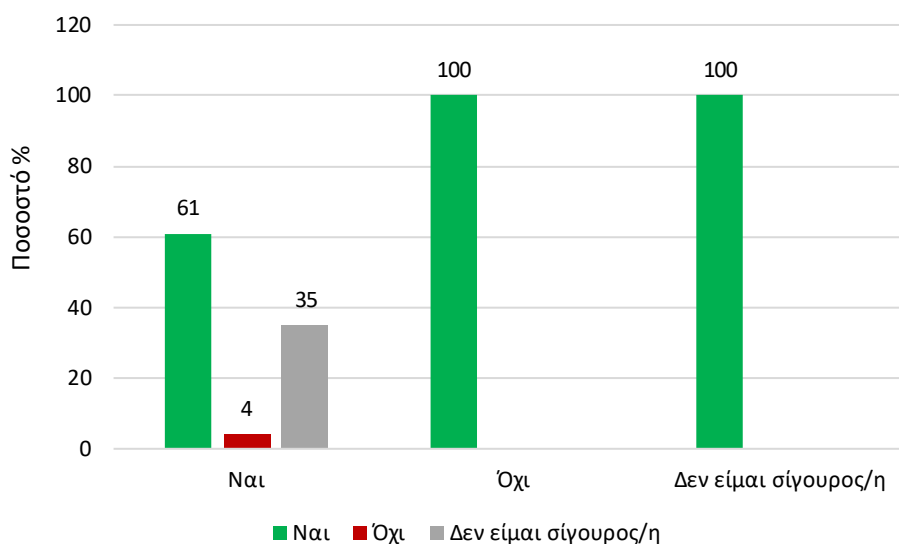
			Πιστεύετε ότι τα μουσεία πρέπει να προσφέρουν δωρεάν είσοδο;			Total
			Ναι	Όχι	Δεν είμαι σίγουρος/η	
Είστε διατεθειμένοι να πληρώσετε εισιτήριο για να επισκεφτείτε ένα μουσείο;	Ναι	Count	61	10	9	80
		Expected Count	67,2	6,7	6,1	80,0
		% within Ερώτηση 7	76,3%	12,5%	11,3%	100,0%
		% within Ερώτηση 8	61,0%	100,0%	100,0%	67,2%
		Standardized Residual	-,8	1,3	1,2	

	Όχι	Count	4	0	0	4
		Expected Count	3,4	,3	,3	4,0
		% within Ερώτηση 7	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
		% within Ερώτηση 8	4,0%	0,0%	0,0%	3,4%
		Standardized Residual	,3	-,6	-,6	
	Δεν είμαι σίγουρος/η	Count	35	0	0	35
		Expected Count	29,4	2,9	2,6	35,0
		% within Ερώτηση 7	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
		% within Ερώτηση 8	35,0%	0,0%	0,0%	29,4%
		Standardized Residual	1,0	-1,7	-1,6	
Total		Count	100	10	9	119
		Expected Count	100,0	10,0	9,0	119,0
		% within Ερώτηση 7	84,0%	8,4%	7,6%	100,0%
		% within Ερώτηση 8	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Από τα δεδομένα του πίνακα (Πίνακας 49) φαίνεται ότι το 76,3%, το οποίο αποτελεί το ποσοστό των φοιτητών/τριών από το σύνολο των 80 απαντήσεων, είναι διατεθειμένο να πληρώσει είσοδο για να επισκεφτεί ένα μουσείο, αλλά παράλληλα θεωρεί ότι τα μουσεία πρέπει να προσφέρουν δωρεάν είσοδο (αφού το 76,3% βρίσκεται στο % within Ερώτηση 7 και στη διασταύρωση Ναι για δωρεάν είσοδο και Ναι για πληρωμή εισιτηρίου), ενώ το 61% των συμμετεχόντων από το σύνολο των 100 υποστηρίζει ότι επιθυμεί να πληρώσει εισιτήριο, αλλά καλό θα ήταν να μην υπάρχει κόστος εισόδου στα μουσεία (αφού το 61% βρίσκεται στο % within Ερώτηση 8 και στη διασταύρωση Ναι για δωρεάν είσοδο και Ναι για πληρωμή εισιτηρίου). Επίσης, οι φοιτητές/τριες που δήλωσαν ότι είναι πρόθυμοι να πληρώσουν εισιτήριο και παράλληλα ότι θα έπρεπε τα μουσεία να είναι δωρεάν, αποτελούν το 67,2% από το σύνολο των 119 απαντήσεων (αφού το 67,2% βρίσκεται στο Expected Count και στη διασταύρωση Ναι για δωρεάν

είσοδο και Ναι για πληρωμή εισιτηρίου). Παρόμοια ερμηνεύονται όλα τα δεδομένα του πίνακα συνάφειας, που βρίσκονται στις υπόλοιπες στήλες και γραμμές.

Μια ολοκληρωμένη οπτική απεικόνιση όλων των παραπάνω δεδομένων την ερώτησης 7 φαίνεται στο παρακάτω διάγραμμα:

Σχήμα 65: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 7 ως προς τη Δωρεάν Είσοδο

Το συμπέρασμα που προκύπτει από τον πίνακα συνάφειας (Πίνακας 49) και το αντίστοιχο ραβδόγραμμα (Σχήμα 65), είναι ότι στην Ερώτηση 7, αν και η πλειονότητα των συμμετεχόντων δήλωσε πως τα μουσεία θα πρέπει να προσφέρουν δωρεάν είσοδο, ένα σημαντικό ποσοστό των απαντήσεων προήλθε από άτομα που έχουν δηλώσει ότι είναι διατεθειμένα να πληρώσουν είσοδο για να πραγματοποιήσουν μια επίσκεψη σε μουσείο (61%). Για να επιβεβαιώσουμε τα αποτελέσματα, κάνουμε χρήση του τεστ ανεξαρτησίας χ^2 (Πίνακας 50) και παρατηρούμε ότι υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά $p=0,026$ στην επιλογή των απαντήσεων και την επιθυμία για δωρεάν είσοδο.

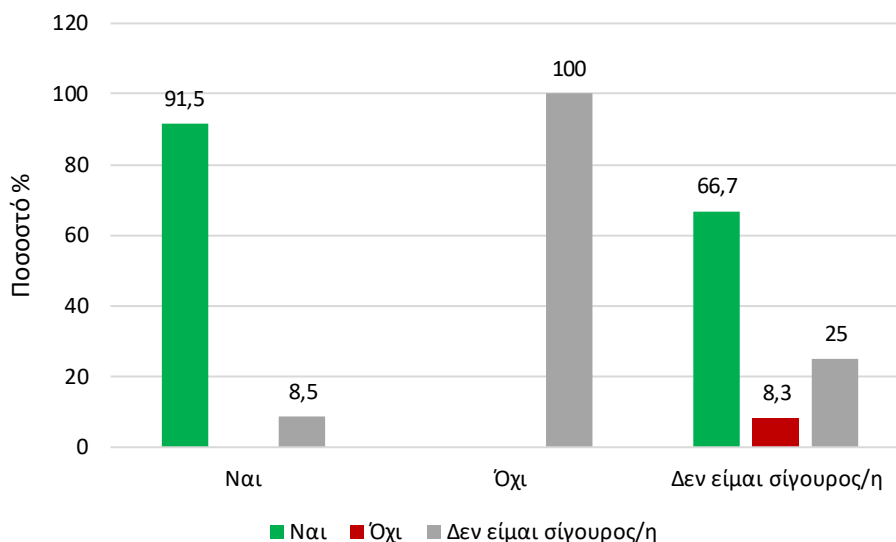
Πίνακας 50: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 8 ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	11,022 ^a	4	,026
Likelihood Ratio	16,800	4	,002
Linear-by-Linear Association	9,264	1	,002
N of Valid Cases	119		

Άρα, απορρίπτουμε τη μηδενική υπόθεση H_0 και δεχόμαστε την εναλλακτική H_1 .
Οπότε η ερώτηση 7 και η επιθυμία για δωρεάν είσοδο είναι εξαρτημένα.

Ερώτηση 11 : Πιστεύετε ότι τα μουσεία πρέπει να είναι πιο διαδραστικά;

δ) ανάλυση ως προς τη χρήση εικονικής ή επαυξημένης πραγματικότητας

Σχήμα 66: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 11 ως προς τη χρήση εικονικής ή επαυξημένης πραγματικότητας

Σύμφωνα με το παραπάνω ραβδόγραμμα (Σχήμα 66), στην Ερώτηση 11, αν και η πλειονότητα των φοιτητών/τριών δήλωσε ότι τα μουσεία πρέπει να χρησιμοποιούν εικονική ή επαυξημένη πραγματικότητα στα εκθέματά τους, το υψηλότερο ποσοστό αυτών των απαντήσεων προήλθε από άτομα που θεωρούν πως τα μουσεία πρέπει να είναι πιο διαδραστικά. Για την επιβεβαίωση των ευρημάτων, εφαρμόστηκε το τεστ ανεξαρτησίας χ^2 (Πίνακας 51), το οποίο ανέδειξε στατιστικά σημαντική διαφορά ($p = 0,001$) μεταξύ της επιλογής των απαντήσεων και της άποψης σχετικά με την παρουσία εικονικής ή επαυξημένης πραγματικότητας στα μουσεία.

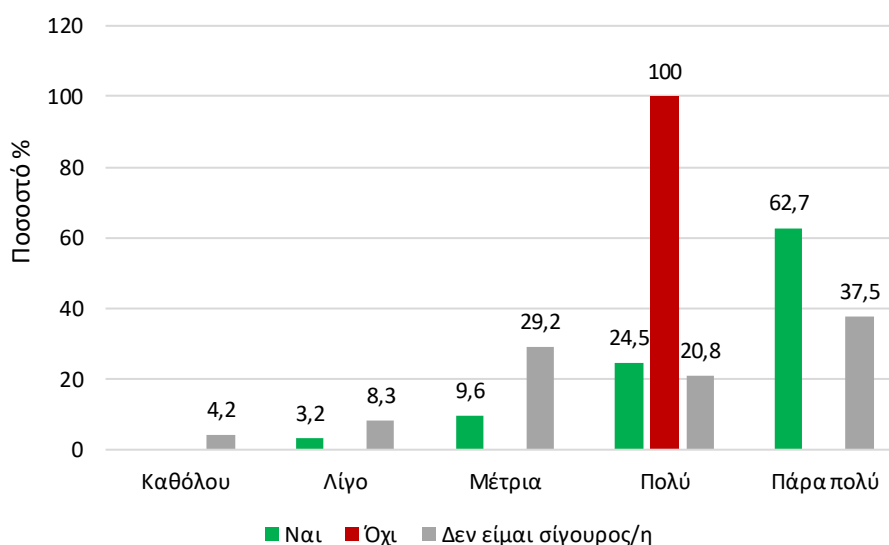
Πίνακας 51: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 11 ως προς τη χρήση εικονικής ή επαυξημένης πραγματικότητας

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	20,390 ^a	4	<,001
Likelihood Ratio	15,652	4	,004
Linear-by-Linear Association	8,142	1	,004
N of Valid Cases	119		

Άρα, απορρίπτουμε τη μηδενική υπόθεση H_0 και δεχόμαστε την εναλλακτική H_1 .
Οπότε η ερώτηση 11 και η χρήση εικονικής/επαυξημένης πραγματικότητας στα
μουσεία είναι εξαρτημένα.

Ερώτηση 15 : Πόσο σημαντικό είναι τα μουσεία να προσαρμόζονται και να καλύπτουν
τις προτιμήσεις των νεότερων γενεών;

δ) ανάλυση ως προς τη χρήση εικονικής ή επαυξημένης πραγματικότητας

Σχήμα 67: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 15 ως προς τη χρήση εικονικής ή επαυξημένης
πραγματικότητας

Όπως φαίνεται στο ραβδόγραμμα (Σχήμα 67), στην Ερώτηση 15, αν και η πλειονότητα
των φοιτητών/φοιτητριών θεωρεί ότι τα μουσεία θα πρέπει σε πολύ μεγάλο βαθμό να

προσαρμόζονται στις προτιμήσεις των νεότερων γενεών, το υψηλότερο ποσοστό αυτών των απαντήσεων καταγράφηκε από άτομα που υποστηρίζουν τη χρήση τεχνολογιών στα μουσεία, όπως η εικονική και η επαυξημένη πραγματικότητα. Για την επιβεβαίωση αυτής της συσχέτισης, εφαρμόστηκε το τεστ ανεξαρτησίας χ^2 (Πίνακας 52), το οποίο ανέδειξε στατιστικά σημαντική διαφορά ($p = 0,043$) μεταξύ της επιλογής απαντήσεων και της στάσης απέναντι στην ενσωμάτωση εικονικής ή επαυξημένης πραγματικότητας στα μουσεία.

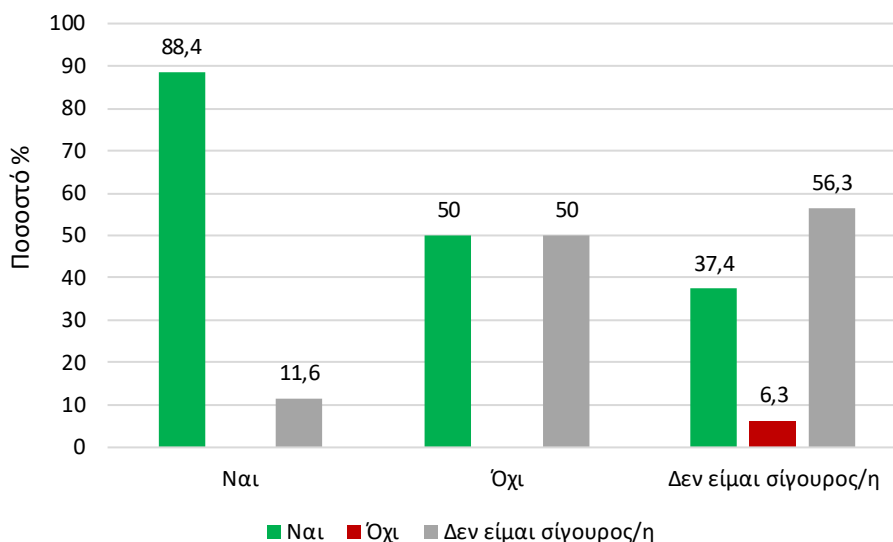
Πίνακας 52: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 15 ως προς τη χρήση εικονικής ή επαυξημένης πραγματικότητας

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	15,980 ^a	8	,043
Likelihood Ratio	13,956	8	,083
Linear-by-Linear Association	10,408	1	,001
N of Valid Cases	119		

Άρα, απορρίπτουμε τη μηδενική υπόθεση H_0 και δεχόμαστε την εναλλακτική H_1 . Οπότε η ερώτηση 15 και η χρήση εικονικής/επαυξημένης πραγματικότητας στα μουσεία είναι εξαρτημένα.

Ερώτηση 13 : Πρέπει τα μουσεία να χρησιμοποιούν τεχνολογία, όπως εικονική πραγματικότητα ή επαυξημένη πραγματικότητα, στα εκθέματά τους;

ε) ανάλυση ως προς την ύπαρξη ισχυρότερης διαδικτυακής παρουσίας μέσω εικονικών περιηγήσεων ή ψηφιακών συλλογών

Σχήμα 68: Ποσοστά απαντήσεων Ερώτησης 13 ως προς την ύπαρξη ισχυρότερης διαδικτυακής παρουσίας μέσω εικονικών περιηγήσεων ή ψηφιακών συλλογών

Από το ραβδόγραμμα (Σχήμα 68) προκύπτει ότι, στην Ερώτηση 13, αν και η πλειονότητα των συμμετεχόντων δήλωσε ότι τα μουσεία πρέπει να ενισχύσουν τη διαδικτυακή τους παρουσία μέσω εικονικών περιηγήσεων ή ψηφιακών συλλογών, το μεγαλύτερο ποσοστό αυτών των απαντήσεων προήλθε από άτομα που θεωρούν πως τα μουσεία οφείλουν να αξιοποιούν την τεχνολογία και να ενσωματώνουν στα εκθέματά τους εικονική/επαυξημένη πραγματικότητα. Για να επιβεβαιώσουμε τα αποτελέσματα εφαρμόσαμε το τεστ ανεξαρτησίας χ^2 (Πίνακας 53), το οποίο έδειξε στατιστικά σημαντική διαφορά ($p = 0,001$) μεταξύ της επιλογής απαντήσεων και της στάσης απέναντι στην ενίσχυση της διαδικτυακής παρουσίας των μουσείων.

Πίνακας 53: Έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 Ερώτησης 13 ως προς την ύπαρξη ισχυρότερης
διαδικτυακής παρουσίας μέσω εικονικών περιηγήσεων ή ψηφιακών συλλογών

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	29,179 ^a	4	<,001
Likelihood Ratio	23,878	4	<,001
Linear-by-Linear Association	22,874	1	<,001
N of Valid Cases	119		

Άρα, απορρίπτουμε τη μηδενική υπόθεση H_0 και δεχόμαστε την εναλλακτική H_1 .
Οπότε η ερώτηση 13 και η ισχυρότερη διαδικτυακή παρουσία των μουσείων είναι
εξαρτημένα.

4. Ερμηνεία αποτελεσμάτων - Συζήτηση

Στο σημείο αυτό παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της έρευνας, που πραγματοποιήθηκε στους φοιτητές/τριες του Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών, προκειμένου να διερευνηθούν οι συνήθειες, οι προτιμήσεις, οι απόψεις και οι προσδοκίες τους για τα μουσεία.

Ερευνητικό Ερώτημα 1: Ποιες είναι οι συνήθειες και οι προτιμήσεις των φοιτητών/τριών του Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών, ως επισκέπτες στα μουσεία;

Οι φοιτητές/τριες φαίνεται να προσανατολίζονται κυρίως προς μουσεία ιστορικού και αρχαιολογικού χαρακτήρα, γεγονός που υποδηλώνει ένα ιδιαίτερο ενδιαφέρον για το παρελθόν και την πολιτισμική κληρονομιά. Η περιορισμένη συχνότητα των επισκέψεων, που εντοπίζεται συνήθως σε μία έως δύο φορές τον χρόνο, ενδέχεται να αντανακλά την απουσία ισχυρών κινήτρων για πιο τακτική ενασχόληση με τους μουσειακούς χώρους. Επιπλέον, η επιλογή συγκεκριμένων εκθεμάτων που εναρμονίζονται με το είδος του μουσείου που προτιμούν φανερώνει μια επιλεκτική στάση, σύμφωνα με τα ενδιαφέροντά τους και τις προσωπικές τους αναζητήσεις.

Ερευνητικό Ερώτημα 2: Ποιες είναι οι απόψεις των φοιτητών/τριών του Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών, αναφορικά με τα μουσεία;

Οι συμμετέχοντες αντιλαμβάνονται τα μουσεία όχι απλώς ως χώρους έκθεσης, αλλά ως σημαντικά πεδία μάθησης και πολιτιστικής εμπειρίας. Επιπλέον, εκφράζουν την ανάγκη να καταστούν περισσότερο προσβάσιμα στο ευρύ κοινό, τόσο οικονομικά – μέσα από χαμηλό ή και μηδενικό εισιτήριο – όσο και λειτουργικά, με την ύπαρξη κατάλληλων υποδομών για άτομα με αναπηρία, ενισχύοντας έτσι την έννοια της ισότητας και της συμπερίληψης. Επίσης, η προτίμησή τους για επισκέψεις διάρκειας μίας έως δύο ωρών δείχνει την ανάγκη για περιεκτική, αλλά όχι εξαντλητική εμπειρία, που να διατηρεί το ενδιαφέρον χωρίς να προκαλεί κούραση. Τέλος, επιθυμούν έναν δημιουργικό συνδυασμό παράδοσης και τεχνολογίας, όπου τα μουσεία θα διατηρούν τον αυθεντικό τους χαρακτήρα, ενώ ταυτόχρονα θα αξιοποιούν σύγχρονα μέσα για την ενίσχυση της ελκυστικότητας και της αλληλεπίδρασης με το κοινό.

Ερευνητικό Ερώτημα 3: Ποιες είναι οι προσδοκίες των φοιτητών/τριών του Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών, αναφορικά με τις εγκαταστάσεις ή τις υπηρεσίες, που θα ενίσχυαν την εμπειρία τους στο μουσείο;

Διαπιστώνεται ότι οι φοιτητές/τριες επιθυμούν τον τεχνολογικό εκσυγχρονισμό των μουσείων, με την ενσωμάτωση εικονικής και επαυξημένης πραγματικότητας ή την ύπαρξη αναβαθμισμένης διαδικτυακής παρουσίας, γεγονός που αντανakλά μια γενικότερη τάση των νέων να επιζητούν πιο διαδραστικές και ψηφιακά ενισχυμένες εμπειρίες.

Επιπλέον, εκφράζουν την επιθυμία για οργανωμένες ξεναγήσεις, συμμετοχή σε εικαστικά εργαστήρια, καθώς και δραστηριότητες όπως προβολές ταινιών και θεατρικές παραστάσεις – παρόλο που αρκετά μουσεία της χώρας ήδη προσφέρουν τέτοιες δυνατότητες – φανερώνοντας έτσι ένα σημαντικό έλλειμμα ενημέρωσης ή προβολής αυτών των δράσεων στο φοιτητικό κοινό.

Το γεγονός αυτό υποδηλώνει πως δεν αρκεί τα μουσεία να υλοποιούν σύγχρονες και εμπλουτισμένες εκπαιδευτικές και πολιτιστικές δραστηριότητες, αλλά απαιτείται και μια πιο στοχευμένη στρατηγική επικοινωνίας, ιδιαίτερα προς τις νεότερες ηλικιακές ομάδες.

Ερευνητικό Ερώτημα 4: Επηρεάζει το φύλο των φοιτητών/τριών τις στάσεις, τις προτιμήσεις ή τις συμπεριφορές τους απέναντι στην επίσκεψη σε μουσεία;

Γενικά, άνδρες και γυναίκες φαίνεται να συμφωνούν σε αρκετά σημεία. Ωστόσο, παρατηρήθηκαν και κάποιες στατιστικά σημαντικές διαφορές σε συγκεκριμένες ερωτήσεις. Πιο συγκεκριμένα, οι διαφορές στις απόψεις ανδρών και γυναικών σχετικά με τα μουσεία φαίνεται να σχετίζονται με τον τρόπο που κάθε φύλο προσεγγίζει την πολιτιστική εμπειρία. Οι γυναίκες δείχνουν πιο ανοιχτές σε σύγχρονες μορφές παρουσίας, όπως η τεχνολογία και τα διαδραστικά μέσα, γιατί αναζητούν όχι μόνο γνώση, αλλά και ψυχαγωγία. Επίσης, φαίνεται να ενδιαφέρονται περισσότερο για τη δωρεάν πρόσβαση, κάτι που συνδέεται ίσως και με μια πιο ευαισθητοποιημένη στάση απέναντι στην ισότητα στην πολιτιστική συμμετοχή.

Αντίθετα, οι άνδρες βλέπουν κυρίως τα μουσεία ως μέσο για να μάθουν κάτι και όχι τόσο ως χώρο κοινωνικής ή ψυχαγωγικής δραστηριότητας. Για τον λόγο αυτό, είναι πιο επιφυλακτικοί απέναντι στις αλλαγές και στις τεχνολογικές καινοτομίες, προτιμώντας έναν πιο παραδοσιακό τρόπο παρουσίασης των εκθεμάτων.

Ερευνητικό Ερώτημα 5: Πώς σχετίζεται η συχνότητα επίσκεψης σε μουσειακό χώρο με τις στάσεις και τις προθέσεις μελλοντικής επίσκεψης;

Η συχνότητα επίσκεψης δεν φαίνεται να επηρεάζει ουσιαστικά τις προτιμήσεις των φοιτητών/τριών αναφορικά με τα είδη των μουσείων και εκθεμάτων που προτιμούν. Η μοναδική εξαίρεση που παρατηρήθηκε είναι η ιδανική διάρκεια επίσκεψης, όπου οι συχνοί επισκέπτες προτιμούν μεγαλύτερο χρονικό διάστημα παραμονής στα μουσεία, δείχνοντας ίσως μια πιο βαθιά σχέση με τον μουσειακό χώρο και τα εκθέματα που επιλέγουν.

Ερευνητικό Ερώτημα 6: Υπάρχει συνέπεια στις απόψεις των φοιτητών/τριών για τα μουσεία ή παρουσιάζονται αντιφάσεις στις στάσεις τους;

Η επιμονή της πλειονότητας των φοιτητών/τριών στη δωρεάν είσοδο, παρότι πολλά μουσεία στην Ελλάδα και στο εξωτερικό ήδη προσφέρουν αυτή τη δυνατότητα, αποκαλύπτει ένα σημαντικό έλλειμμα ενημέρωσης σχετικά με τις υπάρχουσες πολιτιστικές παροχές. Το γεγονός αυτό δείχνει πως, παρά τις προσπάθειες για προσβασιμότητα, η πληροφόρηση δεν φτάνει επαρκώς στο φοιτητικό κοινό, με αποτέλεσμα να υπάρχει η εσφαλμένη εντύπωση ότι η επίσκεψη σε μουσεία συνεπάγεται πάντα οικονομικό κόστος. Παράλληλα, η θετική στάση απέναντι στην πληρωμή εισιτηρίου υπό την προϋπόθεση μιας σύγχρονης και ποιοτικής εμπειρίας υποδηλώνει ότι οι φοιτητές/τριες δίνουν αξία στο περιεχόμενο και τη μορφή της μουσειακής επίσκεψης. Ειδικότερα, η έντονη υποστήριξη στη χρήση τεχνολογίας και στην προσαρμογή των μουσείων στις ανάγκες των νέων καταδεικνύει την προσδοκία για έναν πιο καινοτόμο μουσειακό χώρο, ικανό να προσελκύσει περισσότερους επισκέπτες.

5. Συμπεράσματα

Συμπερασματικά, από την έρευνα που πραγματοποιήθηκε στο Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών, προκύπτει ότι οι φοιτητές/τριες αντιλαμβάνονται τα μουσεία ως ζωντανούς χώρους πολιτισμού, μάθησης και εμπειρίας, με αυξανόμενες απαιτήσεις για προσβασιμότητα, τεχνολογική καινοτομία και ποικιλία θεμάτων.

Παρά τις κοινές απόψεις ανάμεσα στα φύλα, διακρίνονται κάποιες διαφορές: οι γυναίκες θεωρούν τα μουσεία όχι μόνο ως εκπαιδευτικούς χώρους, αλλά και ως μέσο ψυχαγωγίας και απόδρασης, ενώ οι άνδρες τα βλέπουν κυρίως ως πηγή γνώσης, με

λιγότερη έμφαση στην κοινωνικοποίηση. Τα ευρήματα αυτά επιβεβαιώνουν τη θεωρία του Black (2009), σύμφωνα με την οποία τα κίνητρα των επισκεπτών ποικίλλουν μεταξύ απόκτησης γνώσεων, ψυχαγωγίας και προσωπικών ενδιαφερόντων.

Επιπλέον, οι φοιτητές/τριες που επισκέπτονται τα μουσεία συχνά επιθυμούν μεγαλύτερη διάρκεια παραμονής, συνοδευόμενη από συμμετοχή σε δραστηριότητες και κοινωνική αλληλεπίδραση. Αυτή η συμπεριφορά συνάδει με τη θεωρία που θέλει τους τακτικούς ή μόνιμους επισκέπτες να οργανώνουν τις επισκέψεις τους, να αφιερώνουν περισσότερο χρόνο στις εκθέσεις και να επιδιώκουν ενεργή συμμετοχή και επικοινωνία με άλλους (Θαναπούλου, 2021; Αλεξιάτου & Βλαστάρη, 2016).

Τέλος, αν και η δωρεάν είσοδος αποτελεί κοινή επιθυμία των συμμετεχόντων, δεν αποκλείεται το ενδεχόμενο καταβολής εισιτηρίου, υπό την προϋπόθεση ότι η εμπειρία είναι ποιοτικά αναβαθμισμένη και προσαρμοσμένη στις ανάγκες των σύγχρονων επισκεπτών. Πιο συγκεκριμένα, οι φοιτητές/τριες προσδοκούν υψηλής ποιότητας εμπειρίες μέσω τεχνολογιών όπως η εικονική (VR) και η επαυξημένη πραγματικότητα (AR). Η σχετική θεωρία υποστηρίζει ότι τέτοιες τεχνολογικές εφαρμογές προσφέρουν ενισχυμένη αλληλεπίδραση, αυξάνοντας την ελκυστικότητα και βελτιώνοντας την εμπειρία των επισκεπτών (Νίκα, 2021; Φραγκουλίδου, 2011).

5.1. Περιορισμοί της έρευνας

Ένας σημαντικός περιορισμός της έρευνας σχετίζεται με τον τρόπο δειγματοληψίας, καθώς χρησιμοποιήθηκε βολική δειγματοληψία και το δείγμα αποτέλεσαν φοιτητές και φοιτήτριες του Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών. Δεν απάντησαν όλοι όσοι έλαβαν το ερωτηματολόγιο, με αποτέλεσμα να υπάρχει άνιση κατανομή απαντήσεων ανά έτος σπουδών (π.χ. συμμετείχε μόνο ένας φοιτητής/τρια από το πρώτο έτος). Επιπλέον, η πλειοψηφία των συμμετεχόντων ήταν γυναίκες (100 γυναίκες), γεγονός που μπορεί να επηρεάζει τη γενίκευση των αποτελεσμάτων.

Παρ' όλα αυτά, η έρευνα ανέδειξε σημαντικά συμπεράσματα σχετικά με τις συνήθειες, τις προτιμήσεις, τις απόψεις και τις προσδοκίες των φοιτητών και φοιτητριών για τα μουσεία.

Τέλος, προτείνεται η διεξαγωγή επιπλέον στατιστικών αναλύσεων για τον έλεγχο της εγκυρότητας και της αξιοπιστίας του ερωτηματολογίου.

5.2. Προτάσεις για μελλοντική έρευνα

Για τη διερεύνηση σε βάθος της σχέσης των φοιτητών/τριών με τα μουσεία, θα ήταν ιδιαίτερα χρήσιμη η υλοποίηση μιας ευρύτερης κλίμακας έρευνας, η οποία θα περιλαμβάνει εκπαιδευτικά ιδρύματα από διάφορες γεωγραφικές περιοχές της Ελλάδας. Μια τέτοια πανελλαδική προσέγγιση θα επέτρεπε την καταγραφή και ανάλυση των στάσεων, προτιμήσεων, συνηθειών και προσδοκιών των φοιτητών/τριών με μεγαλύτερη ακρίβεια.

Παράλληλα, θα μπορούσε να ενταχθεί στο πανεπιστημιακό πρόγραμμα σπουδών μια σειρά βιωματικών εργαστηρίων ή διδακτικών παρεμβάσεων με θεματολογία σχετική με τα μουσεία και τον πολιτισμό, ενισχύοντας έτσι την εξοικείωση των φοιτητών/τριών με τον ρόλο και τη σημασία των μουσείων στη σύγχρονη κοινωνία. Μέσα από τέτοιες δράσεις, θα μπορούσε να καλλιεργηθεί μια θετικότερη εικόνα για τα μουσεία ως χώροι μάθησης, έμπνευσης και δημιουργικής έκφρασης.

Τέλος, ιδιαίτερο ενδιαφέρον θα παρουσίαζαν μελλοντικές μελέτες που θα επικεντρώνονταν στην επίδραση των εκπαιδευτικών προγραμμάτων, των δραστηριοτήτων και των ειδικών εκδηλώσεων που διοργανώνονται από τα μουσεία, διερευνώντας το κατά πόσο επηρεάζουν την επισκεψιμότητα των νέων, καθώς και τη στάση τους απέναντι στους πολιτιστικούς αυτούς θεσμούς.

Βιβλιογραφία

Black, G. (2009). *Το ελκυστικό μουσείο. Μουσεία και επισκέπτες*. Αθήνα: Πολιτιστικό Ίδρυμα Ομίλου Πειραιώς.

Bowyer, A. (2024, March). *We asked young people what they want from museums. Here's what they said*. Kids in Museums. <https://kidsinmuseums.org.uk/2024/03/we-asked-young-people-what-they-want-from-museums-heres-what-they-said/>.

Brajčić, M., & Kušćević, D. (2022). *Museum as a Place of Informal Learning*. Journal of Elementary Education, 15.

Cohen, L., Manion, L. & Morrison, K. (2007). *Research methods in education. Sixth Edition*.

Gurel, E., & Nielsen, A. (2018). *Exploring the visitors' perceptions and experiences of museums*. Tourist behavior: An experiential perspective.

Li, P. (2024). *Cultural communication in museums: A perspective of the visitors experience*. Plos one, 19(5), e0303026.

Αλεξιάτου, Α. & Βλαστάρη, Α. (2016). *Η σημασία της έρευνας κοινού στο μουσειακό περιβάλλον: Μελέτη περίπτωσης*. Πύργος.

Ανδρονίκου, Δ. (2024). *Οι χρήστες μουσείων ως επωφελούμενοι εξαιρέσεων και περιορισμών του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας*. Αθήνα: Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής.

Βαφειάδου, Ε. Ξ. (2015). *Τα μουσεία στη ψηφιακή εποχή: Ο ρόλος της ψηφιακής τεχνολογίας στη μουσειακή μάθηση*. Πανελλήνιο Συνέδριο Επιστημών Εκπαίδευσης, 2015(1), 249-258.

Βουδούρη, Δ. (2003). *Κράτος και μουσεία: το θεσμικό πλαίσιο των αρχαιολογικών μουσείων*. Αθήνα: Σάκκουλας.

Γιαννακοπούλου, Α. (2009). *Τα μουσεία του σήμερα πρέπει να δημιουργήσουν δεσμούς με όλους τους φορείς της κοινωνίας*. Συνέντευξη. Καινοτομία Έρευνα και Τεχνολογία, 74, 21.

Γιάνναρου, Δ. (2024). *Οι αντιλήψεις των παιδαγωγών πρώιμης παιδικής ηλικίας ως προς την αξιοποίηση των μουσείων με παιδιά προσχολικής ηλικίας. Η περίπτωση του Δήμου Δέλτα Θεσσαλονίκης*. Αιγάλεω: Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής.

Δαλακούρα, Ν., & Τσαούση, Α. (2008). *Πολιτισμός-Τέχνες-Διαχείριση Ελεύθερου Χρόνου. Μουσεία*. ΓΓΕΕ-Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων-Ευρωπαϊκή Ένωση.

Δερμιτζάκη, Κ. (2009). *Πολιτιστικός τουρισμός και τοπικά μουσεία: παράγοντες που επηρεάζουν τη μεταξύ τους σχέση*. Περιεχόμενα, 20.

Δημητριάδη, Σ., & Μαλαφάντης, Κ. (2022). *Το μουσείο ως παιδαγωγικό εργαλείο για τη μάθηση: Παράγοντες που επηρεάζουν την πρόθεση αξιοποίησής του από φοιτητές τμημάτων αγωγής της πρώιμης παιδικής και εκπαίδευσης της προσχολικής και της σχολικής ηλικίας*. *Preschool and Primary Education*, 10(2), 122-152.

ΕΛΣΤΑΤ (2025). *ΚΙΝΗΣΗ ΜΟΥΣΕΙΩΝ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2024*. Ανακτήθηκε από:
<https://www.statistics.gr/documents/20181/be3eb23a-f1d9-e331-a16d-068f66f9ddef>

Θανασούλα, Α. (2021). *Ο μουσειακός πολιτισμός της Ευρυτανίας: αντιλήψεις και προσδοκίες μέσα από μία έρευνα κοινού*.

Καλλιακούδη, Α. (2017). *Απλά δεν είναι για μένα. Εξερευνώντας τη μη-επισκεψιμότητα στα μουσεία μέσω της αφήγησης*. Πύργος: Τεχνολογικό Ίδρυμα Δυτικής Ελλάδας.

Καλοφορίδης, Β. (2015). *Ο εκπαιδευτικός ρόλος του μουσείου στο σύγχρονο κοινωνικό και πολιτισμικό περιβάλλον*. *Science & Technology* 5(7).

Κανελοπούλου-Μπότη, Μ. (2023). *Μουσεία και Δίκαιο: Ίδρυση, αναγνώριση και είδη μουσείων, θεμελιώδη δικαιώματα και πνευματική ιδιοκτησία*. Αθήνα: Εκδόσεις Σάκκουλα.

Καριώτογλου, Π. (2002). *Επισκέψεις μαθητών σε Επιστημονικά και Τεχνολογικά Μουσεία: διδακτικές και ερευνητικές όψεις*. Πανεπιστήμιο Μακεδονίας.

Κασιώλα, Α. Ι. (2023). *Μελετώντας τις επιπτώσεις της πανδημίας στον πολιτισμό: COVID-19 και δημόσια ελληνικά μουσεία*. (Master's thesis).

Κατσανίδης, Ε. (2019). *Έλεγχος υποθέσεων z-test & t-test*. Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. (Ανακτήθηκε από τον ιστότοπο: <https://food-science.agro.auth.gr/wp-content/uploads/sites/81/2019/01/elegchos-ypothteseavn-t-test-Katsanidis.pdf>).

Κατσαρού, Β. Α. (2023). *Ο ρόλος των νέων τεχνολογιών στα μουσεία: οι περιπτώσεις του Αθανασάκειου Αρχαιολογικού Μουσείου και του Μουσείου της Πόλης του Βόλου*. Βόλος: Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας.

Κατσή, Α., Σιδερίδης, Γ., & Εμβαλωτής, Α. (2010). *Στατιστικές μέθοδοι στις κοινωνικές επιστήμες*. Αθήνα: Τόπος.

Κουερίνης, Ν. (2012). *Το μουσείο: η συμβολή του, η σημασία του παράγοντα επισκεψιμότητα και νέες μουσειακές τάσεις*. Πανεπιστήμιο Πειραιά.

Κουλλόλλι, Δ. (2024). *Μουσεία και αρχαιολογικοί χώροι*. Ανακτήθηκε από: <https://www.greeceinfigures.com/mouseia-kai-arxaiologikoi-xoroi/>

Λάπα, Α. (2023). *Εκμάθηση με βάση το ψηφιακό παιχνίδι στα μουσεία: Μελέτη των μουσείων του ελληνικού και ευρωπαϊκού χώρου*. Πανεπιστήμιο Πειραιώς.

Λιάπη, Ι. (2018). *Η επαυξημένη πραγματικότητα με φορητές συσκευές στα μουσειοπαιδαγωγικά προγράμματα: Μελέτη περίπτωσης σε ένα παιδικό μουσείο*. Θεσσαλονίκη: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

Μαλαφάντης, Κ. Δ. (2020). *Η Μουσειοπαιδαγωγική ως κλάδος της Εφαρμοσμένης Παιδαγωγικής*. MusEd: Μουσείο–Σχολείο–Εκπαίδευση, 1(1).

Μαραγιάννη, Ν. (2024). *Πόσοι επισκέπτονται τα μουσεία*. Liberal. <https://www.liberal.gr/politismos/posoi-episkeptontai-ta-moyseia>.

Μαυρικήδου, Ε. Α. (2013). *Ο ρόλος των νέων τεχνολογιών στη διαμόρφωση των εκπαιδευτικών δυνατοτήτων των μουσείων: μελέτη σχεδιασμού μουσειακών ιστοσελίδων στη διεθνή και ελληνική πραγματικότητα*. Σύρος: Πανεπιστήμιο Αιγαίου.

Νάκου, Ε. (2001). *Μουσεία: Εμείς, τα πράγματα και ο πολιτισμός: Από τη σκοπιά της θεωρίας του υλικού πολιτισμού, της μουσειολογίας και της μουσικοπαιδαγωγικής*. Αθήνα: Νήσος.

Νίκα, Ρ. (2021). *Μουσεία τέχνης και εικονική πραγματικότητα: Πρακτικές και στρατηγικές των οργανισμών*. Θεσσαλονίκη: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

Νικολάου, Σ. (2018). *Διαδικτυακό μάρκετινγκ των μουσείων στην Κύπρο: Η περίπτωση του Instagram*. Κύπρος: Ανοικτό Πανεπιστήμιο.

Οικονόμου, Μ. (2003). *Μουσείο: Αποθήκη ή ζωντανός οργανισμός: Μουσειολογικοί προβληματισμοί και ζητήματα*. Αθήνα: Κριτική.

Παναγιωταρόπουλος, Κ. (2022). *Διερεύνηση και αξιολόγηση της διείσδυσης των ψηφιακών εφαρμογών και υπηρεσιών στα μουσεία της Ελλάδος. Προτάσεις βελτίωσης και καλύτερης αξιοποίησης αυτών*. Πάτρα: Πανεπιστήμιο Πατρών.

Παπαθανασίου, Μ. (2017). *Τα μουσεία και το κοινό τους: ο ρόλος του μάρκετινγκ στην προσέλκυση επισκεπτών*. Θεσσαλονίκη: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (Διδακτορική Διατριβή).

Σύρρου, Ε. (2017). *Στρατηγική ανάπτυξη μουσείων: η περίπτωση του Διαχρονικού Μουσείου Λάρισας*. Πανεπιστήμιο Μακεδονίας.

Φραγκουλίδου, Β. (2011). *Εφαρμογές και νέες τεχνολογίες επαυξημένης πραγματικότητας για χρήσεις σε μουσεία τέχνης με συσκευές iphone/ipad*. Θεσσαλονίκη: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

Χατζηκωνσταντίνου, Β. *Τα νέα μέσα ως εργαλείο προβολής και επικοινωνίας των μουσείων της Θεσσαλονίκης και ανάπτυξης σχέσεων με τα κοινά τους*. Θεσσαλονίκη: Πανεπιστήμιο Μακεδονίας.

Παράρτημα

Π.1. Ερωτηματολόγιο

«Απόψεις και προσδοκίες των φοιτητών/ τριών του Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών για τα μουσεία»

Το ερωτηματολόγιο αυτό είναι μέρος της έρευνας που διενεργείται στα πλαίσια της διπλωματικής μου εργασίας στο Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, το θέμα της οποίας είναι: *"Απόψεις και προσδοκίες των φοιτητών/τριών του Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών για τα μουσεία"*.

Η συμμετοχή σας στην έρευνα είναι εθελοντική και οι απαντήσεις σας ανώνυμες. Τα δεδομένα θα χρησιμοποιηθούν αυστηρά και μόνο για ερευνητικούς σκοπούς και θα είναι στη διάθεσή σας κατόπιν συνεννόησης.

Παρακαλώ απαντήστε με ειλικρίνεια στις ακόλουθες ερωτήσεις.

Σας ευχαριστώ για τη συνεργασία και το χρόνο σας,

Νίκου Γεωργία

e-mail επικοινωνίας:

ppr00224@uoi.gr

* Υποδεικνύει απαιτούμενη ερώτηση

Επιβεβαιώνω ότι έχω διαβάσει και κατανοήσει τα ανωτέρω και αυτοβούλως *
συναινώ στη συμμετοχή μου στη δραστηριότητα του εν λόγω έργου.

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

☐ Ναι

☐ Όχι

Δημογραφικά χαρακτηριστικά

Φύλο *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

- ☐ Άνδρας
☐ Γυναίκα
☐ Δεν επιθυμώ να απαντήσω

Ηλικία *

Έτος σπουδών *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

- ☐ 1ο έτος
☐ 2ο έτος
☐ 3ο έτος
☐ 4ο έτος
☐ >4ο έτος

Α' Μέρος: Συνήθειες και προτιμήσεις επισκεπτών

4. Πόσο συχνά επισκέπτεστε μουσεία;* *Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.*

(Brajčič & Kuščenič, 2022)

- ☐ Λιγότερο από μία φορά το χρόνο
☐ 1-2 φορές το χρόνο
☐ 3-4 φορές το χρόνο
☐ Πάνω από 5 φορές το χρόνο
☐ Δεν έχω επισκεφτεί ποτέ μουσείο

5. Τι είδους μουσεία έχετε επισκεφτεί στο παρελθόν;

(Καριώτογλου,2003)*

Επιλέξτε όλα όσα ισχύουν.

- ☐ Μουσεία Τέχνης
- ☐ Ιστορικά Μουσεία
- ☐ Αρχαιολογικά Μουσεία
- ☐ Λαογραφικά Μουσεία
- ☐ Επιστημονικά Μουσεία
- ☐ Τεχνολογικά Μουσεία
- ☐ Μουσεία Φυσικής Ιστορίας
- ☐ Ζωολογικοί κήποι & ενυδρεία
- ☐ Άλλο:

Β' Μέρος: Απόψεις επισκεπτών

6. Ποιος είναι ο κύριος λόγος που επισκέπτεστε ένα μουσείο; (επιλέξτε όλα όσα ισχύουν) * (Καλλιακούδη, 2017)

Επιλέξτε όλα όσα ισχύουν.

- ☐ Για να μάθουμε κάτι νέο
- ☐ Για να εκτιμήσουμε την τέχνη/πολιτισμό
- ☐ Για να περάσουμε χρόνο με την οικογένεια/φίλους
- ☐ Για να ξεφύγουμε από την καθημερινότητα
- ☐ Για παρακολούθηση εκδηλώσεων/εκθέσεων
- ☐ Άλλο:

7. Ποια είδη εκθεμάτων προτιμάτε; (επιλέξτε όλα όσα ισχύουν) (Μαραγιάννη, 2024)*

Επιλέξτε όλα όσα ισχύουν.

- ☐ Τέχνης
- ☐ Ιστορίας
- ☐ Λαογραφίας
- ☐ Επιστήμης
- ☐ Τεχνολογίας
- ☐ Φύσης
- ☐ Άλλο:

8. Ποιες πτυχές είναι σημαντικές για εσάς όταν επισκέπτεστε ένα μουσείο;
(επιλέξτε τις τρεις πιο σημαντικές) * (Καλλιακούδη, 2017)

Επιλέξτε όλα όσα ισχύουν.

- ☐ Ποιότητα εκθεμάτων
- ☐ Διαδραστικότητα
- ☐ Εκπαιδευτικά προγράμματα
- ☐ Προσβασιμότητα για όλους τους επισκέπτες
- ☐ Μέτρα ασφάλειας
- ☐ Άλλο:

9. Ποια είναι η διάρκεια που προτιμάτε για μια επίσκεψη στο μουσείο; * (Bowyer, 2024 & Καλλιακούδη, 2017)

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

- ☐ Λιγότερο από 1 ώρα
- ☐ 1-2 ώρες
- ☐ 3-4 ώρες
- ☐ Άλλο:

10. Είστε διατεθειμένοι να πληρώσετε εισιτήριο για να επισκεφτείτε
ένα μουσείο; * (Bowyer, 2024 & Καλλιακούδη, 2017)

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

- ☐ Ναι
- ☐ Όχι
- ☐ Δεν είμαι σίγουρος/η

11. Πιστεύετε ότι τα μουσεία πρέπει να προσφέρουν δωρεάν είσοδο; * (Bowyer, 2024 & Καλλιακούδη, 2017)

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

- ☐ Ναι
- ☐ Όχι
- ☐ Δεν είμαι σίγουρος/η

1.1. Αιτιολογήστε την απάντηση που δώσατε στην προηγούμενη ερώτηση. *

12. Πρέπει τα μουσεία να δώσουν προτεραιότητα στην προσβασιμότητα για άτομα με αναπηρία; **(Bowyer, 2024 & Καλλιακούδη, 2017)*

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

- ☐ Ναι
- ☐ Όχι
- ☐ Δεν είμαι σίγουρος/η

1.2. Αιτιολογήστε την απάντηση που δώσατε στην προηγούμενη ερώτηση. *

13. Πιστεύετε ότι τα μουσεία πρέπει να συνεργάζονται με άλλα μουσεία ή οργανισμούς (αιτιολογήστε την απάντησή σας); *(Li, 2024; Δημητριάδη & Μαλαφάντης, 2022)**

14. Πιστεύετε ότι τα μουσεία πρέπει να είναι πιο διαδραστικά; *(Li, 2024; Δημητριάδη & Μαλαφάντης, 2022)**

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

- ☐ Ναι
- ☐ Όχι
- ☐ Δεν είμαι σίγουρος/η

1.3. Αιτιολογήστε την απάντηση που δώσατε στην προηγούμενη ερώτηση. *

15. Πρέπει τα μουσεία να επικεντρωθούν στη διατήρηση ιστορικών αντικειμένων ή στην προβολή σύγχρονων εκθεμάτων; *(Li, 2024; Δημητριάδη & Μαλαφάντης, 2022)*

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

- ☐ Διατήρηση ιστορικών αντικειμένων
- ☐ Προβολή σύγχρονων εκθεμάτων
- ☐ Και τα δύο εξίσου

16. Πρέπει τα μουσεία να χρησιμοποιούν τεχνολογία, όπως εικονική *
πραγματικότητα ή επαυξημένη πραγματικότητα, στα εκθέματά τους;
(Bowyer, 2024)

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

- ☐ Ναι
- ☐ Όχι
- ☐ Δεν είμαι σίγουρος/η

17. Πιστεύετε ότι τα μουσεία πρέπει να έχουν ισχυρότερη διαδικτυακή
παρουσία μέσω εικονικών περιηγήσεων ή ψηφιακών συλλογών; *
(Bowyer, 2024)

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

- ☐ Ναι
- ☐ Όχι
- ☐ Δεν είμαι σίγουρος/η

18. Πόσο σημαντικό είναι τα μουσεία να προσαρμόζονται και να καλύπτουν τις
προτιμήσεις των νεότερων γενεών; * (Bowyer, 2024)

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

- ☐ Καθόλου
- ☐ Λίγο
- ☐ Μέτρια
- ☐ Πολύ
- ☐ Πάρα πολύ

Γ' Μέρος: Προσδοκίες επισκεπτών

19. Ποιες πρόσθετες εγκαταστάσεις ή υπηρεσίες θα ενίσχυαν την εμπειρία σας στο μουσείο; (επιλέξτε τις τρεις πιο σημαντικές) * (Bowyer, 2024 & Καλλιακούδη, 2017)

Επιλέξτε όλα όσα ισχύουν.

- ☐ Καφέ/Εστιατόριο
- ☐ Κατάστημα δώρων
- ☐ Ξεναγήσεις
- ☐ Αυτοκαθοδηγούμενη ακουστική ξενάγηση
- ☐ Εικαστικά εργαστήρια
- ☐ Παιδικός χώρος παιχνιδιού
- ☐ Άλλο:

20. Τι είδους εκδηλώσεις ή προγράμματα θα θέλατε να δείτε περισσότερο στα μουσεία; (επιλέξτε τις τρεις πιο σημαντικές) * (Bowyer, 2024 & Καλλιακούδη, 2017)

Επιλέξτε όλα όσα ισχύουν.

- ☐ Εκθέσεις τέχνης
- ☐ Διαλέξεις
- ☐ Εργαστήρια
- ☐ Συναυλίες και παραστάσεις
- ☐ Προβολές ταινιών
- ☐ Δραστηριότητες φιλικές προς την οικογένεια
- ☐ Άλλο:

21. Ποιες αλλαγές θα προτείνατε για να βελτιώσετε την εμπειρία του μουσείου για τους επισκέπτες; *
-

22. Σχόλια
-

Π.2. Πίνακες απαντήσεων του ερωτηματολογίου (Περιγραφικά Μέτρα)

Π.2.1. Δημογραφικά Χαρακτηριστικά

Συγκατάθεση συμμετεχόντων:

Πίνακας 54: Κατανομή συχνοτήτων ως προς τη συγκατάθεση συμμετεχόντων στην έρευνα

Συγκατάθεση συμμετεχόντων στην έρευνα					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ναι	119	100,0	100,0	100,0

Φύλο:

Πίνακας 55: Κατανομή συχνοτήτων ως προς το φύλο

Φύλο					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ανδρας	19	16,0	16,0	16,0
	Γυναίκα	100	84,0	84,0	100,0
	Total	119	100,0	100,0	

Ηλικία:

Πίνακας 56: Κατανομή συχνοτήτων ως προς την ηλικία

Ηλικία					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	19	2	1,7	1,7	1,7
	20	17	14,3	14,3	16,0
	21	36	30,3	30,3	46,3
	22	48	40,3	40,3	86,6
	23	1	,8	,8	87,4
	24	4	3,4	3,4	90,8
	25	1	,8	,8	91,6
	26	4	3,4	3,4	95,0
	28	3	2,5	2,5	97,5
	29	2	1,7	1,7	99,2
	30	1	,8	,8	100,0
	Total	119	100,0	100,0	

Έτος σπουδών:

Πίνακας 57: Κατανομή συχνοτήτων ως προς το έτος σπουδών

Έτος σπουδών					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1ο έτος	1	,8	,8	,8
	2ο έτος	11	9,3	9,3	10,1
	3ο έτος	26	21,8	21,8	31,9
	4ο έτος	70	58,8	58,8	90,7
	>4ο έτος	11	9,3	9,3	100,0
	Total	119	100,0	100,0	

Π.2.2. Α' Μέρος: Συνήθειες και προτιμήσεις επισκεπτών

Ερώτηση 1:

Πίνακας 58: Κατανομή συχνοτήτων ως προς την Ερώτηση 1

Πόσο συχνά επισκέπτεστε μουσεία;				
	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Λιγότερο από μία φορά το χρόνο	36	30,3	30,3	30,3
1-2 φορές το χρόνο	74	62,2	62,2	92,5
Valid 3-4 φορές το χρόνο	8	6,7	6,7	99,2
Πάνω από 5 φορές το χρόνο	1	,8	,8	100,0
Total	119	100,0	100,0	

Ερώτηση 2:

Πίνακας 59: Κατανομή συχνοτήτων ως προς την Ερώτηση 2

Τι είδους μουσεία έχετε επισκεφτεί στο παρελθόν;				
		Responses		Percent of Cases
		N	Percent	
Είδη μουσείων	Μουσεία Τέχνης	41	8,5%	34,5%
	Ιστορικά Μουσεία	99	20,5%	83,2%
	Αρχαιολογικά Μουσεία	111	23,0%	93,3%
	Λαογραφικά Μουσεία	84	17,4%	70,6%
	Επιστημονικά Μουσεία	22	4,6%	18,5%
	Τεχνολογικά Μουσεία	15	3,1%	12,6%
	Μουσεία Φυσικής Ιστορίας	34	7,1%	28,6%
	Ζωολογικοί κήποι & ενυδρεία	76	15,8%	63,9%
	Total	482	100,0%	405,0%

Π.2.3. Β' Μέρος: Απόψεις επισκεπτών

Ερώτηση 3:

Πίνακας 60: Κατανομή συχνοτήτων ως προς την Ερώτηση 3

Ποιος είναι ο κύριος λόγος που επισκέπτεστε ένα μουσείο;				
		Responses		Percent of Cases
		N	Percent	
Λόγοι επισκεψιμότητας	Για να μάθουμε κάτι νέο	106	29,8%	89,8%
	Για να εκτιμήσουμε την τέχνη/πολιτισμό	91	25,6%	77,1%
	Για να περάσουμε χρόνο με την οικογένεια/φίλους	50	14,1%	42,4%
	Για να ξεφύγουμε από την καθημερινότητα	57	16,1%	48,3%
	Για παρακολούθηση εκδηλώσεων/εκθέσεων	51	14,4%	43,2%
	Total	355	100,0%	300,8%

Ερώτηση 4:

Πίνακας 61: Κατανομή συχνοτήτων ως προς την Ερώτηση 4

Ποια είδη εκθεμάτων προτιμάτε;				
		Responses		Percent of Cases
		N	Percent	
Είδη εκθεμάτων	Τέχνης	37	12,2%	31,1%
	Ιστορίας	95	31,5%	79,8%
	Λαογραφίας	60	19,9%	50,4%
	Επιστήμης	31	10,3%	26,1%
	Τεχνολογίας	17	5,6%	14,3%
	Φύσης	62	20,5%	52,1%
	Total	302	100,0%	253,8%

Ερώτηση 5:

Πίνακας 62: Κατανομή συχνοτήτων ως προς την Ερώτηση 5

Ποιες πτυχές είναι σημαντικές για εσάς όταν επισκέπτεστε ένα μουσείο;				
		Responses		Percent of Cases
		N	Percent	
Σημαντικές πτυχές επισκεψιμότητας	Ποιότητα εκθεμάτων	101	30,0%	84,9%
	Διαδραστικότητα	87	25,8%	73,1%
	Εκπαιδευτικά προγράμματα	64	19,0%	53,8%
	Προσβασιμότητα για όλους τους επισκέπτες	67	19,9%	56,3%
	Μέτρα ασφάλειας	18	5,3%	15,1%
Total		337	100,0%	283,2%

Ερώτηση 6:

Πίνακας 63: Κατανομή συχνοτήτων ως προς την Ερώτηση 6

Ποια είναι η διάρκεια που προτιμάτε για μια επίσκεψη στο μουσείο;					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Λιγότερο από 1 ώρα	46	38,6	38,6	38,6
	1-2 ώρες	69	58,0	58,0	96,6
	3-4 ώρες	4	3,4	3,4	100,0
	Total	119	100,0	100,0	

Ερώτηση 7:

Πίνακας 64: Κατανομή συχνοτήτων ως προς την Ερώτηση 7

Είστε διατεθειμένοι να πληρώσετε εισιτήριο για να επισκεφτείτε ένα μουσείο;					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ναι	80	67,2	67,2	67,2
	Όχι	4	3,4	3,4	70,6
	Δεν είμαι σίγουρος/η	35	29,4	29,4	100,0
	Total	119	100,0	100,0	

Ερώτηση 8:

Πίνακας 65: Κατανομή συχνοτήτων ως προς την Ερώτηση 8

Πιστεύετε ότι τα μουσεία πρέπει να προσφέρουν δωρεάν είσοδο;					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ναι	100	84,0	84,0	84,0
	Όχι	10	8,4	8,4	92,4
	Δεν είμαι σίγουρος/η	9	7,6	7,6	100,0
	Total	119	100,0	100,0	

Ερώτηση 9:

Πίνακας 66: Κατανομή συχνοτήτων ως προς την Ερώτηση 9

Πρέπει τα μουσεία να δώσουν προτεραιότητα στην προσβασιμότητα για άτομα με αναπηρία;					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ναι	118	99,2	99,2	99,2
	Δεν είμαι σίγουρος/η	1	,8	,8	100,0
	Total	119	100,0	100,0	

Ερώτηση 11:

Πίνακας 67: Κατανομή συχνοτήτων ως προς την Ερώτηση 11

Πιστεύετε ότι τα μουσεία πρέπει να είναι πιο διαδραστικά;					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ναι	102	85,7	85,7	85,7
	Όχι	2	1,7	1,7	87,4
	Δεν είμαι σίγουρος/η	15	12,6	12,6	100,0
	Total	119	100,0	100,0	

Ερώτηση 12:

Πίνακας 68: Κατανομή συχνοτήτων ως προς την Ερώτηση 12

Πρέπει τα μουσεία να επικεντρωθούν στη διατήρηση ιστορικών αντικειμένων ή στην προβολή σύγχρονων εκθεμάτων;					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διατήρηση ιστορικών αντικειμένων	8	6,7	6,7	6,7
	Και τα δύο εξίσου	111	93,3	93,3	100,0
	Total	119	100.0	100.0	

Ερώτηση 13:

Πίνακας 69: Κατανομή συχνοτήτων ως προς την Ερώτηση 13

Πρέπει τα μουσεία να χρησιμοποιούν τεχνολογία, όπως εικονική πραγματικότητα ή επαυξημένη πραγματικότητα στα εκθέματά τους;					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ναι	94	79,0	79,0	79,0
	Όχι	1	,8	,8	79,8
	Δεν είμαι σίγουρος/η	24	20,2	20,2	100,0
	Total	119	100.0	100.0	

Ερώτηση 14:

Πίνακας 70: Κατανομή συχνοτήτων ως προς την Ερώτηση 14

Πιστεύετε ότι τα μουσεία πρέπει να έχουν ισχυρότερη διαδικτυακή παρουσία μέσω εικονικών περιηγήσεων ή ψηφιακών συλλογών;					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ναι	95	79,8	79,8	79,8
	Όχι	8	6,7	6,7	86,5
	Δεν είμαι σίγουρος/η	16	13,5	13,5	100,0
	Total	119	100.0	100.0	

Ερώτηση 15

Πίνακας 71: Κατανομή συχνοτήτων ως προς την Ερώτηση 15

Πόσο σημαντικό είναι τα μουσεία να προσαρμόζονται και να καλύπτουν τις προτιμήσεις των νεότερων γενεών;					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	1	,8	,8	,8
	Λίγο	5	4,2	4,2	5,0
	Μέτρια	16	13,5	13,5	18,5
	Πολύ	29	24,4	24,4	42,9
	Πάρα πολύ	68	57,1	57,1	100,0
	Total	119	100,0	100,0	

Ερώτηση 16

Πίνακας 72: Κατανομή συχνοτήτων ως προς την Ερώτηση 16

Ποιες πρόσθετες εγκαταστάσεις ή υπηρεσίες θα ενίσχυαν την εμπειρία σας στο μουσείο;				
		Responses		Percent of Cases
		N	Percent	
Εγκαταστάσεις ή υπηρεσίες	Καφέ/Εστιατόριο	40	11,3%	33,6%
	Κατάστημα δώρων	29	8,2%	24,4%
	Ξεναγήσεις	100	28,2%	84,0%
	Αυτοκαθοδηγούμενη ακουστική ξενάγηση	81	22,8%	68,1%
	Εικαστικά εργαστήρια	80	22,5%	67,2%
	Παιδικός χώρος παιχνιδιού	25	7,0%	21,0%
	Total	355	100,0%	298,3%

Ερώτηση 17

Πίνακας 73: Κατανομή συχνοτήτων ως προς την Ερώτηση 17

Τι είδους εκδηλώσεις ή προγράμματα θα θέλατε να δείτε περισσότερο στα μουσεία;				
		Responses		Percent of Cases
		N	Percent	
Εκδηλώσεις ή προγράμματα	Εκθέσεις τέχνης	52	14,0%	43,7%
	Διαλέξεις	28	7,4%	23,5%
	Εργαστήρια	90	24,2%	75,6%
	Συναυλίες και παραστάσεις	65	17,5%	54,6%
	Προβολές ταινιών	88	23,7%	73,9%
	Δραστηριότητες φιλικές προς την οικογένεια	49	13,2%	41,2%
	Total	372	100,0%	312,6%

Π.3. Πίνακες απαντήσεων του ερωτηματολογίου (Κριτήριο χ^2)

Πίνακας 74: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 2.1. ως προς το Φύλο

			Φύλο		Total
			Ανδρας	Γυναίκα	
Μουσεία Τέχνης	Όχι	Count	10	68	78
		Expected Count	12,5	65,5	78,0
		% within Ερώτηση 2.1.	12,8%	87,2%	100,0%
		% within Φύλο	52,6%	68,0%	65,5%
		Standardized Residual	-,7	,3	
	Ναι	Count	9	32	41
		Expected Count	6,5	34,5	41,0
		% within Ερώτηση 2.1.	22,0%	78,0%	100,0%
		% within Φύλο	47,4%	32,0%	34,5%
		Standardized Residual	1,0	-,4	
Total		Count	19	100	119
		Expected Count	19,0	100,0	119,0
		% within Ερώτηση 2.1.	16,0%	84,0%	100,0%
		% within Φύλο	100,0%	100,0%	100,0%

Πίνακας 75: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 2.2. ως προς το Φύλο

			Φύλο		Total
			Άνδρας	Γυναίκα	
Ιστορικά Μουσεία	Όχι	Count	5	15	20
		Expected Count	3,2	16,8	20,0
		% within Ερώτηση 2.2.	25,0%	75,0%	100,0%
		% within Φύλο	26,3%	15,0%	16,8%
		Standardized Residual	1,0	-,4	
	Ναι	Count	14	85	99
		Expected Count	15,8	83,2	99,0
		% within Ερώτηση 2.2.	14,1%	85,9%	100,0%
		% within Φύλο	73,7%	85,0%	83,2%
		Standardized Residual	-,5	,2	
Total		Count	19	100	119
		Expected Count	19,0	100,0	119,0
		% within Ερώτηση 2.2.	16,0%	84,0%	100,0%
		% within Φύλο	100,0%	100,0%	100,0%

Πίνακας 76: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 2.3. ως προς το Φύλο

			Φύλο		Total
			Άνδρας	Γυναίκα	
Αρχαιολογικά Μουσεία	Όχι	Count	2	6	8
		Expected Count	1,3	6,7	8,0
		% within Ερώτηση 2.3.	25,0%	75,0%	100,0%
		% within Φύλο	10,5%	6,0%	6,7%
		Standardized Residual	,6	-,3	
	Ναι	Count	17	94	111
		Expected Count	17,7	93,3	111,0
		% within Ερώτηση 2.3.	15,3%	84,7%	100,0%
		% within Φύλο	89,5%	94,0%	93,3%
		Standardized Residual	-,2	,1	
Total		Count	19	100	119
		Expected Count	19,0	100,0	119,0
		% within Ερώτηση 2.3.	16,0%	84,0%	100,0%
		% within Φύλο	100,0%	100,0%	100,0%

Πίνακας 77: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 2.4. ως προς το Φύλο

			Φύλο		Total
			Άνδρας	Γυναίκα	
Λαογραφικά Μουσεία	Όχι	Count	6	29	35
		Expected Count	5,6	29,4	35,0
		% within Ερώτηση 2.4.	17,1%	82,9%	100,0%
		% within Φύλο	31,6%	29,0%	29,4%
		Standardized Residual	,2	-,1	
	Ναι	Count	13	71	84
		Expected Count	13,4	70,6	84,0
		% within Ερώτηση 2.4.	15,5%	84,5%	100,0%
		% within Φύλο	68,4%	71,0%	70,6%
		Standardized Residual	-,1	,0	
Total		Count	19	100	119
		Expected Count	19,0	100,0	119,0
		% within Ερώτηση 2.4.	16,0%	84,0%	100,0%
		% within Φύλο	100,0%	100,0%	100,0%

Πίνακας 78: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 2.5. ως προς το Φύλο

			Φύλο		Total
			Άνδρας	Γυναίκα	
Επιστημονικά Μουσεία	Όχι	Count	13	84	97
		Expected Count	15,5	81,5	97,0
		% within Ερώτηση 2.5.	13,4%	86,6%	100,0%
		% within Φύλο	68,4%	84,0%	81,5%
		Standardized Residual	-,6	,3	
	Ναι	Count	6	16	22
		Expected Count	3,5	18,5	22,0
		% within Ερώτηση 2.5.	27,3%	72,7%	100,0%
		% within Φύλο	31,6%	16,0%	18,5%
		Standardized Residual	1,3	-,6	
Total		Count	19	100	119
		Expected Count	19,0	100,0	119,0
		% within Ερώτηση 2.5.	16,0%	84,0%	100,0%
		% within Φύλο	100,0%	100,0%	100,0%

Πίνακας 79: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 2.6. ως προς το Φύλο

			Φύλο		Total
			Άνδρας	Γυναίκα	
Τεχνολογικά Μουσεία	Όχι	Count	11	93	104
		Expected Count	16,6	87,4	104,0
		% within Ερώτηση 2.6.	10,6%	89,4%	100,0%
		% within Φύλο	57,9%	93,0%	87,4%
		Standardized Residual	-1,4	,6	
	Ναι	Count	8	7	15
		Expected Count	2,4	12,6	15,0
		% within Ερώτηση 2.6.	53,3%	46,7%	100,0%
		% within Φύλο	42,1%	7,0%	12,6%
		Standardized Residual	3,6	-1,6	
Total		Count	19	100	119
		Expected Count	19,0	100,0	119,0
		% within Ερώτηση 2.6.	16,0%	84,0%	100,0%
		% within Φύλο	100,0%	100,0%	100,0%

Πίνακας 80: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 2.7. ως προς το Φύλο

			Φύλο		Total
			Άνδρας	Γυναίκα	
Μουσεία Φυσικής Ιστορίας	Όχι	Count	9	76	85
		Expected Count	13,6	71,4	85,0
		% within Ερώτηση 2.7.	10,6%	89,4%	100,0%
		% within Φύλο	47,4%	76,0%	71,4%
		Standardized Residual	-1,2	,5	
	Ναι	Count	10	24	34
		Expected Count	5,4	28,6	34,0
		% within Ερώτηση 2.7.	29,4%	70,6%	100,0%
		% within Φύλο	52,6%	24,0%	28,6%
		Standardized Residual	2,0	-,9	
Total		Count	19	100	119
		Expected Count	19,0	100,0	119,0
		% within Ερώτηση 2.7.	16,0%	84,0%	100,0%
		% within Φύλο	100,0%	100,0%	100,0%

Πίνακας 81: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 2.8. ως προς το Φύλο

			Φύλο		Total
			Άνδρας	Γυναίκα	
Ζωολογικοί κήποι & ενυδρεία	Όχι	Count	8	35	43
		Expected Count	6,9	36,1	43,0
		% within Ερώτηση 2.8.	18,6%	81,4%	100,0%
		% within Φύλο	42,1%	35,0%	36,1%
		Standardized Residual	,4	-,2	
	Ναι	Count	11	65	76
		Expected Count	12,1	63,9	76,0
		% within Ερώτηση 2.8.	14,5%	85,5%	100,0%
		% within Φύλο	57,9%	65,0%	63,9%
		Standardized Residual	-,3	,1	
Total		Count	19	100	119
		Expected Count	19,0	100,0	119,0
		% within Ερώτηση 2.8.	16,0%	84,0%	100,0%
		% within Φύλο	100,0%	100,0%	100,0%

Πίνακας 82: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 3.1. ως προς το Φύλο

			Φύλο		Total
			Άνδρας	Γυναίκα	
Για να μάθουμε κάτι νέο	Όχι	Count	2	11	13
		Expected Count	2,1	10,9	13,0
		% within Ερώτηση 3.1.	15,4%	84,6%	100,0%
		% within Φύλο	10,5%	11,0%	10,9%
		Standardized Residual	-,1	,0	
	Ναι	Count	17	89	106
		Expected Count	16,9	89,1	106,0
		% within Ερώτηση 3.1.	16,0%	84,0%	100,0%
		% within Φύλο	89,5%	89,0%	89,1%
		Standardized Residual	,0	,0	
Total		Count	19	100	119
		Expected Count	19,0	100,0	119,0
		% within Ερώτηση 3.1.	16,0%	84,0%	100,0%
		% within Φύλο	100,0%	100,0%	100,0%

Πίνακας 83: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 3.2. ως προς το Φύλο

			Φύλο		Total
			Άνδρας	Γυναίκα	
Για να εκτιμήσουμε την τέχνη/πολιτισμό	Όχι	Count	3	25	28
		Expected Count	4,5	23,5	28,0
		% within Ερώτηση 3.2.	10,7%	89,3%	100,0%
		% within Φύλο	15,8%	25,0%	23,5%
		Standardized Residual	-,7	,3	
	Ναι	Count	16	75	91
		Expected Count	14,5	76,5	91,0
		% within Ερώτηση 3.2.	17,6%	82,4%	100,0%
		% within Φύλο	84,2%	75,0%	76,5%
		Standardized Residual	,4	-,2	
Total		Count	19	100	119
		Expected Count	19,0	100,0	119,0
		% within Ερώτηση 3.2.	16,0%	84,0%	100,0%
		% within Φύλο	100,0%	100,0%	100,0%

Πίνακας 84: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 3.3. ως προς το Φύλο

			Φύλο		Total
			Ανδρας	Γυναίκα	
Για να περάσουμε χρόνο με την οικογένεια/φίλους	Όχι	Count	15	54	69
		Expected Count	11,0	58,0	69,0
		% within Ερώτηση 3.3.	21,7%	78,3%	100,0%
		% within Φύλο	78,9%	54,0%	58,0%
		Standardized Residual	1,2	-,5	
	Ναι	Count	4	46	50
		Expected Count	8,0	42,0	50,0
		% within Ερώτηση 3.3.	8,0%	92,0%	100,0%
		% within Φύλο	21,1%	46,0%	42,0%
		Standardized Residual	-1,4	,6	
Total		Count	19	100	119
		Expected Count	19,0	100,0	119,0
		% within Ερώτηση 3.3.	16,0%	84,0%	100,0%
		% within Φύλο	100,0%	100,0%	100,0%

Πίνακας 85: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 3.4. ως προς το Φύλο

			Φύλο		Total
			Άνδρας	Γυναίκα	
Για να ξεφύγουμε από την καθημερινότητα	Όχι	Count	12	50	62
		Expected Count	9,9	52,1	62,0
		% within Ερώτηση 3.4.	19,4%	80,6%	100,0%
		% within Φύλο	63,2%	50,0%	52,1%
		Standardized Residual	,7	-,3	
	Ναι	Count	7	50	57
		Expected Count	9,1	47,9	57,0
		% within Ερώτηση 3.4.	12,3%	87,7%	100,0%
		% within Φύλο	36,8%	50,0%	47,9%
		Standardized Residual	-,7	,3	
Total		Count	19	100	119
		Expected Count	19,0	100,0	119,0
		% within Ερώτηση 3.4.	16,0%	84,0%	100,0%
		% within Φύλο	100,0%	100,0%	100,0%

Πίνακας 86: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 3.5. ως προς το Φύλο

			Φύλο		Total
			Άνδρας	Γυναίκα	
Για παρακολούθηση εκδηλώσεων/εκθέσεων	Όχι	Count	16	52	68
		Expected Count	10,9	57,1	68,0
		% within Ερώτηση 3.5.	23,5%	76,5%	100,0%
		% within Φύλο	84,2%	52,0%	57,1%
		Standardized Residual	1,6	-,7	
	Ναι	Count	3	48	51
		Expected Count	8,1	42,9	51,0
		% within Ερώτηση 3.5.	5,9%	94,1%	100,0%
		% within Φύλο	15,8%	48,0%	42,9%
		Standardized Residual	-1,8	,8	
Total		Count	19	100	119
		Expected Count	19,0	100,0	119,0
		% within Ερώτηση 3.5.	16,0%	84,0%	100,0%
		% within Φύλο	100,0%	100,0%	100,0%

Πίνακας 87: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 4.1. ως προς το Φύλο

			Φύλο		Total
			Ανδρας	Γυναίκα	
Τέχνης	Όχι	Count	12	70	82
		Expected Count	13,1	68,9	82,0
		% within Ερώτηση 4.1.	14,6%	85,4%	100,0%
		% within Φύλο	63,2%	70,0%	68,9%
		Standardized Residual	-,3	,1	
	Ναι	Count	7	30	37
		Expected Count	5,9	31,1	37,0
		% within Ερώτηση 4.1.	18,9%	81,1%	100,0%
		% within Φύλο	36,8%	30,0%	31,1%
		Standardized Residual	,4	-,2	
Total		Count	19	100	119
		Expected Count	19,0	100,0	119,0
		% within Ερώτηση 4.1.	16,0%	84,0%	100,0%
		% within Φύλο	100,0%	100,0%	100,0%

Πίνακας 88: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 4.2. ως προς το Φύλο

			Φύλο		Total
			Ανδρας	Γυναίκα	
Ιστορίας	Όχι	Count	3	21	24
		Expected Count	3,8	20,2	24,0
		% within Ερώτηση 4.2.	12,5%	87,5%	100,0%
		% within Φύλο	15,8%	21,0%	20,2%
		Standardized Residual	-,4	,2	
	Ναι	Count	16	79	95
		Expected Count	15,2	79,8	95,0
		% within Ερώτηση 4.2.	16,8%	83,2%	100,0%
		% within Φύλο	84,2%	79,0%	79,8%
		Standardized Residual	,2	-,1	
Total		Count	19	100	119
		Expected Count	19,0	100,0	119,0
		% within Ερώτηση 4.2.	16,0%	84,0%	100,0%
		% within Φύλο	100,0%	100,0%	100,0%

Πίνακας 89: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 4.3. ως προς το Φύλο

			Φύλο		Total
			Άνδρας	Γυναίκα	
Λαογραφίας	Όχι	Count	11	48	59
		Expected Count	9,4	49,6	59,0
		% within Ερώτηση 4.3.	18,6%	81,4%	100,0%
		% within Φύλο	57,9%	48,0%	49,6%
		Standardized Residual	,5	-,2	
	Ναι	Count	8	52	60
		Expected Count	9,6	50,4	60,0
		% within Ερώτηση 4.3.	13,3%	86,7%	100,0%
		% within Φύλο	42,1%	52,0%	50,4%
		Standardized Residual	-,5	,2	
Total		Count	19	100	119
		Expected Count	19,0	100,0	119,0
		% within Ερώτηση 4.3.	16,0%	84,0%	100,0%
		% within Φύλο	100,0%	100,0%	100,0%

Πίνακας 90: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 4.4. ως προς το Φύλο

			Φύλο		Total
			Ανδρας	Γυναίκα	
Επιστήμης	Όχι	Count	6	82	88
		Expected Count	14,1	73,9	88,0
		% within Ερώτηση 4.4.	6,8%	93,2%	100,0%
		% within Φύλο	31,6%	82,0%	73,9%
		Standardized Residual	-2,1	,9	
	Ναι	Count	13	18	31
		Expected Count	4,9	26,1	31,0
		% within Ερώτηση 4.4.	41,9%	58,1%	100,0%
		% within Φύλο	68,4%	18,0%	26,1%
		Standardized Residual	3,6	-1,6	
Total		Count	19	100	119
		Expected Count	19,0	100,0	119,0
		% within Ερώτηση 4.4.	16,0%	84,0%	100,0%
		% within Φύλο	100,0%	100,0%	100,0%

Πίνακας 91: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 4.5. ως προς το Φύλο

			Φύλο		Total
			Άνδρας	Γυναίκα	
Τεχνολογίας	Όχι	Count	11	91	102
		Expected Count	16,3	85,7	102,0
		% within Ερώτηση 4.5.	10,8%	89,2%	100,0%
		% within Φύλο	57,9%	91,0%	85,7%
		Standardized Residual	-1,3	,6	
	Ναι	Count	8	9	17
		Expected Count	2,7	14,3	17,0
		% within Ερώτηση 4.5.	47,1%	52,9%	100,0%
		% within Φύλο	42,1%	9,0%	14,3%
		Standardized Residual	3,2	-1,4	
Total		Count	19	100	119
		Expected Count	19,0	100,0	119,0
		% within Ερώτηση 4.5.	16,0%	84,0%	100,0%
		% within Φύλο	100,0%	100,0%	100,0%

Πίνακας 92: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 4.6. ως προς το Φύλο

			Φύλο		Total
			Άνδρας	Γυναίκα	
Φύσης	Όχι	Count	10	47	57
		Expected Count	9,1	47,9	57,0
		% within Ερώτηση 4.6.	17,5%	82,5%	100,0%
		% within Φύλο	52,6%	47,0%	47,9%
		Standardized Residual	,3	-,1	
	Ναι	Count	9	53	62
		Expected Count	9,9	52,1	62,0
		% within Ερώτηση 4.6.	14,5%	85,5%	100,0%
		% within Φύλο	47,4%	53,0%	52,1%
		Standardized Residual	-,3	,1	
Total		Count	19	100	119
		Expected Count	19,0	100,0	119,0
		% within Ερώτηση 4.6.	16,0%	84,0%	100,0%
		% within Φύλο	100,0%	100,0%	100,0%

Πίνακας 93: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 6 ως προς το Φύλο

			Φύλο		Total
			Ανδρας	Γυναίκα	
Ποια είναι η διάρκεια που προτιμάτε για μια επίσκεψη στο μουσείο;	Λιγότερο από 1 ώρα	Count	4	42	46
		Expected Count	7,3	38,7	46,0
		% within Ερώτηση 6	8,7%	91,3%	100,0%
		% within Φύλο	21,1%	42,0%	38,7%
		Standardized Residual	-1,2	,5	
	1-2 ώρες	Count	15	54	69
		Expected Count	11,0	58,0	69,0
		% within Ερώτηση 6	21,7%	78,3%	100,0%
		% within Φύλο	78,9%	54,0%	58,0%
		Standardized Residual	1,2	-,5	
	3-4 ώρες	Count	0	4	4
		Expected Count	,6	3,4	4,0
		% within Ερώτηση 6	0,0%	100,0%	100,0%
		% within Φύλο	0,0%	4,0%	3,4%
		Standardized Residual	-,8	,3	
Total		Count	19	100	119
		Expected Count	19,0	100,0	119,0
		% within Ερώτηση 6	16,0%	84,0%	100,0%
		% within Φύλο	100,0%	100,0%	100,0%

Πίνακας 94: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 7 ως προς το Φύλο

			Φύλο		Total
			Ανδρας	Γυναίκα	
Είστε διατεθειμένοι να πληρώσετε εισιτήριο για να επισκεφτείτε ένα μουσείο;	Ναι	Count	16	64	80
		Expected Count	12,8	67,2	80,0
		% within Ερώτηση 7	20,0%	80,0%	100,0%
		% within Φύλο	84,2%	64,0%	67,2%
		Standardized Residual	,9	-,4	
	Όχι	Count	1	3	4
		Expected Count	,6	3,4	4,0
		% within Ερώτηση 7	25,0%	75,0%	100,0%
		% within Φύλο	5,3%	3,0%	3,4%
		Standardized Residual	,5	-,2	
	Δεν είμαι σίγουρος/η	Count	2	33	35
		Expected Count	5,6	29,4	35,0
		% within Ερώτηση 7	5,7%	94,3%	100,0%

		% within Φύλο	10,5%	33,0%	29,4%
		Standardized Residual	-1,5	,7	
Total		Count	19	100	119
		Expected Count	19,0	100,0	119,0
		% within Ερώτηση 7	16,0%	84,0%	100,0%
		% within Φύλο	100,0%	100,0%	100,0%

Πίνακας 95: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 8 ως προς το Φύλο

			Φύλο		Total
			Ανδρας	Γυναίκα	
Πιστεύετε ότι τα μουσεία πρέπει να προσφέρουν δωρεάν είσοδο;	Ναι	Count	11	89	100
		Expected Count	16,0	84,0	100,0
		% within Ερώτηση 8	11,0%	89,0%	100,0%
		% within Φύλο	57,9%	89,0%	84,0%
		Standardized Residual	-1,2	,5	
	Όχι	Count	5	5	10
		Expected Count	1,6	8,4	10,0
		% within Ερώτηση 8	50,0%	50,0%	100,0%
		% within Φύλο	26,3%	5,0%	8,4%
		Standardized Residual	2,7	-1,2	
	Δεν είμαι σίγουρος/η	Count	3	6	9
		Expected Count	1,4	7,6	9,0
		% within Ερώτηση 8	33,3%	66,7%	100,0%
		% within Φύλο	15,8%	6,0%	7,6%
		Standardized Residual	1,3	-,6	
Total		Count	19	100	119
		Expected Count	19,0	100,0	119,0
		% within Ερώτηση 8	16,0%	84,0%	100,0%
		% within Φύλο	100,0%	100,0%	100,0%

Πίνακας 96: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 9 ως προς το Φύλο

			Φύλο		Total
			Ανδρας	Γυναίκα	
Πρέπει τα μουσεία να δώσουν προτεραιότητα στην προσβασιμότητα για άτομα με αναπηρία;	Ναι	Count	18	100	118
		Expected Count	18,8	99,2	118,0
		% within Ερώτηση 9	15,3%	84,7%	100,0%
		% within Φύλο	94,7%	100,0%	99,2%
		Standardized Residual	-,2	,1	

	Δεν είμαι σίγουρος/η	Count	1	0	1
		Expected Count	,2	,8	1,0
		% within Ερώτηση 9	100,0%	0,0%	100,0%
		% within Φύλο	5,3%	0,0%	0,8%
		Standardized Residual	2,1	-,9	
Total		Count	19	100	119
		Expected Count	19,0	100,0	119,0
		% within Ερώτηση 9	16,0%	84,0%	100,0%
		% within Φύλο	100,0%	100,0%	100,0%

Πίνακας 97: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 11 ως προς το Φύλο

			Φύλο		Total
			Άνδρας	Γυναίκα	
Πιστεύετε ότι τα μουσεία πρέπει να είναι πιο διαδραστικά;	Ναι	Count	13	89	102
		Expected Count	16,3	85,7	102,0
		% within Ερώτηση 11	12,7%	87,3%	100,0%
		% within Φύλο	68,4%	89,0%	85,7%
		Standardized Residual	-,8	,4	
	Όχι	Count	2	0	2
		Expected Count	,3	1,7	2,0
		% within Ερώτηση 11	100,0%	0,0%	100,0%
		% within Φύλο	10,5%	0,0%	1,7%
		Standardized Residual	3,0	-1,3	
	Δεν είμαι σίγουρος/η	Count	4	11	15
		Expected Count	2,4	12,6	15,0
		% within Ερώτηση 11	26,7%	73,3%	100,0%
		% within Φύλο	21,1%	11,0%	12,6%
		Standardized Residual	1,0	-,5	
Total		Count	19	100	119
		Expected Count	19,0	100,0	119,0
		% within Ερώτηση 11	16,0%	84,0%	100,0%
		% within Φύλο	100,0%	100,0%	100,0%

Πίνακας 98: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 12 ως προς το Φύλο

			Φύλο		Total
			Άνδρας	Γυναίκα	
Πρέπει τα μουσεία να επικεντρωθούν στη διατήρηση ιστορικών αντικειμένων ή στην προβολή σύγχρονων εκθεμάτων;	Διατήρηση ιστορικών αντικειμένων	Count	3	5	8
		Expected Count	1,3	6,7	8,0
		% within Ερώτηση 12	37,5%	62,5%	100,0%
		% within Φύλο	15,8%	5,0%	6,7%
		Standardized Residual	1,5	-,7	
	Και τα δύο εξίσου	Count	16	95	111
		Expected Count	17,7	93,3	111,0
		% within Ερώτηση 12	14,4%	85,6%	100,0%
		% within Φύλο	84,2%	95,0%	93,3%
		Standardized Residual	-,4	,2	
Total	Count	19	100	119	
	Expected Count	19,0	100,0	119,0	
	% within Ερώτηση 12	16,0%	84,0%	100,0%	
	% within Φύλο	100,0%	100,0%	100,0%	

Πίνακας 99: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 13 ως προς το Φύλο

			Φύλο		Total
			Ανδρας	Γυναίκα	
Πρέπει τα μουσεία να χρησιμοποιούν τεχνολογία, όπως εικονική πραγματικότητα ή επαυξημένη πραγματικότητα στα εκθέματά τους;	Ναι	Count	13	81	94
		Expected Count	15,0	79,0	94,0
		% within Ερώτηση 13	13,8%	86,2%	100,0%
		% within Φύλο	68,4%	81,0%	79,0%
		Standardized Residual	-,5	,2	
	Όχι	Count	1	0	1
		Expected Count	,2	,8	1,0
		% within Ερώτηση 13	100,0%	0,0%	100,0%
		% within Φύλο	5,3%	0,0%	0,8%
		Standardized Residual	2,1	-,9	
	Δεν είμαι σίγουρος/η	Count	5	19	24
		Expected Count	3,8	20,2	24,0
		% within Ερώτηση 13	20,8%	79,2%	100,0%
		% within Φύλο	26,3%	19,0%	20,2%
		Standardized Residual	,6	-,3	
Total		Count	19	100	119
		Expected Count	19,0	100,0	119,0
		% within Ερώτηση 13	16,0%	84,0%	100,0%

	% within Φύλο	100,0%	100,0%	100,0%
--	---------------	--------	--------	--------

Πίνακας 100: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 14 ως προς το Φύλο

			Φύλο		Total
			Ανδρας	Γυναίκα	
Πιστεύετε ότι τα μουσεία πρέπει να έχουν ισχυρότερη διαδικτυακή παρουσία μέσω εικονικών περιηγήσεων ή ψηφιακών συλλογών;	Ναι	Count	14	81	95
		Expected Count	15,2	79,8	95,0
		% within Ερώτηση 14	14,7%	85,3%	100,0%
		% within Φύλο	73,7%	81,0%	79,8%
		Standardized Residual	-,3	,1	
	Όχι	Count	0	8	8
		Expected Count	1,3	6,7	8,0
		% within Ερώτηση 14	0,0%	100,0%	100,0%
		% within Φύλο	0,0%	8,0%	6,7%
		Standardized Residual	-1,1	,5	
	Δεν είμαι σίγουρος/η	Count	5	11	16
		Expected Count	2,6	13,4	16,0
		% within Ερώτηση 14	31,3%	68,8%	100,0%
		% within Φύλο	26,3%	11,0%	13,4%
		Standardized Residual	1,5	-,7	
Total		Count	19	100	119
		Expected Count	19,0	100,0	119,0
		% within Ερώτηση 14	16,0%	84,0%	100,0%
		% within Φύλο	100,0%	100,0%	100,0%

Πίνακας 101: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 15 ως προς το Φύλο

			Φύλο		Total
			Ανδρας	Γυναίκα	
Πόσο σημαντικό είναι τα μουσεία να προσαρμόζονται και να καλύπτουν τις προτιμήσεις των νεότερων γενεών;	Καθόλου	Count	0	1	1
		Expected Count	,2	,8	1,0
		% within Ερώτηση 15	0,0%	100,0%	100,0%
		% within Φύλο	0,0%	1,0%	0,8%
		Standardized Residual	-,4	,2	
	Λίγο	Count	3	2	5
		Expected Count	,8	4,2	5,0
		% within Ερώτηση 15	60,0%	40,0%	100,0%
		% within Φύλο	15,8%	2,0%	4,2%
		Standardized Residual	2,5	-1,1	

	Μέτρια	Count	2	14	16
		Expected Count	2,6	13,4	16,0
		% within Ερώτηση 15	12,5%	87,5%	100,0%
		% within Φύλο	10,5%	14,0%	13,4%
		Standardized Residual	-,3	,2	
	Πολύ	Count	8	21	29
		Expected Count	4,6	24,4	29,0
		% within Ερώτηση 15	27,6%	72,4%	100,0%
		% within Φύλο	42,1%	21,0%	24,4%
		Standardized Residual	1,6	-,7	
	Πάρα πολύ	Count	6	62	68
		Expected Count	10,9	57,1	68,0
		% within Ερώτηση 15	8,8%	91,2%	100,0%
		% within Φύλο	31,6%	62,0%	57,1%
		Standardized Residual	-1,5	,6	
Total		Count	19	100	119
		Expected Count	19,0	100,0	119,0
		% within Ερώτηση 15	16,0%	84,0%	100,0%
		% within Φύλο	100,0%	100,0%	100,0%

Πίνακας 102: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 2.2. ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης

			Πόσο συχνά επισκέπτεστε μουσεία;				Total
			Λιγότερο από μία φορά το χρόνο	1-2 φορές το χρόνο	3-4 φορές το χρόνο	Πάνω από 5 φορές το χρόνο	
Ιστορικά Μουσεία	Όχι	Count	6	12	2	0	20
		Expected Count	6,1	12,4	1,3	,2	20,0
		% within Ερώτηση 2.2.	30,0%	60,0%	10,0%	0,0%	100,0%
		% within Ερώτηση 1	16,7%	16,2%	25,0%	0,0%	16,8%
		Standardized Residual	,0	-,1	,6	-,4	
	Ναι	Count	30	62	6	1	99
		Expected Count	29,9	61,6	6,7	,8	99,0
		% within Ερώτηση 2.2.	30,3%	62,6%	6,1%	1,0%	100,0%
		% within Ερώτηση 1	83,3%	83,8%	75,0%	100,0%	83,2%
		Standardized Residual	,0	,1	-,3	,2	
Total		Count	36	74	8	1	119
		Expected Count	36,0	74,0	8,0	1,0	119,0
		% within Ερώτηση 2.2.	30,3%	62,2%	6,7%	0,8%	100,0%
		% within Ερώτηση 1	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Πίνακας 103: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 2.3. ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης

			Πόσο συχνά επισκέπτεστε μουσεία;				Total
			Λιγότερο από μία φορά το χρόνο	1-2 φορές το χρόνο	3-4 φορές το χρόνο	Πάνω από 5 φορές το χρόνο	
Αρχαιολογικά Μουσεία	Όχι	Count	0	8	0	0	8
		Expected Count	2,4	5,0	,5	,1	8,0
		% within Ερώτηση 2.3.	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
		% within Ερώτηση 1	0,0%	10,8%	0,0%	0,0%	6,7%
		Standardized Residual	-1,6	1,4	-,7	-,3	
	Ναι	Count	36	66	8	1	111
		Expected Count	33,6	69,0	7,5	,9	111,0
		% within Ερώτηση 2.3.	32,4%	59,5%	7,2%	0,9%	100,0%
		% within Ερώτηση 1	100,0%	89,2%	100,0%	100,0%	93,3%
		Standardized Residual	,4	-,4	,2	,1	
Total		Count	36	74	8	1	119
		Expected Count	36,0	74,0	8,0	1,0	119,0
		% within Ερώτηση 2.3.	30,3%	62,2%	6,7%	0,8%	100,0%
		% within Ερώτηση 1	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Πίνακας 104: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 2.4. ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης

			Πόσο συχνά επισκέπτεστε μουσεία;				Total
			Λιγότερο από μία φορά το χρόνο	1-2 φορές το χρόνο	3-4 φορές το χρόνο	Πάνω από 5 φορές το χρόνο	
Λαογραφικά Μουσεία	Όχι	Count	10	21	4	0	35
		Expected Count	10,6	21,8	2,4	,3	35,0
		% within Ερώτηση 2.4.	28,6%	60,0%	11,4%	0,0%	100,0%
		% within Ερώτηση 1	27,8%	28,4%	50,0%	0,0%	29,4%
		Standardized Residual	-,2	-,2	1,1	-,5	
	Ναι	Count	26	53	4	1	84
		Expected Count	25,4	52,2	5,6	,7	84,0
		% within Ερώτηση 2.4.	31,0%	63,1%	4,8%	1,2%	100,0%
		% within Ερώτηση 1	72,2%	71,6%	50,0%	100,0%	70,6%
		Standardized Residual	,1	,1	-,7	,4	
Total		Count	36	74	8	1	119
		Expected Count	36,0	74,0	8,0	1,0	119,0

	% within Ερώτηση 2.4.	30,3%	62,2%	6,7%	0,8%	100,0%
	% within Ερώτηση 1	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Πίνακας 105: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 2.5. ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης

			Πόσο συχνά επισκέπτεστε μουσεία;				Total
			Λιγότερο από μία φορά το χρόνο	1-2 φορές το χρόνο	3-4 φορές το χρόνο	Πάνω από 5 φορές το χρόνο	
Επιστημονικά Μουσεία	Όχι	Count	28	61	7	1	97
		Expected Count	29,3	60,3	6,5	,8	97,0
		% within Ερώτηση 2.5.	28,9%	62,9%	7,2%	1,0%	100,0%
		% within Ερώτηση 1	77,8%	82,4%	87,5%	100,0%	81,5%
		Standardized Residual	-,2	,1	,2	,2	
	Ναι	Count	8	13	1	0	22
		Expected Count	6,7	13,7	1,5	,2	22,0
		% within Ερώτηση 2.5.	36,4%	59,1%	4,5%	0,0%	100,0%
		% within Ερώτηση 1	22,2%	17,6%	12,5%	0,0%	18,5%
		Standardized Residual	,5	-,2	-,4	-,4	
Total		Count	36	74	8	1	119
		Expected Count	36,0	74,0	8,0	1,0	119,0
		% within Ερώτηση 2.5.	30,3%	62,2%	6,7%	0,8%	100,0%
		% within Ερώτηση 1	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Πίνακας 106: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 2.6. ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης

			Πόσο συχνά επισκέπτεστε μουσεία;				Total
			Λιγότερο από μία φορά το χρόνο	1-2 φορές το χρόνο	3-4 φορές το χρόνο	Πάνω από 5 φορές το χρόνο	
Τεχνολογικά Μουσεία	Όχι	Count	33	64	6	1	104
		Expected Count	31,5	64,7	7,0	,9	104,0
		% within Ερώτηση 2.6.	31,7%	61,5%	5,8%	1,0%	100,0%
		% within Ερώτηση 1	91,7%	86,5%	75,0%	100,0%	87,4%
		Standardized Residual	,3	-,1	-,4	,1	
	Ναι	Count	3	10	2	0	15
		Expected Count	4,5	9,3	1,0	,1	15,0
		% within Ερώτηση 2.6.	20,0%	66,7%	13,3%	0,0%	100,0%

Γεωργία Νίκου, Απόψεις και προσδοκίες των φοιτητών/τριών του Παιδαγωγικού Τμήματος
Νηπιαγωγών για την επισκεψιμότητα στα μουσεία

		% within Ερώτηση 1	8,3%	13,5%	25,0%	0,0%	12,6%
		Standardized Residual	-,7	,2	1,0	-,4	
Total		Count	36	74	8	1	119
		Expected Count	36,0	74,0	8,0	1,0	119,0
		% within Ερώτηση 2.6.	30,3%	62,2%	6,7%	0,8%	100,0%
		% within Ερώτηση 1	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Πίνακας 107: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 2.7. ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης

			Πόσο συχνά επισκέπτεστε μουσεία;				Total
			Λιγότερο από μία φορά το χρόνο	1-2 φορές το χρόνο	3-4 φορές το χρόνο	Πάνω από 5 φορές το χρόνο	
Μουσεία Φυσικής Ιστορίας	Όχι	Count	26	55	3	1	85
		Expected Count	25,7	52,9	5,7	,7	85,0
		% within Ερώτηση 2.7.	30,6%	64,7%	3,5%	1,2%	100,0%
		% within Ερώτηση 1	72,2%	74,3%	37,5%	100,0%	71,4%
		Standardized Residual	,1	,3	-1,1	,3	
	Ναι	Count	10	19	5	0	34
		Expected Count	10,3	21,1	2,3	,3	34,0
		% within Ερώτηση 2.7.	29,4%	55,9%	14,7%	0,0%	100,0%
		% within Ερώτηση 1	27,8%	25,7%	62,5%	0,0%	28,6%
		Standardized Residual	-,1	-,5	1,8	-,5	
Total		Count	36	74	8	1	119
		Expected Count	36,0	74,0	8,0	1,0	119,0
		% within Ερώτηση 2.7.	30,3%	62,2%	6,7%	0,8%	100,0%
		% within Ερώτηση 1	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Πίνακας 108: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 2.8. ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης

			Πόσο συχνά επισκέπτεστε μουσεία;				Total
			Λιγότερο από μία φορά το χρόνο	1-2 φορές το χρόνο	3-4 φορές το χρόνο	Πάνω από 5 φορές το χρόνο	
Ζωολογικοί κήποι & ενυδρεία	Όχι	Count	16	23	3	1	43
		Expected Count	13,0	26,7	2,9	,4	43,0
		% within Ερώτηση 2.8.	37,2%	53,5%	7,0%	2,3%	100,0%
		% within Ερώτηση 1	44,4%	31,1%	37,5%	100,0%	36,1%

		Standardized Residual	,8	-,7	,1	1,1	
	Ναι	Count	20	51	5	0	76
		Expected Count	23,0	47,3	5,1	,6	76,0
		% within Ερώτηση 2.8.	26,3%	67,1%	6,6%	0,0%	100,0%
		% within Ερώτηση 1	55,6%	68,9%	62,5%	0,0%	63,9%
		Standardized Residual	-,6	,5	,0	-,8	
Total		Count	36	74	8	1	119
		Expected Count	36,0	74,0	8,0	1,0	119,0
		% within Ερώτηση 2.8.	30,3%	62,2%	6,7%	0,8%	100,0%
		% within Ερώτηση 1	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Πίνακας 109: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 4.1. ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης

			Πόσο συχνά επισκέπτεστε μουσεία;				Total
			Λιγότερο από μία φορά το χρόνο	1-2 φορές το χρόνο	3-4 φορές το χρόνο	Πάνω από 5 φορές το χρόνο	
Τέχνης	Όχι	Count	30	47	4	1	82
		Expected Count	24,8	51,0	5,5	,7	82,0
		% within Ερώτηση 4.1.	36,6%	57,3%	4,9%	1,2%	100,0%
		% within Ερώτηση 1	83,3%	63,5%	50,0%	100,0%	68,9%
		Standardized Residual	1,0	-,6	-,6	,4	
	Ναι	Count	6	27	4	0	37
		Expected Count	11,2	23,0	2,5	,3	37,0
		% within Ερώτηση 4.1.	16,2%	73,0%	10,8%	0,0%	100,0%
		% within Ερώτηση 1	16,7%	36,5%	50,0%	0,0%	31,1%
		Standardized Residual	-1,6	,8	1,0	-,6	
Total		Count	36	74	8	1	119
		Expected Count	36,0	74,0	8,0	1,0	119,0
		% within Ερώτηση 4.1.	30,3%	62,2%	6,7%	0,8%	100,0%
		% within Ερώτηση 1	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Πίνακας 110: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 4.2. ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης

			Πόσο συχνά επισκέπτεστε μουσεία;				Total
			Λιγότερο από μία φορά το χρόνο	1-2 φορές το χρόνο	3-4 φορές το χρόνο	Πάνω από 5 φορές το χρόνο	
Ιστορίας	Όχι	Count	10	12	2	0	24
		Expected Count	7,3	14,9	1,6	,2	24,0

		% within Ερώτηση 4.2.	41,7%	50,0%	8,3%	0,0%	100,0%
		% within Ερώτηση 1	27,8%	16,2%	25,0%	0,0%	20,2%
		Standardized Residual	1,0	-,8	,3	-,4	
	Ναι	Count	26	62	6	1	95
		Expected Count	28,7	59,1	6,4	,8	95,0
		% within Ερώτηση 4.2.	27,4%	65,3%	6,3%	1,1%	100,0%
		% within Ερώτηση 1	72,2%	83,8%	75,0%	100,0%	79,8%
		Standardized Residual	-,5	,4	-,2	,2	
Total	Count	36	74	8	1	119	
	Expected Count	36,0	74,0	8,0	1,0	119,0	
	% within Ερώτηση 4.2.	30,3%	62,2%	6,7%	0,8%	100,0%	
	% within Ερώτηση 1	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	

Πίνακας 111: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 4.3. ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης

			Πόσο συχνά επισκέπτεστε μουσεία;				Total
			Λιγότερο από μία φορά το χρόνο	1-2 φορές το χρόνο	3-4 φορές το χρόνο	Πάνω από 5 φορές το χρόνο	
Λαογραφίας	Όχι	Count	18	37	4	0	59
		Expected Count	17,8	36,7	4,0	,5	59,0
		% within Ερώτηση 4.3.	30,5%	62,7%	6,8%	0,0%	100,0%
		% within Ερώτηση 1	50,0%	50,0%	50,0%	0,0%	49,6%
		Standardized Residual	,0	,1	,0	-,7	
	Ναι	Count	18	37	4	1	60
		Expected Count	18,2	37,3	4,0	,5	60,0
		% within Ερώτηση 4.3.	30,0%	61,7%	6,7%	1,7%	100,0%
		% within Ερώτηση 1	50,0%	50,0%	50,0%	100,0%	50,4%
		Standardized Residual	,0	-,1	,0	,7	
Total		Count	36	74	8	1	119
		Expected Count	36,0	74,0	8,0	1,0	119,0
		% within Ερώτηση 4.3.	30,3%	62,2%	6,7%	0,8%	100,0%
		% within Ερώτηση 1	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Πίνακας 112: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 4.4. ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης

			Πόσο συχνά επισκέπτεστε μουσεία;				Total
			Λιγότερο από μία φορά το χρόνο	1-2 φορές το χρόνο	3-4 φορές το χρόνο	Πάνω από 5 φορές το χρόνο	
Επιστήμης	Όχι	Count	24	58	5	1	88
		Expected Count	26,6	54,7	5,9	,7	88,0
		% within Ερώτηση 4.4.	27,3%	65,9%	5,7%	1,1%	100,0%
		% within Ερώτηση 1	66,7%	78,4%	62,5%	100,0%	73,9%
		Standardized Residual	-,5	,4	-,4	,3	
	Ναι	Count	12	16	3	0	31
		Expected Count	9,4	19,3	2,1	,3	31,0
		% within Ερώτηση 4.4.	38,7%	51,6%	9,7%	0,0%	100,0%
		% within Ερώτηση 1	33,3%	21,6%	37,5%	0,0%	26,1%
		Standardized Residual	,9	-,7	,6	-,5	
Total		Count	36	74	8	1	119
		Expected Count	36,0	74,0	8,0	1,0	119,0
		% within Ερώτηση 4.4.	30,3%	62,2%	6,7%	0,8%	100,0%
		% within Ερώτηση 1	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Πίνακας 113: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 4.5. ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης

			Πόσο συχνά επισκέπτεστε μουσεία;				Total
			Λιγότερο από μία φορά το χρόνο	1-2 φορές το χρόνο	3-4 φορές το χρόνο	Πάνω από 5 φορές το χρόνο	
Τεχνολογίας	Όχι	Count	28	65	8	1	102
		Expected Count	30,9	63,4	6,9	,9	102,0
		% within Ερώτηση 4.5.	27,5%	63,7%	7,8%	1,0%	100,0%
		% within Ερώτηση 1	77,8%	87,8%	100,0%	100,0%	85,7%
		Standardized Residual	-,5	,2	,4	,2	
	Ναι	Count	8	9	0	0	17
		Expected Count	5,1	10,6	1,1	,1	17,0
		% within Ερώτηση 4.5.	47,1%	52,9%	0,0%	0,0%	100,0%
		% within Ερώτηση 1	22,2%	12,2%	0,0%	0,0%	14,3%
		Standardized Residual	1,3	-,5	-1,1	-,4	
Total		Count	36	74	8	1	119
		Expected Count	36,0	74,0	8,0	1,0	119,0
		% within Ερώτηση 4.5.	30,3%	62,2%	6,7%	0,8%	100,0%
		% within Ερώτηση 1	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Πίνακας 114: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 4.6. ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης

			Πόσο συχνά επισκέπτεστε μουσεία;				Total
			Λιγότερο από μία φορά το χρόνο	1-2 φορές το χρόνο	3-4 φορές το χρόνο	Πάνω από 5 φορές το χρόνο	
Φύσης	Όχι	Count	21	30	5	1	57
		Expected Count	17,2	35,4	3,8	,5	57,0
		% within Ερώτηση 4.6.	36,8%	52,6%	8,8%	1,8%	100,0%
		% within Ερώτηση 1	58,3%	40,5%	62,5%	100,0%	47,9%
		Standardized Residual	,9	-,9	,6	,8	
	Ναι	Count	15	44	3	0	62
		Expected Count	18,8	38,6	4,2	,5	62,0
		% within Ερώτηση 4.6.	24,2%	71,0%	4,8%	0,0%	100,0%
		% within Ερώτηση 1	41,7%	59,5%	37,5%	0,0%	52,1%
		Standardized Residual	-,9	,9	-,6	-,7	
Total		Count	36	74	8	1	119
		Expected Count	36,0	74,0	8,0	1,0	119,0
		% within Ερώτηση 4.6.	30,3%	62,2%	6,7%	0,8%	100,0%
		% within Ερώτηση 1	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Πίνακας 115: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 6 ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης

			Πόσο συχνά επισκέπτεστε μουσεία;				Total
			Λιγότερο από μία φορά το χρόνο	1-2 φορές το χρόνο	3-4 φορές το χρόνο	Πάνω από 5 φορές το χρόνο	
Ποια είναι η διάρκεια που προτιμάτε για μια επίσκεψη στο μουσείο;	Λιγότερο από 1 ώρα	Count	21	23	2	0	46
		Expected Count	13,9	28,6	3,1	,4	46,0
		% within Ερώτηση 6	45,7%	50,0%	4,3%	0,0%	100,0%
		% within Ερώτηση 1	58,3%	31,1%	25,0%	0,0%	38,7%
		Standardized Residual	1,9	-1,0	-,6	-,6	
	1-2 ώρες	Count	14	49	6	0	69
		Expected Count	20,9	42,9	4,6	,6	69,0
		% within Ερώτηση 6	20,3%	71,0%	8,7%	0,0%	100,0%
		% within Ερώτηση 1	38,9%	66,2%	75,0%	0,0%	58,0%
		Standardized Residual	-1,5	,9	,6	-,8	
	3-4 ώρες	Count	1	2	0	1	4

		Expected Count	1,2	2,5	,3	,0	4,0
		% within Ερώτηση 6	25,0%	50,0%	0,0%	25,0%	100,0%
		% within Ερώτηση 1	2,8%	2,7%	0,0%	100,0%	3,4%
		Standardized Residual	-,2	-,3	-,5	5,3	
Total		Count	36	74	8	1	119
		Expected Count	36,0	74,0	8,0	1,0	119,0
		% within Ερώτηση 6	30,3%	62,2%	6,7%	0,8%	100,0%
		% within Ερώτηση 1	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Πίνακας 116: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 7 ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης

			Πόσο συχνά επισκέπτεστε μουσεία;				Total
			Λιγότερο από μία φορά το χρόνο	1-2 φορές το χρόνο	3-4 φορές το χρόνο	Πάνω από 5 φορές το χρόνο	
Είστε διατεθειμένοι να πληρώσετε εισιτήριο για να επισκεφτείτε ένα μουσείο;	Ναι	Count	24	47	8	1	80
		Expected Count	24,2	49,7	5,4	,7	80,0
		% within Ερώτηση 7	30,0%	58,8%	10,0%	1,3%	100,0%
		% within Ερώτηση 1	66,7%	63,5%	100,0%	100,0%	67,2%
		Standardized Residual	,0	-,4	1,1	,4	
	Όχι	Count	2	2	0	0	4
		Expected Count	1,2	2,5	,3	,0	4,0
		% within Ερώτηση 7	50,0%	50,0%	0,0%	0,0%	100,0%
		% within Ερώτηση 1	5,5%	2,7%	0,0%	0,0%	3,4%
		Standardized Residual	,7	-,3	-,5	-,2	
	Δεν είμαι σίγουρος/η	Count	10	25	0	0	35
		Expected Count	10,6	21,8	2,4	,3	35,0
		% within Ερώτηση 7	28,6%	71,4%	0,0%	0,0%	100,0%
		% within Ερώτηση 1	27,8%	33,8%	0,0%	0,0%	29,4%
		Standardized Residual	-,2	,7	-1,5	-,5	
Total		Count	36	74	8	1	119
		Expected Count	36,0	74,0	8,0	1,0	119,0
		% within Ερώτηση 7	30,3%	62,2%	6,7%	0,8%	100,0%
		% within Ερώτηση 1	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Πίνακας 117: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 8 ως προς τη Συχνότητα Επίσκεψης

			Πόσο συχνά επισκέπτεστε μουσεία;				Total
			Λιγότερο από μία φορά το χρόνο	1-2 φορές το χρόνο	3-4 φορές το χρόνο	Πάνω από 5 φορές το χρόνο	
Πιστεύετε ότι τα μουσεία πρέπει να προσφέρουν δωρεάν είσοδο;	Ναι	Count	31	63	5	1	100
		Expected Count	30,3	62,2	6,7	,8	100,0
		% within Ερώτηση 8	31,0%	63,0%	5,0%	1,0%	100,0%
		% within Ερώτηση 1	86,1%	85,1%	62,5%	100,0%	84,0%
		Standardized Residual	,1	,1	-,7	,2	
	Όχι	Count	4	4	2	0	10
		Expected Count	3,0	6,2	,7	,1	10,0
		% within Ερώτηση 8	40,0%	40,0%	20,0%	0,0%	100,0%
		% within Ερώτηση 1	11,1%	5,4%	25,0%	0,0%	8,4%
		Standardized Residual	,6	-,9	1,6	-,3	
	Δεν είμαι σίγουρος/η	Count	1	7	1	0	9
		Expected Count	2,7	5,6	,6	,1	9,0
		% within Ερώτηση 8	11,1%	77,8%	11,1%	0,0%	100,0%
		% within Ερώτηση 1	2,8%	9,5%	12,5%	0,0%	7,6%
		Standardized Residual	-1,0	,6	,5	-,3	
Total		Count	36	74	8	1	119
		Expected Count	36,0	74,0	8,0	1,0	119,0
		% within Ερώτηση 8	30,3%	62,2%	6,7%	0,8%	100,0%
		% within Ερώτηση 1	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Πίνακας 118: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 11 ως προς τη χρήση εικονικής ή επαυξημένης
πραγματικότητας

			Πρέπει τα μουσεία να χρησιμοποιούν τεχνολογία, όπως εικονική πραγματικότητα ή επαυξημένη πραγματικότητα στα εκθέματά τους;			Total
			Ναι	Όχι	Δεν είμαι σίγουρος/η	
Πιστεύετε ότι τα μουσεία πρέπει να είναι πιο διαδραστικά;	Ναι	Count	86	0	16	102
		Expected Count	80,6	,9	20,6	102,0
		% within Ερώτηση 11	84,3%	0,0%	15,7%	100,0%

		% within Ερώτηση 13	91,5%	0,0%	66,7%	85,7%
		Standardized Residual	,6	-,9	-1,0	
	Όχι	Count	0	0	2	2
		Expected Count	1,6	,0	,4	2,0
		% within Ερώτηση 11	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
		% within Ερώτηση 13	0,0%	0,0%	8,3%	1,7%
		Standardized Residual	-1,3	-,1	2,5	
	Δεν είμαι σίγουρος/η	Count	8	1	6	15
		Expected Count	11,8	,1	3,0	15,0
		% within Ερώτηση 11	53,3%	6,7%	40,0%	100,0%
		% within Ερώτηση 13	8,5%	100,0%	25,0%	12,6%
		Standardized Residual	-1,1	2,5	1,7	
Total		Count	94	1	24	119
		Expected Count	94,0	1,0	24,0	119,0
		% within Ερώτηση 11	79,0%	0,8%	20,2%	100,0%
		% within Ερώτηση 13	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Πίνακας 119: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 15 ως προς τη χρήση εικονικής ή επαυξημένης
πραγματικότητας

			Πρέπει τα μουσεία να χρησιμοποιούν τεχνολογία, όπως εικονική πραγματικότητα ή επαυξημένη πραγματικότητα στα εκθέματά τους;			Total
			Ναι	Όχι	Δεν είμαι σίγουρος/η	
Πόσο σημαντικό είναι τα μουσεία να προσαρμόζονται και να καλύπτουν τις προτιμήσεις των νεότερων γενεών;	Καθόλου	Count	0	0	1	1
		Expected Count	,8	,0	,2	1,0
		% within Ερώτηση 15	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
		% within Ερώτηση 13	0,0%	0,0%	4,2%	0,8%
		Standardized Residual	-,9	-,1	1,8	
	Λίγο	Count	3	0	2	5
		Expected Count	3,9	,0	1,0	5,0
		% within Ερώτηση 15	60,0%	0,0%	40,0%	100,0%
		% within Ερώτηση 13	3,2%	0,0%	8,3%	4,2%
		Standardized Residual	-,5	-,2	1,0	
	Μέτρια	Count	9	0	7	16
		Expected Count	12,6	,1	3,2	16,0
		% within Ερώτηση 15	56,3%	0,0%	43,8%	100,0%
		% within Ερώτηση 13	9,6%	0,0%	29,2%	13,4%
		Standardized Residual	-1,0	-,4	2,1	
	Πολύ	Count	23	1	5	29

		Expected Count	22,9	,2	5,8	29,0
		% within Ερώτηση 15	79,3%	3,4%	17,2%	100,0%
		% within Ερώτηση 13	24,5%	100,0%	20,8%	24,4%
		Standardized Residual	,0	1,5	-,4	
	Πάρα πολύ	Count	59	0	9	68
		Expected Count	53,7	,6	13,7	68,0
		% within Ερώτηση 15	86,8%	0,0%	13,2%	100,0%
		% within Ερώτηση 13	62,7%	0,0%	37,5%	57,1%
		Standardized Residual	,7	-,8	-1,3	
	Total	Count	94	1	24	119
Expected Count		94,0	1,0	24,0	119,0	
% within Ερώτηση 15		79,0%	0,8%	20,2%	100,0%	
% within Ερώτηση 13		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	

Πίνακας 120: Πίνακας συνάφειας Ερώτησης 13 ως προς την ύπαρξη ισχυρότερης
διαδικτυακής παρουσίας μέσω εικονικών περιηγήσεων ή ψηφιακών συλλογών

			Πιστεύετε ότι τα μουσεία πρέπει να έχουν ισχυρότερη διαδικτυακή παρουσία μέσω εικονικών περιηγήσεων ή ψηφιακών συλλογών;			Total
			Ναι	Όχι	Δεν είμαι σίγουρος/η	
Πρέπει τα μουσεία να χρησιμοποιούν τεχνολογία, όπως εικονική πραγματικότητα ή επαυξημένη πραγματικότητα στα εκθέματά τους;	Ναι	Count	84	4	6	94
		Expected Count	75,0	6,3	12,6	94,0
		% within Ερώτηση 13	89,4%	4,3%	6,4%	100,0%
		% within Ερώτηση 14	88,4%	50,0%	37,5%	79,0%
		Standardized Residual	1,0	-,9	-1,9	
	Όχι	Count	0	0	1	1
		Expected Count	,8	,1	,1	1,0
		% within Ερώτηση 13	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
		% within Ερώτηση 14	0,0%	0,0%	6,3%	0,8%
		Standardized Residual	-,9	-,3	2,4	
	Δεν είμαι σίγουρος/η	Count	11	4	9	24
		Expected Count	19,2	1,6	3,2	24,0
		% within Ερώτηση 13	45,8%	16,7%	37,4%	100,0%
		% within Ερώτηση 14	11,6%	50,0%	56,3%	20,2%
		Standardized Residual	-1,9	1,9	3,2	
Total		Count	95	8	16	119
		Expected Count	95,0	8,0	16,0	119,0
		% within Ερώτηση 13	79,8%	6,7%	13,4%	100,0%
		% within Ερώτηση 14	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%